THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES.

OFFICIAL REPORT

Twenty-Seventh day of the Third Session of the Andhra PradeshLegislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 22nd September, 1969.

The House met at Nine of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

SUPPLY OF LIQUOR BY ORISSA CONTRACTORS

691—

* 319 (7617) Q.—Sri P. Gunnayya (Patapatnam) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the Government are aware of the fact that the officers and contractors of Orissa State are supplying liquor prepared in Orissa, to the villages of Andhra Pradesh situated on the borders of Orissa, keeping the prohibition officers of Andhra under their control; and

(b) if so, the action taken by the Government thereon ?

The Deputy Chief Minister deputised the Chief Minister and answered the questions (Sri J. V. Narasinga Rao) :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—అధ్యక్షా, ఒరిస్సా రాష్ట్రపు మద్యపాన కంట్రాక్టర్సు ఆఫీసర్లకు, ఒరిస్సా సరిహద్దులో వున్న ఆంధ్ర ప్రొహిబిషను ఆఫీసర్సుకు అన్యోన్యమైన స్నేహము వున్నది. బండ్లపైన, లారీలపైన లిక్కర్ ఆంధ్రకు వస్తున్నది. అట్లా ఒరిస్సానుంచి శాపుసారా ఆంధ్రకు రాకుండా తగిన కట్టుదిట్టాలు చేస్తారా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ఇదివరకే చేశాము. ఇదివరకు ఎంక్వయిరీ చేస్తే తేలలేదు. వేలము కంటె మొదలు అప్లికేషన్సు జులై, ఆగస్టులో వచ్చినవి. అక్కడ నుంచి వస్తున్నది కనుక తక్కువ ధరలకు రావాలనే ఉద్దేశ్యముతో పంపారనే అనుకొనే పరిస్థితి వున్నది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—అధ్యక్షా, అక్టోబరు 2 వ తేదీ తరువాత ప్రొహిబిషను ఎత్తివేస్తామని ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినట్లు పేపర్సులో వచ్చినది. అటువంటి నిర్ణయమేమైనా ప్రభుత్వము తీసుకొంటున్నదా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ఇంకా అక్టోబరు 3 వ తేదీ రాలేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) :—అధ్యక్షా, ఎ.సి నో అన్నారు. వేలంపాటకు కూడ అప్లికేషన్సు జూలై, ఆగస్టు నెలల్లో వచ్చినవి కాని వేలము పెట్టలేదని అన్నారు. ఒరిస్సా నుంచి ఇల్లిసిట్ లిక్కర్ వస్తున్నట్లు ప్రభుత్వానికి తెలుసును కదా.

శ్రీ జె..వి. నరసింగరావు :—రుజువు కాలేదు, నిరాధారముగానే అనుకొన్నారు కనుక No, sir అని చెప్పాను.

SUPPLY OF DENATURED SPIRIT

692—

* 393 (1607) Q.—Sri K. Krishnamurthy (Harichandrapuram):—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the supply of denatured spirit is not sufficient to meet the needs of Doctors in Srikakulam district;

(b) what is the total quantity of spirit allotted to the wholesale dealers in 1966-1967, 1967-1968 and till today in 1968-1969, and

(c) whether the Government is willing to raise the quota in the district?

Sri J. V. Narasimga Rao : (a) No, Sir.

(b)

	1966-67	1967-68 (Litres)	1968-69
1. Sri Rama Sugars and Industries, Bobbili	54,000	54,000	15,545
2. Sri S. Surya Rao, Srikakulam	9,000	9,000	3,141

(c) For the year 1968-69, a quota of 18,680 litres were allotted to the whole sale dealers in Srikakulam district. During the year 1969-70 (till 30-9-1969) a quantity of 1,24,730 litres were allotted to this district. The Government have earmarked in G. O. Rt. No. 655 Dt. 26-7-69, a quantity of 7.5 lakh litres for distribution among the D.S. licensees in the State, during the year 1969-70. The distribution is being finalised by the Board and Srikakulam district will get a further quota of Denatured spirit.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు) :—అధ్యక్షా, ఈ డీ నేచర్డ్ స్పిరిట్ మామూలుగా హాస్పిటల్స్‌కి సరఫరా చేయకుండా వున్నందువల్ల రాష్ట్రము మొత్తము పైన చాల యిబ్బంది కలుగుతున్నది. ఫ్రెంచి పాలిష్ చేసే దానికి ఉపయోగపడే దానిలో జెన్యుయిన్ కస్టమర్సుకి యివ్వకుండా ముందుగానే ఎక్కువ కోటా పెట్టుకొన్న వారికి తగ్గించినా వారికి యిబ్బంది లేకుండా వుంది. దానిని గురించి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింహారావు :—అటువంటి కంప్లైయింట్స్ వస్తే ఆలోచిస్తాము. కాని హాస్పిటల్స్‌కి ఒక లక్ష లీటర్సు డిస్ట్రిబ్యూట్ అవుతున్నది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అధ్యక్షా. జెన్యుయిన్ కష్టమర్సుకి యివ్వడము లేదు. దానిని గురించి రిప్రజెంటేషను వచ్చినదా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—వచ్చినట్లు లేదు. అటువంటిది వుంటే తప్ప కుండా చర్య తీసుకోబడుతుంది.

శ్రీ టి. యస్. మూర్తి (వరంగల్లు) :—అధ్యక్షా, నేను డాక్టరును. పొద్దున లేస్తే ఈ డీ నేచర్డ స్పిరిట్ అవసరము వుంటుంది. బ్లాక్ మార్కెట్టులో కొనుక్కో వలసిన పరిస్థితి కలుగుతున్నది. అది లేకపోతే దవాఖానాలు నడువవు. అది కావాలంటే బ్లాక్ మార్కెట్టులో కొనుక్కోవాలి. హాస్పిటల్స్ అంటున్నారు. ప్రైవేటు హాస్పిటల్స్ హాస్పిటల్స్ కావా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ఎక్కడ, ఎవరు యివ్వలేదు అనేది వ్రాత పూర్వకముగా యివ్వాలని కోరుచున్నాను.

శ్రీ టి. యస్. మూర్తి :—నేను యిక్కడ ఓపెన్‌గా చెబుతున్నాను కదా ?

శ్రీ జె వి. నరసింగరావు :—ఏ డిస్ట్రిక్ట్, ఏ హాస్పిటల్ అది కూడ చెప్పండి.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు (విజయవాడ ఈస్టు) :—అధ్యక్షా, గత సమావేశములో ఈ విషయము గురించి ప్రశ్న వేశాను. చాల ఇంప్రూవ్ అవు తోందని మంత్రిగారు సమాధానమిచ్చారు. ఇంప్రూవ్‌మెంటు ఏమీ లేదు. ఈ డీ నేచర్డ స్పిరిట్ కొరత ఎందుకు ఏర్పడినది ? షుగర్ ఫ్యాక్టరీ వారికి చెబితే కెపాసిటీకి తగిన ప్రొడక్షను చేయకుండా ప్రభుత్వము నిషేధిస్తున్నది అంటున్నారు. దానిని గురించి వివరిస్తారా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—అధ్యక్షా. 1968-69 లో కొంత షార్టుఫాల్ వున్నది షార్టుఫాల్ అఫ్ మొలాసిస్ యిప్పుడు ఏమీ లేదు. 7.5 లక్షలు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయడానికి ప్రభుత్వము ప్రత్యేకించినది.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి (పరచూర్) :— అధ్యక్షా, ఈ డినేచర్డు స్పిరిట్ బ్లాక్ మార్కెట్టుకో పోతున్నదనేది అందరికి తెలిసినదే. నాకు యాక్సిడెంట్ అయి హాస్పిటల్‌లో అడ్మిట్ అయితే గాయాలు క్లీన్‌చేయడానికి they could not get the sprit. అందువల్ల ప్రభుత్వమువారు తగిన శ్రద్ధ తీసుకొని హాస్పిటల్స్‌కి సరిగా సరఫరా అయ్యేటట్లు చూస్తారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—తప్పకుండా శ్రద్ధ తీసుకుంటాము. ఈ సంవ త్సరము చాలా క్వాంటిటీ వున్నది సినుక కొరత వుండదనుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి. యస్. మూర్తి :—డినేచర్డు స్పిరిట్ గురించి గుడ్‌నేచరు స్పిరిట్‌తో ఆలోచించాలని కోరుచున్నాను.

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—మనమంతా గుడ్ నేచరు స్పిరిట్‌తోనే ఆలో చిస్తున్నాము.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ (పలమనేరు) :—అధ్యక్షా, గత సంవత్సరములో మొలాసిస్ కొరతవల్ల డినేచర్డు స్పిరిట్ కొంత తక్కువగా ప్రొడ్యూస్ అయినట్లు చెప్పారు. కాని చిత్తూరు జిల్లాలో ఫ్యాక్టరీవారి దగ్గర తయారయిన డినేచర్డు స్పిరిట్ను ప్రభుత్వము తీసుకొనకపోవడమువల్ల ఆ స్టాకును పెట్టుకొనలేక కొద్దిరోజులు ఫ్యాక్టరీని నిలిపివేశారు. మొలాసిస్ వుండికూడ తగుమైన సమయములో మొలాసిస్ యివ్వలేదని కారణము వున్నది. దానినిగురించి పరిశీలన చేస్తారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

DATE-TREES TAX

693—

* 1035 (1528-W) Q.—Sarvasri P. Subbaiah, (Yerragondipalem) and N. Raghava Reddy (Nakrekal) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the patwari of Bollaram, Narsapur taluk, Medak district has drawn Date—Trees tax from the Tahsil, Narsapur—Medak District;

(b) if so, how much has been drawn;

(c) whether the ryots of Bollaram village sent a petition to the Collector, Medak on 21 11 1968; and

(d) if so, what action has been taken?

Sri J. V. Narasinga Rao :- (a) No, Sir. The amounts are always drawn by the Tahsildars and disbursed.

(b) Does not arise.

(c) The Tahsildar, Narasapur has reported that the petition of ryots dated 28-11-1968 has not been received for enquiry by him.

(d) The Tahsildar, Narasapur has received some representations from the village panchayat dated 18 11 68 and also some petitions from the villagers containing allegations against the Patwari. They were enquired into and found baseless.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, యిప్పుడు హక్కుమాలిఖానాకు సంబంధించినంతవరకు నేరుగా రైతుకు యివ్వడానికిబదులు రైతుకు యిచ్చినట్లు కరణాలే సంతకాలుపెట్టి ఆ డబ్బును కరణాలు తీసుకొనడము జరుగుతున్నది. నేరుగా రైతుకే ఒక ఫారమ్ పంపించాలని గత సంవత్సరము పాస్‌చేసిన యాక్టులో పెట్టారు. దానిని అమలు జరపడములేదు. ఇప్పటికైనా దానిని అమలుజరపడానికి పూనుకొంటారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—తప్పకుండా అమలు జరపడానికి ప్రయత్నము చేస్తాము. మధ్యవర్తిత్వములేకుండా నేరుగా రైతులకే డబ్బు వచ్చే ప్రయత్నము చేస్తాము.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :—కొన్ని విలేజెస్‌ని ఒక గ్రూపుగా చేసి తహశీల్దారు స్వయముగా వెళ్ళి డబ్బు రైతులకు నేరుగా యిచ్చే యేర్పాటు చేస్తామని చెప్పారు. కొన్ని సందర్భాలలో చేశారు. అలా చేస్తే మంచి ఫలితాలు వచ్చినవి. దానిని మరల ఎందుకు వదులుకొంటున్నారు? ఆదే సాగించడానికి ఉత్తర్వులు యిస్తారా?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—మంచి సలహా. తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

LOSS DUE TO FAMINE

694 —

* 313 (7547) Q —Sarvasri N. Raghava Reddy, C V. K. Rao (Kakinada), P Gunnaiah M. Venkatanarayana (Eluru), G Siviah (Puttur), B. Niranjana Rao (Malleswaram), and Dhanenkula Narasimham (Udayagiri) :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether the district-wise list of the estimated losses sustained due to the famine conditions this year will be placed on the Table of the House; and

(b) the district-wise amount allotted under the famine relief ?

The Minister for Revenue (Sri P. Thimma Reddy) :—(a) A statement showing the district-wise estimated losses sustained due to drought conditions during 1968–'69 to the extent available is placed on the Table of the House.

(b) A statement showing the district-wise amounts allotted for drought relief measures during 1968–69 and 1969–'70 upto 30 6-1969 was placed on the Table of the House on 19 9 69 in connection with Legislative Assembly Question No. 6612 by Sri Vavilala Gopalakrishnaiah M.L.A.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

STATEMENT SHOWING THE ESTIMATED LOSSES SUSTAINED DUE TO DROUGHT CONDITIONS DURING 1968–1869 (to the extent available)

VIDE CLAUSE (a) OF L. A. Q. No 7547 STARRED [* 694]

Name of the District	Area affected		Amount of loss (Rs in lakhs)
	Wet	Dry	
1. Srikakulam	3,42,355 Ac.	3,04,403 Ac	not furnished
2. Visakhapatnam	1,10,126	1.98,192	3,183
3. East Godavari	1,84,047	2 28 701	623
4. West Godavari	24,925	8 .206	not furnished
5 Krishna	53.-70	11.751	477
6. Guntur	8,0 ,000	both wet and dry inclusive	not furnished
7. Nellore	4,28,141	do	178
8. Chittoor	29,021	94,554	644
9. Cuddapah	21,800	98,025	352
10. Anantapur	42,014	5,97,095	449
11 Kurnool	17,239	2,08,584	287
12. Mahboobnagar	92,479	2,97,013	not furnished
13. Hyderabad	—	—	333
14. Medak	2,83,903	5,32.704	not furnished
15. Nizamabad	99,496	—	495
16. Adilabad	17,706	17,503	71
17. Karimnagar	—	—	1,755
18. Warangal	48,000	1,32,000	251
19. Nalgonda	40,000	7,88,000	1,797
20. Khammam	—	—	423

Loss due to Famine

694—

* 313 (7547) Q —Sarvasri N. Raghava Reddy, C V. K. Rao (Kakinada), P Gunnaiah M. Venkatanarayana (Eluru), G Siviah (Puttur), B. Niranjana Rao (Malleswaram), and Dhanenkula Narasimham (Udayagiri) :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether the district-wise list of the estimated losses sustained due to the famine conditions this year will be placed on the Table of the House; and

(b) the district-wise amount allotted under the famine relief ?

The Minister for Revenue (Sri P. Thimma Reddy):—(a) A statement showing the district-wise estimated losses sustained due to drought conditions during 1968–'69 to the extent available is placed on the Table of the House.

(b) A statement showing the district-wise amounts allotted for drought relief measures during 1968–69 and 1969–'70 upto 30 6-1969 was placed on the Table of the House on 19 9 69 in connection with Legislative Assembly Question No. 6612 by Sri Vavilala Gopalakrishnaiah M.L.A.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Statement showing the Estimated losses sustained due to drought conditions during 1968–1969 (to the extent available)

Vide Clause (a) of L. A. Q. No 7547 Starred [* 694]

Name of the District	Area affected Wet	Area affected Dry	Amount of loss (Rs in lakhs)
1. Srikakulam	3,42,355 Ac.	3,04,403 Ac	not furnished
2. Visakhapatnam	1,10,126	1.98,192	3,183
3. East Godavari	1,84,047	2 28 701	623
4. West Godavari	24,925	8 .206	not furnished
5 Krishna	53.-70	11.751	477
6. Guntur	8,07,000	both wet and dry inclusive	not furnished
7. Nellore	4,28,141	do	178
8. Chittoor	29,021	94,554	644
9. Cuddapah	21,800	98,025	852
10. Anantapur	42,014	5,97,095	449
11 Kurnool	17,239	2,08,584	287
12. Mahboobnagar	92,479	2,97,013	not furnished
13. Hyderabad	—	—	838
14. Medak	2,83,903	5,32.704	not furnished
15. Nizamabad	99,496	—	495
16. Adilabad	17,706	17,503	71
17. Karimnagar	—	—	1,755
18. Warangal	48,000	1,32,000	251
19. Nalgonda	40,000	7,88,000	1,797
20. Khammam	—	—	423

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, వారు యిచ్చిన స్టేటుమెంటులో నల్గొండ జిల్లాకు 17 కోట్ల 58 లక్షలు నష్టము జరిగిందని చూపించారు. సహాయము చేసినది తక్కువగా వున్నది. ఎక్కువ నష్టము జరిగిన జిల్లాలకు ఎక్కువ, ఎక్కువ నష్టము జరిగిన జిల్లాలకు తక్కువ కేటాయించడానికి ప్రాతిపదిక ఏమిటి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఈ నష్టము లెక్కలు as received from the Collectors తృప్తికరముగా లన్పించటములేదు. చేసిన సహాయముకూడ వున్న పరిస్థితులనుబట్టి ఏదో చేశారుకాని ఒకరికి ఎక్కువ సహాయము చేయాలని, ఒకరికి ఎక్కువ సహాయము చేయాలని చేయలేదు.

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఎక్కువ నష్టపడినవారికి ఎక్కువ సహాయము చేయడము భావ్యముకాదా? నల్గొండ జిల్లాకు డిస్ట్రిస్ ఎక్కువచ్చినట్లు యిచ్చినట్లు చూపించారు. ఇంతవరకు ఎక్కడా డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయబోలేదు కాని కారణమేమి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇచ్చిన సహాయము అందజేశారు. షార్టుఫాల్ వస్తుందనే ఉద్దేశ్యముతో ఎక్కువ మొత్తాలను కూడ జిల్లాలకు యివ్వడము జరిగింది. యిచ్చిన డబ్బునుకూడ ఖర్చుపెట్టని సంగతి అందరికి తెలిసినదే. కొన్ని పరిస్థితులలో వర్షాలు పడి నేల పదును అయినతరువాతనే చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో కొంత డబ్బు యిచ్చినది ఖర్చు కాలేదు.

శ్రీ పి. సి. నరసింహారావు (హుజూరాబాద్): బల్లమీద పెట్టిన రెండు స్టేటుమెంటుల్లో ఈ డ్రాట్‌కు ఎఫెక్టు అయిన ఏరియాలు రెమిషన్ ఫిగర్స్ యిచ్చారు. మీరిచ్చిన ఫిగర్స్ ప్రకారం చూస్తేనే తెలంగాణాలో ఎక్కువగా ఎఫెక్టు అయింది. ఇచ్చిన రెమిషన్ చూస్తే కేవలం 12, 13 తాలూకాలకు మాత్రమే ఇచ్చినట్లు వుంది. ఈ డ్రాట్ విషయంలో కూడా ఆంధ్ర తెలంగాణా పక్షపాతం చూపించారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఆ వివరాలలోకి నేను పోదలచుకోలేదు. కాని చాలా జాగ్రత్తగా నిశ్చయం చేయబడిందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—కరీంనగర్ జిల్లాలో వెట్ డ్రై ఎన్ని ఎకరాలు ఎఫెక్ట్ అయినదో చూపలేదు. కేవలం 17 కోట్ల నష్టం అని చెప్పారు.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇది జిల్లాలనుండి తెప్పించిన రిపోర్టు. నేను మొట్ట మొదటే మనవిచేశాను. ఈ రిపోర్టు తృప్తికరంగా లేదు. వారు యివ్వగలిగినంత వరకు లెక్కలు ఇచ్చారు. It takes some more time to have full assessment. అది ఒక్కటేకాదు హైదరాబాదు వేయలేదు. నెల్లూరు డ్రై, వెట్ వేయలేదు కంభంమెట్టులో వేయలేదు.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—వందల ఎకరాలు తక్కువ, ఎక్కువ వుండవచ్చుకాని అసలు లెక్కలు ఎలా రాకుండా వుంటాయి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఎంత సాగు పోయింది, ఎంత సాగు కాకుండాపోయింది, 0-2-0 0-4-0 లోపు పంట ఎంత పోయింది, 0-4-0 0-8-0 లోపు పంట ఎంతపోయింది ఈ లెక్కలన్నీ వున్నాయి. ఇవన్నీ సేకరించడంలో బహుశా ఆలస్యం అయివుంటుంది.

శ్రీ పి. నరసింగరావు :— ఏ సంవత్సరం కరువు ఏర్పడితే ఆ సంవత్సరమే సహాయం అందచేయాలికాని ఎప్పుడో లెక్కలు వచ్చాక ఇస్తే ఏమి ప్రయోజనం వుంటుంది? గత సంవత్సరం కరువు వచ్చినప్పుడు వెంటనే లెక్కలు పంపమని వారిపై చర్య తీసికొన్నారా లేక నిద్రపోతున్నారా?

శ్రీ పి తిమ్మారెడ్డి :— కేంద్రంనుండి తీసికొన్న సహాయం మనము ఇవ్వగలిగింది కలిపి ఆయా జిల్లాలలోని కరువు పరిస్థితులను సమీక్షించుకొని చేశాము. కమీషనర్ విఠల్‌రావుగారు అన్ని ప్రాంతాలు తిరిగి చూశారు. ఇక డ్రైలో ఎంత నష్టం, వెట్‌లో ఎంత నష్టం అంటే తాలూకాలనుండి సేకరించిన లెక్కలు రావాలి.

శ్రీ టి. జి. తిమ్మయ్యశెట్టి (ఆదోని) :— ఎలాట్ చేసిన డబ్బులో కొంత మిగిలింది అక్కడ కంట్రాక్టర్లకు ఇంకా చెల్లించవలసి వుంది. అది వెంటనే పే చేయటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— చాలా జిల్లాలలో సగం, మూడు వంతుల పని అయి ఫైనల్ స్టేజిలో ఉన్నవి ఉన్నాయి. ఇక్కడ 28వ తేదీ మీటింగు పెట్టాము దయచేసి అందరు ఆమీటింగుకు హాజరుకావాలని, మీ సలహా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను, అప్పుడు ఏవేవి వున్నాయో లెక్కలు చూసుకొందాము.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (కొల్లాపూర్) :— ఈ సహాయం చేయడంలో ఎక్కువ నష్టం జరిగినచోట తక్కువ సహాయం, తక్కువనష్టం జరిగినచోట ఎక్కువసహాయం చేయడం కేవలం మా కళ్ళ నీళ్లు తుడవటానికా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— హెచ్చునష్టం జరిగినచోట తక్కువచేశారని ప్రతిజిల్లా నుండి అనడం జరుగుతూ వుంటుంది.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి :— మీరిచ్చిన రిపోర్టుబట్టి అడుగుతున్నాము. మీ రవి చూడకుండా మా కళ్ల నీళ్ళు తుడుస్తున్నారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— నేను చూశాను జిల్లాలనుండి వచ్చిన లెక్కలు మీ ఎదుటనే పెట్టటం జరిగింది. ఈ కూడిక అంతా 40, 50 కోట్ల కంటె ఎక్కువ కన్పించదు. వచ్చిన నష్టంచూస్తే 200, 300 కోట్ల వరకు ఉంది. ఈ ఫిగర్స్ సంతృప్తికరంగాలేవని మొదటే మనవిచేశాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :— గుంటూరుజిల్లాకు సంబంధించి నష్టం ఎంతో చెప్పలేదు. ఆ లెక్కలు ఇప్పటికైనా వచ్చాయా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఇంకా రాలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మళ్ళీ కరువువచ్చేవరకూ రావా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— రాగానే మనం మళ్ళీ మీట్ అయినప్పుడు ఈ వివరాలన్నీ సభకు అందచేయాలని నా కోరిక.

శ్రీ సి వి.కె. రావు :— నష్టం 200, 300 కోట్లు అంటున్నారు. ఎంత నష్టమో స్పష్టంగా లేదా? తరువాత, 28వ తేదీ మీటింగు అంటున్నారు, ఎక్కడ. దానిగురించి స్పష్టమైన రిపోర్టు ఏమైనా ఇస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఎక్కడ సమావేశమయ్యేదీ రేపుకాని, ఎల్లుండికాని చెబుతాను. నష్టం లెక్కవేయడం కష్టం, ఎకరానికి పది బస్తాలు పండే జిల్లాలు

వుంటాయి. 20 బస్తాలు పండే జిల్లాలు ఉంటాయి. పండే ధాన్యం బట్టి, కాయలను బట్టి ధర కట్టవలసి ఉంటుంది. అందువల్ల ఆలస్యం అవుతుంది.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :—ఇచ్చిన నిధులు నిలచిపోయాయని మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు. దానికి రెండు కారణాలు ఉన్నాయి. నిధులను సకాలంలో రిలీజ్ చేయకపోవడం ఒకటి. రెండవది, వర్క్ సర్టిఫికేట్ చేసేవారు ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటువారు అయితే బిల్స్ పే చేసేది కలెక్టరు ఆఫీసువారు. ఈ రెంటికి పొత్తు కుదరనందువల్ల వర్క్ చేసినవారికి త్వరగా డబ్బు ఇవ్వని కారణంచేత కంట్రాక్టర్లు పనిచేయటానికి ముందుకు రావడంలేదు కనుక ఈ వైరుధ్యం తొలగించటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—వారు చెప్పినదానిలో కొంత నిజం ఉండవచ్చు. నిన్నటి అనుభవం తీసుకొని రేపు ఏమి చేయాలనేది మనం నిర్ణయిద్దాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :—పోయినసంవత్సరం కరువువస్తే ఇంతవరకు 200 కోట్లకు పైన నష్టంవస్తే ఖర్చు పెట్టింది ఎంత? కేంద్రం మనకు ఇచ్చింది ఎంత? నల్గొండ జిల్లాలో ఎంత ఖర్చు అయింది?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇచ్చే సహాయం ఇచ్చాము, పెట్టేఖర్చు పెడుతున్నారు. ఇంకా ఎక్కడైనా కొంత ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం వుంటే వుండవచ్చు. దానిని కూడ త్వరలోనే చేస్తారు. ఇక సెంటర్ ఇచ్చింది, మేము ఇచ్చింది ఆ వివరాలు సభ్యులకు ఇదివరకే అందచేశాను.

శ్రీ కె. నారాయణస్వామి (పావిలి) :—కొన్ని ప్రాంతాలలో మెట్ట మాగాణి ఎఫెక్టు అయిన ఏరియాలు చెప్పారు, లాస్ చెప్పలేదు. కొన్నిప్రాంతాలలో లాస్ చెప్పారు కాని ఏరియా చెప్పలేదు. దానివల్ల ఈ లెక్కలు ఎంతవరకు వాస్తవం అనుకోవాలి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి : నేను మొట్టమొదటే మనవిచేశాను. ఈ లెక్కలు తృప్తికరంగా లేవని.

ALLOTMENT OF TACCAVI LOANS TO DROUGHT AREAS

695—

* 338 (1103) Q.—Sri R. Mahananda (Darsi) :- Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) what are the allotments of Takkavi loans sanctioned to each drought affected taluks of Guntur and Nellore districts from 1-4-1968, upto-date;

(b) what is the basis for these allotments of loans to each of these taluks and what is the interest charged on these loans;

(c) whether they are granted exclusively for purchase of fodder or for any purpose ;

(d) whether it is not a fact that Government charged only 8% interest on these fodder loans sanctioned under Tacaavi Rules, in the years 1963 to 1955 ?

Sri P. Thimma Reddy:—A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT TO BE PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE REGARDING GRANT OF DISTRICT TACCAVI LOANS

Vide L. A. Q. No. 1103 starred [*695]

(a) What are the allotments of taccavi loans sanctioned to each drought affected taluks of Guntur and Nellore Districts from 1-4-1968 upto date.

(a) The amounts allotted are as follows :—

S. No.	Name of Taluk	Amounts allotted in Rs. in lakhs)	S No.	Name of Taluk	Amount allosted Rs. in lakhs)
	Guntur District.			Nellore District.	
1.	Narasaraopet	6 25	1.	Kanigiri	0.20
2.	Vinukonda	6.75	2.	Podili	0.80
3.	Ongole	6.25	3.	Darsi	0.30
4.	Palnad	4.75	4.	Rapur	0.2[illegible]
5.	Bapatla	2 05	5.	Kavali	0.40
6.	Guntur	1.85	6.	Udaygiri	0·30
7.	Sattenepalli	2 15			
	Total	30.05		Total	3.40

(b) What is the basis for these allotments of loans to each of these taluks and what is the interest charged on loans:

(b) The allotments are made on the basis of intensity of drought conditions prevalent in the areas affected, number of persons in need of the loan, etc. The rate of interest charged on these loans is 5 %.

(c) whether they are granted exclusively for fodder or for any purpose:

(c) Besides purchase of fodder, distress taccavi loans can be granted for subsistance until reaping of next harvest during times of distress, cash payments to indigent persons by way of loans, deepening of irrigation wells and purchase of seeds.

(d) whether it is not a fact that Government charged only 3 % interest on these fodder loans sanctioned under taccavi Rules in the year 1963 to 65 ?

(d) It is a fact, Sir.

శ్రీ ఆర్. మహానంద: [illegible] తాలూకాలలో 7 తాలూకాలలో 20 లక్షలు ఖర్చుపెట్టినట్లు [illegible] [illegible] 3 లక్షల 10 వేలు ఖర్చుపెట్టినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని [illegible], తెలంగాణా ప్రాజెక్టు [illegible] నెల్లూరు జిల్లాలో 17 లక్షలు [illegible] ప్రపోజ్ చేసిన తాలూకాలు 8 ఉన్నాయని తెలుస్తున్నది [illegible] కారణం ఏమిటి? [illegible] ఇంటరెస్టు [illegible] సెంట్ చేశారు. [illegible] తీసుకొన్న చోట వడ్డీ పెరిగిందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి. — [illegible] పెంచడం జరిగిందని చెప్పారు. [illegible] జరిగింది. [illegible] ఇచ్చారు అని చెప్పారు. [illegible] జరుగుతుంది కాని ఏదో ఒకచోట [illegible] చేయలేదు.

శ్రీ జి. [illegible] ([illegible]):— [illegible] అయిన [illegible] గవర్నమెంటు [illegible] ఇవ్వడం [illegible] తిరిగి [illegible] ఉన్నాయనే [illegible] సంగతి మంత్రిగారికి తెలుసా? [illegible] దానిపైన తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి: — అలాంటి [illegible] కొన్ని ఉన్నాయి. [illegible] సమయానికి [illegible] పోతున్నారు. కొన్ని [illegible] ముందుగా వసూలుచేయడం జరుగుతోంది. ముందుగా అవసరంగా వసూలుచేసిన [illegible] తరువాత [illegible] జరుగుతుంది. త్వరలోనే దానిని [illegible] పద్ధతిలో పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తాము.

శ్రీ జి. [illegible]:— [illegible] జరగడంలేదు. [illegible] లేనేలేదు. [illegible] జరగడంలేదని [illegible].

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:— ఇది ఇప్పటివిషయం కాదు. చరిత్ర [illegible] మార్చడానికి ప్రయత్నించాలి.

శ్రీ వెంకట్రావు: — మంత్రిగారు అడ్జస్టుమెంటు చేస్తామంటారు. [illegible] పడిన తరువాత తిరిగి రావడమనేదుండదు. అడ్జస్టుమెంటు త్వరగా చేయిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:— తప్పకుండా.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:— లోన్సు కట్టడం కష్టంగా ఉంటే ఇంటరెస్టు [illegible] వేస్తున్నారు. పీనల్ ఇంటరెస్టుకూడ వేస్తున్నారు. [illegible] పీనల్ ఇంటరెస్టు లేకుండాను వీలైతే ఇంటరెస్టుకూడ లేకుండా [illegible]?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:— ఇంకా పీనల్ ఇంటరెస్టు స్టేజికి రాలేదు యీ అప్పుల మీద.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— కరువుల క్రింద శాంక్షను చేసింది కాంట్రాక్టరు ఎంత తిన్నా ఏమీలేదు. రైతులకిచ్చినదాంట్లో ఆరు శాతం ఇంటరెస్టును వసూలుచేయాలనే పట్టుదల ఎందుకు? ఇప్పటికే రైతుకు మూలిగే నక్కమీద తాటికాయ పడ్డట్టుగా ఉంది. కనీసం ఇంటరెస్టుఅయినా మాఫీచేస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— అదే మా ఉద్దేశమూను. అయినా ఇది అప్పుతెచ్చిన డబ్బు రిజర్వు బ్యాంకుదగ్గర.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— మిగతాది కూడ పరిశ్రమలకు మొదలయినవాటికి అప్పుతెచ్చింపేనిగా ఇంటరెస్టు మాఫీచేయడానికేమి?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— సాధ్యంకాదు.

శ్రీ బి. వెంకటేశం :— డిస్ట్రిక్టు తక్కావి లోన్సు ఎప్పుడు ప్రభుత్వం కలెక్టర్సుకు పంపించింది. కలెక్టర్సు ఎప్పుడు రైతులకిచ్చారు? సీజను అయిన తరువాత యీ లోన్సు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. వర్షం పడిన తర్వాత ఫార్మర్సుకు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. కనీసం యీ పరిస్థితులదృష్ట్యా ఇంగ్లీషు—వాట్ ఆర్ ది బేసిస్ అన్నారు. బేసిస్ ఏమీలేదు. మామూళ్లు ఎవరు పే చేస్తే వారికిస్తున్నారు. ఇది ప్రభుత్వానికి తెలుసా? తెలిస్తే ఆ మామూళ్లు కాంపెన్సేషను చేసి సబ్సిడి అయినా రైతులకిచ్చే ఆలోచన ఉందా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— అందరకూ తెలిసిన రహస్యమే. రైతులకు తగినంత సహాయం ఏ ప్రభుత్వమూ చేయలేదు. ఎందుకంటె వందలకోట్లతో ఉన్నవ్యవహారం. ప్రభుత్వం తన బాధ్యత నిర్వర్తించడానికి కేంద్ర సహాయం సంపాదించి ఇవ్వగలిగిన సహాయం అందచేసింది. అందులో ఇంతపెద్ద ఏరియాలో సెక్యూరిటీ ఇచ్చేదానిలో ఇబ్బందులునుబట్టి కొన్ని పొరపాట్లు జరుగుతూంటాయనేది ఒప్పుకోవాలి.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— మంత్రిగారు శలవిస్తూ కలక్టర్సు అక్కడ ఉండే పరిస్థితులనుబట్టి వ్రాసినదానినిబట్టి ఇచ్చాము విచక్షణ లేదన్నారు. అయితే గుంటూరు కలక్టరు ఎంతకావాలని వ్రాశారు, నెల్లూరు కలక్టరు ఎంతకావాలని వ్రాశారు?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఆ వివరాలు నా దగ్గర లేవు.

శ్రీ జి. వి. అప్పారావు :— డిస్ట్రిక్టు తక్కావీ లోన్సు రెవిన్యూ బకాయిల క్రింద రెవిన్యూ ఉద్యోగులు ఎడ్జెస్టు చేయడం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా? ఈ రెమిషన్సు ఇచ్చామన్నారు. రెమిషన్సు ఇచ్చారని సంగతి తెలియకుండా రైతుల నుంచి వసూలు చేసిన డబ్బు ఏ బాపతులో అడ్జస్టు అయిందో చెప్పగలరా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— అప్పుడు ఇచ్చింది బకాయిలకు అడ్జస్టుచేసిన సంగతి. గవర్నమెంటు నోటీసుకు రాలేదు. తరువాత మిగతా సలహాలు తప్పకుండా పాటిస్తాం.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ (పొందూరు) :— యీ సంవత్సరంకూడ చీపురుపల్లి తాలూకాలో పంటలు పోయినవి. యీ కరువు ప్రాంతంలో ఇచ్చిన శిస్తుల రెమిషనులు లాందు సెస్‌లుకూడ అప్పుడే వసూలు చేస్తున్నారు. అసలే కరువులకతన శిస్తులు కట్టలేకుండా ఉంటె లాందు సెస్‌లకు డిమాండ్లు సెర్వ్ చేస్తున్నారు. కరువు

ప్రాంతంలో ఇచ్చిన తక్కావి రుణాలకు సీసాలు పద్ధతిగాడ కడుతున్నట్లు వార్తలు వింటున్నాం. అది పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— యీ వరుస ప్రాంతంలో ఇచ్చిన లక్ష్యాలు ఇంకా పనులు మొదలుపెట్టలేదు. సీనర్ ఇంటరెస్టు అంటున్నారు. రబువాల శ్రీకాకుళంలో మూడు నాలుగు రోజుల క్రింపట వర్షం కురిసినట్లు విన్నాను. ఎంతవరకు నిజమో చూచి.

Water Facilities to Drought Areas

606—

*353 (1151) Q.—Sarvasri K. Muniswamy (Satyavedu) and S. Vemayya (Sarvepalli):—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) what are the steps that the Government is taking to give water facilities to drought affected areas in this year 1968-69;

(b) whether there is any proposal with the Government to dig bore wells in a capacity of supplying water to nearly 100 acres of plot; and

(c) if so, when?

Sri P. Thimma Reddy:—(a) A sum of Rs. 90.52 lakhs was spent for providing water in the drought affected areas of the State such as transport of drinking water through lorries, deep digging/sinking of wells and protected water supply schemes.

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ యస్. వేమయ్య :— యీ ఎలాట్‌మెంటు ఏదు బేసిస్‌పైన చేస్తున్నారు కొన్ని జిల్లాలకు ఎక్కువ కొన్ని జిల్లాలకు తక్కువ పోవడం జరుగుతోంది. మీరు చదివిన ఫిగరు బ్రేకప్ ఇస్తే బాగా అర్థమవుతుంది. బ్రేకప్ చదవండి. ఏ నీరులేని బావులలో ప్రయారిటీ ఇచ్చేట్లు చూడాలి.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఇది పెద్దకథ గ్రామాలనుంచి వివరాలు సేకరించడం కలక్టర్ను పెద్ద ఆఫీసర్ను అంతా కూడడం నెల్లూరుకు 11 లక్షలివ్వడం జరిగింది. కృష్ణా జిల్లాకు రెండు లక్షలు. ఆ రకంగా చూస్తే కొన్ని జిల్లాలకు తక్కువ కొన్నింటికి ఎక్కువ ఉంది. కొన్ని ప్రాంతాలలో తక్కువ ఖర్చుతోనే నీళ్ళు వేయడానికి వీలవుతుంది. కోస్తా ప్రాంతాలయితే 4, 5 వందలకు బావి తీయవచ్చు. తెలంగాణా రాయలసీమ ప్రాంతాలలో 1000 రూపాయలు ఖర్చు చేసినా బావిలో నీరు పడదు. అవన్నీ ఆలోచించి నిర్ణయించడం జరిగింది.

Special Remission

607—

*295 (7297) Q.—Sarvasri Agarala Easwar Reddy (Tirupathi) and Dhanenkula Narasimham:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

the number and names of taluks in the State for which special remmission was given this year?

Sri P. Thimma Reddy:—A statement showing the number and names of taluks in the State for which special remission is proposed for F. 1378 (1968-69) is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Statement showing the number and names of taluks in the State for which remission is proposed for F. 1378 (1968 69) - vide L A Q No. 7297 starred [697].

S. No.	Name of District	No of taluks in which remission is proposed for F. 1378.	Names of taluks in which remission proposed for F. 1378.
(1)	(2)	(3)	(4)
1.	Srikakulam	11	(1) Ichapuram (2) Sompet (3) Tekkali (4) Pathapatnam (5) Narasannapeta (6) Srikakulam (7) Chipurupalli (8) Palakonda (9) Parvethipuram (10) Bobbili (11) Salur
2.	Visakhapatnam	9	(1) Narasipatnam (2) Elamanchili (3) Chintapalli (4) Ankapalli (5) Bhimunipatnam (6) Visakhapatnam (7) Vizianagaram (8) S Kota (9) Chodavaram
3.	East Godavari	8	(1) Tuni (2) Prathpadu (3) Peddapuram (4) Adda eegala (5) Rajahmundry (6) Rampachandravam (7) Pithapuram (8) Kakinada
4.	West Godavari	5	(1) Eluru (2) Tadepalli (3) Chintalapudi (4) Kovvur (5) Polavaram
5.	Krishna	6	(1) Tiruvur (2) Gannavaram (3) Nandigama (4) Nuzvid (5) Vijayawada (6) Jaggayyapeta
6.	Guntur	1	Ongole

(1)	(2)	(3)	(4)
	Nellore	8	(1) Gudur
			(2) Venkatagiri
			(3) Sulurpeta
			(4) Kandukur
			(5) Udayagiri
			(6) Kanigiri
			(7) Podili
			(8) Darsi
	Chittoor	9	(1) Punganur
			(2) Vayalpadu
			(3) Kuppam
			(4) Chittoor
			(5) Puttur
			(6) Bangarupalem
			(7) Chandragiri
			(8) Kalahasti
			(9) Satyaveedu
9.	Anantapur	6	(1) Ravadurg
			(2) Kalayandurg
			(3) Penukonda
			(4) Hindupur
			(5) Madakasira
			(6) Uravakonda Sub Taluk
10.	Cuddapah	3	(1) Rayachoti
			(2) Rajampet
			(3) Badvel
11.	Kurnool	6	(1) Nandyal
			(2) Markapur
			(3) Giddalur
			(4) Allagadda
			(5) Kurnool
			(6) Banaganapalli Sub Taluk
12.	Medak	2	(1) Siddipet
			(2) Gajwel
13.	Nalgonda	4	(1) Miryalguda
			(2) Devarakonda
			(3) Bhongir
			(4) Ramannapet
14.	Karimnagar	3	(1) Sircilla
			(2) Huzurabad
			(3) Metpalli
15.	Adilabad	2	(1) Chinnur
			(2) Sirpur
16.	Mahboobnagar	3	(1) Kollapur
			(2) Gadwal
			(3) Alampur
17.	Hyderabad	Nil	Nil
18.	Nizamabad	Nil	Nil
19.	Khammam	Nil	Nil
20.	Warangal	Nil	Nil

శ్రీ ధనెంపల నరసింహం :— ప్రత్యేక పన్ను మినహాయింపు విషయంలో అయినవారు కానివారు అనే పద్ధతిలో నిర్ణయాలు జరిగాయా లేక ఏ ప్రాతిపదికమీద నిర్ణయించారో తెలవిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— అంత నిర్లక్ష్యంగా చేయరు. లెక్కలన్ని తెప్పించి రిపోర్టు తెప్పించి చేస్తారు. ఎక్కడయినా పొరపాటు జరిగితే సవరించుకొనడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :— ఇక్కడ చిత్తూరు జిల్లాలో 9 తాలూకాలకు రెమిషను ప్రకటించారు. ఇందులో పలమనేరు వదలిపోయింది. పలమనేరు ఒక ప్రక్క కుప్పం తాలూకా మరొక ప్రక్క పుంగనూరు తాలూకా మరొక ప్రక్క బంగారుపాళెం తాలూకా వీటికి రెమిషను వచ్చింది. పలమనేరు తాలూకాలో వర్షం కురిసినట్లు మీ లెక్కల గారిడి ఏమంటారు ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— లెక్కలలో పొరపాటు జరిగితే జరగవచ్చు. గారిడి ఉండదు.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— నల్గొండ జిల్లాలో మిరియాలగూడ దేవరకొండ భువనగిరి రామన్నపేట మాత్రమే ఉన్నాయి. నల్లగొండ తాలూకా గత సంవత్సరం కరువుకు గురయింది ఆ తాలూకాకు రెమిషను ఇవ్వకుండా మిరియాలగూడాకు రెమిషను ఇచ్చారు ఇదేమి పద్ధతి.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— బహుశ తాలూకాలు పూర్తిగా వచ్చి ఉండె ప్రాంతం అని వ్రాశారు కాబోలు.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— మొత్తం నల్లగొండ తాలూకా లేదు.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ మనవిచేశాను.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి — గుంటూరు జిల్లాలో 68-69 కి ఒక ఒంగోలు తాలూకాయే కరువు ప్రాంతంగా ఉన్నట్లు లెక్క చూపిస్తున్నారు. కాని డిస్ట్రిక్టు కలక్టరు డిక్లేర్ చేసిన వేరే ప్రాంతాలున్నాయి అక్కడ. అవి ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి . — కొన్ని పార్షియల్‌గా దెబ్బతిని ఉంటాయి.

శ్రీ టి. జి. ఎల్. తిమ్మయ్య :— కర్నూలుజిల్లాలో ఆలూరు తాలూకా ప్రసక్తి లేదండి. అక్కడ కరువు కాటకాలు, త్రాగడానికి నీళ్ల లేనటువంటి పరిస్థితి ప్రపంచానికి విదితమై ఉన్నది. అలాంటి తాలూకాను పూర్తిగా మరచిపోయినారు. రెప్రజెంటేషన్ చేయడం కూడా జరిగింది.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— బహుశా అదేమీ చేసినా ప్రయోజనంలేదు. అవేమైనా అప్లై పెట్టారేమో.

TOURS OF BOARD MEMBER TO NELLORE

698—

*352 (1148) Q.—Sri A. Madhava Rao:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether any Board Member toured drought areas in Nellore district during August and September and what are the taluks which he toured, and

(b) what is the estimated loss reported in respect of all crops during unprecedented drought the Nellore district has experienced in the crucial months from June ?

Sri P. Thimma Reddy :- Sri R. Vittal Rao, Member, Board of Revenue visited Nellore town on 19-10-1968.

An estimated area of about Ac. 4,28,000 was affected, crops valued at about Rs. 83,00,000 (Rs. 7.83 crores) were lost.

Sri A. Madhava Rao : What are the ameliorative measures taken by the Government and whether it is a fact that levy was insisted upon to be delivered to the Government inspite of such loss ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— లేదు, అధ్యక్షా, ఈ లెవీ అనేది పెన్నాడు బేసిస్ క్రింద ఉంటుంది ప్రధానంగా.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— డ్రాట్లోనే పెడ్ లాండ్ దెబ్బ తినిపోయింది. అప్పుడే ఇన్సిస్ట్ చేసింది. మన పాలసీ లేకుండానే గవర్నమెంటువారు లెవీ కూర్చుకొన్నారు.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— లేదండి.

DRINKING WATER TO POTHUKATLA ETC. VILLAGE UNDR DROUGHT SCHEMES

699—

*915 (6530-N) Q.--Sri K. na Prabhakara Rao (Bapatla): Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that drinking water was supplied by the Government under the drought schemes to the tanks of Pothukatla, Komarnenivaripalem and its Malapalli and Kothapalem in Parchoor Samithi ,

(b) is it a fact that the works were measured by the Supervisor of the Samithi and check-measured by Asst Engineer, Guntur Zilla Parishad for Rs. 3518, 2108, 748, and 1,976, respectively ;

(c) is it a fact that petitions were submitted to the authorities that not a pie was spent by the sponsors of these schemes and the only expenditure incurred was about Rs. 300 paid to the Government for pumping water from the Ramanayapalem pumping scheme by the ryots :

(d) is it a fact that even after the said petitions no action was taken to verify the conduct of the Supervisor and Asst. Engineer concerned ; and

(e) will the Government even now take steps immediately to depute some officer from outside the district to investigate the whole affair and book the offenders ?

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy:)—(ar Yes, Sir.

(d) The works were measured by the Supervisor of the Samithi and Check-measured by the Asst. Engineer (Zilla Parishad) Tenali. The amount of the bills recommended for payment are as follows:–

(1)	Pothukatla	Rs.	2,661
(2)	Komaranenivaripalem	,,	1,581
	Malapalli.	,,	499
(3)	Kothapalem	,,	1,482

(c) Yes, Sir.

(d) and (e) :– On receipt of a representation from the President, Panchayat Samithi, Parchoor in July, 1968, the Chief Enginee (P. S.) was requested to depute the Superintending Engineer (P, S. Eluru to personally enquire into the allegations and submit his report Accordingly the Superintending Emigineer (P. R.) Eluru investigated into the matter and submitted his report which revealed that there are prima facie certain irregularities. The Chief Engineer (P. R.) is taking further action against the Officials responsible for the irregularities.

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు :—ఏదో ఇర్రెగ్యులారిటీ అంటున్నారు. ఇర్రెగ్యులారిటీ కాదు అది. అక్కడ రమణాయపాలెం పంపింగ్ స్కీములో 300 రూపాయలు గవర్నమెంటువారికి చెల్లించి నీరు అక్కడ వదలితే ఈ నాలుగు టాంక్సు ఫిల్ అప్ అయిపోయినాయి. ఒక్క దమ్మిడీ ఖర్చు పెట్టలేదని, ఇది మొత్తము తిన్నారంటూ ఉంటె. ఇర్రెగ్యులారిటీ అంటే ఏమిటి ఇది ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఎస్. ఇ. రిపోర్టు ప్రకారం రమణాయపాలెం దగ్గర పంపింగ్ చేశారండి. మళ్ళి సెకండ్ పంపింగ్ చేయవలసి వచ్చింది. ఎందుకంటె రెండు మైళ్లు ఉంది. సెకండ్ పంపింగ్ కూడా చేసినారు. నేను కూడా ఆ స్పాట్ విజిట్ చేసినాను అని కూడా అతను రిపోర్టు చేసినాడు. మొత్తము తిన్నట్లు లేదండి. కొన్ని ఇర్రెగ్యులారిటీస్ మాత్రము ఉన్నాయి.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—ఇది వడుతూరు డ్రింకింగ్ వాటర్ సప్లై స్కీమండి. దాదాపు రెండు లక్షల రూపాయలు గవర్నమెంటు ఇచ్చింది. మరి పైప్పుద్వారా, లిఫ్టుద్వారా వాటర్ టాంక్సు ఫిలప్ చేసినారండి. చేసిన తరువాత, కంట్రిబ్యూషన్ $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$ కలెక్టు చేసి పంచాయితి సమితి తరపున రసీదులు తెచ్చి ఆ పంచాయితి సమితికి జమకట్టకుండా మిసప్రాప్రియేషన్ చేసినాడని, ఇర్రెగ్యులారిటీస్ కమిటీ చేసినాడని ఎన్క్వయరీకిగాను మేము సగము పైగా పంచాయితీ మెంబర్లు పెట్టినాము, నేను కూడా డి. ఓ. లెటరు వ్రాసినాను గవర్నమెంటుకు. ఒకటిన్నర సంవత్సరము అయింది, ఇంతవరకు ఎన్క్వయిరీ కండక్టు చేయలేదు. దానిని కవర్ అప్ చేసుకోడానికి ఈనాడు ఏదో ఒక రకంగా ఇద్దరు, ముగ్గురు పంచాయితీ ప్రసిడెంట్సు ద్వారా వారు చేసినారు, వీరు చేసినారని విచారణ అనేది కాకుండా దీని విషయంలో ప్రభుత్వము వెంటనే ఈ శాసనసభ సమావేశము అయ్యే లోపలనే రిపోర్టు తెప్పించి సక్రమమైన చర్య తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అసలు ఈ ప్రశ్న ఉద్యోగస్తులు ఎటువంటి చేసినటువంటి ఇర్రెగ్యులారిటీస్ గురించండి.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—ఈ డ్రింకింగ్ వాటర్ స్కీము అసలు డబ్బు లేనిదండి ఆ పంచాయితీ సమితిలో. ప్రభుత్వము 1.½ లక్షలు ఇచ్చింది. ప్రజల నుంచి ¼ కలెక్టు చేసినారు. ఇదంతా కుంభకోణం చేసి లెక్కలు సరిగా లేకుండా, గవర్నమెంటు 60 వేలు, 70 వేలు రూపాయలు చెక్ మెజర్మెంటు లేకుండా ఇచ్చేస్తే దీని విషయంలో వెంటనే చర్య తీసుకోవలెనని ఆఫీసర్ల సంవత్సరములనుంచి కోరుతున్నానండి.

శ్రీ టి. రామస్వామి : —ఈ మూడు విలేజెస్కు చెక్ మెజర్మెంట్సు, పేమెంటు సరిగానే చేసినారు. పేమెంటు విత్‌హెల్డు చేస్తే కూడా ఎస్. ఇ. వెళ్ళి తరువాత చూచి ఇది కరెక్టుగానే ఉంది. పేమెంటు చేయుమని చెప్పారు.

Sri G. Venkata Reddy :—Half of the Samithi members and myself went and represented to the Chief Minister and the Panchayat Raj Minister and they were pleased to order an enquiry, but the enquiry is pending for the last 1½ years with the Sub-Collector; for what reasons, we do not know. The whole matter was enquired into but a report was not submitted. I would request the hon. Minister to get the enquiry report immediately and see that action is taken against them.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—తప్పకుండా త్వరలో తెప్పిస్తామండి. ఎన్‌క్వయిరీ ఏదీ ఆపు చేయమని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri D. Venkatesam :—Here the question reads like this : whether it is a fact that drinking water was supplied by the Government under the drought schemes to the tanks of Pothuketla and some other villages. డ్రింకింగ్ వాటర్ ఏమిటి, టాంక్సుకు సప్లై చేయడం ఏమిటి. I cannot understand the question. I would request the Minister to kindly clarify the matter.

శ్రీ టి. రామస్వామి : —ఈ విలేజస్‌లో చెరువు ఎండిపోయిన తరువాత— అక్కడ బావులు లేవండి;—చెరువు ఎండిపోయిన తరువాత ఈ బకింగామ్ కెనాల్ నుంచి పంప్ చేయాలండి. అది రెండు మైళ్ళు దూరము ఉంది. ఆ రెండు మైళ్ళు నుంచి పంప్ చేసి ఈ చెరువులు నింపి మంచినీళ్ళు కావాలండి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఈ డ్రింకింగ్ వాటర్ ట్రబుల్ ప్రతి జిల్లాలో, ప్రతి తాలుకాలో ఉందండి. ముఖ్యంగా మా తెలంగాణాలో చాలా బాధకరంగా ఉన్నది. మేము దీన్ని గురించి ఎన్ని ప్రశ్నలు పెట్టినా, ఇదే రకంగా చాలా శాంతంగా సమాధానము వస్తూ ఉంటుంది. అసలు కన్‌స్ట్రక్టివ్‌గా తొందరగా తీసుకొనేటటు వంటిది ఏమైనా ఉన్నదా అని ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అది నెక్స్టు క్వశ్చన్‌లో ఉన్నదండి. దానికి సమాధానము చెప్పుతానండి.

VILLAGES HAVING DRINKING WATER SOURCES

700—

* 29 (6575) Q.—Sri T. V. S. Chalapathi Rao :—Will the hon Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) how many villages in this State are having drinking water sources ;

(b) of these, how many are provided during 1. the 1st Plan period, 2. 2nd Plan period ; 3. third Plan period, and

(c) what is the expenditure incurred during these three plan periods ?

Sri T. Ramaswamy :— (a) 27,472 villages and hamlets in the state are now having drinking water facilities.

(b) The number of villages that were provided with drinking water supply facilities during each Five Year Plan under Rural Water Supply Programme are as followes :

1st Five Year Plan 1951–56	1,800	Villages,
II Five Year Plan 1956-61	6 200	Villages.
III Five Year Plan 1961–66	12,000	Villages.
Total—	20,000	Villages.

(c) The expenditure incurred in I and II Five Year Plans is not readily available. The expenditure incurred during III Five Year Plan is Rs. 480.80 lakhs.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఇప్పుడు ఫస్టు ఫైవ్ ఇయర్ ప్లాన్, సెకండ్ ఫైవ్ ఇయర్ ప్లాన్ ఫిగర్సు లేవుగాని థర్డ్ ఫైవ్ ఇయర్ ప్లాన్ ఫిగర్సు ఉన్నాయి అన్నారు ఆ మొదటి. రెండవ వాటిలో అకౌంట్సు ఏమైనా మిస్సింగులో ఉన్నాయా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అకౌంట్సు మి సిం గ్ కాదండి. అవి రెడిలీ అవెయిలబుల్‌గా లేవండి. వెతికారండి. అయినప్పటికి ఇప్పుడు దొరకలేదు. తరువాత దొరుకుతాయి. నేను ఆఫీసును అడిగాను చెకప్ చేయమని.

శ్రీ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు :—ఈ గాంధి శతజయంతి సందర్భంలో దాతలచేత మంచినీటి సప్లయికుగాను గ్రామాలలో బావులు వేయించడానికి ఒకస్కీము పెట్టారు. ఆ స్కీము క్రింద ఇప్పుడు మనరాష్ట్రములో ఎన్ని బావులు నిర్మాణము అయినాయో మంత్రిగారు చెప్పగలరా ? During the Gandhi Centinary year donors are approached to provide drinking water facilities in the villages, where there is none.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—నా దగ్గర ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదండి.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మేజర్ పంచాయితీలు అయిన రాజం, పాతపట్నం మొదలైనటువంటి పెద్ద గ్రామాలలో నీటికి చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఆ గ్రామాలు ఈ లిస్టులో ఉన్నాయా ?

శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి (హిందూపూర్) :— ఒకటి, రెండు, మూడు ప్రణాళికలలో బావులు త్రవ్వే రిస్సు ఇచ్చారు. కాని క్షామప్రాంతాల్లో బావులు నేరోగా త్రవ్వినందువల్ల అవి పడిపోయే పరిస్థితి ఉన్నది. కనుక రిగ్స్‌ద్వారా బావులు త్రవ్వించటానికి పూనుకొంటారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—రిగ్స్‌ద్వారా ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. రిగ్స్‌ద్వారా బోర్స్ వేశాము. కొన్ని బోర్స్ సక్సెస్‌ఫుల్ అయినవి. యునిసెఫ్ రిగ్స్‌వల్ల 456 బోర్స్ సక్సెస్‌ఫుల్ అయినవి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—రిగ్స్ బోర్‌వేసి, పైపులు వేయకుండా వదలిపెడుతున్నారు. 3 సం.ల నుండి బోర్స్ వేసినవి అట్లాగే పడిఉన్నవి. అటువంటివాటికి ఇపుడు పైప్స్‌వేసి జనానికి నీరు అంది ఉపయోగించేటట్లు చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—456 సక్సెస్‌ఫుల్ బోర్స్‌కు 366 హేండ్‌పంప్స్ వేశాము. పని చేస్తున్నవి.

శ్రీ జి. బి. అప్పారావు (జామి) :—విశాఖ జిల్లా నర్సీపట్నం గ్రామంలో అక్కడి నీటి సరఫరా స్కీము ఏ ప్లానుక్రింద నిలుపుదల చేశారు ? 2 లక్షల రు.లు పంచాయితీని కట్టమని చెప్పి ఏ ప్లాన్‌క్రింద, ఏ స్కీముక్రింద మేము పెట్టనం చేస్తామని జిల్లాపరిషత్ అడుగుతున్నది ఆ పంచాయితీకి ఎందుకు ఆ స్కీము ఇవ్వటానికి డిలే చేస్తున్నారు ? ఏమి అభ్యంతరం ఉన్నది ? ఏ కారణంచేత దానిని ఆపు చేస్తున్నారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—నర్సీపట్నం పంచాయితీ వాటర్ వర్క్స్ స్కీము ఏ ప్రెయారిటీ లిస్టులోకూడ లేదు. అది స్పెషల్ ఆఫీసర్ క్రింద ఉన్నప్పుడు — ఆయన — మేము 2½ లక్షలు కడతాము ; మీరు యీ స్కీము టేకప్ చేయమని చెప్పారు, కలెక్టరు దగ్గరనుండి రిపోర్టు తీసుకొని 2న్నర లక్షల రు.లు అంచెలవారీగా కట్టమని వారికి చెప్పాము. ఇంకా 2 లక్షల రు.లు అవుతుంది. అది మేము మా ఫండ్స్‌నుండి ప్రొవైడ్ చేస్తామని చెప్పాము.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—టాక్‌వర్డు ఏరియాలో ఫ్లోరిన్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాలో ఉన్నటువంటి స్కీమ్సు 30, 40 సం.ల నుండి ఆలోచన ఉన్నది. వాటికి టాప్ ప్రెయారిటీ ఇచ్చి ఇపుడైనా తీసుకోటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—డీప్ ఫ్లోరిన్ చేయటానికి ఏ మార్గం అన్నది ఇంకా తేలలేదు. మేము సైంటిస్టును అడిగిన తర్వాత తప్పకుండా అది తీసుకొంటాము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—నర్సీపట్నం డ్రింకింగ్‌వాటర్ స్కీము అసలు ప్రయారిటీ లిస్టులో లేకుండా పోవటానికి ప్రత్యేక కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రెయారిటీ లిస్టు అంటే—ఇది వరకు ప్రారంభంచేసి, స్పిల్‌ఓవర్‌వర్క్సుగా ఉన్నవి మాత్రమే ఇది వరకు తీసుకొన్నాము. అయితే అక్కడ మేము కొంత కంట్రిబ్యూషన్ ఇస్తాము తీసుకోవలసింది అని వారు అడిగారు. తీసుకొంటామని మేము చెప్పాము.

శ్రీ టి. జి. యస్. రామయ్యరెడ్డి :—అదోని పంచాయతీ సమితిలో రూరల్ వాటర్ సప్లయిస్కీము లక్ష రూపాయలతో వేస్తాము. రెండు గ్రామాలకు వాటర్ సప్లయి చేస్తామని చెప్పి, అక్కడ పైకము ఇచ్చారు. 25వేల రూ. పైకము ఆ రెండుగ్రామాలకు ఇచ్చారు. ఆ రెండు గ్రామాలు పెద్దహరివాణం, పెద్ద తోబూడ. దీన్వారా 25 పర్సెంట్ కట్టుచున్నారు. లేని వారింటే 12½ పర్సెంట్ ఇస్తున్నారు. దీన్వారా 6¼ పర్సెంట్ కట్టుచున్నారు. చివరకు ఆ పైకము అక్కడే ఒకిస్తున్నదికాని ఆ స్కీము కంప్లీటు కాలేదు. దాని గురించి చెబుతారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—రూరల్ వాటర్ సప్లయి క్రింద అసలు డిస్ట్రిబ్యూషన్ లేకుండేను. గవర్నమెంటు ఆ డబ్బు అలా ఇచ్చి వేస్తున్నారు.

శ్రీ టి. జి. ఎస్. రామయ్యరెడ్డి :—అయితే అది ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీము అయితే ఏమి చేస్తారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రపోజల్ వస్తే దానికి సమాధానం చెప్పించి గౌ. సభ్యులకు అందచేస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ... సెక్షన్ శాంక్షన్ అయింది. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ ఏడాది వచ్చి లేదు. అసలు ఆ స్కీము ఉన్నదా? ఎత్తివేశారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి : ఎత్తివేయలేదు. స్పెషల్ ఆఫీసర్స్ స్కీముకే 4 వ ప్రణాళికలో 5 కోట్లు కావాలి. 4వ ప్రణాళికలో యీ రూరల్ వాటర్ సప్లయికి మనం 400 లక్షలు ఇచ్చాము. ఈ స్పెషల్ ఆఫీసర్ వర్క్స్ కంప్లీట్ అవటమే కష్టం అవుతుంది. ఇవి అయితే, ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుంటే కొంచెం ఎక్కువ సొమ్ము వస్తే తప్పకుండా ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ చేసి తీసుకొంటాము.

శ్రీ బి. వి. అప్పారావు :—అధ్యక్షా, ఇపుడు నర్సీపట్నంలో స్పెషల్ ఆఫీసర్ హయాము పోయింది, ఇపుడు ఎలక్టెడ్ బోర్డు వచ్చింది. ఎలక్టెడ్ బోర్డు వారు ఇంటికి ఒక రు. చొప్పున వసూలుచేసి డబ్బు సిద్ధంగా ఉంచుకొని మేము పెత్తనం చేసుకొంటామంటుంటే మధ్య యీ అత్త పెత్తనం ఎందుకు? జిల్లా పరిషత్ పెత్తనం తప్పించి ఆ పంచాయతీ బోర్డు వారినే ఆ వాటర్ వర్క్సు టేకప్ చేయమని మీరు ఎందుకు చెప్పకూడదు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— మొట్టమొదటి నుండి ఆ ప్రపోజల్ అట్లాగే వచ్చిందండి. జిల్లా పరిషత్‌లో కట్టటము అనే వచ్చింది. అందువల్ల మేము ఆర్డర్ చేశాము.

శ్రీ బి.వి. అప్పారావు :— మీరుచెప్పేది స్పెషల్ ఆఫీసర్స్ ఉన్నప్పుడుసంగతి అండి. ఇపుడు స్పెషల్ ఆఫీసర్ హయాము పోయింది. ఎలక్టెడ్ బోర్డు వచ్చింది. ఎలక్టెడ్ బోర్డుకు ఉన్న రైట్స్‌ను మీరు ఎందుకు ఇగ్నోర్ చేస్తున్నారు?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—వారు రిజల్యూషన్ పంపిస్తే కన్‌సిడర్ చేస్తాము.

శ్రీ కె. నారాయణస్వామి :—ఈ ఫ్లోరిన్ ఎక్కువఉన్న ప్రాంతంలో ఎక్కడ మంచినీరు, ఫ్లోరిన్ లేని నీరు సప్లయి చేసింది ? ఈ ఫ్లోరిన్ ఉన్నచోట్ల 19 గ్రామాలలో ఫ్లోరిన్ లేని నీరు తీసుకువచ్చి పెట్టిన పథకం ఎక్కడా ఉన్నట్లు కనపడ లేదు. ఫ్లోరిన్ ఎక్కువగా ఉన్న గ్రామాలలో డిఫ్లోరిన్ చేయటంగాని, దగ్గర ప్రాంతంలో మంచినీరు ఉన్నచోట్ల నుండి మంచినీరు అక్కడకు తీసుకురావటానికిగాని ఆ జబ్బుయొక్క ప్రాధాన్యత గుర్తించి—ప్రభుత్వం వెంటనే టాప్ ప్రెయారిటీ ఇచ్చి చేస్తుందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఈ ఫ్లోరిన్ విషయంలో నాకు చాలా సింపతీ ఉంది. ఈ డిఫ్లోరినైజేషన్‌కుగాని, దూరం నుండి పైపులలో మంచినీరు తీసుకురావటానికి గాని, ఏదైనా వర్కబుల్ స్కీము ఉంటే తప్పకుండా కన్‌సిడర్ చేస్తామని, అటువంటిది గౌ. సభ్యులు సజెస్టు చేయమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— మంత్రి గారు రిగ్స్ పంపిస్తామంటున్నారు గాని—అటువంటి ప్రాంతాలకు రిగ్స్ రావటం తటస్థించలేదు. ఇప్పటికైనా వెంటనే అటువంటి ఏరియాస్‌కు రిగ్స్ తొందరగా పంపించి పుణ్యం కట్టుకొంటారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అనంతపురం, కర్నూలు జిల్లాలలో యూనిసెఫ్ రిగ్స్ మంచిరిగ్స్—నాలుగు ఇపుడు పనిచేస్తున్నవి. ఇంకో 6 రిగ్స్ కూడ ఇస్తా మన్నారు. అవి యీ సంవత్సరాంతంలోగా వస్తాయి. ఆ రిగ్స్ తీసుకువచ్చి ఎక్కడైతే నీరు లభ్యం కావటంలేదో అక్కడ పనిచేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు (విశాఖపట్టణం-ఎ) :—అధ్యక్షా, విశాఖతాలుకా కొన్ని గ్రామాలలో ఎంత లోతు బావిత్రవ్వినా ఉప్పునీరు వస్తున్నది. అక్కడి ప్రజలు రెండు మైళ్లు పోయి మంచినీరు తెచ్చుకొంటున్నారు. ఆ మత్స్య పారిశ్రామికులకు మంచినీరు సప్లయి చేయటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—క్రమంగా తీసుకొంటాము. అవికూడ తీసుకొని వారికి మంచినీరు సప్లయి చేస్తాము.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—క్రమంగా తీసుకొంటామంటున్నారు. ఇంకో వంద సంవత్సరాలు పడుతుందేమో ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఈ పైప్ వాటర్ నాలుగైదు మైళ్ళ దూరం నుండి తీసుకురావాలి. ఏమైనా ఉన్నటువంటి గ్రామాలకు రూరల్ వాటర్ సప్లయికి బావులు బోర్స్ తీసి ఇవ్వవలసినటువంటివి ముందు ఇచ్చి, తర్వాత క్రమంగా తీసుకొందామని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ప్రభుత్వం దయతలచి మా తాలూకాకు రెండు రిగ్స్ యిచ్చారు. పది బోర్స్ వేశారు. నాలుగు ఫెయిల్ అయినాయి. 6 ఫంక్షన్ చేస్తున్నాయి. బోర్ ఫెయిల్ అయిన గ్రామాలలో ఇరిగేషన్ వెల్స్‌లో ఓవర్ హెడ్ టాంక్స్ కట్టి ప్రొటెక్టడ్ వాటర్ సప్లయి చేసే దానికి ప్రభుత్వం యోచన చేస్తుందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రొటెక్టడ్ వాటర్ సప్లయి కష్టం. ఎందుకంటే యిప్పుడు నేను మనవి చేశాను. మనం తీసుకొన్నవి పూర్తి చేయడానికే బాల కష్టమై

పోతోంది. వెల్స్ వేయడానికి మాకేమి అభ్యంతరం లేదు. ఇంకా వెల్ వేయమంటే, బోర్ వేయమంటే వేస్తాము.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—చాలసార్లు చెప్పాను మీకు తెలుసు. ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలుసు. మా ప్రాంతం క్రానిక్ అఫెక్టెడ్ ఏరియా. Out of 70 villages nearly 41 villages are affected for drinking water. ప్రతి సంవత్సరం డ్రౌట్ ఉన్నా లేకపోయినా డ్రింకింగ్ వాటర్ ట్రబుల్ ఉంటుంది. 200, 300 అడుగులు లోతు వెళ్ళినప్పటికి మంచినీళ్లు పడవనే అభిప్రాయం ఉన్నది. చుట్టుప్రక్కల ఉన్న యిరిగేషన్ కెనాల్స్ నుంచి ఒక పర్మనెంటు సోర్స్ ఆఫ్ డ్రింకింగ్ వాటర్ సప్లయి చేయకపోతే ఎప్పుడు కష్టంగానే ఉంటుంది. ఈ విషయంలో మేము ప్రభుత్వానికి మెమొరాండం యిచ్చాము. దాని విషయంలో కన్సిడర్ చేసి ఏమైన చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ టి. నాగస్వామి :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినారు మెమొరాండం కూడ యిచ్చినారు. ఎంత ఖర్చు అవుతుందో, అది సాధ్యమా అసాధ్యమా యివన్నీ ఎగ్జామిన్ చేస్తాము. బావులు పడవు. చెరువులో నీళ్లు త్రాగాలంటే కష్టమే.

GOPALAKRISHNAN NAIR COMMISSION

701—

* 502 (6552) Q.—Sri V. Palavelli (Cholavaram) :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) what are the irregularities pointed out by Mr. Justice K. V. Gopalakrishnan Nair, One Man Enquiry Commissioner appointed by Government of Andhra Pradesh to enquire into the affairs of Andhra University ; and

(b) the action taken by the Government on the irregularities pointed out by the Commission ; and

(c) the amount spent on the Commission ?

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao) :—(a) Copies of the report of Justic Gopalakrishnan Nair were placed on the Table of the House on 3-12-1965. However some of the important findings of the Commissioner are placed on the Table of the House.

(b) Under Section 8 (2) of the Andhra University Act, Government advised the University as the action to be taken by it, on the findings and recommendations made by the Commission ; and under Section 8 (3) of Andhra University Act the Syndicate was also requsted to report to Government the action taken on the various recommendations within 6 months from the date of the receipt of the Government Letter dt. 1-2-67. The University sent a report to Government on 14-6-67 on the action taken on the various points raised in the report. Consequential amendments to the Statutes Ordinances, Regulations, Standing Orders etc. for assent under saction 40 of the A.U. Act were also submitted by the University to the Chancellor. As such, no further action was considered necessary.

(c) Leaving small amounts towards contingencies such as Stamps etc. an amount of Rs. 19,146-23 was spent on the Commision.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

(Answer to Item (a) of the L. A. Q No.6552 (Starred [* 701])

Some of the important findings of Mr. Justice K V Gopalakrishnan Nair Commission

Examinations and Examinerships.

M. Sc Technical Examinations of 1961 and 1962.

Adding of grace marks by the Vice-Chancellor to the marks obtained by Sri Achutaramiah and to place him in the first division on grounds of sympathy and compassion and also adding marks to Sri Sriramamurthy to declare him passed the M. Sc. Chemical Technology in 1962

Conferment of Ph D. Degree in Chemistry on Sri V Ramachander Rao without finally making a reference to the U. K Professors who examined the thesis of the candidate.

P. U. C. and Matriculation Examination in French :

The declaration of failed candidates in French as passed long after the results were published without consulting the syndicate.

B. A. (Hons.) Examination in Economics in April, 1961 :

When the Professor of Economics who was also the Chairman of the Board of Examiners refused to value the paper of Sri Sivakesava Prasad who was guilty of malpractice, the Vice-Chancellor without reference to the Syndicate appointed Dr. D V. Ramana to evaluate the candidate's scripts of April, 1961 and eventually the candidate was recommended only for a B.A. Degree.

Examination: Awarding of grace marks before publishing of results.

1. No uniform policy has been followed in awarding grace marks to students before their results are published by the University.

2. Complaint that there was an instance of Sri Kodanda Rao who appeared for M. A. (Anthropology) final Examination in April, 1963 was not given ½% grace marks to help him to secure a first class on the analogy of Sri J Narayanamurthy who was enabled to obtain a first class in M A. final Examination in History in April, 1964 by giving him grace marks of 2%.

Appointment of Examiners:

1. Appointment of Examiners though not in the panel of Examiners recommended by the Board of studies and approved by the Syndicate.

Publication of the results of M.Sc. Examination held in June, 1964 inspite of dissenting note of one of the Examiners

Loss of answer books of P.U.C. Physical Sciences Part I examination of 1964 and loss of five answer scripts in Hindi 2nd paper of the B.Sc degree examination, in confidential section of the University of which Dr P. V. Avadhani was in charge and the Registrar was in over all control, and enquiry for the loss.

Irregular Appointment of Examiners

Non observance of Rules relating to the appointment of Examiners contained in section 16 of Chapter ... and ... University Code in some cases.

Appointment of members of the Syndicate as examiners in respect of non-professional examinations against rules.

Appointment of Sri V. S. Venkata ... Lecturer of the Mrs. A V.N. College as Practical ... complaint of Sri Gopalaswamy Registrar of Andhra University in the previous year.

Appointment of Dr M. V. Moorty as the Professor of Socialogy and Social Work without adequate qualifications.

Appointment of Dr ... as Professor in Commerce Department (Similar case of Dr Moorty) without required teaching experience.

Complaint of Dr. Lakshmana Subbarao against the propriety of appointment of Sri P. V. B. Bhooshana Rao as Professor in Mechanical Engineering.

Appointment of Sri T. V. Avadhani who was ... in the Department of Statistics, as Professor in pursuant to ... of the Syndicate.

Appointment of Sri K. V. Ramana Lecturer in ... vacancy in the Department as a Supervisor-cum Lecturer in the Department of Sociology and Social work contrry to qualifications prescribed in advertisement.

Appointment of Sri Golla Reddy as Lecturer in Anthropology.

Personal Imputations :

The Vice-Chancellor presided over the Selection Committee when his grand-daughter appeared for selection as Lecturer in Physics.

Selection of Sri D. G. V. Prasada Rao as a Lecturer in Department of Zoology who was the son-in-law of the brother of the Vice-Chancellor.

Admissions to Research and Discrimination :

Inconsistent principles in admission of students to Research Courses.

Purchase of machinery and paper for the University without calling for Tenders.

Treating the Senate as Nominal Body and starting new courses, without placing before it.

Miscellaneous :

Delay in filling up vacancies of teaching posts and in recruiting teachers to the posts newly created.

Appointment of teachers of other Departments to be incharge of Departments with which they are not concerned.

In-charge arrangements in respect of clerical and office staff.

Keeping Service Rules which affect the teachers and other employees as confidential.

Elections to the Senate and Syndicate:

Sri Gopalaswamy complained that the Vice-Chancellor had unfairly interfered and taken a partisan attitude in the elections to the Senate and Syndicate.

Grant of Affiliation to Colleges :

Allegations made regarding grant of affiliation to J. M. J. College for Women, Tenali and College of Arts and Science, Bapatla.

Bypassing the Registrar and Heads of Departments while issuing orders.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి :— క్వాలిఫికేషన్ లేని వారిని అప్పాయింటు చేసినట్లు కనిపిస్తున్నది. Appointment of Murty as Professor of Sociology and Social work without adequate qualifications—అని ఉన్నది ఇంకా అలాను కంటిన్యూ అవుతున్నారా ? అలాను ఆంధ్ర విద్యార్థులను చాల దూషితంగా అవమానపరుస్తూ మాట్లాడుతున్నాడు. ''వేదు రక్తంబందు ఆంధ్రునకు మహాత్యం'' అని వారిని చాల దూషితంగా మాట్లాడుతున్నాడు. అటువంటి క్వాలిఫికేషన్ లేని వారిని కంటిన్యూ చేయడంలో ఔచిత్యం ఏందవలెను ఉంటుంది. ఏమైనా యాక్షన్ తీసుకుంటున్నారా ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—These have been reported by the Commission.

1. Appointment of Dr. T. B. Murthy as Professor of sociology and social work without adequate qualifications అలా యింకా కొన్ని ఉన్నాయి.

శ్రీ డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :— వాళ్ళందరిని ఏమి చేశారు ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— సిండికేటు వారిని యాక్షన్ తీసుకోమని వారికి చెప్పాము.

శ్రీ డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :— రిపోర్టు చేశారా మళ్ళీ ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు : —చేశారు.

శ్రీ డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—ఏమని ? తీసివేసినామనా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు : —తీసివేశామని చేయలేదు. In some matters in some statutes అవి యివి మారాల్సి ఉన్నాయి అని చెప్పినారు. వారు పంపినటువంటి ప్రపోజల్స్ ఛాన్సలర్ దగ్గర ఉన్నాయి. Now the Chancellor is seized of the matter In a few days, those amendments will be brought about.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— చాల స్కాండల్స్ ఇరిగ్యులారిటీస్ క్రింద ఉన్నాయి వీటిపైన ఆంధ్ర యూనివర్శిటీకి తెలియజేశాము అన్నారు. తెలియజేస్తే స్టాట్యుట్సు మారడం చేత స్కాండల్స్ యిరెగ్యులారిటీస్ కమిటు చేసినట్లు, అందుచేత అమెండ్ చేస్తున్నాము అంటే అది ప్రభుత్వం ఎట్లా నమ్ముతుందో నాకు అర్థం కావడం లేదు.

ఏ రూల్ ప్రకారం వైస్ ఛాన్సలర్ తన గ్రాండ్ డాటర్‌ను తనే ఫస్ట్ క్లాసులో వేయడం జరిగింది? ఏ రూల్ చేత వైస్ ఛాన్సలర్, డి. వి. బి. రాజు. సన్–యిన్–లా బ్రదర్‌ను తనే ఉద్యోగంలో వేయడం జరిగింది. ఇది స్టాట్యూట్స్ వల్ల కావు. మానసిక తత్వం. ఇంకా ఫస్టు అయిటమ్‌లో అప్పారావు రామయ్య అనే స్టూడెంట్‌కు ఫస్టు క్లాస్ వేశారు. ఏ గ్రౌండ్స్? On grounds of sympathy and compassion ఇటువంటివి అన్నీ ఉన్నాయి. [illegible] చూస్తే [illegible] చేసినట్లు ఉన్నది. మనకు స్టాట్యూట్ [illegible] గ్రేవ్ [illegible] ఆ రెస్పాన్సిబుల్ ఆఫీసర్ పైన తీసుకోవలసి యుంటుందని నా మనవి.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—మనకు యాక్షన్ తీసుకోవడానికి [illegible] చెప్పేనంత అధికారం లేదు. వారు అవన్నీ ఇంప్రాపర్ [illegible] అన్నారు. [illegible] అండ్ వాయిడ్ అనే పరిస్థితి లేదు. కాబట్టి మనం వారి [illegible] జరిగింది. ఏ [illegible]లో మనం స్టాట్యూట్స్ అవి మార్చాల్సి ఉన్నదో అవి [illegible]. [illegible]మెంటు గురించి ఇప్పుడే చెప్పలేము. We cannot say outright that they are null and void. The Commission also said this ought not to have been done. ఆ విధంగా ఉన్నది. [illegible] అందులో [illegible] చర్య తీసుకోడనికి ప్రభుత్వానికి వీలు అక్షయంలో [illegible] వీలు లేకుండానే ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—టేబుల్‌మీద పెట్టినదానిలో [illegible] సి. వి. కె. రావుగారు చెప్పారు. ఇక్కడ మొదటి అయిటమ్‌లోనే no uniform policy అని యింకా వివరాలకు అది ఒకటి పాయింటు అపుటు చేశారు. Non observance of rules relating to the appointment of the examiners [illegible] చేయకుండానే అప్పాయింటు చేయడం అనేది ఒకటి ఉన్నది. Purchase of machinery and paper యివన్నీ టెండర్స్ కాల్ ఫర్ చేయకుండా యివ్వడం, యింత యిరెగ్యులారిటీస్ ఉండడం, [illegible]? Sri Gopal [illegible] complained that the Vice-Chancellor had unfairly interfered and taken a partisan attitude in the elections to the Senate and Syndicate. [illegible] ఉన్నప్పుడు అటానమస్ బాడి అని దానిని వదలిపెట్టడం బాగుగా [illegible] లేదు. అమెండ్‌మెంట్సు, రూల్స్ పంపిస్తే యివన్నీ తప్పులు తప్పిపోయినప్పటికినా నాకు అర్థం కావడం లేదు. అమెండ్‌మెంటు పంపించి ఉన్నారని మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. ఇరెగ్యులారిటీస్ చాల గేరింగ్‌గా కనబడుతున్నాయి. [illegible] పరిస్థితి? అవి రెక్టిఫై అయిపోయినాయా, యికమీదట చేయకుండా ఉండడానికి చేసిన దానికి ఏదైనా ఉన్నదా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—నేను మనవిచేసినాను [illegible] రిపోర్టు ఉన్నది. అవకతవకలు ఏమి జరిగినాయో వారు చెప్పారు. అందులో ముఖ్యమైనది యిక్కడ యివ్వడం కూడ జరిగింది. పూర్తి రిపోర్టు కూడ సభవారి ఎదుట యిదివరకే ఉంచడం జరిగింది. ఎవరినైనా తీసివేయమని, అది చేయమని, యిది చేయమని చెప్పడానికి గాని తీసివేయడానికి గాని మనకు అధికారం లేదు. ఈ ఇరెగ్యులారిటీస్ యికముందు జరగకుండా చూడవలసిందని సిండికేటుకు చెప్పడం జరిగింది. ముఖ్యంగా

ఈ రిపోర్టులో ఉన్న విషయాలన్నీ—by and large they relate to the alleged actions of one person then Vice-Chancellor. It so happens. వారు యిప్పుడు లేరు. ఈ రూల్స్ సరిగా చేయడానికి వారు ప్రయత్నం చేస్తున్నామని చెప్పినారు. ఇప్పుడు యింతకన్న చేయగలిగింది, ఏమి కనిపించడం లేదు.

శ్రీ ఎ మాధవరావు:—మన రాష్ట్రంలో మూడు యూనివర్శిటీ లున్నాయి. ఇటువంటివి జరిగేటప్పుడు ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌కు చాలా యిబ్బంది కలుగు తుంది. అందువల్ల ఎప్రాప్రియేటు రూల్సు—అమెండు చేసి అయినాసరే, అధికారం తీసుకుని, గవర్నమెంటు ప్రతి సంవత్సరం యీ మూడు యూనివర్శిటీలలో జరిగే కార్యకలాపాలను రెవ్యూ చేస్తారా, లేదా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—మాధవరావుగారికి బహుశా తెలుసో, తెలియదో గాని, ఏదో కాస్త, గవర్నమెంటు ఏదయినా కాస్త అదనంగా -పవర్సు తీసుకుంటే బాగుంటుందేమోనని ప్రయత్నం చేసి, సభవారి ఎదుటకు వచ్చిన తరువాత, సభవారి అభిప్రాయాలన్నీ చూసిన తరువాత, ఎందుకులే అని పూరుకోవడం కూడా జరిగింది. ఈ పరిస్థితిలో యింతకంటే చేయగలిగింది ఏమీ కనిపించ లేదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు:—ఈ విధంగా యిర్రెగ్యులారిటీస్ జరుగుతూ వుంటే ఏమి చేయాలి? ప్రభుత్వం ఏమి చేయదలచుకున్నది?

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి:—సెనేటు సుప్రీం బాడీ గదా. దానిని ఎఫెక్టివ్ చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు:—ఆ రిపోర్టులో ఫలానా యాక్షన్ తీసుకోవలసినదని ఏమైనా సూచించారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—రిపోర్టులో, వారు యిలాంటివి జరగకుండా, యికముందు చూడవలసినదిగా కొన్ని సూచనలు యిచ్చినారు. ఆ సూచనలు అనుసరించే కొంత యాక్షన్ తీసుకోవడం జరిగింది

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అసలు యూనివర్శిటీ మీద చర్య తీసు కోవడమా, లేదా అనే దానిపై హౌస్ డిఫర్ అయింది. యూనివర్శిటీ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో యింటర్‌ఫియర్ కావడమా, లేదా అనే విషయంలో హౌస్ డిఫర్ అయింది. అందువల్ల వెనక్కు తగ్గిపోవడం జరిగింది. ఇప్పుడు కొన్ని లోపాలు వున్నాయి... అవి దిద్దమన్నారు అంటే, అవి స్టాట్యూట్సు చేయాలనా? క్వాలిఫికేషన్ లేకుండా అప్పాయింటు అయిన మనిషిని—క్వాలిఫికేషన్ వుండి, అప్పాయింటు అయినప్పుడు, కాస్త అందులో తేడా వున్నది అనడం వేరు; అసలు క్వాలిఫికేషనే లేకుండా అప్పాయింటు అయిన మనిషిని గురించి ఏమనుకోవాలి? ఆ స్టాట్యూట్సు ఎప్పుడు బయటకు వస్తాయి? అసలు ఆ స్టాట్యూట్సులో ఏమి వుంది? అసలు వుద్దేశం ఏమిటి?

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు:—అవి త్వరగానే వస్తున్నవి. కొద్ది రోజుల క్రిందటనే ఛాన్సలర్‌గారికి పంపించడం జరిగింది. కొన్ని వచ్చాయి. ఇంకా కొన్ని వచ్చే ప్రాసెస్‌లో వున్నాయి. ఆ స్టాట్యూట్సులో ఏమేమి అమెండుమెంట్సు జరిగాయి? అవి గౌరవ సభ్యులకు చెప్పమంటే చెబుతాను; బల్లమీద పెట్టించమంటే పెట్టిస్తాను.

श्री बदरी विशाल पित्ती —अध्यक्ष महोदय, जब सरकार को [illegible] इनक्वाइरी कमीशनर को नियुक्त करने का अधिकार रहता है तो मैं [illegible] हूं कि उस के अनुसार उस के ऊपर कारवाई करने का अधिकार भी उस को होना चाहिए।

दूसरी बात यह कि [illegible] नाजी है। लेकिन [illegible] हुए भी उस को [illegible] दी जाती है [illegible] अधिकार रख [illegible] कोई कारवाई भी [illegible]। तीसरी बात यह कि इस कमीशन ने [illegible] दी है क्या उन को [illegible] में रखा जाएगा।

Sri P. V. Narasimha Rao: Sir, this is only a short statement of report so far as the irregularities go. I would like also to place a suggestion given by Justice Gopalakrishnaiah on the Table of the House

The first question the hon. Member is asking is when the Government have got powers to appoint a Commission of Enquiry into the affairs of the University, does the Government not have the powers to take action accordingly. I would like to submit that it is a very general question. It depends on the action to be taken: in some matters we can suggest; what all we can do generally is to the suggest to Syndicate that action may be taken in certain lines. That is all. But we cannot strictly take action ourselves

Sri A. Madhava Rao: —Then who is to take action?

Sri P. V. Narasimha Rao: The Syndicate has to take that is the administrative body.

Sri A. Madhava Rao: When such irregularities are there, that Syndicate itself has not set its mind on it. Naturally there is something wrong.

Mr. Speaker. Under the University Act, Government have no powers to interfere in the affairs of the University. The Government wanted to have some powers and then the University Act was sought to be amended. but taking the sense of the House it was dropped.

Sri A. Madhava Rao :—The Senate is the supreme body to conduct the affairs of the university. But the Vice-Chancellor makes it.

Mr. Speaker :—So far as the Government is concerned, they are helpless.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—आप पोलिस की कारवाई कर सकते हैं। जब यह चीजें आई हैं तो आप कानून फौजदारी के तहत कारवाई कर सकते हैं।

Sri P. V Narasimha Rao :—It is not a question of what we can do from the technical point of view. It is also a question of taking drastic action against the university, and as I have already submitted the irregularities pointed out have been again pointed out to the Syndicate and they have said that they are taking action to remove. For that, certain amendments have been done, not that they have not done anything. It was more or less the behaviour or performance of one person that was assailed more than anything else.

श्री बदरि विशाल पित्ती :——आप पोलिस कारवाई भी तो कर सकते है।

श्री पी वी. नरसिंहा राव :——कर सकते है या नहीं कर सकते यह सवाल नही है। लेकिन इस मामले मे युनिवरसिटी के खिलाफ ऐसी कारवाई करना उचित होगा या नही यह देखना होगा।

శ్రీ జి. బి. అప్పారావు .—ఆంధ్ర యూనివర్శిటీలో యీ కుళ్ళును ప్రభుత్వం యింకా ఎంతకాలం పోషించదలచుకొన్నది? రెండవది—పర్ చేజింగ్ మెషినరీ... .... విత్ అవుట్ కాలింగ్ టెండర్స్ అన్నారు —యీ అమౌంట్ రికవర్ చేయడానికి ప్రభుత్వం సంకల్పించుకున్నదా? యిర్రెగ్యులర్ అడ్మిషన్స్, ఇర్రెగ్యులర్ ప్రమోషన్స్ వీటిని సెట్ రైట్ చేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా?

శ్రీ పి వి. నరసింహారావు .—నేను మనవిచేశాను. మొదటిది ఏమంటే— అసలు 'కుళ్లు' అని అనడానికి ఎంతవరకు వీలు వుంటుంది? అది ఒక సమస్య. ఒకవేళ వుంటే, అది మేము పోషించినదికాదు, మేము పుట్టించినది కాదు, మేము పోషించినది కాదు. యూనివర్సిటీ చట్టాన్నిబట్టి, మాకు వున్న అధికారంలో మేము చేయగలిగాంగాని, లేకపోతే ఏ హైకోర్టుకో, సుప్రీంకోర్టుకో పోయి చేతులు కాల్చుకోవడం మా అభిమతం కాదు ఎంతవరకు యాక్షన్ తీసుకోడానికి వీలవుతుందో, తీసుకున్నట్లుగా వాళ్ళకి మేము చెప్పడానికి వీలవుతుందో అంత వరకూ చేయగలము ఇంక టెండర్సు పిలవకుండా చేశారనేది. ఒకవేళ వైస్ చాన్సలర్ తన డిస్క్రిషన్ ప్రకారంగా చేశారో, ఏమో ...అట్లా చేయకుండా వాళ్ళ అవన్నీ మార్పులు చేస్తున్నాం అని చెప్పినారు.

శ్రీ పి. నరసింగరావు —కుళ్ళు వున్నదని తెలిసే గవర్నమెంటే కమిషన్‌ను అప్పాయింట్ చేసినది. కమిషన్‌కూడా కుళ్లు వున్నదని తెలిపినది. తరువాత, బద్రీవిశాల్‌గారి ప్రశ్నకు సమాధానంగా యూనివర్సిటీపై యాక్షన్. అని అన్నారు. ఇక్కడ యూనివర్సిటీపై యాక్షన్ తీసుకోవడమనే క్వశ్చన్ లేదు, ఎవరైతే యూనివర్సిటీలో, వైస్‌చాన్సలర్‌గాని, రిజిస్ట్రార్‌గాని, మిగతావారుగాని, ఎవరైతే ఇర్రెగ్యులారిటీస్ కమిట్ చేశారో, వారిపై క్రిమినల్‌గా ప్రొసీడ్ కావడానికి అవకాశం వున్నది. కొన్నింటిలో వుండవచ్చు, కొన్నింటిలో లేకపోవచ్చు అవకాశం వున్నవారిపైకూడా ఎందుకని క్రిమినల్‌గా ప్రొసీడ్ కాలేదు?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:—క్రిమినల్‌గా ప్రొసీడ్ కావడానికి ఒక కంప్లయినెంట్ వుండాలి. అందుకే నేను మనవి చేశాను—యీ విషయాలలో యూనివర్శిటీవారిపైన అక్కడ పనిచేస్తున్నవారిపైన, పర్సనల్‌గా ఎంతవరకు మనం యాక్షన్ తీసుకోడానికి వీలవుతుంది? ఒక సంస్థగా అక్కడ జరిగిన యిర్రెగ్యులారిటీస్‌ను పాయింటవుట్ చేయమన్నాం. దానిగురించి చర్య తీసుకోమని చెప్పాం. తీసుకున్నామని వారు అన్నారు. కాని దానిపై ఒక్కొక్క మనిషి ఎంతవరకు బాధ్యుడు అనేంతవరకూ వెళ్ళలేదు. వెళ్లడంకూడా సాధ్యం కాదనుకుంటాను.

శ్రీ పి. నరసింగరావు :—కమిషన్ చెప్పిందిగదా.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I would like to submit that the Commission has not said anything categorical about the responsibility

attaching to any individual there Generally on the past of the Vice-Chancellor it has been said that certain actions which he has taken ought not to have been taken That is what they have said, not beyond that.

Sri Kona Prabhakara Rao :—Under the Andhra University Act the Government is empowered to appoint a Commission to go into the affairs of the University. In pursuance of that, a commission has been appointed and it submitted a report. Under the procedure laid down under the Act, this report will be sent to the University Senate and it was sent. The University Senate considered it. Will the Minister be pleased to state the action taken by the Senate ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—I do not know what the action taken by the Senate was. But I Know only this much that the Syndicate on being told by the Government has taken some action ; it has reported to the Government, according to which certain amendments, etc. are being made.

Mr. Speaker :—Answers to other questions will be laid on the Table of the House, excepting 704 and 710.

APPOINTMENT OF LECTURERS THROUGH P.S.C.

704 —

* 694 (1238) Q—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Will the hon Minister for Education be pleased to state .

(a) the number of Lecturers and Assistant Lecturers in Government Colleges appointed last year and this year through P.S.C. and by the Department , and

(b) whether retired persons were reappointed while P.S.C. candidates were there ?

Sri P V. Narasimha Rao :— (a) No Lecturer was appointed through the Public Service Commission during either 1967-68 or 1968-1969. 79 and 25 Lecturers have been appointed by the Department during 1967-68 and 1968-69 respectively.

Regarding Assistant Lecturers, 153 have been appointed through the Public Service Commission during 1968-69 and none during 1967-68 140 and 81 have been appointed by the Department during 1967-68 and 1968-69 respectively.

(b) No, Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్‌వారు సెలెక్టు చేసినప్పటికి. ఆర్డర్ యిచ్చినప్పటికికూడా, అబ్జార్బ్ చేసుకోనివారు యింకా వున్నారా? వుంటే ఎందుకు వుండవలసివచ్చింది?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్‌వారు సెలక్టు చేసిన తరువాత. వారు లిస్టు పంపించడంలో కొంత ఆలస్యం అయింది, ఇటీవలనే లిస్టు పంపించారు. ఆ లిస్టులోని అయిదుగురికి సంబంధించి మాత్రమే ఏవో రిపోర్టు, రాలేదు అన్నారు. మిగతావారిని అప్పాయింటు చేస్తున్నారు. ఆ విషయం చూడడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇటీవల కాదు. పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ సెలక్టు చేసిన తరువాత, రెండు నెలలకు పంపిస్తే, యింతవరకూ వారిని అప్పాయింటు చేయలేదు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు : — వారు చెబుతున్నది ఏ కేసో నాకు తెలియడంలేదు. 'One case is which I have got here. The vacancies were notified by the Commission on 2-6-1966. But the list of selected candidates were sent by the Commission only on 5-7-1968, after a delay of two years. Against the estimate of 2.0 vacancies, the Commission could recruit about 158 candidates. Of 158 candidates selected, 153 candidates dave been given orders of posting. Antecedents of 5 candidates have not been received from the Police. Soon after the antecedents are reported, they will also be given.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :—ఒక విషయం చెబుతారా? అంతకుముందు లిస్టు పంపించడం ఆలస్యమైందన్నారు. అది ఎంతవరకు కరెక్టు అనే క్వశ్చన్‌లోకి వెళ్లను. ఆ తరువాతనయినా అప్పాయిటు చేయడం జరిగిందా? లేక కొత్త లిస్టు వచ్చేసింది, పాత లిస్టు వెనక్కు పోయింది అన్నారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఈనాడు పోస్టింగ్ లేకుండా యీ అయిదుగురు తప్ప యీ బాచ్‌లో యింకా ఎవరూ లేరు. వారు ఏ కేసును రిఫర్ చేస్తున్నారో నాకు తెలియదు. స్పెసిఫిక్‌గా చెబితే నేను చెప్పగలను.

EMPLOYEES IN STATE TANNING INDUSTREAL CENTRES

710—

470 (2161) Q.—Sri Dhanenkula Narasimham :— Will the hon Minister for Small Scale Industries be pleased to state:

(a) whether all the employees working in the State Tanning Industrial Centres have the required educational qualifications ;

(b) whether unqualified persons have been appointed instead of qualified persons; and

(c) if so, the reasons therefor ; and

(d) the educational qualifications required for working in the said centres ?

The Minister for Small Scale Industries (Sri G. C. Venkanna):—
(a) Yes, Sir.

(b) No. Sir.

(c) Does not arise.

(d) A Statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

(VIDE ANSWER TO CLAUSE (d) OF L.A.Q. No. 2161 (* 710)

Statement showing the qualifications required for the post of Superintendent, Model Tannery, Guntakal,

Name of the post	Method of appointment	Qualifications Educational Technical	Experience
1	2	3	4
Superintendent (Gazetted Post)	a) by transfer from the Andhra Pradesh Industries Sub-Service, or b) by transfer from among other service c) by direct recruitment	A Diploma or certificate in tanning after completion of 2 years in an Institution recognised by the Government. A degree of B. Sc, in Tanning, or Degree in Science with at least two years diploma, or certificate in Tanning of any recognised Institute	Practical experience of not less than 5 years in the fabrication of different types of leather both by vegetable infusions and metallic salts or two years experience in the case of candidates possessing the degree of B Sc, in tanning or a Degree in Science with diploma or a certificate of two years duration in Tanning of a recognised Institute Practical experience of not less than five years in the fabrication of different types of leather both by vegetable infusions and metallic salts in any commercial institution

NON-GAZETTD POSTS : No approved rules. Draft Adhoc rules have not been finalised.

Sufficient care has been taken to appoint only such of the persons who are either qualified in tanning or Foot-wear as the case may be.

ఎ) కలిగివున్నారు.

బి) నియమించబడలేదు.

సి) ఉత్పన్నం కాదు.

డి) వివరణ సభాసమక్షములో వుంచబడినది.

శ్రీ డి. నరసింహం :—ఈ పారిశ్రామిక కేంద్రాలలో తోళ్లను పదును చేయడానికి యోగ్యతా పత్రాలున్నవారిని వదలివేసి, యోగ్యతలు లేనివారిని వున్నత పదవులలో నియమించడం జరిగిందని ఒక ఫిర్యాదు వున్నది పైగా చిన్నతరహా ఉద్యోగులను నియమించే విషయంలో ప్రభుత్వం యింతవరకూ ఒక నిబంధన తయారు చేయలేదనేది స్పష్టంగా యీ పేపర్ లో చూపిస్తున్నారు, ఆ నిబంధన తయారుచేయక పోవడంవలన అనేకమందికి అన్యాయం జరిగే అవకాశమున్నది. అందువలన వాటిని వెంటనే తయారుజేసి న్యాయం కల్పించడానికి మంత్రిగారు ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :—ఇప్పుడు నడుస్తున్న leather centre లో వివిధ రకాలైన పదవులు వుండుటచేత వాటికి సంబంధించిన అర్హతలు, అనర్హతలు తక్కిన వివరాలు సేకరించడానికి నియమావళి తయారు చేయడానికి చాలా కాలం పడుతుంది. Tanning and foot-wear లో అర్హతలు కలిగినవారికి మాత్రమే నియమించుటకు తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోవడమైనది. సాంకేతిక పదవులలో తాత్కాలికంగా అభ్యర్థులను నిర్ణయించుటలో కొంతమందికి వృత్తిలో నేర్పరితనం గుర్తించడం జరిగింది.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

FULL PAYMENT OF ENHANCED D. A TO THE CLASS IV EMPLOYEES

710 A—

S. N. Q. No 5729-K Sri C. V. K. Rao and Sri A. Madhavarao; Will the hon. Finance Minister be pleased to state :

(a) whether it is not a fact that the Govt. is withholding the payment of a portion of the enhanced D A· to Class IV Employees to the tune of Rs. 12 per month, if so, since how many months such withholding is being done ,

(b) whether the Government is crediting that amount to the account of G P.F. of employees , if so, whether all the employees are furnished statements of their account standing in G·P.F.

(c) whether deductions are being made even in cases where G.P.F. is not there for the employees concerned , if so, whether the amount will be paid back to the emp'oyees concerned ; and

(d) whether Government has received any representation concerning these amounts of Class IV Employees, if so, what is that representation and what action has been taken on that ?

The Minister for Finance (Sri K. Vijayabhaskara Reddy) :—(a) The details of Rs 12 of the 50% increased D A. adjusted towards the General Provident Fund Account of the Class IV Employees are .—

Rs. 6-00 from 1-1-1968

Rs, 8-00 from 1-6-1968 , and

Rs, 3-00 from 1-2 1969 to date.

(b) Yes, Sir, The account slips are being furnished to all regular subscribers of the General Provident Fund. As regards non-regular subscribers also, Government have issued instructions for communicating the account slips to the employees showing the amount credited to their accounts.

(c) Yes, Sir. It is not possible for the Government to refund the amount of D.A. already recovered towards G P F. as it will affect the ways and means position of the State Government.

(d) Yes, Sir They have requested the Government for the discontinuance of the present scheme of deducting 50% increased DA. towards G.P F. and also refund the amount so far deducted and lying to their credit in the G.P.F. The matter is being examined by the Government.

శ్రీ పి. వి కె. రావు :—ఇది వేలకొలది క్లాస్-4 ఎంప్లాయీస్‌కు సంబంధించిన విషయం. వారికి కరువుభత్యంగా పెంచినదానిని ప్రభుత్వం తనవద్ద పెట్టుకోవడం ఎంతమాత్రం మంచి విషయం కాదు. కరువురోజులలో వారిని ఆదుకోనడం కొరకు యిచ్చేదే కరువుభత్యం. అందులో సగం GPF లో కట్టుకుంటామనడం సరికాదు. అంతకంటే క్రూరత్వం యింకొకటి వుండదు.

శ్రీ యస్. సిద్దారెడ్డి :—ఇది అదనంగా యిచ్చినటువంటిది అయినప్పటికి-ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితిదృష్ట్యా యిట్లా చేశారు. ఈ 4th Class Employees వరకు పట్ల ఆలోచనలో వుంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—'మాకు GPF లో జమ కట్టవద్దని' ఎవరైనా అంటే వారికి డబ్బు వారికి పూర్తిగా యిచ్చేస్తారా?

శ్రీ యస్. సిద్దారెడ్డి :—కారణం అదికాదు, దానికి. మన ఆర్థిక పరిస్థితి సరిగా లేదని 50% యీ విధంగా చేస్తున్నాం.

RETRENCHMENT IN NAGARJUNASAGAR PROJECT

710-B—

1780-B Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state

(a) how many Technical and Non-Technical Maistries and Peons, Attenders and Watermen are retrenched from the Nagarjuna Sagar Project in 1967-68,

(b) how many of them retrenched are again absorbed in Guntur, Karempudi, Lingamgunta and Ongole circles of Superintending Engineer, in 1968-69 and uptodate; give categoriwise figures; and

(c) how many posts of the above categories are created in the above circles till today?

The Minister for Irrigation (Sri S. Sidda Reddy);—I am sorry that the particulars called for are not available, and they are awaited. If you kindly permit me, I will place the information on the Table of the House next time.

Minimum Wages to Beedi workers

S. No. 7'0-C

S N. Q. No : 1730—P.—Sri Ch. Rajeshwara Rao :—Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) when does the State Government arrange the payment of the minimum wages with arrears to the Beedi workers ; what are the causes for the inordinate delay despite the announcement of the minimum wages to them ;

(b) what are the reasons for not implementing the conditions of Employment Act to the Beedi workers and what action does the Government take to implement the same ,

(c) whether the Government set up another Committee for determining the minimum wages for Beedi workers ; if so, what are the steps the State Government has taken to prepare a report which can stand the test of the Strict legal scrutiny by the Courts ; and when is the report expected to see the light of the day and who are the members on this Committee ?

The Minister for Labour (Sri G. Sanjeeva Reddy);—

(a) As several beedi employers filed petitions and writ appeals in the High Court of Andhra Pradesh and obtained stay orders, the minimum rates of wages revised by Government in G. O Ms. No. 1617, Home (Lab. II) Department dated 28-7 1966 ware not paid to the workers by the concerned employers. Now that the High Court has dismissed the writ aupeals on 5-9-1959 the employers will have to pay the difference between the minimum rates of wages and the actual wages they pay to their workers, If the employers do n t pay, legal action will be taken against them under the Minimum Wages Act,

(b) The Beedi and Cigar workers (Condition of Employment) Act, 1966 expect Section. 3 was brought into force in this State with effect frorm 1-4- 8 and Section 3 thereof was enforced from 1-6-1968 Most of the beedi and c gar employers filed writ petitions in the High Court of Andhra Pradesh questioning the constitutional validity of the Act The High Court granted stay of the operation of the provisions of the Act. Government have filed counter affidavits in the High Court and are moving the High Court for expeditions disposal of the several writ petitions.

(c) Government have constituted an Advisory Committee with the following members . —

I. Independent Members ·

1. Sri D. S. Mandapaka, B. A. Hyderabad — Chairman

2 Sri T. Venkatramana, B.A L L.B., Hyderabad. — Member

II. Employers representatives ,

1. Sri R. Ramanand Rao, Chief Personal Manager, ILTD., Company, Guntur. — Member

2. Sri P. R, Madhavarao, B. Sc,. B. L. Managing Partner, P. V. Ramachandra Rao Beedi Factory, Kalahasti. — Member

3.	Sri P. Ganaga Reddy, Madras Chakkar Beedi Factory, Warangal. 1	Member
4	Sri Manubhai H. Desai. Proprietor, Desai Brothers, Nizamabad.	Member

III. Employees representatives

1.	Mohd. Fakruddin, Municipal Councillor, Nirmal, Adilabad, district	Member
2	Sri K. M· Lingam, General Secretary, A. P. ILTD., Company, Workers Union, Guntur-1.	Member
3.	Sri G Radhakrishna, C/o Azam Jahi Mills, Warangal.	Member
4.	Sri A. Seetharam, General Secretary, The Nizambad Beedi Mazdoor Sangh Upper Takidi, Nizamabad.	Member

Care has been taken to see that the Committee submit its report without any legal lacuna As the present is the off-season for the Tobacco Industry, the Committee is likely to submit its report by the end of March 1970, by which time the tobacco factories will be working in full swing.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :-- చాలా సంవత్సరరాలనుంచి ఈ బీడీ కార్మికుల వేతనాలకు సంబంధించి మినిమమ్ వేజెస్ కమిటీ నియామకం, ఆ కమిటీలో సభ్యులను వేసే పద్ధతి. దానికి రూల్సు తయారుజేసే పద్ధతులు అనేక విధాలుగా లోపభూయిష్టంగా వుండడంవల్ల కోర్టు వెంటనే అడ్మిట్ చేయడం, స్టే చేయడం జరిగినది. దీనివలన ఎంప్లాయర్స్ జీతాలు ఇవ్వకుండా లిటిగేషన్‌లో పెడుతున్నారు. ఇప్పటికీ అట్లాగే జరుగుతున్నది. 5-9-68 లో జరిగిన నిర్ణయం ప్రకారం అప్పటి నుండి కార్మికులకు మినిమమ్ వేజెస్ యిప్పిస్తారో ఆ arrears తో యిప్పిస్తారా; స్పష్టంగా చెప్పవలసిందిగా అడుగుతున్నాను

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి ·-- ఎరియర్సు కూడా ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. ఏ డేటు అయితే ఫిక్సు చేసారో ఆ డేటునుంచి అమలులోనికి వస్తుంది. ఇవ్వకపోతే మినిమం వేజెస్ ఆక్టు క్రింద రికవర్ చేయవచ్చును.

Sri G Sivayya . — The minimum wages fixed by the Government are Rs 1.60 for Sada beedies and Rs. 1.86 in the case of Jadi Beedies. Even these minimum wages are not implemented in the Telangana Region whereas in the Andhra region in Chittoor and Nellore Districts they are paid Rs· 1.25 for Sada Beedies and Rs 1.35 or Rs. 1.40 for Jadi Beedies· What is the purpose in imposing the Minimum Wages Act in the areas where they are already getting more ?

The Minister has given information about the rates. It is not on account of the Minimum Wages. All the workers in Beedi industry are working on Sundays whereas under the Act if a worker works

on Sunday he has to be paid Sunday wages. Therefore, the industrialists have filled writs in the High Court saying that they should not be forced to pay Sunday Wages as the industry does not come under the Industries Act. Will the Government take immediate steps in this matter ?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి : — బీడీలకు మినిమం వేజ్ విషయంలో మన రాష్ట్రానికి ఇతర రాష్ట్రాలకు తేడా ఉంది. సదరన్ స్టేట్సు లేబరు మినిస్టర్స్ కాన్ఫరెన్సులో ఈ డిస్పారిటీ తీసివేయటానికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక కమిటి వేసినది. ఇతర రాష్ట్రాలలో ఉన్న ప్రకారం ఫిక్స్ చేయాలని ఉద్దేశం. అది పని చేస్తుంది. 1970లో రిపోర్టు వస్తుందని ఆశిస్తున్నాము.

(SHORT NOTICE QUESTION POSTPONED FROM 10-6-1969)

LABOURERS EMPLOYED IN SIRSILK FACTORY

S No. 530-A

S. N. Q No 1724-N. Sarvasri A.Madhava Rao, V.Rama Rao (Secunderabad Cantonment) and T S. Murthi: Will the hon. Minister for Labour be pleased to state:

(a) whether it is a fact that labourers are recruited from Rajasthan and from other places of India in M/S Sir Silk factory while there is plenty of local labour available in Khagajnagar and adjoining place.

(b) whether it is a fact Marwadi labourers (imported) are paid higher wages than the local labour of the same category;

(c) the number of Telugu labourers, (ii) non-Telugu labourers and then number of Marwadi labourers out of the non Telugu employed by Sir Silk Company for the last five years (yearwise and categorywise) figures,

(d) whether the Government have given any direction from time to time to the management, that in the matter of recruitment of labour, preference should be given to local labour,

(e) whether their directions have been implemented by the management, and if not, who is responsible for this, both in the management as also in the Labour Department, and the action proposed to be taken against those responsible for this in respect of these violations, and

(f) whether it is a fact that quarterly reports, as regards the employment position, categorywise, among labour, in respect of the persons emyloyed from the State, outside the State were submitted regularly to Government and if not, the reasons therefor and the action proposed to be taken against the management for non-submission of the same?

Sri G Sanjeeva Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) No, Sir.

(c)

year	No. of Telugu labourers			No. of non-Telugu labourers			No. of Marwadi Labourers out of non-Telugu labourers		
	Skilled	Semiskilled	unskilled	Skilled	Semiskilled	Unskilled	Skilled	Semiskilled	Unskilled
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1965	104	45	60	4	4	8	4	4	3
1966	88	33	4	1	—	—	1	—	—
1967	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1968	1	7	—	—	—	—	—	—	—
1969	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(d) No, Sir.

(e) Does not arise.

(f) The management of the Factory is submitting the quarterly reports regularly under the provisions of the Employment Exchange (Compulsory Notification of Vacancies) Act, 1969 as prescribed by the Director General. Employment and Training, Government of India. The returns do not prescribe the furnishing of information about the labour employed within and outside the State or on linguistic basis

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— 1958 లో బిర్లా వారు తీసుకున్నారు. ఎక్జిక్యూటివ్ పోస్టులలో కాని అడ్మినిస్ట్రేషను పోస్టులలోకాని నాన్ తెలుగు వారు మాత్రమే తీసుకుంటున్నారు. లోకల్ వారిని తీసుకోడంలేదు. బిర్లా వారికి ఏప్రిలుతో ఐపోతుంది. వారిని ఇంకా కంటిన్యూ చేస్తారా ? ప్రభుత్వం తీసుకుంటారా ?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— బిర్లావారు తీసుకున్న రోజు నుంచి ఈరోజు వరకు కూడా తీసుకుంటే 10-7-68కి ఆంధ్రులు కాని వారు 561 మంది ఉన్నారు. అంటే 87 పర్సంటు అవుతుంది. డైలీ వేజెస్ మీద ఉన్న ఎంప్లాయిస్ 782 మంది. 1968 వరకు పొజిషను ఇది. వారికి ఏజెన్సీ ఉంటుందా పోతుందా అంటే అది నాకు సంబంధించిన ప్రశ్న కాదు. ప్రభుత్వం, ఇండస్ట్రీ డిపార్టుమెంటు చూడాలి.

శ్రీ ఎమ్. ఏ. రామచంద్రారెడ్డి :—లోకల్ పీపుల్ ఎవరికి వారు అప్పాయింట్‌మెంటు ఇవ్వడం లేదు. ప్రభుత్వం చేసేది ఏదో తొందరగా చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— ప్రభుత్వానికి లీగల్‌గా అధికారం లేదు. మోరల్‌గా ప్రభుత్వం ప్రెషర్ తీసుకురావాలి. బిర్లా వారికి కొన్ని అలవాట్లు ఉన్నాయి. లోకల్ వారిని పెట్టుకోవాలని వత్తిడి తీసుకువస్తున్నాము.

శ్రీ టి ఎస్. మూర్తి :— వారిచ్చిన లెక్కలు ఎంతవరకు నిజమో తెలియదు. అక్కడ పరిస్థితి చూస్తే చాలా అన్యాయంగా ఉంది. జీతాలు ఇవ్వడంలో కూడా నాన్ తెలుగువారికి ఎక్కువ ఇస్తున్నారు. లోకల్ లేబరుకు తక్కువ ఇస్తున్నారు. ఎంప్లాయిమెంట్ పొటెన్షియాలిటీస్ పెరగాలని పరిశ్రమలు పెడతాము. గుజరాతు వారు పరిశ్రమలు పెడుతున్నారు. రాజస్థాను నుంచి లేబరు ఫోర్సు తెస్తున్నారు. కూలీ పనికి కూడా తెలంగాణా వారికి అధికారం లేదా ?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేయగలిగినది అంతా చేస్తున్నది.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :— ఆ ఫ్యాక్టరీలో స్కిల్డ్ వర్కర్లు కొద్దిమంది లోకల్‌వారు ఉన్నారు. వారిలో లలిత మోహన్ అని స్పిన్నింగ్ మాస్టరును ప్లిమ్సి బేసిస్ మీద వన్ మంత్ నోటీసు ఇచ్చి తీసివేశారు ఇటువంటి అనర్థకాలు జరగకుండా ఉన్న కొద్దిమంది ఐనా ఉండేట్లు ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— ప్రత్యేకమైన కేసు. రిఫర్ చేస్తే చూస్తాను.

శ్రీ సి హెచ్ ప్రభాకర చౌదరి (రాజమండ్రి) :— అన్ స్కిల్డ్ వర్కర్లను కూడా ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి తీసుకువచ్చి పెడుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా ఏదైనా స్కిల్ కావలసిన వారు ఇక్కడలేరని
ఎక్కడనుంచో తెస్తే ఏమోకాని అన్‌స్కిల్డ్ వర్కర్లను కూడా ఎక్కడనుంచో తెస్తే ఎట్లా? ఆంధ్ర పేపర్ మిల్స్‌లో ప్రభుత్వానికి అధికారం ఉంది. షేర్లున్నాయి. రిక్రూట్‌మెంటు విషయంలో ప్రభుత్వం చూడకపోతే చాలా అసంతృప్తి పెరిగి పోతోంది.

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— ఈ మధ్యనే ఇండియా గవర్నమెంటువారు నిర్ణయం తీసుకున్నారు. 90% వరకు లోకల్ లేబరునే పెట్టాలని అన్నారు. మనంకూడా అట్లాగే అడ్వయిజ్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :— పరిశ్రమలలో పెట్టుబడిదారులు ఆలోచించే పద్ధతి ఏమిటంటే — ఒకే జాతికల ప్రజలు పరిశ్రమలో ఉంటే ఎప్పుడైనా నష్టం అనే ఉద్దేశంతో కార్మిక వర్గంలో చీలికలు తేవడానికి పోటీలు పెట్టడానికి ఈ పద్ధతి అవలం భిస్తున్నారు. ఇది ఆలోచించాలి. రేట్ల విషయంలోకూడా వారికి ఒక రేటు, లోకల్ వారికి ఒక రేటు. దీనిని ప్రభుత్వం అరికట్టకపోతే ఎట్లా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— కొన్ని పరిశ్రమలలో ఈ విషయం నిజమే. ఎట్లా తీసివేయాలనే విషయమై ప్రభుత్వం, ట్రేడు యూనియన్లు కలిసి పనిచేయాలి. ప్రభుత్వంపైనే బాధ్యత వేస్తే కాదు. ఏమిచేయాలన్నా ఏ చట్టంక్రింద చేయాలంటారు.

శ్రీ ఎమ్. ఎ. రామచంద్రారెడ్డి (మెదక్) :— అడ్వయిజ్ ఇస్తామంటున్నారు దానివల్ల లాభం ఏమిటి? When the factories are there, the local labour should be employed. It is the duty of the Government to see that this is followed There is no question of advice.

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :— గవర్నమెంటు డ్యూటీ ఏమిటో తెలుసు. ప్రజాపట్ల కార్మికులపట్ల ఉన్న బాధ్యతలు కూడా మాకు తెలుసు. ఎట్లా అమలుచేయాలనేదే ప్రశ్న. ఎవర్నుకూడా చూడాలికదా

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

MISAPPROPRIATION OF FUNDS IN GIRIRAJ COLLEGE

702—

*611 (6372) Q.—Sri R. Mahananda :— Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Accounts Clerk of the Government Giriraj Arts College, Nizamabad collected and swallowed Rs. 13,163 from the fees collected in July, 1966;

(b) whether the amount was realised from him;

(c) is he still in service, and

(d) at what stage the matter now stands?

A:—

(a) Yes, Sir;

(b) No, Sir;

(c) No. He has been absconding since 17-7-1966

(d) Action is being pursued by the Police to serve the notice obtained from the Court under section 87,88 Cr. P. C. on the absconding delinquent.

LECTURERS POSTS

703—

*617 (693) Q.—Sri R. Mahananda :— Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) the No. of posts of Asst. Lecturers and Lecturers and Gazetted Inspectors vacant now without service Commission candidates;

(b) No. of candidates, working in the above cadres from the last 5 to 10 years on temporary basis; and

(c) why all these vacancies have not been notified.

A:—

(a) It is presumed that the hon'ble Member is referring to the number of posts of Lecturers and Assistant Lecturers in Arts Colleges and posts of Gazetted Inspectors of Schools which are vacant now for want of Service Commission Candidates. If so, the answer is in the negative

(b) Assistant Lecturers	.. 10
Lecturers	.. 79
Gazetted Inspectors	.. Nil

(The posts of Gazetted Inspectors have come int · existance in July 1965 consequent on the re-organisation of the Education Department).

(c) Recruitment to the posts of Assistant Lecturers was last made by the Andhra Pradesh Public Service Commission during 1966. As against the estimate of 200 vacancies, 158 candidates were selected by the Commission during 1966. The list was sent to the Director of Public Instruction by the Commission on 5-7-68. The question of making regular appointments in respect of these 158 posts is under consideration of the Director of Public Instruction. In December 1968 an estimate of 310 vacancies in Arts Colleges has been furnished to the Andhra Pradesh Public Service Commission for making recruitment. The Commission is yet to notify the vacancies.

As regards Lecturers, 25 candidates were selected by the Andhra Pradesh Public Service Commission in the year 1960-61. The question of regularisation of the service of these candidates is under examination in consultation with the A. P. Public Service Commission. During this year, proposals for filling up 8 posts of Lecturers by direct recruitment have been sent by the Director of Public Instruction Necessary proposals for regularising the services of Lecturers appointed by recruitment by transfer on temporary basis were submitted by the Director of Public Instruction through the A. P Public Service Commission during 1968. They are under consideration.

DISPOSAL OF CASES BY ASST. COMMISSIONER, KHAMMAM

705—

*40 (6846) Q —Sri K. Rajamallu :—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state·

(a) the No. of cases filed before the Asst. Commissioner, Endowments, Khammam District during 1967-68, and the No. of cases disposed of by him during that period;

(b) the amount of T. A· drawn by the Asst. Commissioner during the said period and the No. of tours made by him in the said period, and

(c) the reasons for the delay in the disposal of the cases even though he is toring extensively in his jurisdiction and drawing heavy amounts of T. A. ?

A:—

(a) 19 cases

(b) An amount of Rs. 1831 was drawn by the Assistant Commissioner touwards T. A. during that period The number of days he toured during that period was 125.

(c) All the 19 cases being of administrative nature, called for thorough investigation and enquiry on the part of the Assistant Commissioner before taking decisions. Some of the cases are very important as they involved large landed property which called for careful scrutiny after spot inspections. Judging from these facts, the Assistant Commissioner cannot be said to have taken undue time in disposing of the above cases,

P. H. CENTRE AT DORAWARISATHRAM

706—

* 596 (6648) Q.—Sri K. Muniswamy :—Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state.

(a) whether there is any proposal with the Government to establish Primary Health Centre at Dorawarisathram, Sullurpet taluk, Nellore District;

(b) if so, when, and

(c) if not, the reasons therefor?

A.—

(a) (b) and (c) :—The question of shifting the Primary Health Centre at Mallam village in the present Gudur block to Doravarisatram in the present Sullurpet block is under examination with reference to the judgement dated 14-2-1969 of the Supreme Court of India in Civil Appeal No. 268 of 1966.

"WORK TO RULE" METHOD IN ELECTRICITY REVENUE OFFICES :

707—

* 327 (7724) Q.-Sarvasri K Govinda Rao & R. Mahananda :—Will the hon Minister for Power be pleased to state.

(a) whether employees of the Electricity Board working in the electricity Revenue Offices have been resorting to "Work to Rule" method for the past few weeks,

(b) if so, what are their grievances,

(c) whether the Government propose to concede their demands; and

(d) if not, the reasons therefor?

A:—

a) The employees of the Andhra Pradesh State Electricity Board working in the Electricity Revenue Offices of the Andhra Area observed "Work-to-rule" programme from 1-9-1968 to 13-11-1968

b) They represented before launching the "Work-to-Rule" programme that the work load of the Bill Clerk was heavy and requested that the work load might be reduced from 700 to 600 bills for a Lower Division Clerk per month.

c) The matter relates to the Andhra Pradesh State Electricity Board. The Board has considered that the work load of 700 bills for billing clerk in the Electricity Revenue Offices is reasonable and hence there is no proposal to reduce the work load to 600 bills per clerk.

(d) Does not arise.

QUARTERS TO MACHKAND PROJECT STAFF

708—

* 344 (1120) Q.—Sri R. Mahananda:—Will the hon. Minister for Power be pleased to state :

(a) whether there is any proposal before the Government to provide quarters to all the Project staff working at Machkand, Upper Sileru, Lower Sileru and Jalaput Electrical Projects,

(b) if not, whether any compensatory House Rent Allowance is being paid to those who are not provided with quarters?

A:—

(a) Quarters have been constructed at the Machkund Hydro Electric Project, Upper Sileru Hydro Electric Project, and Lower Sileru Hydro Electric Project sites for accommodating as many members of the project staff as possible.

(b) All the employees working at Machkund Hydro Electric Project have been provided with departmental residential quarters. The staff working at Upper Sileru and Lower Sileru Hydro Electric Projects that are not provided with quarters are being paid Compensatory (House rent) allowance.

INDUSTRIAL ESTATES IN IV PLAN

709—

* 490 (2838) Q.— Sri Kona Prabhakara Rao :—Will the hon. Minister for Small Scale Industries be pleased to state .

(a) whether there are any proposals to start new industrial estates by the Government in Andhra Pradesh in the Fourth Five-Year Plan ; and

(b) if so, will the Government start one at Bapatla?

A·—

(a) and (b) :- As the State's Fourth Five Year Plan as well as the allocation for industrial Estates has not yet been finalised, it not possible to state whether any new Industrial Estates can established dur ng the Fourth Five Year Plan period.

POINT OF INFORMATION

re Release of Convicts during the Gandhi Centenary year·

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఎమ్నెస్టి గురించి ఇవ్వాళ ముఖ్యమంత్రిగారు ఫైనల్ అడ్వయిస్ గురించి కలవిస్తామన్నారు.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I had made a statement on the Floor of the House on 20th Sep 1969 announcing Government's policy with regard to the grant of special remission on the occasion of Gandhiji's Centenary Celebrations.

According to the policy laid down by the Government, most of the prisoners will be prematurely released and such of those prisoners who do not fall in any of the categories of premature release would be granted special remission of 1/3rd sentence. By the grant of a special remission, convicts whose cases would have been reviewed by the Advisory Committees in the normal course only after completion of half of the sentence would now come up before the Advisory Board much earlier and they would be benefited doubly.

The Inspector General of Prisons has been instructed to see that the Advisory Boards meet to dispose of expeditiously such cases. He has also been asked to dispose of these cases within three mouths.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— అధ్యక్షా, ఇదివరకు నాగార్జునసాగర్ డామ్ ఓపెనింగు సందర్భంలో మన గవర్నమెంటు 4-8-67 తేదీన కొన్ని కన్సెషన్స్ యిస్తూ జి ఓ. పాస్ చేశారు. మొదటిది —all convicted persons whose cases for premature release were recommended by the Advisory Board or were rejected or pending with the Government అనేది ఒక క్లాజు. అది యిప్పుడున్నట్లు లేదు. ముందు అడ్వయిజరీ బోర్డుకి త్వరగా ఫైనలైజు చేయాలని సలహా యిస్తున్నామని శలవిచ్చారు. ఇదివరకు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు యినాగరేషన్ సందర్భంలో పెట్టిన క్లాజు యాజ్ యిట్ ఈజ్ గా ఈ కన్సెషన్సులో చేర్పించడానికి అవకాశం ఉంటుందేమో ముఖ్యమంత్రిగారు పరిశీలిస్తే బాగుంటుందని నా మనవి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అడ్వయిజరీ బోర్డు అంటే టైము తీసుకుంటుంది అక్టోబర్ 2వ తేదీ దగ్గరకు వస్తున్నది. అడ్వయిజరీ బోర్డు రికమెండు చేసి అక్కడకు పోయి, యిక్కడకు పోయి రావాలంటే 6 మాసాలు, 8 మాసాలు పడుతుంది. అందుచేత గవర్నమెంటుగానే ఒక నిర్ణయం తీసుకుని అక్టోబరు 2వ తేదీ నాటికి అమలుపరిచే పద్ధతి చేస్తారా?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అడ్వయిజరీ బోర్డు అంటే అభ్యంతరం లేదు కాని కాగితాలు కదలడంలో చాలా ఆలస్యం జరుగుతుంది. క్రిందనుంచి ఆఫీసర్ను వ్రాస్తేనేగాని జరగదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారు చదివినదానిలో ఒకటి చెప్పారు. The Advisory Board has been directed to meet before three months and dispose of as many cases as possible.

Sri K. Brahmananda Reddy —The Inspector General of Prisons has been asked to see that the Advisory Boards meet to dispose of these cases within the next three months.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఆఫీసర్ను రికమెండ్ చేయాలంటే బలం ఉన్నవాడు డబ్బు యిచ్చుకోగలిగినవాడికి భాగ్యవంతునికి దొరుకుతుంది. తక్కిన వాళ్ళకి న్యాయం జరగదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అడ్వయిజరీ బోర్డుకి భాగ్యవంతుడనిగాని మరొకడనిగాని లేదు. ఒక ప్రత్యేక పీరియడు కాగానే అడ్వయిజరీ బోర్డుకి వెళుతుంది. అడ్వయిజరీ బోర్డు ఈ కన్సెషన్సును స్పెషల్ రెమిషన్సును దృష్టిలోపెట్టుకుని కన్సిడరు చేయవలసిన కేసులు వెంటనే వస్తాయి. వాటిని తొందరగా సిఫార్సులు చేస్తారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రూల్సు ప్రకారంగా వారు చెప్పింది కరెక్టు. అమలు జరపడంలో యిచ్చిన జస్టిస్ ఉపయోగపడేటట్లు చూడాలి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అడ్వయిజరీ బోర్డు రికమెండు చేసిన కేసులు రిజెక్టు చేసినవి. వాటిని రీ ఓపెన్ చేయడానికి అవకాశం ఉందా?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అడ్వయిజరీ బోర్డు రికమెండ్ చేసి యింతవరకు రిజెక్టు చేసి ఉన్నవి ఫస్టు రిలీజ్ చేసిన దానిలో పోతారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి .— అధ్యక్షా, అడ్వయిజరీబోర్డు పరిశీలనచేసి యిచ్చిన రిపోర్టు.........

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అధ్యక్షా, తమకు తెలుసును. రాజేశ్వరరావుగారు తోను, నరసింహారెడ్డిగారి తోను తదితరులతోను దానికి ఉన్న సాధకబాధకాలు చర్చించాము. ఒక పద్ధతికి వచ్చింది. నేను ఊరికే అబ్రప్టుగా అనౌన్స్ చేయడం లేదు. ఉన్న చిక్కులు అన్నీ ఆలోచించిన తరువాత చేసినాము. అంతా సంతృప్తి కరంగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

BUSINLSS OF THE HOUSE

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—అధ్యక్షా, తమకు తెలుసును. 23.24 తేదీలలో తెలంగాణా సమస్య గురించి చర్చించబోతున్నాము. ఈ రోజు రాష్ట్రపతి శ్రీ వి. వి. గిరిగారు వచ్చారు ప్రెస్ స్టేట్‌మెంట్ రిలీజ్ చేసినారు. తమ అనుమతితో ఆ ప్రెస్ స్టేటుమెంట్ చదువుతున్నాను.

" .During the next few days that I shall spend here, I shall meet people from all walks of life I shall naturally devote my attention to the problem that is uppermost in your minds—the Telangana issue

This problem has attracted the serious and anxious attention, not only of the people of Andhra Pradesh but the whole of India as well I have come with an open mind and shall study all aspects of this intricate iss .e.

In view of my constitutional position as Head of State, I shall convey my assessment of the situtlon to the Prime Minister and her Cabinet. Given the will and determination, I am sure, an amicable solutio ı satisfactory to all the interests concerned, could be worked out I would like to appeal to the Press not to indulge in any speculation about the discussions that I may have with various parties and individuals."

నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఉంది.గవర్నరు ఉన్నారు. ఈ పరిస్థితులలో డైరెక్టుగా ప్రెసిడెంటుగారు వచ్చి ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి అందరితో మాట్లాడి ప్రయిమ్ మినిష్టరుగారికి యిస్తామనడం గవర్నమెంటుకుగాని గవర్నరుగారికిగాని రాష్ట్ర ప్రజలకుగాని శ్రేయస్కరం కాదని అభిప్రాయం ఉంది. దీనిమీద ప్రభుత్వంయొక్క అభిప్రాయం ఏమిటో ముఖ్యమంత్రిగారు శలవివ్వాలి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—దీనిలో వెంకటరెడ్డిగారికి అభ్యంతరం ఉండవలసిన అవసరం ఏమిటి? నిజంగా ప్రెసిడెంటుగా ఆయన ఆదోళన పడుతున్నటువంటి వ్యక్తి సానుభూతితో సామరస్యంగా పరిష్కారం చేస్తామంటే ఆందోళన పడవలసిన అవసరం లేదు. జూరిస్డిక్షన్ ఉన్నదా లేదా అని బాధపడవలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—మనం 23-24 తేదీలలో చర్చ చేయబోతున్నప్పుడు ఎంబరాసింగ్ సిట్యుయేషన్ క్రియేటు చేస్తుందని; తమ దృష్టికి తెచ్చాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—గాంధీజీ శతజయంత్యుత్సవ సందర్భంగా ఖైదీల విడుదల సందర్భంలో మంచి వాతావరణం కల్పించారు. ఇదే సందర్భంలో హిందీ యాజిటేషన్ సందర్భంగా మా జిల్లాలో కొన్ని కేసులు విద్యార్థులపైన పెట్టడం జరిగింది. హిందీ వ్యతిరేక యాజిటేషన్ దేశ వ్యాప్తంగా జరిగింది.

(Pause)

Mr Speaker :—I would like the members to decide the issue, whether after question-hour member after member can raise any issue. If the House decides and says that all miscellaneous questions will be taken up after question-hour, then I have no objection. Otherwise I would only submit to this House that it is better to put an end to such practice . .

Sri D. Venkatesham :—I do not want to inconvenience you Sir, but ......

Mr. Speaker : —This has been going on for too long. I have to answer so many questions Whereas the Speaker is not supposed to speak, I am compelled to answer them.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—దానికి ఒక టైము పెట్టండి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న .—అధ్యక్షా, క్వశ్చను అవర్ అయిన తరువాత మిస్లేనియస్ సబ్జక్ట్సు చర్చించడానికి పార్లమెంటులోను, ఇతరచోట్ల వుందో లేదో తెలియదు కాని మనదగ్గర ఒక రూలుగాని, ప్రొవిజనుగాని లేదు. కాని సభ్యులు ఒక ముఖ్యమైన విషయాన్ని లేవతీస్తే అది ఇంపార్టెంటు అని స్పీకర్‌గారు అనుకొంటే దానికి సమాధానము చెప్పడానికి అవకాశము యివ్వడము అది ఒక కన్వెన్షన్‌గా వస్తున్నది

మిష్టర్ స్పీకర్ :— లచ్చన్నగారూ, మీరు చెప్పే పద్ధతి బాగానే వున్నది. స్పీకరుగారు అవసరము అనుకొంటే సభ్యులకు అనుమతి యివ్వవచ్చును. అసలు స్పీకరు పెర్మిషన్ లేకుండానే మాట్లాడుతూ మినిష్టర్సును స్టేటుమెంటు చేయాలని అంటూ వుంటే దాన్ని గురించి ఏమి చెబుతారు ?

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— సభ్యులు మాట్లాడుతున్నప్పుడు మీరు వూరుకొంటూ వుంటే మీరు అనుమతి యిచ్చినట్లు భావించి మాట్లాడుతూ వుంటాము.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—1, 2 అయితే సమాధానము చెప్పవచ్చును.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao :—The other day, the hon. Speaker was pleased to observe that there are two things that are generally guiding this House—one is rules and the other is conventions. As hon. Sri Latchanna, Leader of the Opposition has pointed out, as a convention it has become the practice not only here but also at Delhi, Lok Sabha, that immediately after question hour, zero hour - as it is called unofficially—starts. That zero hour may be treated as a convention and the hon. Speaker may be kind enough to allow half an hour for that business

Sri C. V. K Rao :—I would like to be enlightened by Dr. T. V. S. Chalapathi Rao when rules end and conventions begin or when convention ends and rules begin.

श्री बदरि विशाल पित्ती :— अध्यक्ष महोदय, गौलीगुडा पुतली बाउली मे एक गैर कानूनी शराब की दुकान है। उस मे एक पोलिस कानिस्टबल साहब वहा बहुत इतमेनान से शराबखोरी कर रहे है। इस के साथ ही दो तीन चीजे है। आप भी इस चित्र को मुलाहेजा करे और गृह मन्त्री को आदेश दे कि इस बारे मे जाच करे और कारवाई करे।

శ్రీ యస్. రాఘవరెడ్డి :- అధ్యక్షా, హైవేస్ ఎంప్లాయీస్ సమ్మె సందర్భంలో ఒక కాల్ అటెన్షన్‌కు సమాధానమిస్తూ సమ్మె జరగకుండా చూస్తామని, నాయకులను పిలిపించి పరిష్కారం చేస్తామని, ఆ డిమాండ్లను ప్రభుత్వము ఒప్పుకొన్నవి అమలు జరిగేటట్లు చూస్తామని ఉపముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఇంతవరకు అలాంటిదేమీ జరిగినట్లు లేదు. రేపటినుంచి సమ్మె జరగబోతున్నది. వారు ఏమీ చర్య తీసుకొన్నారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జె. వి. నర్సింగరావు :—చీఫ్ ఇంజనీరు ఆ యూనియన్స్ వారితో మాట్లాడుతున్నారు.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: IMMEDIATE NEED FOR REPAIRING MINOR IRRIGATION TANKS IN CERTAIN VILLAGES OF DARSI TALUK

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— అధ్యక్షా, దర్శి తాలూకాలోని చెరువులు మొన్నటి తుఫానులోను, అంతకుముందు తెగిపోయినవి. ఆ గ్రామాలకు ఈ చెరువులు తప్ప ఇతర ఇర్రిగేషన్ సోర్సెస్ లేవు. మెట్ట భూములు. మొదటినుంచి ఆ ప్రాంతము వెనుకపడియున్నది. ఆ చెరువులమీదనే ఆధారపడి వున్నవి. ఈ చెరువులక్రిందనే పండించుకొనే అవకాశము వున్నది. ఈ చెరువులు తెగిన తరువాత ఎన్నిసార్లు కలెక్టరుకు, పంచాయతీ సమితికి రిప్రజెంటు చేసుకొన్నప్పటికీ పడిన గండ్లు పూడ్చడానికికూడ చర్య తీసుకొనలేదు. వచ్చే నీటిని స్టోర్ చేస్తే 1,500, 2,000 ఎకరాలు సాగు చేసుకోడానికి అవకాశము వుంటుంది. కలెక్టరుకు నేనుకూడ మనవి చేశాను. ఎంతసేపటికీ ఎస్టిమేషను వేస్తున్నామనే ప్రాతిపదికమీదనే సూపర్‌వైజర్సు రావడము, పోవడము జరుగుతోంది. ఫైనల్ ఎస్టిమేషన్సు వేయడముగాని, శాంక్షను కావడముగాని, ఫండ్స్ ప్రొవైడ్ చేయడముగాని జరగకపోవడమువల్ల ఈ గ్రామాలలోవున్న సుమారు 2 వేల ఎకరాలు సాగులేక బీడుపడిపోవడము జరుగుతున్నది. అది వెనుకబడిన ప్రాంతము. కరువుకు ఆలవాలమైన ప్రాంతము.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

ప్రభుత్వము ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని ఫండ్సు అలాట్‌చేసి రిపేరు చేయించాలని కోరుచున్నాను. లేకపోతే వచ్చే సంవత్సరానికికూడ నష్టము వస్తుందని మనవిచేస్తూ, వెంటనే ఫండ్సు అలాట్‌చేసి త్వరితముగా చర్య తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri P. Ramaswamy.—Sir, Government sanctioned an amount of Rs. 1 lakh under Famine Relief in G. O. Ms. No. 60 (Revenue) dated 21-6-1969 to effect repairs to the tanks in Darsi taluk of Nellore district which were affected by the recent cyclone in May 1969. With reference to this the Collector, Nellore has sanctioned repair works for these tanks. The position is indicated below:

Gangadevipalli tank in Gangadevipalem village and Alavalpadu tank in Alavalpadu village are in Tarlapadu Panchayat Samithi of Podili taluk. These tanks were not breached in the recent cyclone but were breached in the year 1968. Action could not be taken to close these breaches in the year 1968 due to the paucity of funds. However, in the current year 1969-70 out of the provision of Rs. 1 lakh sanctioned for repairs to the tanks in Darsi taluk affected by the recent cyclone, the Collector, Nellore, has been requested by the Chief Engineer Panchayati Raj to divert a part of the funds to Podili taluk in order to take up repairs of these tanks.

The tanks in Veddipalem and Jammigunkula are not in the flood affected list as per the report received. However, the Chief Engineer Panchayati Raj has instructed the Exective Engineer, Zilla Parishad, Nellore, to inspect these tanks and take necessary action.

Polavaram, Lakkavaram and Marella: These are in the jurisdiction of the Podili Panchayat Samithi in Darsi taluk. Breach closing works for these tanks have been sanctioned but in respect of Lakkavaram big tank and Polavaram, it is in progress and is being executed by the concerned ayacut dars. They are expected to be completed by the end of September 1969. The ayacutdars of Marella big tank and Marella Ama tank have requested for enhancement of earth work rates and this is under consideration of the Panchayatiraj Engineering Department. No expenditure has been incurred on these works so far:

re : Police Firing in Kandemallayapalle in May 1969.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి (రాజంపేట) :- అధ్యక్షా. కడప జిల్లాలో ప్రఖ్యాతి. ప్రశస్త పొందిన బ్రహ్మంగారి మఠము వున్నదని అందరికి తెలుసు. ఈ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 27 వ తేదీన అక్కడ జాతర జరుగుతున్నప్పుడు అక్కడ పూజ చేసుకొనడానికి వచ్చిన అమాయకులైన ప్రజలను, ఆధారము లేకుండానే. అవసరము లేకుండానే పోలీసులు కాల్పులు జరిపి దాదాపు 20 మందికి పైన చంపడము జరిగింది. అధికారరీత్యా 10 మంది చచ్చారని అన్నారు దానిమీద జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ జరుపవలసినదిగా ఆ జిల్లా శాసన సభ్యులందరు, జిల్లా పరిషత్తు తీర్మానము చేయడము జరిగింది. దానిమీద ముఖ్య మంత్రిగారు ఎంక్వయిరీ చేశారు ఎంక్వయిరీ జరిగిన తతంగము అందరికీ తెలుసు. మంత్రిగారికి. ముఖ్య మంత్రిగారికి తెలియచేశాము. మొదట్నుంచి ఆఖరువరకు ఏ విధంగా జరిగిందనేది ఆలోచనచేస్తే, ఆ ఎంక్వయిరీ అవసరమా, ఎందుకు వేయవలసి వచ్చింది, ఎంక్వయిరీ వేయడానికి ఖర్చుపెట్టిన ధనము సద్వినియోగము అయినదా, దుర్వినియోగము అయినదా. ఆ ఎంక్వయిరీవల్ల ఉపయోగపడినదా అనే సందేహాలు ప్రజలకు వస్తున్నవి. స్నేహితులందరము కలిసి

ఒక నోట్ తయారుచేసి యిచ్చాము. దానిలోవున్న విషయాలను విచారించి సమాధానము చెబుతారని అనుకొంటున్నాను. ఈ ఎంక్వయిరీవల్ల ఏ విధమైన పర్పస్ నెరవేరలేదు. అందువల్ల ఎంక్వయిరీ జరిగినప్పటికీ, జరుగకపోయినప్పటికీ ఈ చంపిన వారిపైన కోర్టులో చార్జిషీటు పెట్టి విచారణ జరిపితే న్యాయము జరుగుతుందని మా భావము. ముఖ్యమైన విషయాలు ఈ నోట్‌లో వున్నవి చదువుతాను.

"When we were celebrating the condemnation of shooting by a foreign Power in Jallianwalabagh, at least ten people were shot down dead by the officers of the peoples Government. Over hundred years ago it was an Assembly of persons that had met to pass a resolution that were shot down then. The cycle has turned and today we hear that our people were shot down dead and many more injured when they were engaged in a purely innocent purpose, not innocent but also religious according to their faith, not only religious but also one which had the sanction of immemorial practice and more so even after the Animal Sacrifices - Prevention Act of 1952. It is common case that even after that Act, Animal Sacrifice as a part of a religious function was being done without any kind of objection, may in the presence of public officials who happened to be there for purposes of Bundobust or so.

Most of us have heard about the place popularly known as Mattam. It is situate in Kandimallayapalli; a village in Cuddapah district. The ancient law is to the effect that Veerabhadraswamy, A gold smith by caste walked into a tomb alive and attained salvation. It is said that he has forecast the future of the world but I am sure that even to such a great seer this murder of a large number of persons by public officials would not have struck him. But the religious function has nothing to do, with the religious festivals done in this temple of Veerabhadra Swamy. All the same, one of the days of Brahmothsavam at the temple is availed of by the public to sacrifice animals not for fun but in discharge of their vows not in the temple nor in its precincts but by the side of a hillock far away from the temple about two miles. On such a day this year 27th of April when people from different districts and talukas have come with animals and birds all the way to discharge their vows by sacrifice, the officers admittedly sacrificed human beings and the excuse put forward has been that they sacrificed the human beings to prevent sacrifice of animals. That it is seen that the life of a human being is treated far less than the life of a bird or animal. This collosal tragedy certainly moved the Chief Minister and he ordered an enquiry by a Judicial Officer. Further submissions have to be grouped under two heads.

(i) the procedure.

(ii) the findings

Taking up the first, in response to a public notice I and Sarvasri Rajagopal Reddy, Veera Reddy, Krishna Reddy and Sreeramulu, appeard before the Commission and filed affidavits inter alia, stating that the retention of the officers whose conduct is in question before the commission is not conducive for a fair enquiry and that they have

spread a scare. Only one illustration is sufficient. (1) It is stated by them that two or more bodies were not claimed by any one You must remember all those including dead had come there for a religious function. They are not beggars and this very fact that no body has come there to claim their bodies is eloquent proof of the scare spread by the police, And it is a bad compliment to the State that even with its long arm of investigating officers they could not trace the identity of the dead. They would never have come alone. (2) the police are reported to have registered a case The Magistrate who had held an enquiry never registered a case against the police who have not till today submitted a final report to the Court on the case registered by them. The pages in their case diaries are always open for inclusion of any name How then with this Democle's sword hanging, can you expect any body to come forward to say any thing against the police. They were afraid to claim the bodies lest they should also be included in the case. I say that the Magistrate should have registered the case against the police There are many reasons, but I will only mention one of them. The killing of these ten persons is undoubtedly murder punishable with death. It will cease to be a lawful murder only when killer proves exception to the murder, that is self defence. When a case depends upon an exception, the burden of proving is on the killer, Case must be registered and given a judicial conclusion on evidence in Court. It cannot be treated simply as a departmental enquiry. Murder, like other cognizable offences is an offence against Society. That is why cognizable offences are investigated by the police The trial is conducted by public prosecutor So we felt that when the Government appointed an advocate, he will be an advocate for the society. But, to our surprise, we found that he was appearing for the police officers (not even for the executive judicial officers). It is a matter of shock that the State should order an enquiry and that at the same time it should nullify it by giving its resources to defend the very persons whose conduct is in question. After all the purpose of this enquiry is only for the information of its own mind, to instruct the mind of the Government. The commission is not a court. If in the mind of the Government these officers are innocent so as to deserve expenditure of peoples' money for their defence, then an enquiry.....

Mr. Deputy Speaker :—Is it in the Court ?

Sri B Ratnasabhapathy :—It is not sub judice, Sir.

......is unnecessary The Government should have kept an open mind and if after the enquiry they are proved to be innocent, it is open to the Government to compensate them and give them what they have spent. That has not been done. What is worse when one honourable member who filed two affidavits, filed a vakalath of an advocate for him, the State through his advocate opposed the right of audience to him or to his advocate, Why then this force of an exparte enquiry. I must state here that after the first affidavit, I and other M.L.As. filed another affidavit raising relevant points, Even without going into the relevancy of these, it was ruled that the public or the public man who filed an affidavit cannot take part in the proceedings. If you refer to the rule of Commission of Enquiry, Sir, if

a man comes forward to file an affidavit, he must be given a chance to cross examine the witnesses brought by the police also. But that was not done. It was ruled out. We asked for the copies of the records. No orders were passed. None of the injured or the relations of the dead a e called as witness. It is not as if the Commission did not suo-moto summon witness They did. Whom? The police official. For an exparte enquiry. Only one non-official, a Secretary of Jeeva Karunya Sangam was produced by the State Council. It is claimed by him that this Sangam moved the authorities for bringing in the officials and that he to actively to k part to prevent sacrifice and yet we find that he has not even g t a scratch on his body If the mob had any idea to use violence, he would have been the first target We asked for a local inspection of the place for proper appreciation of the evidence Even that has been over looked. We have been acquainting the Government with these and other facts from stage to stage But when we are denied the right of audience and when the Government refused to tranfer the concerned officials and when the Government engaged an advocate for the guilty officers, we felt that we have no place when the Government has made up its mind.

As already stated the place is not a temple or of a precincts of temple and therefore the Act does not apply Even if the Act should apply it is a non-cognizable offence The Police have no power. The criminal procedure Code states in section 151 that the police can take steps to prevent only a cognizable offence This section definitely means that they cannot take any steps to prevent a non-cognizable offence There was no breach of peace previously and they did not apprehend breach of peace now. No order under section 144 Cr.P.C. has been passed to make the assembly violating that order an unlawful assembly The officials now say that they wanted to persuade people from sacrificing animals It is no part of the duty of the police to do this kind of preaching. The publicity wing of the Government never moved in this direction The Tahsildar who happened to be there in the village the previous evening was never approache . He took to his hee's the previous night itself.

He was not approached by the police to stay. The Sub-collector of Rajampet who instructed the Circle Inspector of Police Badvel earlier to prevent the sacrifice appeared to have realised the folly and moved the day after the event, why? adeo pursued and not to prevent? The District Magistrate or the Superintendent of Police who wanted to prevent the sacr fice never moved before the event from their headquarters to be on the spot to use their good offices A wireless message was sent to the Deputy Superintendent of Police, Proddatoor to go to Mattam to prevent the sacrifice. The Tahsildar of Budvel and Sub-Collector of Rajampet who were both invested with the magisterial powers did not start an enquiry when the people are there they waited to be influenced by the police to justify their act of indiscretion. The District Revenue Officer who is an Officer of I. A. S. Grade was first thought of though belatedly to hold a magisterial enquiry. He was dropped and the P. A. to the Collector was asked to hold an enquiry. Incidentally it may be mentioned that

this P. A has been kept under suspension for different charges. You can understand the usefulness of that enquiry also. The worst of it is that even before he concluded his enquiry the District Magistrate who is his superior issued a press statement without any enquiry whatsoever justifying the shooting. When the superior has issued such a statement what could be the result of his magisterial enquiry. Earlier to this magisterial enquiry, inquests were held over the dead bodies by the Tahsildar. But not a single witness was examined. This is a statutory enquiry under section 174 Cr. P. C. Everybody appears to be sympathetic to cover up the act of indiscretion in interfering and shooting. It should be so because the District Officials were primarily responsible for moving the police. Thus both the Revenue and Police official were anxious to act in self-protection. This could be seen from another simple fact. In forwarding the report of the Magisterial enquiry, the then District Magistrate in-charge submitted a report to the Government and even to the Tribunal. The Government through its counsel claimed privileges. He has not written a love letter. He has not written any thing that would jeopardise the interests of the State. He is a Magistrate with Judicial powers. He is giving his judicial findings on a report of a subordinate of his. How then could it be said that this is privileged communication? Why should the Government fight shy to reveal these judicial findings? It only shows that the Government has a lot to hide and little to reveal.

We should not make a mistake about bonafides. In a situation of this kind it is only that which is in accordance with the law of the land that could be said to have been done in good faith or bonafide. No one is said to have done or acted in good faith when he consciously arrogates to himself a jurisdiction which he does not possess. There is no place for right motive or ideas in these matters. I have already stated that the police had no authority to move in this matter. Two interesting things emerge. Under law a sub-ordinate cannot plead that he is simply obeying the order of his superior. The conclusion is irresistable that the orders to the police to prevent a non-cognizable offence is patently illegal. When it is patently illegal no subordinate should carry out an illegal order and if he still does it he is equally culpable with those that issues that order. In this case it is a highly placed officer that the Deputy Superintendent of Police and Inspector that claimed to have obeyed these illegal orders. If they went there only for persuasion, then they should have withdrawn when they found that the crowd was in no mood to hear any persuasion and desist from doing an act not objected to previously and not advised against before hand. They should not have insisted on the persuation to provoke the crowd or carry out the persuasion at the point of guns. Then again it is an accepted axiom of law that one cannot claim right of defence. If he himself commenced an incident leading to a chain of reactions, this right again does not arise if there had been time to have a recours to public authority by invoking 144 or other suitable orders. Thus it is seen that in the instant case, the officers invited a situation upon themselves and therefore they cannot justify killing by pretence of necessity unless they are wholly without fault in bringing about that necessity

upon themselves. In this case the situation is the result of bungling of every official concerned an exparte enquiry, at huge cost is no solace or answer to the society when large number of people are killed. Atleast in the case of Jalianwallabagh the foreign power felt that the Assembly was acting disloyal to the Government. But in this case which occured just hundred years thereafter, the people that were killed had gathered to be loyal to their faith and to God. It is curious that in this shooting not a single animal nor a bird has been injured. This is important for this reason. If the shooting has been against the animals that were about to be sacrificed, the animals cannot escape injury as the shooting is at the lower limbs. The injuries in all the deceased are on the vital parts. The shooting was aimed at where the crowd was dense. It was not aimed at the fring of the crowd. The crowd were caught. They had no opening to escape. This unprecedented outrage must be an eye opener to us. We cannot leave these officials with a licence to kill any body. The punishment should not only meet the atrocity of killing but also be a deterrent for future officials. The Judicial enquiry must be regulated by rules. Any member of the public could take part and co-operate. We must put an end to exparte enquiry. The State must not take sides even before the conclusion of the enquiry by giving legal aid to those officials who killed. The State must not treate officials in any way better than a citizen who is charged with murder. Since this is only a fact finding enquiry and since they have to satisfy a court of law by proof of exception it is still open to the Government to file a charge sheet against them so that a judicial finding of their innocence or their guilt be given.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి (లక్కిరెడ్డిపల్లి) : అధ్యక్షా, సభాపతిగారు చాల విపులంగా చెప్పారు. ముఖ్యంగా 11 మంది పది మంది చనిపోయినట్లు చెప్పినప్పటికి 25–30 మంది చనిపోయినట్లు ఖచ్చితంగా మాకు తెలుసు. తెలంగాణా ఉద్యమంతో గాని అహమ్మదాబాదులోగాని ఇంతమంది చనిపోలేదు. ఏ పెద్ద కార్యక్రమం జరగకుండా చిన్న విషయం జరిగినప్పుడు అక్కడ హత్యలు జరగడం చాలమందికి దిగ్భ్రాంతి కలిగించింది. అక్కడ వంద సంవత్సరములనుంచి ఆనిమల్ శాక్రిఫైస్ జరుగుతోంది. యీ ఆనిమల్ శాక్రిఫైసును ప్రివెంటు చేయడానికి అక్కడ మనుష్యులనే శాక్రిఫైస్ చేశారు. అది ముఖ్యంగా గమనించాలి. చిన్న విషయం ఆధారంతో మనుష్యులను కాల్చే అవసరం ఏమి వచ్చింది? వారు వినకపోతే వారు పైలేటు చేస్తే వారిని ప్రాసిక్యూటు చేయవచ్చుకదా. వారు విచక్షణలేకుండా 4–5 వేల జనం ఉంటే తుపాకులున్నాయికదా అని కాల్చడానికి అక్కడ అత్యవసర పరిస్థితులు ఏమి ఉన్నాయి. ఆత్మరక్షణ అనుకుంటే ఆ పరిస్థితులు ఏర్పరచడానికి వారే కారకులుకదా. ఆ పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది. యీ ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ ఏనిమల్ శాక్రిఫైస్ అనేది ఎటువంటిదంటె అక్కడ ప్రజలకు అపీలుచేసి అది జరగకుండా చూడాలేకాని ఫోర్సు ఉపయోగించడం ఎక్కడాలేదు. వారికి అపీలుచేయడం వారు అది వినకపోతే చేయడం లేకపోతే నిదానంగా చూచుకొనడం రానురాను 10–20 సంవత్సరాలలో మనుష్యులలో మార్పురావాలిగాని పోలీసుబలగంతో కాదు. అయినా కలెక్టరు ఆర్డరు ఇచ్చారు చేయండి అని. కలెక్టరుగారు ఆర్డరిచ్చారని వారు పోయి అది జరగకుండా

చేయాలని కాల్పులు చేశారు. అక్కడున్న సుపరింటెండెంటుగాని సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుగాని సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగాని వారైనా కొంచెం డిస్క్రిషను ఉపయోగించి అది జరిగకుండా చూస్తే బాగుండేది. దానివలన ప్రజలలో ఒక అభిప్రాయం వచ్చింది. పోలీసులు ఏమిచేసినా ప్రభుత్వం రక్షిస్తుంది మనం ఏమీ చేయలేమనే దురభిప్రాయం ప్రజలలో ఏర్పడింది. తరువాత పోలీసులకుకూడ ఒక అభిప్రాయం ఉంది. మేము ఏమిచేసినా మమ్ములను ఏమి చేస్తారులే కాల్చినా మాకు బలగం ఉంది. ప్రజలు ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేరనే దురభిప్రాయం ఉంది. యీ రెండు అభిప్రాయాలను రిపేర్ చెయ్యడానికి మేము జుడిషియల్ ఎంక్వయిరి కావాలన్నాము, జుడిషియల్ ఎంక్వయిరి పెట్టారు. ఇక పోలీసులకు అడ్వకేటునిచ్చారు మేము ఇది న్యాయమా అని హోమ్ శెక్రటరీగారినడిగాము. ఆయన పోలీసులకుకాదు యీ అడ్వకేటు కమిషనును అపాయింటు చేయడానికిచ్చాము అన్నారు ఇది ప్రజల తరపున పోలీసుల తరపునకాదు నిజానిజాలు కనుక్కోడానికి వారిని అపీలు చేయడానికి యీ అడ్వకేటును ఇచ్చాము అన్నారు తిరిగి కోర్టులో అఫిడవిటు దాఖలు చేయడానికి వెళ్లినప్పుడు ఆ అడ్వకేటు పోలీసుల తరపున వాదిస్తున్నారు మేము ప్రజల తరపున అడ్వకేటును పెట్టుకుంటామంటే వీలులేదన్నారు. ఇదేమి న్యాయం ఇదేమి ఎంక్వయిరీయో అర్థంకాదు. యీ విషయాలన్ని ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకుని ఆలోచించాలి. ఇప్పుడు ఇంకొకటి ప్రబలిపోయింది ఏమంటె పోలీసులు చేసింది కప్పిపుచ్చడానికి మొత్తం గవర్నమెంటు మిషనరీ అంతా ఏకమై వారిని రక్షిస్తుంది మనం ఏమీ చేయలేము అనే అభిప్రాయం ప్రజలలో కలిగింది. పోలీసులకుకూడ మనలను ఏమీ చేస్తారులే అనేధీమా వచ్చింది ఇంత చిన్న విషయంలో దారుణం జరిగింది. కడపజిల్లా చరిత్రలోగాని ఆంధ్రరాష్ట్ర చరిత్రలోగాని జరిగి ఉండదు ఎపుడో బ్రిటిషుకాలంలో జరిగి ఉండవచ్చు. కాబట్టి యీ విషయంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకుని ప్రజలలో కలిగిన దురభిప్రాయాన్ని తొలగించడానికి పోలీసులకున్న దురహంకారం తొలగించడానికి తగు చర్యలు తీసుకుని యీ విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—చాల విషాదగాథగా కనిపిస్తోంది. ఒక జడ్జిని అపాయింటుచేసి మొత్తం వ్యవహారం చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ బి. వీరారెడ్డి (బద్వేలు) :—అధ్యక్షా, కందిమల్లయ్యపల్లి నా నియోజక వర్గములోని గ్రామం. 27–4–69 తేదీ ఉదయం 7 గంటలకు జంతుబలి నిషేధపు ఉత్తరువులు అమలుజరపడానికి బదులు నరబలి జరిపినారు అక్కడ. ఈ విషాధ సంఘటన రాష్ట్రములో ఎక్కడకూడా జరిగిఉండదని నా అభిప్రాయము. అధ్యక్షా, ఈ కందిమల్లయ్యపల్లిలో బ్రహ్మంగారి మఠం ఉన్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ నలుమూలలా కూడా అందరికి బ్రహ్మంగారి జీవితచరిత్ర తెలుసును. బ్రహ్మంగారి మఠానికి రాష్ట్రంలో అన్నిచోట్ల నుంచి ప్రతి సంవత్సరము వచ్చి అక్కడ ఉత్సవ కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటారు. ఈ ఉత్సవ కార్యక్రమాలె సతదుపరి, తెల్లవారి పోలేరమ్మ జాత్ర జరుగుతుంది. ఇది తరతరాలనుంచి ఆచారంగా జరుగుతున్నది. జీవకారుణ్య సంఘమువారు గాని లేక పోలీసువారు గాని కనీసం 2, 3 నెలల ముందైనా ఈ జంతు

బలి నిషేధము గురించి ప్రజలకు ఏమీ తెలుపలేదు. ఆ విధంగా ప్రజలకు ముందుగా తెలుపకుండా ఆ రోజు ఉదయము యధాప్రకారంగా ఆచారము ప్రకారంగా ప్రజలు మొక్కుబడులు చెల్లింపబోయేదానికి రాగా అప్పుడు ఈ నిషేధ ఉత్తరువులు ఇచ్చారు. ఆ ఉత్తరువులు ఇచ్చి జంతుబలి జరపటానికి వీలులేదని తెలిపినారు. అప్పుడు ప్రజలు మాకు ముందుగా తెలిపిఉంటే మేము ఈ విధంగా మొక్కుకొని ఉండేవారము కాదు, కాని మాకు ముందుగా తెలుపనందువల్ల మేము ఆచారప్రకారంగా మా మొక్కుబడులు చెల్లించుకోడానికి ఇప్పుడు వచ్చినాము కనుక ఈసారికి మా మొక్కుబడులు చెల్లించుకోనివ్వండి, తరువాత మేము మానుకొంటాము అని ఎన్నిసార్లు చెప్పుకొన్నా పోలీసు వాళ్లు గమనించకుండా కాల్పులు జరిపారు. ఆ కాల్పులలో అక్కడికి అక్కడే 13 మంది పడిపోయినారు. అందులో 8 మంది అక్కడనే చనిపోయినారు. అయిదు మందిని బద్వేలు హాస్పిటలుకు తీసుకువచ్చినారు. అక్కడ నేను డాక్టరు దగ్గరకు పోయి చికిత్స చేయమంటే, ఇక్కడ పరికరములు లేవు. కడప హాస్పిటల్‌కు తీసుకుపోమ్మని చెప్పారు. అప్పుడు వారిని కడప హాస్పిటల్‌కు పంపించినాము. తరువాత కడప హాస్పిటల్‌లో ఇద్దరు చనిపోయారు, ముగ్గురికి నయమైంది. ఆ సందర్భములో చనిపోయినవాళ్ళు పదిమంది అని వాళ్లు లెక్కవేసినారు. కాని దాదాపు 25 మందికి పైగా చనిపోయారు. ఇంతటి విషాద సంఘటన రాష్ట్రములో ఎక్కడకూడా జరిగి ఉండదు. కనుక ఈ విషయాన్ని గురించి న్యాయవిచారణ జరపాలని రాజగోపాల రెడ్డిగారు, రత్నసభాపతిగారు, పుల్లారెడ్డిగారు క్రిష్ణారెడ్డిగారు, మేమందరూ ముఖ్యమంత్రిగారిని కలిసి కోరినాము. కోరితే న్యాయ విచారణకు ఒప్పుకొని ఒక జడ్జిని నిర్ణయించినారు. ఆ జడ్జిగారి దగ్గరకు పోయి మేము అఫిడవిట్స్ దాఖలుచేసి . . .

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఈ విషయాలన్నీ ఇదివరకే చెప్పారు. కొత్తవి ఏవైనా ఉంటే చెప్పండి.

శ్రీ బి. వీరారెడ్డి :—ఇంత విషాద సంఘటన జరిగినా కూడా కలెక్టరు ఆ రోజు అక్కడికి రాలేదు, అక్కడికి రాకుండా ప్రొద్దుటూరు క్యాంపు వేసుకొని ప్రొద్దుటూరుకు పోయాడు. ఇంత విషాద సంఘటన జరిగినా, వారికి చీమ కుట్టినట్టుకూడా బాధ కలుగలేదు. తరువాత తెల్లవారివచ్చి తాసిల్దారును విచారణ జరపమని చెప్పి వెళ్లిపోయారు. మరి ఇటువంటి సంఘటన జరిగిన తరువాత, మేము జడ్జిగారి దగ్గరకు పోయి అఫిడవిట్స్ దాఖలుచేసి, అది న్యాయ విచారణ జరపడంలో ఆ న్యాయ విచారణ కందిమల్లయ్యపల్లితో జరిపితే వాస్తవంగా పెద్దలందరూవచ్చి వాస్తవ విషయాలను తెలుపుకొంటారు, ఇంత దూరము రాలేరు, అందులో పోలీసు వాళ్లకు భయపడి వాస్తవమైన విషయాలు తెలుపలేరని చెప్పితే వాళ్లు ఏమీ దానిని గమనించలేదు. తరువాత గవర్నమెంటువాళ్లు ఒక వకీలును నియమించారు. గవర్నమెంటు వకీలు పోలీసు తరపుననే అఫిడవిట్ దాఖలుచేశారు. తరువాత నేను, అది నా నియోజకవర్గము కాబట్టి ఒక అడ్వొకేటు రంగనాథం అనే ఆయనను నియమించి వకాల్తానామా దాఖలుచేస్తే దానిని అనుమతించలేదు, జడ్జిగారు. ఇప్పుడు ఈ సంఘటనవలన ప్రజలలో ఒక భయభ్రాంతి ఏర్పడిపోయింది. పోలీసువారు ఏమి చేసినా గాని ప్రజలకు రక్షణ

లేదని. కను ఇటువంటి అన్యాయాలు జరగకుండా మంత్రిగారు ఆ పోలీసు ఆఫీసర్ల పైన కఠిన చర్య తీసుకొని వారికి శిక్ష విధించడానికి ఏర్పాటుచేసి, ప్రజలలో ఈ భయోత్పాతను పోయేదానికి తగిన చర్య తీసుకోవలెనని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను

The Minister for Home (Sri J. Vengal Rao):—On the occasion of celebrating "Poleramma Jathara" at Kandimallayapalle, Badvel taluk, in Cuddapah District, it was customary to offer sacrifices of animals before a stone deity at the outskirts of that village. This year, concerted efforts were made by "Jeevarakshasangham" and some other similarly altruistically motivated organisations to stop animal sacrifice there. The representatives of these organisations who met the Collector, Cuddapah, were advised by the latter to muster the support of the local leaders and religious persons to carry on propaganda for prevailing upon the people to desist from making sacrifices. Besides, the police were also advised by the Collector to take special steps in maintaining law and order and also to prevent animal sacrifices which are banned by the Animal Sacrifices Prevention Act, 1952. In pursuance of this, propaganda was carried out accordingly by the representatives of 'Jeevaraksha Saugham" as also the Police authorities. On the night of 26-5-69, some representatives of the people approached the D. S. P. Proddatur with a request to allow the sacrifices of animals and after some discussion a compromise was effected according to which the animals were to be taken round the deity three times and led away from that place apparently to be slaughtered elsewhere. On 27-4-69, from 3-00 a. m. onwards, offerings were made at the temple and upto 6-00 a. m. the above compromise was followed scrupulously by which time the crowd swelled to about 10,000. Some time, between 6-30 and 7-00 a. m., one person suddenly broke off from the circle of devotees crying that he would sacrifice, come what may, in the presence of the deity itself, and actually sacrificed a bird or a ram. Encouraged by this, dozen more people broke away from the regular cordon and sacrificed sheep and fowls. Inspite of interference by the police, the sacrifices continued. The Police tried to push away those who broke away from the cordon, and incensed by this, the crowd began pelting stones and some men brandished knives threatening bodily harm to the Police who interfered. The Circle Inspector of Police, Badvel and the Sub-Inspector of Police, Brahmanapalli Police station were actually caught hold of by the crowd and manhandled severely. A lathi charge was attempted, which proved futile, and in the meanwhile, the crowd set fire to the Police Jeep. Seeing the beating given to the C. I. and S. I. and setting fire to the Jeep and the ineffectiveness of lathi charge, the Police opened fire in self-defence as the crowd was very violent, pelting stones and brandishing weapons. Four rounds of live ammunition were fired in the air and as it did not help the situation, sixteen rounds were fired at the crowd. A Police Constable who ran out from the melee conveyed the information to the Assistant Collector coming from Badvel who in turn immediately reported it to the Superintendent of Police. The Superintendent of Police immediately rushed to Kandimallayapalle with Police reinforcements. After the said police firing, though the majority of the crowd

dispersed, about 1,000 persons still remained, threatening the police personnel. Only after seeing the police reinforcements arrive, the crowd dispersed. The temporary Police Station set up in the village was also burnt by the infuriated mob. Altogether 10 persons died due to Police firing, and one S. D. P. one Circle Inspector, three Sub Inspectors and 11 police men were injured among whom one Inspector and one Sub-Inspector were seriously injured.

In view of the gravity of this occurrence, the Government ordered judicial enquiry into the incident under the Commissions of Inquiry Act, 1952 and appointed Sri B. Ram Lal Kishen, District and Sessions Judge, Cuddapah as the Commission of Inquiry in G. O. Ms. No. 345, G. A. (Genl. A.) Department, dated 23-5-69. The Commission was asked to complete the enquiry and make its report within four months from the date of the notification of the above Government order. The Collector, Cuddapah, was authorised to utilise the services of a local advocate to assist the commission of Inquiry and accordingly the Collector has appointed Sri K. Seetharamayya to assist the Commission in letting in the evidence (oral and documentary) of such witnesses as have chosen to appear before the Commission and the evidence of those that the Commission summons.

The fact that the Counsel filed affidavit on behalf of certain police officials need not be taken exception to, as they are as much witnesses as any others. It would be unfortunate to misinterpret this as collusion between police officials and counsel. Any proceedings before the Commission of Inquiry appointed has to be treated as a judicial proceeding for purposes of the offences of perjury and contempt of court.

There is no truth in the allegation that the Government after having ordered a judicial enquiry, has nullified its effect and is trying to protect the police. The allegation that "The Police, the counsel appointed by the Government, the Commission have all colluded in order to white-wash the gruesome murder of the police" would be unwarranted in view of the above and also the fact that the Commission has not made available its findings. అధ్యక్షా, ఇప్పుడే రత్నసభాపతిగారు, ఇద్దరు గౌరవ సభ్యులుకూడా చెప్పారు. నిజంగా ఇది విచారకరమైన సంఘటనే. మరి నేనే అన్నిటికీకూడా జవాబు చెప్పడానికి వీలు లేదు. ఎందుకంటె జుడిషియల్ ఎన్‌క్వయరీ వేశాము. ఆ ఎన్‌క్వయరీ పూర్తి కాకుండా, వారి రిపోర్టు రాకుండా నేను వారు చెప్పిన డీటెయిల్సు అన్నిటికి జవాబు చెప్పడం సరిఅయినదికాదు. అందుచేత ఈ నెల ఆఖరులోపలే జుడిషియల్ ఎన్‌క్వయరీ రిపోర్టు గవర్నమెంటుకు రాబోతుంది. అది చూచిన తరువాత, యధార్థంగా వారు చెప్పిన ప్రకారంగా దీనిలో ఎవరైనా గాని దోషము చేసినారని రిపోర్టు వచ్చినట్లయితే వారి మీద తప్పకుండా ప్రభుత్వము చర్య తీసుకొంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ఈ జుడిషియల్ ఎన్‌క్వయరీకూడా గౌరవ సభ్యులు అడిగిన మీదటే ఆ జుడిషియల్ ఎన్‌క్వయరీ ఇంపార్షియల్‌గా జరగాలని డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జి హోదాగల వారిని అపాయింట్ చేశాము. ప్రభుత్వము ఇంటర్‌ఫియర్ కావడంలేదు,

వారు ఇంకొక మాట కూడా చెప్పారు, ప్రభుత్వము పోలీసు ఆఫీసర్ల మద్దతు ఇస్తున్నారని అటువంటిది ఎప్పుడూ కాదని మనవి చేస్తున్నాను వారు గనుక న్యాయంగాచేస్తే, పోలీసు అధికారులు, వారికి ప్రభుత్వము తప్పకుండా రక్షణ ఇవ్వవలసిందే కాని వారు అన్యాయంగా ప్రవర్తించి ప్రజలను బాధపెడితే ప్రభుత్వము వారిమీద చర్య తీసుకొంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది జుడిషియల్ ఎన్క్వయరీలో ఉన్నది గనుక ఇంత కంటె ఎక్కువ డీటెయిల్స్ చెప్పడానికి వీలులేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఫేక్టు ఆఫ్ ది కేస్ అట్లా ఉంచండి. అసలు పోలీసువారు ఎందుకు యింటర్‌ఫియర్ అయినారు? ఈ వ్యవహారం దేవాలయం ప్రాంగణంలో జరగలేదు, దేవాలయానికి చాలా దూరంలో జరిగింది. What is the necessity for the police to interfere in this? The Act does not empower them? దానికి రిప్లయి ఇవ్వలేదు

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— అది జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీలో ఉండగా ఆ యాక్టు అప్లయి అవుతుందో, లేదో, నేను ఎట్లా చెప్పగలను?

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—లీగల్ కౌన్సిల్ అప్పాయింట్ చేశారా? You have specifically stated what his functions are అక్కడ ఎవిడెన్సు ఇచ్చింది పోలీసు అఫిషియల్స్ నలుగురైదుగురేకాదు. మేము ఆరుమంది ఎం. ఎల్. ఏ లము పోయాము Let the Minister say here that he has assisted us Even when the judge called upon the Council to assist us. he refused and every Advocate refused. We ourselves argued the case as best as we could. Why is it that man refused to assist us. If it is really there to assist the Commission all the witnesses came back, మేము వకాలత్ ఫయిల్ చేశాము. ఎవిడెన్సు ఇచ్చాము. ఎఫిడవిట్ ఫయిల్ చేశాము మా మిత్రుడు వీరారెడ్డి వకీల్‌దగ్గర వకాలత్ ఫయిల్ చేయించాడు Under the Commission's of Enquiry Act and rules we are entitled for such an assistance from any advocate which we choose to engage. మీరు చెప్పినటువంటి బ్రహ్మాండమైన జడ్జిగారు "రూల్సు లేవు, రెగ్యులేషన్సు లేవు" అని చెప్పి అన్నీ ప్రక్కన పెట్టి ఆ వకాలత్‌ను రిజెక్టు చేశారు As a lay man we have placed our evidence before him We have not been again called to justify what we have stated. మామూలుగా లాయర్లు చెబుతారు. మేము ఎఫిడవిట్ ఫయిల్ చేసిన తర్వాత అది నిజామా, కాదా అనేది మమ్మల్ని ఎంక్వయిరీ చేయాలి. లేదా—మేము అడ్వొకేట్స్‌ను పెట్టుకొని లీగల్‌గా చట్టరీత్యా ప్రజంట్ చేయడానికి మాకు అవకాశం ఇవ్వాలి. ఆ ఎంక్వయిరీ కమీషన్ యాక్టు ప్రకారం. అదికూడ ఇవ్వలేదు. అసలు ఆ ఎపాయింటు చేసినదాంట్లో, ఎంక్వయిరీ చేసినదాంట్లో ఉన్న పొరపాట్లు చెబుతున్నాను. ఈ ఎంక్వయిరీవల్ల, యీ కమీషన్‌వల్ల ఏమి లాభం? ఆ జడ్జీగారికి ఏమి తెలిసినదో, ఏమీ తెలియదో—లేక పోలీసువారికి సపోర్టు ఉద్దేశపూర్వకంగా చేస్తున్నారో—అన్నటువంటి ఎలిగేషన్సు చేశాము. కాబట్టి కోర్టుముందర మీరు పోలీసుపైన, ఇందులో ఇన్‌వాల్వ్ అయిన క్రిమినల్స్‌పైన చార్జిషీటు పెట్టండి.

న్యాయం తెలుస్తుంది. దానికి సమాధానం చెప్పమంటే-కమీషన్ వేశాము అంటున్నారు. కమీషన్ సక్రమంగా చేయటంలేదు. అది తప్పుడు త్రోవన చేస్తున్నది. అది కేవలం పోలీసువారికి మర్డరు చేసినవారికి ఉపయోగపడుతున్నది. దేశంలో ప్రజలకు చచ్చినవారికి చావకుండా ఉండాలని తాపత్రయ పడేవారికి ఏమీ ఉపయోగపడదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి :—మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ మేము చెప్పిన విషయాలు రెండు ఆధారరహితంగా ఉన్నవని చెబుతున్నారు. ఇపుడు ఒకటి సాంప్రదాయం అయిపోయింది మేము ఎవరైతే తప్పు చేసినారని కంప్లెయింటు చేస్తామో, వారిదగ్గరనుండే రిపోర్టు తెప్పించి ఇక్కడ అసెంబ్లీలో చదివే అలవాటు చేసుకొన్నారు. అటువంటి రిపోర్టులవల్ల ఏమి లాభం ఉంటుంది? ఎవరైతే యీ ఎట్రాసిటీస్‌కు బాధ్యులు అయినారో వారిదగ్గరనుండి రిపోర్టు తెప్పించి చదివితే దానివల్ల ఏమి వస్తుంది? ఇటువంటివి వచ్చినపుడు ప్రభుత్వం కొత్త పద్ధతి అనుసరించి రిపోర్టు తెప్పించి యీ అసెంబ్లీ దృష్టికి తేవడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందా? మేము ఏ ఆఫీసరుపైన కంప్లెయింటు చేస్తామో, ఆ ఆఫీసరు దగ్గరనుండి రిపోర్టు తెప్పిస్తే-ఆ ఆఫీసరు ఎప్పుడైనా తను చేసిన తప్పు ఒప్పుకొంటారా? ఒప్పుకోరు, తాను చేసింది కప్పిపుచ్చి ఏదో ఒకటి చెబుతారు. కాబట్టి మంత్రిగారు కొత్త సాంప్రదాయాన్ని సృష్టించి యిప్పటికైనా యీ అసెంబ్లీ ఎఫెక్టివ్ ఫోరమ్ అని నిరూపించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

Sri G. Sivaiah :—(Interruption)

Mr. Deputy Speaker :—You can request for one hour discussion We will allow it.

Sri G. Sivaiah :—You have allowed discussion on a Call Attention Motion.

Mr. Deputy Speaker :—I have not allowed.

Sri G. Sivaiah :—I will certainly obey the Chair When an Advocate files a vakalath. . .

Mr Deputy Speaker :— No. No. Please do not take that opportunity Please sit down Have you (Home Minister) got to clarify any point raised by these Members

శ్రీ జె వెంగళరావు :—జ్యుడిషియల్ ఎంక్వయిరీకి వేసిన జడ్జి గురించి చెప్పారు. ఆయన ప్రొసీడింగ్స్ గురించి చెప్పారు. దానికి నేను జవాబు చెప్పడానికి వీలులేదు. ఇపుడు మెజిస్టీరియల్ ఎంక్వయిరీ వేశారు. మెజిస్టీరియల్ ఎంక్వయిరీ వేసినపుడు మెజిస్టీరియల్ ఎంక్వయిరీ వేసినవాడు కలెక్టర్ పి. ఏ కనుక ఇంపార్షియల్‌గా జరుగదని గౌ. సభ్యులు సంతకాలు పెట్టి పెద్ద అప్లికేషన్ యిచ్చారు. అది పనికిరాదని చెప్పి డిస్ట్రిక్టు జడ్జిని, అక్కడఉన్న సెషన్స్ జడ్జితో జ్యుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ ఏర్పాటు జరిగింది. ఆయన యింకా ఫయిండింగ్స్ యివ్వలేదు. రిపోర్టు రాలేదు. అవి రాకుండానే యీ ఎక్స్‌ప్రెషన్స్ మంచివికాదు.

Sri B. Rathnasabhapathi :—I protest against this observation Sir, I ask the Minister to clarify on certain procedural matters. ఇప్పుడు లీగల్ కౌన్సిల్‌ను మీరు ఎపాయింట్ చేశారు. Not the judge. They are giving Rs 200 per day on the hearing, and that is the people's money. He is only assisting-not the society and not the Commission. So I am asking for a clarification

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఈ నెలాఖరుకు కమీషన్ రిపోర్టు ఫైండింగ్స్ ఇవ్వబోతున్నారు. కాస్త ఓపిక పడితే బాగుంటుంది.

Sri G. Sivaiah :—Why don t you allow me. But it is a matter which is against the rules What should I say? Therefore, the point ..

Sri B Ratnasabhapathi :—But I am asking the procedure.

Mr. Deputy Speaker :—What is this Mr. Ratnasabhapathi? You are creating new conventions.

Sri G Sivaiah :—I know how to defend myself. The point raised here that he has clearly levelled a charge that an advocate filed a vakalath and it has been returned What right the officer has got to return the vakalath when it has come before Enquiry Officer ? The Minister has something to say about it. That is the violation against the rules. If that is the fact it is very serious in nature. They cannot deny that an advocate's vakalath in a matter like that-the advocate has got a right to file a vakalath to an enquiry or in the legal proceedings. How can they reject it? Let the Minister answer it. This is not a small thing. After all, whatever the Government do let him.

Mr. Deputy Speaker :—You can have your own time He will not answer to this point.

Sri B. Ratnasabhapathi :—My humble submission to you..

Mr. Deputy Speaker —No submissions. You are creating some new methods of seeking certain information. Please sit down.

Sri G. Sivaiah :—When an important question is raised, you must see the importance of the subject Many things are taking place against the rules. By raising this point the Speaker gives a ruling that the Minister should not answer for it, what can I say, Sii? There must be a decision, Sir?

Mr Deputy Speaker .—You have to resume your seat That is all you could do. రాజగోపాలరెడ్డిగారు ఏదైనా కొత్త రిపోర్టు తేవడానికి మీరు ప్రయత్నం చేస్తారా అని అడుగుతున్నారు. Because it has come from the same officer.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—గౌ సభ్యులు అడిగిన పాయింటుకు నేను జవాబు చెప్పాలిగాని. యీ రిపోర్టు ఎవరిదగ్గరనుండి తెప్పించాలో వారు చెప్పనక్కరలేదు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు మా పాయింటు మధ్యపెట్టి అవసరం లేనటువంటి ఆన్సర్ ఇస్తున్నారు. ఇపుడు రెండు ప్రశ్నలు అడిగాము. శివయ్యగారు వెరీ పర్టినెంటు పాయింటు రెయిజ్ చేశారు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఈ అఫీషియల్స్‌కాక-ఇంకా ఎవరికైనా అఫీషియల్స్‌కు పంపించి మీరు రిపోర్టు తెప్పిస్తారా అని ఒకటే పాయింటు అడిగారు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—రిపోర్టు తెప్పించే సమస్య లేదండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఈ అఫీషియల్స్‌గాక యింక వేరే అఫిషియల్స్‌ను పంపించి రిపోర్టు తెప్పిస్తారా.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—రిపోర్టు తెప్పించే సమస్య లేదు. ఆఫీసర్స్‌తో ఎంక్వయిరీ చేస్తే ఇంపార్షియల్‌గా ఉన్నదని వారు కంప్లయింటు పెట్టిన తరువాతే జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ వేశాము. వారి రిపోర్టుతో సంబంధం లేదు. జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ రిపోర్టు-జడ్జిమెంటు పయిండింగ్స్ వచ్చినతరువాత ముందు పెడతాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—వారు ఏర్పాటు చేసిన ప్రొసీజరు తప్పు, మాకు అవకాశం యివ్వలేదు. అని చెపితే దానికి ఆన్సర్ యివ్వకుండా ప్రొసీడింగ్స్ వచ్చిన తరువాత చేస్తాను అంటే ఎట్లా? We are not questioning that. We are asking the procedures about the legal assistance given

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ చేసిన ఆ జడ్జి

Sri B. Ratnasabhapathi:—It is not a judicial enquiry. It is only under the Commission of Enquiry Act. He is taking shelter under that.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి :—దానికి ప్రత్యేకమైన ఎంక్వయిరీ చేయిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—కమీషనర్ అఫ్ ఎంక్వయిరీ యాక్టుప్రకారం ఆ ప్రొసీజర్ ఏమి వున్నదో దానిని ఫాలో అవుతాము మేము. అంతకన్న ఏమీలేదు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అట్లా కాదు. The procedure under this Commission of Enquiry is totally wrong and unhelpful. Whether it is not a fact that the advocate has resfused to associate us. Whether the Commissioner has rejected. అందుకని చెబుతున్నాను. ఆ రెండు పాయింట్సుపైన ఆన్సర్ చేయమనండి.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—కాల్ అటెన్షన్ మోషన్‌లో ఆ సంగతులు వారు చెప్పలేదు. నేను దానికి రిప్లయి చెప్పలేదు. ఇప్పుడు ఆయన స్టేటుమెంటుతో సంబంధం లేదు. దయచేసి వారిని యివ్వమనండి. నేను తెప్పించి చెపుతాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :— ఇది చాల అన్యాయమైన, దుర్మార్గమైన ఆన్సర్. I have given him a copy ten days in advance. రెండవది, కాల్ అటెన్షన్

నోటీసులో యివ్వాలని ఎక్కడ ఉన్నది. మినిష్టరుగారు క్రొత్త ప్రొసీజరు అసెంబ్లిలో పెడితే ఈ దేశం ఏమి బాగుపడుతుంది ?

Mr. Deputy Speaker: --The matter is very serious. They are not satisfied. Get this thing examined and inform the House.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :-- ఆయన చెప్పిన దాని ప్రకారం నేను చెప్పకపోతే దేశం బాగుపడదు. ఒక ప్రక్కన జుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ జరుగుతూ ఉంటే అది మంచో చెడ్డో చెప్పమంటే ఎట్లా బాగుపడుతుంది ?

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :-- నేను జుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ కథ చెప్పలేదు. The legal assistance provided to the Commission by the Government has been misused. They have given legal assistance only to the police not to the independent witnesses This Commission has refused to take the vakalath of some of these and gone against the rules which this Government itself have given permission. అది చెప్పండి.

Mr. Deputy Speaker :-- You suggest some method. He has no method now

Sri B. Ratnasabhapathi --Will he be able to get it afterwards?

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :-- ఎగ్జామిన్ చేయాలి, చెప్పడానికి వీలులేదని చెప్పారు.

శ్రీ బి రత్నసభాపతి :-- ఆ మాట చెప్పమనండి.

శ్రీ జె. వెంగళరావు --ఆయన చెప్పినది ఎంతవరకు రెగ్యులర్ అవునో కాదో ఎగ్జామిన్ చేయకుండా యిప్పుడు ఎలా చెపుతాను ?

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :-- ఈ పాయింట్, పది రోజుల క్రిందటే కాగితం యిచ్చాను. చాల అన్యాయం. మంత్రిగారు యింతగా అసెంబ్లిని అమర్యాద చేస్తే ఎలా?

శ్రీ జె వెంగళరావు .-- రత్నసభాపతిగారు, రాజగోపాలరెడ్డిగారు, వీరారెడ్డి గారు ఎంత బాధపడుతున్నారో పదిమంది చచ్చిపోయినందుకు మేము కూడ అంత బాధపడుతున్నాము. మాకు సంతోషకరమైన విషయంకాదు. అది ఇంపార్షియల్ ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది. అది వచ్చిన తరువాత చెపుతాను. వారు యింకా ఏమైనా పాయింట్సు క్లియర్ చేస్తే నేను చెప్పించి చెపుతాను.

Sri B. Ratnasabhapathi .-- Will he able to get it afterwards ? ఆ రెండు క్వశ్చన్ నేను అడిగితే మధ్యపెట్టి మాట్లాడితే ఎలా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :-- ఈ రెండింటికి నేను క్లారిఫికేషన్ తెప్పించి చెపుతాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :-- నేను లేవదీసిన పాయింట్సుకు చెప్పలేదు.

Sri B Rajagopala Reddy :-- My submission is that this is a very important point on which I need the data and not the explanation. ఎందుకంటె మన ప్రభుత్వ సాంప్రదాయం అయిపోయింది. ఎప్పుడైనా ఒక సమస్య లేవదీసినప్పుడు ఎవరైతే ....

శ్రీ జె. వెంగళరావు : — వారు చెప్పినదాని ప్రకారం మాకు ఆ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత మేము శాటిస్‌ఫై కాకపోతే వేరే ఏజెన్సీ నుంచి మేము వ్రాసి తెప్పించుకుంటాము. వాళ్ల దగ్గర నుంచి తెచ్చుకోము For example in Zadcherla, Hon'ble Speaker asked me to re-enquire. నేను రెవెన్యూ బోర్డు మెంబరును వెళ్ళి ఎంక్వయిరీ చేయమని చెప్పాను. ఇప్పుడు ఏదైనా రిపోర్టు వచ్చి అది శాటిస్‌ఫ్యాక్టరీగా లేదనుకుంటే మేము యింకో ఏజన్సీ నుంచి ఎట్లాగైనా తెప్పించుకుంటాము. అంత బ్లైయిండ్‌గా ఎప్పుడూ చెప్పము.

Mr. Deputy Speaker :— Call Attention Notice No. 3 is posted to 29th because Sarvasri K Ramanadham and Vavilala Gopalakrishnayya have desired that it can be postponed to 29th. Now we take up discussion on the Community Development Projects and National Extension Service.

BUSINESS OF THE HOUSE·

شریمتی جے - ایشوری بائی — گورنر صاحب جب سکندرآباد اسٹیشن آئے تو
ప్రెసిడెంటుగారు వస్తున్నారని మేము సికింద్రాబాద్ స్టేషన్‌కు - ہم سب وہاں پہنچے
వెళ్ళాము. ఆ సమయంలో అక్కడ ఉండే పోలీసువారు అలా చేయలేదు. ప్రెసిడెంటు గిరి గారు వచ్చినప్పుడు అందరిని ఇన్‌వైట్ చేసినట్లే మమ్మల్ని ఇన్‌వైట్ చేస్తే మేము అక్కడికి వెడితే పోలీసువాళ్లు మా కారు అలా చేయలేదు. నాది, లచ్చన్నగారిది కూడ. మేము ఎక్కడనో కార్లుపెట్టి అక్కడనుంచి నడచిపోయాము.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ : — రేపు క్వశ్చన్ అవర్ అయిన తరువాత తమరు ఈ పాయింటు రెయిజ్ చేయండి చీఫ్ మినిష్టర్‌గారు యిక్కడనే ఉంటారు. దానికి ఆన్సర్ చెప్పజాలతారు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి : — హోమ్ మినిష్టరుగారు ఉన్నారు. పోలీసు వారికి హోమ్ మినిష్టరుగారు ఆదేశాలు యిచ్చినారా ?

డా॥ టి. ఎస్. మూర్తి : — ఇది చాల ఇన్‌ష్టెన్సెన్‌లో జరుగుతున్నది. పిలవడం ఇన్‌సల్ట్ చేయడం.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి : — అపోజిషన్ లీడర్స్‌ను ఆపారు.

Mr. Deputy Speaker :— Have I not requested you to do it to-morrow after the question hour ?

Smt. J. Iswari Bai :— The concerned Minister is here, Sir. Police Minister is here.

శ్రీ జె. వెంగళరావు : — నాకు సంబంధించిన సబ్జక్టు కాదు.

Mr. Deputy Speaker :—You raise this question after the question hour to-morrow.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి (పర్కాల) : — నేను ఒక వాయిదా తీర్మానం పంపించినాను. చాల ముఖ్యమైన విషయం అది రాలేదు.

Mr. Deputy Speaker: —I am told it is disallowed.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—మార్కెటింగు మినిష్టరుగారిని దానిని గురించి స్టేట్‌మెంట్ యిమ్మమనండి. మాట్లాడిన తరువాత డిబేటలా చేయండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— స్పీకరుగారు రూల్ అవుట్ చేశారు. నేను ఎలా చేయడానికి వీలు లేదు. స్పీకరుగారితో మాట్లాడండి. వారు డిబేట్ అలా చేసిన తరువాత నేను అలా చేయడం బాగుండదు.

శ్రీ సి జంగారెడ్డి :—ఎలా చేయాలని కాదు. పాయింట్ లేకుండా ....

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—స్టేట్‌మెంటు చేయడం అంటే అలా చేయడమే You go and speak to him and seek his permission. Otherwise I will not allow you to speak here.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1969-70. VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

Demand No. XXV-Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works

Rs 6,41,61,000.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—అధ్యక్షా, పంచాయితీ రాజ్యం మన రాష్ట్రంలో ప్రవేశపెట్టి 10 సంవత్సరాలు అయింది. పది సంవత్సరాలు అయిన తర్వాత పంచాయితీరాజ్య వ్యవస్థమీద ఈ అసెంబ్లీలోను బైటకూడ విమర్శలు వస్తున్నాయి ఈ విమర్శలు ఎంతవరకు నిజం ? అసలు ఈ వ్యవస్థను రద్దు చేయాలని కొన్ని ప్రధానమైన రాజకీయ పక్షాలు చెపుతున్నాయి. కాంగ్రెసుపార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత పంచాయితీలు ఏర్పాటు చేశారని, వారి అధికారంకోసమే ఏర్పాట్లుచేసినట్లుగా చెప్పడం జరుగుతున్నది. అదంతా వాస్తవం కాదు. పంచాయితీలు అనేవి రెండు వేల సంవత్సరాలనుంచి దేశంలో ఉన్నట్లుగా అనేక తాళ పత్ర గ్రంథాలలో చెప్పబడింది. అయితే బ్రిటీష్‌వారు మన దేశంలో పరిపాలన చేసినప్పుడు జిల్లా బోర్డులు ఏర్పాటు చేశారు. ఇటీవల ఏర్పాటు చేసినవి పంచాయితి సమితులు. పంచాయితి సమితులు, పంచాయితీలు వచ్చి దేశంలో జరిగినటువంటి అభివృద్ధిని గమనించకుండా ఈ వ్యవస్థనంతా రద్దుచేయాలని చెప్పడం అంత మంచిది కాదు. నిజంగా, ఈ దేశంలో పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థగనుక ఒకవేళ విఫలం అయినట్లయితే ప్రజాస్వామ్యమే ఈ దేశంలో విఫలం అవుతుందని మనవి జేస్తున్నాను. మన ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్నే తీసుకుంటే యిప్పుడు 15 వేల గ్రామ సంచాయితీ లున్నాయి. ఒక్కొక్క పంచాయితీకి రెండు, మూడు శివార్లు కలిపితే దాదాపు 60, 70 వేల గ్రామాలకు మంచినీటి సౌకర్యంగాని, ప్రాథమిక ఆరోగ్య సూత్రాలను అమలు జరపడంగాని, మరొకటిగాని యివన్నీ ఏ ప్రభుత్వమూ చెయ్యలేదు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగులూ చెయ్యలేరు. కాబట్టే పంచాయితీ రాజ్ వ్యవస్థ ఏర్పాటు చేయబడిందని మనవిజేస్తున్నాను. అయితే ఎందుకని యీ విధంగా విమర్శ చేస్తున్నారు ? అంటే—అధికారంలో మనంలేము కాబట్టి యీ పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ ఉండకూడదు' అనే అభిప్రాయంతో విమర్శ చేస్తున్నట్లుగా కనబడుతున్నది. కాబట్టి తోటి శాసన సభ్యులకైతేనేమి, యితరులకైతేనేమి నేను చేసిన విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే—ఎక్కడా లోటులేని వ్యవస్థ లేదు, అట్లాగే యీ పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థలోకూడా లోపాలున్నాయి — ఈ రాష్ట్రంలో 20 జిల్లాలు వుంటే,

20 మంది డిరెక్టర్సు వుంటే, అందులో నలుగురిపై యీ ఒక్క సంవత్సర censure యివ్వడం జరిగింది కాబట్టి మంచీ, చెడూ అనేవి రెండూ వుంటాయి. అలాగే శాసన సభ్యులమైన మనం అంతాకూడా మన కార్యక్రమాలను సక్రమంగా నిర్వహిస్తున్నామా? అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. 'అక్షరజ్ఞానం లేనివారంతా యీ వ్యవస్థలోకి వస్తున్నారు; వారికి పరిపాలన అంతా అప్పజెబుతున్నారు' అన్నారు. అసలు రాజ్యాంగమే ఆ హక్కు యిచ్చినది – అక్షర జ్ఞానం లేకపోయినప్పటికి ఇండియా ప్రెసిడెంటు కావచ్చునని ఇటువంటి పరిస్థితులలో పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్సు, పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్సు—వారికి చదువు లేనిదే పరిపాలన చెయ్యలేరు అని చెప్పడం మనలను మనమే విమర్శించుకోవడం అవుతుందని తోటి శాసన సభ్యులకు మనవి జేస్తున్నాను. అయితే రానురాను యీ అధికార పక్షానికికూడా యీ పంచాయితీ రాజ్ వ్యవస్థపై ప్రేమ తగ్గిపోతున్నది. దీనిపై ఒక భయం ఏర్పడుతున్నది. దానికి కారణమేమిటంటే—గత 67 జనరల్ ఎలక్షన్సులో ఎక్కడయితే పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షులు పోటీ చేశారో వాళ్ళంతా గెలవడం జరిగింది. అందుచేత దేశంలో సెకండ్ రాంక్ లీడర్‌షిప్ పెరుగుతున్నది. ఈ సెకండ్ రాంక్ లీడర్‌షిప్ వలన తమకేమైనా దెబ్బ తగులుతుందేమోనని యిప్పుడు అధికారంలో నున్నవారు—ఏ రాష్ట్రంలో అయినప్పటికి—వారంతాకూడా యీ పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థకి వ్యతిరేకంగా వున్నారని మనవిజేస్తున్నాను. ప్రభుత్వంలో వున్నటువంటి వారికి యిటువంటి అభిప్రాయం వుండడం—ఆంధ్ర దేశంలో ఆబాల గోపాలం ఆనందించే సారంగధర నాటకంలోని పరిస్థితిలాగా వున్నది—అందులో రాజరాజు తన కుమారుడైన సారంగధరుడికి చిత్రాంగిని పెళ్ళి చేద్దామని, ఆమె అందంచూసి చివరికి ఆయననే ఆమెను పెళ్ళి చేసుకున్నట్లుగా— యిక్కడ మన ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నదంటే —పంచాయితీ సమితికి వుండే అధికారాల నన్నిటినీ తీసుకుని అవన్నీ తమ క్రిందనే పెట్టుకోవాలని ప్రయత్నం చేయడంవల్ల యీ పంచాయితి వ్యవస్థ యీనాడు తమకు వున్న అధికారాలన్నీ కోల్పోయి వారు ఏ కార్యక్రమము చేయలేని పరిస్థితిలో పడిపోయారు రెండవది ఈ పంచాయితీ సమితులకు ప్రభుత్వం యిదివరకు యిస్తున్నటువంటి కేటాయింపులన్నీ కూడా గత రెండు సంవత్సరాలుగా తగ్గించేశారు. దీనివలన, ఈ రెండు సంవత్సరాలలోనూ ఏ పంచాయితీ సమితిలోనూ ఏ ఒక్క కార్యక్రమంకూడా జరపలేదు. ప్రజలకు దీనివలన, యివన్నీ అనవసరంగా వున్నాయనే ఒక అభిప్రాయం ఏర్పడుతున్నది. మనం గ్రామాన్నిగాని, బ్లాకునుగాని ఒక 'యూనిట్ ఆఫ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్'గా చేయదలకున్నప్పుడు— అడ్మినిస్ట్రేషన్ అంతా ఒక సింగల్ యూనిట్ క్రిందకు తీసుకురాదలచుకున్నప్పుడు— యిప్పుడువున్న పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థను అట్లాగే వుంచి, అవసరమైతే కొంత సిబ్బందిని తగ్గించి, యింకా వాటిని పటిష్టం చేయడానికి తీవ్రమైన ప్రయత్నం చేయవలసి వుంటుంది. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం చెప్పవలసి వుంది—అనేక మంది సభ్యులు, మా ప్రతిపక్ష సభ్యులుకూడా మాటకు ముందు మాటిమాటికీ పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంట్సు ట్రాన్స్‌ఫర్స్ చేస్తున్నారు'అని చెబుతున్నారు. నేను ఏడు సంవత్సరాలు పంచాయితీసమితి ప్రెసిడెంటుగా చేశాను— ఎక్కడయినా సరే, ఏ గ్రామంలోనైనా సరే, ఏ పంచాయితీ సమితిలోనైనా సరే, ఒక మాస్టర్‌ను transfer చేయడం జరిగితే దాని వెనుక మరొక మాస్టర్ వున్నాడని

మనవిజేస్తున్నాను. నూటికి 90 transfers కి కారణం ఉపాధ్యాయులే నూటికి 10 transfers విషయంలో—ఎక్కడనో పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుకు దణ్ణం పెట్టలేదనో, లేకపోతే అక్కడి రాజకీయాలలో పాల్గొన్నాడనో యిటువంటికారణాలతో జరగవచ్చునేమోగాని, నూటికి 90 transfers విషయంలో మాత్రం టీచర్సే కారణమని చెబుతున్నాను. కాబట్టి, అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయడంగాని, లేక ధనాన్ని దుర్వినియోగం చేయడం గాని పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థలో నూటికి నూరుపాళ్లు జరుగుతుందని చెప్పడం ఆత్మవంచనే అవుతుందని మనివి జేస్తున్నాను. అయితే, నేను యిప్పుడే చెప్పినట్లుగా,—చిత్రాంగిని రాజరాజుపెళ్లి చేసుకున్నట్లుగా పంచాయితీ సమితులకు యివ్వవలసిన అధికారాలన్నీ ప్రభుత్వమే జిల్లా డెవలప్‌మెంటు బోర్డ్సు ద్వారానో, యితర ప్రభుత్వ తాఖీదులద్వారానో స్వాధీనం చేసుకుంటూ వుండడం వలన యీ సంస్థలు నిరుపయోగకరంగా కనబడుతున్నవి. అయితే కమిషనర్ ఆఫ్ పంచాయితీరాజ్ అని ఒకటి ఏర్పాటు చేశారు. వెంగళరావు కమిటీ రిపోర్టులో వున్నదని మొదలు పెట్టాము అని అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. అయితే కమిషనర్ ఆఫ్ పంచాయితీరాజ్ ఎందుకు పెట్టడం జరిగింది ? ఇంతకంటే ఎక్కువ త్వరగా పనులు జరపాలని పెట్టామన్నారు అయితే యిప్పటికంటే ఆలస్యం అయితే యీ కమిషనర్ ఆఫ్ పంచాయితీరాజ్‌ను రద్దు చేయమని మేము అనేకసార్లు చెప్పాము కమిషనర్‌గా ఎవరు వున్నప్పటికి—నాయుడుగారు వున్నప్పటికి, మరొకరు వున్నప్పటికి—వ్యక్తిగతంగా ఎవరిపైనా మాకు ఏమీలేదు—దీనివలన మీరు అనుకున్న ఆశయాలు నెరవేరాయా ? అంటే నెరవేరలేదు జాప్యం యింకా ఎక్కువ అవుతున్నది కమిషనర్ ఆఫ్ పంచాయత్‌రాజ్‌కు ఆయకట్టు డెవలప్‌మెంటుకూడా తీసియిచ్చారు ఆయన time లో 90 శాతం time అంతా ఆయకట్టు డెవలప్‌మెంటు క్రిందనే ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతున్నది. 10 % మాత్రం యీ పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ గూర్చి పెట్టడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి, యీ కమిషనర్ ఆఫ్ పంచాయితీరాజ్ దేశంలో వున్న 15 వేల పంచాయితీలకుగాని, లేక 300 చిల్లరవున్న సమితులకుగాని, 20 జిల్లాలకుగాని ఏవిధంగా న్యాయం చేయగలరు కాబట్టి కమిషనర్ ఆఫ్ పంచాయితీ రాజ్ వ్యవస్థను రద్దుచేయండి, యిదివరకున్న పద్ధతే మంచిది.

పోతే యీ డిమాండ్సుయింకా ఎక్కువ యివ్వవలసిన అవసరమున్నది, 6 కోట్లు, 7 కోట్లు ఏమి సరిపోతుంది. 10, 15 కోట్లు అయినా యివ్వవలసి వుంటుంది. దేశంలో, అనేక వేల గ్రామాలలో త్రాగడానికి మంచి నీళ్లులేవు. అన్ని గ్రామాలలోను మంచినీటి వసతి చేయాలంటే ఎంతో డబ్బు కావాలి. Simplification of procedure కావాలి. వెంటనే Commissner of Panchayth raj ను రద్దు చేస్తూ—చిత్రాంగినిపెళ్లి చేసుకోవాలని అనుకోకుండా-పంచాయితీ సమితులకు యింకా ఎక్కు అధికారాలు యిచ్చేందుకు ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. జి సుబ్బరామిరెడ్డి (కాళహస్తి) :—అధ్యక్షా, ఈ రోజున మన పంచాయితీరాజ్ మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండ్సును బలపరుస్తూ, వారికి కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. మనదేశ జనాభాలో నూటికి 90 మంది గ్రామాలలో నివసిస్తున్నారనే విషయం మంత్రిగారికి తెలియనిదికాదు. స్వరాజ్యంవచ్చి 22

సంవత్సరాలు అయినప్పటికి వారి కష్టాలు మాత్రం తీరడం లేదు. ఏమి చేయాలన్న డబ్బులేదు. ఇప్పుడు ఆరు కోట్లు యిస్తున్నామన్నారు. దీనివలన ఒక్కొక్క గ్రామానికి వందరూపాయిలుకూడా రావు. ఇది ఏ విధంగా వుందంటే—కాగితం మీద బెల్లం అని రాసి తినమనియిస్తే తీపివస్తుందా? ఆర్థికంగా ఎక్కువగా సహాయం చేస్తే తప్ప గ్రామాలు బాగుపడవు ఏ గ్రామంలోవచ్చే ఆదాయం ఆ గ్రామంలోనే ఖర్చుపెట్టడానికి యిస్తే తప్ప యీ సమస్య పరిష్కారం కాదు. గ్రామాలలో యివ్వనేమీ aircondition కోసం అటువంటి వాటి కోసం అడగడం లేదు, ఎడ్ల బండ్లు పోవడానికి కావలసిన రోడ్లు అడుగుతున్నాం, త్రాగు నేటి వసతి చేయుమని అడుగుతున్నాం, ఇటువంటి అత్యవసరమైనవి చేయడానికే యింకా ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుందో తెలియడం లేదు. ఏవిధంగా అయినాసరే ఆర్థికసహాయం లేనిదే ప్రజలంతా బాగుపడరని మనవి చేస్తున్నాను. పెద్దపెద్ద టౌనులు ఉన్నాయి. మునిసిపాలిటీలు, మేజరు పంచాయతీలు, కార్పొరేషనులు ఉన్నాయి. టౌనులలో వచ్చిన ఆదాయాన్ని అక్కడే ఖర్చు చేసుకుంటున్నారు, గ్రామాలలో ప్రజలనుంచి వచ్చిన రెవిన్యూ అంతా ఇంకొకచోట ఖర్చు చేస్తున్నారు కాని 10% కూడా వారికి యివ్వడంలేదు. ఇదివరకుకూడా ఒకసారి పంచాయతిరాజ్ మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారుకూడా చెప్పారు. పంచాయతీలకు ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చేందుకు ఆలోచిస్తాము అన్నారు. 22 సంవత్సరాలనుంచీ ఇది ఆలోచనలోనే ఉంది. అమలులోకి రావడానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పట్టుతుందో అర్థంకావడంలేదు. ఆర్థికసహాయం గ్రామాలకు లేనిదే బాగుపడవని మరీమరీ మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయతీలనుంచి వచ్చే ఆదాయంవారినే వసూలు చేసుకోమని, గ్రూపు ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్సును వేసి, ఆ డబ్బు దుర్వినియోగం కాకుండా ఆ గ్రామాలకే ఉపయోగించాలని, వాటికి కావలసిన ఎలక్ట్రిసిటీ, డ్రింకింగ్ వాటర్, రోడ్సు, ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సు, మైనర్ ఇరిగేషన్—ఇటువంటివి యీ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అయినా పూర్తిచేయాలని మనవిచేస్తూ యీ అవకాశమిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ డి. వెంకటేశం.—అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ పంచాయతిరాజ్ డిమాండుపైన కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. ఈ పంచాయతీ రాజ్ డిపార్టుమెంటు గురించి అప్‌రోర్స్ వస్తున్నాయి. ఈ సమితి అధ్యక్షులు రాజకీయాలకు అండగా కాకుండా, ప్రజల శ్రేయస్సే ధ్యేయంగా తీసుకున్నట్లయితే తప్పవిసరిగా మనం ఆశించిన ఫలితాలు పొందగలుగుతామని మనవిచేస్తున్నాను. డిస్ట్రిక్టు డెవలప్‌మెంటు బోర్డులు ఏర్పాటు చేసిన తరువాత యీ పంచాయితీరాజ్ ప్రామినెన్సు పూర్తిగా తగ్గిపోయిందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం పంచాయతిరాజ్ సంస్థలు— యీ డెవలప్‌మెంటు బోర్డులు అని డ్యుయల్ సిస్టం పెట్టకుండా ఏదో ఒక సిస్టం సక్రమంగా పనిచేసేటట్లు చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను. సమితులలో పనిచేసే వి.ఎల్.డబ్ల్యు. లు, గ్రామ సేవికాస్ వున్నారు. Their services are not considered on par with the Government employees. ఈ విషయం గవర్నమెంటు ప్రత్యేకంగా గమనించి తగువిధంగా చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. గ్రామసభలు సక్రమంగా జరగడంలేదు. మాండేటరీగా వి. ఓ స్. మీద రెస్పాన్సిబిలిటీ పెట్టి

గ్రామసభలు కండక్టు చేసినట్లయితే యీ పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేసినవారమవుతాము కాబట్టి వి.ఓ.ల ద్వారా గ్రామసభలు కండక్టు చేయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. తరువాత యీ డిపార్టుమెంటును రీ-ఆర్గనైజ్ చేశారు. కమిషనర్ ఆఫ్ పంచాయత్‌రాజ్‌ను ఎడిషనల్ బర్డెన్‌గా తయారు చేసుకున్నాము. కమిషనరు ఆఫ్ పంచాయతీరాజ్‌ను తీసేసుకుంటే బాగుంటుందనుకుంటున్నాను. రీ-ఆర్గనైజేషన్ ఆఫ్ బ్లాక్స్ అన్నారు. ఫార్వర్డ్, అడ్వాన్సుడ్, బాక్‌వర్డు అన్నారు. ఇది సక్రమంగా జరగలేదు. ప్రభుత్వం దీనిని గమనించి, బ్లాకులను పునర్వ్యవస్థీకరించాలని కోరుతున్నాను. బ్లాకులలో స్టాండింగు కమిటీలు 6 పెట్టారు. జిల్లాపరిషత్తులో 7 స్టాండింగు కమిటీలు పెట్టారు. ఫండ్సు లేనప్పుడు వాటి అవసరం ఏమిటి? మదరాసులో వారు మూడు స్టాండింగు కమిటీలు మాత్రమే పెట్టుకున్నారు. మనంకూడా ఆ పద్ధతి ఎందుకు అవలంబించకూడదు? Let me thank the Government for at least coming to the rescue of the President with regard to the appointment of Group Extension Officers which is quite essential. ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా సాధకబాధకాలను గమనించి సర్పంచన్‌ను—సేఫ్‌గార్డ్ చేయడానికి యీ గ్రూపు ఆఫీసరులను పెట్టడం చాలా అవసరం. దీనికోసం ఆర్డరులు జారీచేశాము. కలెక్టరులను ఆదేశించాము అంటే చాలదు. ఇందులో ఫినాన్సియల్ కమిట్‌మెంటు మెంటు కూడా ఏమీలేదు. వి.ఎల్.డబ్ల్యు.లకు ఎక్కువ వర్కు లేదు. ప్రభుత్వం గ్రూపు ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరులను వెంటనే వేయవలసినదని మనవిచేస్తున్నాను. అప్లయిడ్ న్యూట్రిషన్ ప్రోగ్రాం అన్నారు. కొన్ని బ్లాకులు సెలక్టు చేశారు. ఇవి చాలవరకు కుంటుపడిన పరిస్థితులున్నాయి, చాలా శోచనీయం. వాటి ఆర్థికపరిస్థితులు సరిగాలేవు. ప్రభుత్వం వరల్డు హెల్త్ ఆర్గనైజేషనుతో సంప్రదించి యీ ప్రోగ్రాంను అన్ని బ్లాకులకుకూడా విస్తరింపజేయాలని, బ్లాకుల సంఖ్య ఎక్కువవున్నది అన్నారు. దీనిని అన్ని బ్లాకులకూ విస్తరింపజేయాలని కోరుతున్నాను. పి హెచ్. సీస్. వున్నాయి. There is no proper coordination between the Doctors and the B.D Os. ఈ సమస్య ప్రభుత్వం గమనించి కోఆర్డినేషను సరిగా ఉండేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. Funds should be given to the PHCs for proper maintenance ఇది ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వం గమనించాలని కోరుతున్నాను. మైనరు ఇరిగేషను సైకిల్ సిస్టం ప్రకారం చేస్తున్నాము. ఇది రికరింగు ఎక్స్‌పెండిచర్ అవుతోంది. మైనర్ ఇరిగేషను సైకిల్ సిస్టం ప్రకారం రెండుమూడు సంవత్సరాలు యివ్వడం కంటె నేనొక చిన్న సలహా చెబుతున్నాను. Why should we not adopt the technical system just like the one which is being adopted in Mysore State? మైసూర్ స్టేటులో చెరువులకు భూగర్భం నైడున రెవిట్‌మెంటు కడతారు. దానివల్ల వందసంవత్సరాలైనా ఆ చెరువులకు రిపేర్సు అక్కరలేదు. మనప్రభుత్వం అట్లా చేయలేదు. దీనిని పరిశీలించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కొన్ని చెరువులున్నాయి. వాటికి పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటువారు స్టాండర్డ్సుఫిక్స్‌చేశారు. పి.డబ్ల్యు డి. పంచాయతీరాజ్‌లో పనిచేస్తున్న స్టాఫుకు తగినంతకో-ఆపరేషను యివ్వడంలేదు. స్టాండర్డ్సు ఫిక్స్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. రూరల్ మాన్‌పవర్ వున్నది. చాలా ముఖ్యమైన స్కీము It is best of the schemes among our Community Development

Works because it is money after work పనిచేస్తే డబ్బు యిస్తున్నాము. ఈ స్కీము ప్రవేశపెట్టి రైతులకు కొన్ని బావులు యిచ్చారు In Government Memorandum No. 5360, Panchayat raj (Roads & Buildings) dated 29th November, 1967 దీని ప్రకారం రైతులు పనులు పూర్తి చేసుకోడానికి ఎల్. ఎం, బీస్ ద్వారా డబ్బు తీసుకోమన్నారు అగ్రిమెంటు ప్రకారం ప్రతి రైతులు 750 రూ॥ల సబ్సిడీ ఇవ్వవలసిన అవసరం వుంది. సెంట్రలు గవర్నమెంటు ఒప్పుకోలేదనే మిషతో ఆ సబ్సిడీ యివ్వకపోతే రైతులు కోర్టులకు వెళ్ళే అవకాశం వుంది. ప్రభుత్వం దీనిని గమనించి సెంట్రలు గవర్నమెంటుతో సంప్రదించి యీ స్కీము ఎక్స్టెండు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. లోన్సు కలెక్షను విషయం వుంది. Taccavi loans consist of 25% or 50% and no subsidy has been given so far. సబ్సిడీ పోర్షనుకు కూడా వడ్డీ కట్టి, రైతులనుంచి వసూలు చేస్తున్నారు సబ్సిడీ పోర్షను డిలీట్ చేసి బాలెన్సు అమౌంటు మీదనే వసూలు చేయాలి. ప్రభుత్వం దీనిని గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఇన్సెంటీవ్స్ గురించి జూన్ 68 వ సం.రంలో మదరాసులో తీర్మానం చేశారు. మాచింగ్ గ్రాంటులు యిస్తామన్నారు నూటికి నూరుపాళ్లు కలెక్టు చేసిన వాటికీ, యునానిమస్‌గా ఎలక్టు అయిన పంచాయతీలకూ గ్రాంటులు యిస్తాము, ప్రైజులు యిస్తాము, డెవలప్ చేసుకోండి అని చెప్పారు కాని యివ్వలేదు. అది సక్రమంగా పంపిణీ కాలేదు. దీనిని గురించి ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఫిషరీస్, ఫారెస్టు పోరంబోక్స్ పంచాయతీలకు ట్రాన్సఫరు చేయడం జరిగిందన్నారు. ఆచరణలో మాత్రం లేదు, దీనిని గమనించాలి. ఇంకొక ముఖ్య విషయం ఎలక్షనులు, ఎలక్షనులు జరిపిస్తామని గత సమావేశంలో చెప్పారు. కాని, తలవని తలంపుగా పోస్టుపోను చేశాము అన్నారు. ఎలక్షనుల గురించీ, ప్రణాళికల గురించీ, పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ గురించీ వెంగళరావుగారి కమిటీ రిపోర్టు వుంది. దానిమీద ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంది? 59 వ సంవత్సరంలో చేసిన ఓట్లు యాక్టు వుంది. అమెండు చేశాము. "According to the Andhra Pradesh Panchayat Samithi Zilla Parishad Act, 1959 as amended by the Act 13 of 1964, *Member of either Houses of the Legislature or Paerliament* who becomes a Member of the Panchayat Samithi with effect from the 1st July, 1964 under any one of the clauses other than Clauses 3 and 4 of Sub-Section 1 and 4 shall be eligible to be elected as President and Vice-President He shall however cease to hold such office unless within 15 days from the date of election to this office, he ceases to be a Member of either House of Legislature or Parliament by resignation or otherwise." This restriction is placed on the M. L. As, M. L. Cs and M. Ps to continue to serve in the Legislature or Parliament. Whenever such person is an elected President or Vice President of the Panchayat Samithis of which he becomes a Member, such a restriction is neither desirable nor necessary. Besides, there is no such restriction in the other surrounding States also. By an amendment to the Act the restriction has to be removed. దీనివల్ల ఫైనాన్షియల్ కమిట్‌మెంట్ ప్రభుత్వానికి లేదు. చేయవలసింది ఆక్టుకు ఒక అమెండుమెంటు. ప్రత్యేకంగా సభవారి దృష్టికి తెచ్చాను, చూద్దాం అని కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. బిల్లు ప్రవేశపెట్టవలసిన అవసరం లేదు. ఉన్న సెక్షనులోనే In sub-section (4) of Section 8 of Andhra Pradesh Panchayati Samithi and Zilla Parishad

Act, 1959 the following words should be omitted and shall always be deemed to have omitted namely—"he shall however ceased to hold such office unless within 15 days from the date of election to this office, he ceases to be a member of either House of the legislature of Parliament by reasons otherwise." ఈ అమెండుమెంటు చేస్తే చాలును. ఒపిషన్ మాత్రమే ఈ విషయం ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వానికి మనవిచేసుకుంటున్నాను. పంచాయతీ సమితులు సరిగా పని చేయడం లేదంటున్నారు. ప్రతిపక్షంవారు చెప్పేది ఏమిటంటే—Let this Government give opportunities to these people also For example Gannavaram has been stood as best Panchayat Samithi in the State. గన్నవరం పంచాయతీ సమితి ప్రెశిడెంటు ఎవరు? He is a communist man There is no party feeling. నాన్-అఫీషియల్సు అందరిపైన రిస్ట్రిక్షను పెట్టడం పొరపాటు. Let the non-officials have the liberty and let this Government not impose any restrictions on the elected representatives. I ask the Government to move this amendment and see that eligibilities are given to M. L. As., M. L. Cs. and M. Ps., Sir.

శ్రీమతి టి. ఎన్. అనసూయమ్మ (రంబళ్లపల్లె) :—అధ్యక్షా గాంధీజీ కలలు కన్న గ్రామ రాజ్యానికి నేడు ప్రభుత్వం నడుపుతున్న పంచాయతీ రాజ్యానికి నక్కకు నాగలోకానికి ఉన్నంతదూరం ఉంది. క్రిందటి సంవత్సరం అటువైపునుంచి స్వతంత్ర పార్టీ సభ్యులు అప్పారావుగారు పంచాయతీరాజ్ అంటే పంచుమతినే రాజ్యం అన్నారు. 22 సంవత్సరాల కాంగ్రెసు పరిపాలన తరువాత మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు అమలుచేసిన తరువాత మా గ్రామాలకు కనీసం త్రాగడానికి నీళ్లులేవంటే ఈ దేశంలో రోజుకు ఒక రూపాయి లోపల రాబడి కలవారు నూటికి 84 మంది ఉన్నారంటే, అంటే ఒక్కపూటే భోజనం చేసేవారు నూటికి 84 మంది ఉన్నారంటే, ఈ విధంగా స్టాటిస్టిక్సు మనకు చెబుతున్నాయంటే, ఇంతటి హీనమైన పరిస్థితి కోసమేనా అంతటి త్యాగాలుచేసి స్వరాజ్యం సంపాదించుకున్నది అని శతజయంతి సందర్భంలో గాంధీగారి ఆత్మ ఆక్రోశిస్తుందని అనుకుంటాను. గ్రామాలకు ఎన్నో భోగభాగ్యాలు కావాలని మేము అడగడంలేదు. జీవితానికి అవసరమైన సామాన్య అవసరాలుకూడా లేక పోవడం చాలా విషాదంగా ఉంది. The barest necessities and minimum necessities of life to get the body and soul together, that is all, we ask for, Sir. ఈ డిమాండు క్రింద 641 లక్షలు చిల్లర అడిగి ఉన్నారు. ఇందులో 377 లక్షల చిల్లర స్టాఫ్ జీతాలకే సరిపోతోందని చెప్పారు. మిగిలిన కొద్దిమొత్తాన్ని 20 జిల్లాలకు భాగించారంటే కాలే పెనంపై నీటి బొట్టు వేస్తే ఏ విధంగా ఆవిరి అవుతుందో ఆ విధంగా ఆవిరి ఐపోతుంది తప్ప గ్రామ అభ్యుదయానికి ఉపయోగ పడదని మనవిచేస్తున్నాను కొన్నిజిల్లాలు భగవంతుని దయవలన సస్యశ్యామలంగా ఉంటాయి. మరికొన్ని జిల్లాలు కలకాలం కరువుకాటకాలతో కుమిలిపోతున్నాయి. రాయలసీమ జిల్లాలన్నీ అటువంటివే. వాటిలో చిత్తూరుజిల్లా జాగ్రాఫికల్ పిక్యులారిటీస్ వల్ల ఇంకా కొరతగా ఉంటున్న ప్రాంతం. నాగార్జునసాగర్ కొన్నికోట్లు ఖర్చుచేసి నిర్మించారు. తెలంగాణాలో జిల్లాకు ఒకకోటి రూపాయిలు చొప్పున ఇస్తామన్నారు. మేము నోరెత్తలేదు రాయలసీమలో శ్రీశైలం, తుంగభద్రా హైలెవెలు ఛానెలు

ఇటువంటివి ఇస్తే సంతోషించాము. అందరికీ ఏటినీళ్ళు, చిత్తూరుజిల్లా వారికి మాత్రం కంటినీళ్లు అన్నట్లు ఉంది మా పరిస్థితి. ఏ పరిశ్రమ, ఏ ఇరిగేషనల్ ఫెసిలిటీ మా జిల్లాకు వచ్చే పరిస్థితిలేదు. పంచాయతీరాజ్ ఒక్కదానితో తప్ప ఇతరత్రా ఏ విధంగాను మాకు అభ్యుదయం రాదు. గ్రామాలకు అభ్యుదయం సాధించుకోడానికి మరొక విధమైన పద్ధతి మాకులేదు పంచాయతీరాజ్ ఫండ్సునుంచి మా జిల్లాకు మిగతా జిల్లాలకంటె హెచ్చుగా ఇవ్వాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేసుకుంటున్నాను. చిత్తూరుజిల్లా బ్లాకులలో ఫార్వర్డ్, బ్యాక్‌వర్డ్, నార్మల్ అని చేసిన కేటగరీలు సరిగా లేవని వెంకటేశంగారు అన్నారు. ఆ విషయం నాకు తెలియదు కాని చిత్తూరుజిల్లా అంతకు మోస్టు బాక్‌వర్డు బ్లాకుగా నా ఏరియాను ప్రభుత్వం డిక్లేరు చేసినది. నాకుండే 2,800 హేమ్లెట్సుకు చాలాచోట్ల కాలిబాటకూడా లేదు. ఫామిన్ రిలీఫ్ వర్క్సు క్రింద రూరల్ వర్క్సు శాంక్షను చేసాము అన్నారు. కంకర తోలి పెడతారు, రోడ్డుకు అటువైపు ఇటువైపు గుట్టలుగా పడిఉంటుంది తప్ప స్ప్రెడ్‌చేయడం ఉండదు. త్రాగడానికి నీళ్లులేని చోట్ల రోడ్ వర్క్సు ఎట్లా జరుగుతాయి? ఎన్నాళ్ళయినా రోడ్లు ఏర్పరిచే పరిస్థితిలేదు. పుట్టిరోడు గ్రాంటుచేస్తే తాత్కాలికంగా రిలీఫ్ దొరికి కూలి గిడుతుంది తప్ప పర్మనెంటు రిలీఫ్ ఉండదు. అన్ని గ్రామాలకు నడిచివెళ్ళే కాలిబాటకూడా ఉండదు. పేజీ 5లో ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్లు గురించి మెన్షన్ చేసారు కొండలలో గుట్టలలో ఉండే మాకు ప్రతి ఫిర్కాకు ఒక ప్రైమరీ హెల్తు సెంటరు ఇవ్వకపోతే మెడికల్ ఏడ్ అందుబాటులో ఉండదు. రూరల్ డిస్పెన్సరీలలో మందులు ఉండనే ఉండవు. ఏ చిన్న జబ్బువచ్చినా నియరెస్టు టౌన్ 30 మైళ్ళలో ఉండే మదనపల్లి రావాలి. అక్కడకు రావడానికి నానా అవస్థలు పడుతున్నారు. ఫిర్కాకు ఒక్కటైనా ప్రయిమరీ హెల్తు సెంటరు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను 6వ పేజిలో మైనరు ఇరిగేషను గురించి చెప్పారు. ఐదు సంవత్సరాలకు ఒకసారి రొటేషనులో చెరువులన్నీ రిపేరు అవుతాయని చెప్పారు. మా ప్రాంతంలోని చెరువులు 25 సంవత్సరాలుగా గండ్లుపడి సిల్టప్ ఐపోయి నిరుపయోగంగా పడి ఉన్నాయి. చిత్తూరుజిల్లాలో పాత జమీందారీ ఏరియాకూడా చాలా ఉంది. ప్రవేటు చెరువులుకూడా పంచాయతీ సంస్థలకు అప్పగిస్తామంటున్నారు. ప్రతి చెరువును ప్రభుత్వం తీసుకుని అన్ని చెరువులను మరమ్మతుచేసి ఉపయోగపడేట్లు చేయాలని మనవిచేసుకుంటున్నాను. మా జిల్లా పరిషత్తునుంచి కొన్ని ఫిగర్సు పంపారు. అందులో అబాండన్డ్ సోర్సెస్ 2,898 ఉన్నాయని వాటిని బాగుచేయడానికి ఇన్వెస్టిగేషనుకు 15 లక్షలు కావాలని వాటిని రిస్టోర్ చేయడానికి 90 లక్షలు కావాలని అన్నారు. ఇది అక్కడి ప్రజలకు జీవన్మరణ సమస్య కనుక తప్పకుండా ఈ పద్దులో ఎక్కువగా ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఫామిన్ వర్క్సులో సగం పూర్తిచేయగా ఇంకా నిలువగాఉన్న 1911 పనులు నిలిచిపోయాయి వాటిని పూర్తిచేయడానికి 16 లక్షలు కావాలని జిల్లా పరిషత్తు రిపోర్టులో ఉంది. రూరల్ వాటర్ సప్లయికి సంబంధించి ప్రొద్దుట స్పీకరుగారు అందరికి సప్లిమెంటరీలు వేయడానికి అవకాశం ఇచ్చారు. ఇక్కడ మేము ఏవో ప్రశ్నలు అడగడం, ప్రభుత్వం మాకు ఏవో లెక్కలు చెప్పడం—దీనివల్ల మాకు దప్పితీరే ఆశమాత్రం లేదు. రూరల్ వాటర్ సప్లయి సంగతిపై ఎంతచెప్పినా, ఎంత మొత్తుకున్నా, దీనాతిదీనమైన విషాదగాథ. ఆడవారు ఒక చంకలో పసిబిడ్డను పెట్టుకుని

మరొక చంక బిందె పెట్టుకుని, రెండుమూడు సంవత్సరాలు కల పిల్లలు కూడా చెంబులు పట్టుకుని, ప్రతిరోజు నీళ్ళకోసం తీర్థయాత్రలు పోతున్నారు తరతరాలుగా నీళ్ల కోసం వెతుక్కుంటూ ఇట్లాగే సమసిపోవాలేమో అనిపిస్తుంది అక్కడ చాలా గ్రామాలు కొండపై కట్టుకుంటారు. కొండక్రింద బావి ఉంటుంది. కొండపై ఎంత లోతు త్రవ్వినా నీళ్ళు పడవు. కొండపైన చిన్న టాంకుకట్టి కొండ క్రింద నుండి పైకి వాటర్ సప్లయిచేస్తే ఎన్నో గ్రామాలకు చవకగా నీరు అందించే అవకాశం ఉంటుంది పైపు వాటర్ సప్లయి విషయం మెన్షన్ చేసారు. వాటికి సమితులకు అధికారంలేదు. స్పెషల్ పర్మిషన్ కావాలంటారు. ఈ కరస్పాండెన్సుతో పుణ్యకాలం గడిచిపోతుంది. జిల్లా పరిషత్తు రిపోర్టులో డ్రింకింగ్ వాటర్‌కు సంబంధించి స్పిల్ ఓవర్ వర్క్సు 1,246 ఉన్నాయని క్రొత్తవి అత్యవసరమైనవి 456 ఉన్నవని దానికి 29 లక్షలు కావాలని ఉంది.

కనీసం డ్రింకింగ్ వాటరుకి కావలసిన మొత్తాన్నయినా ప్రభుత్వం వెంటనే మంజూరు చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను ట్వంటియత్ సెంచురీలో యిప్పటివరకు మా ప్రాంతంలో నార్మల్ యియర్సు కంటె ఫ్యామిన్ యియర్సు ఎక్కువగా ఉన్నాయని మా రాయలసీమ రిపోర్టులో ఉంది. వర్షాలు ఏటేటా తగ్గిపోవడంతో వాటరు టేబిలు తగ్గిపోతుంది. కరువులో అధికమాసం అన్నట్లు ప్రతి సంవత్సరం ప్రతి డ్రింకింగ్ వాటరు వెల్‌ను డీపెన్ చేసుకునే దుర్గతి పట్టింది. డ్రింకింగ్ వాటర్ వెల్స్‌ను డీపెన్ చేసుకోవాలంటే అందులో బాటిల్‌నెక్స్ ఉన్నాయని రివిన్యూమంత్రిగారితో విన్నవించుకున్నాము. ఇసుకనేలలో మామూలుగా యిచ్చే రేటే హార్డ గ్రానైట్‌లో యిస్తే కిట్టుబాటు కాక కంట్రాక్టర్సు ముందుకు రావడం లేదు. 8 వ మట్టుకు పోయే సరికి 100 రూపాయలు యిస్తున్నారు. కాని కంట్రాక్టరు చేతినుంచి 600 రూపాయలు పడుతుంది. బ్లాకు మార్కెట్టులో డైనమైటు కొని నష్టపడుతున్నారు. అందుచేత డీపెన్ చేయడానికి ఎవరూ ముందుకు రావడం లేదు. అందుచేత ప్రభుత్వమే ఎంత డబ్బు అయితే అంత ఖర్చు పెట్టి డీపెన్ చేయాలి. ఎంత లోతుకు పోయినా నీరు పడుతుంది కాబట్టి లోతుగా త్రవ్వించి మొత్తం ఖర్చు ప్రభుత్వమే భరించాలని మనవిచేసుకుంటున్నాను. రైతు బావి త్రవ్వాలంటే నీళ్ళు పడకపోతే పెట్టిన డబ్బు అంతా నష్టం అయిపోతుంది. అటువంటి రిస్కును రైతు తీసుకోలేడు. నీళ్ళు పడకపోతే రైతు చావు దెబ్బ తింటాడు. ప్రతి జిల్లాలోను ప్రాజెక్టులకు చానల్సుకు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడతారు కనుక, మా జిల్లాలో అలాంటివి లేవు కనుక చెరువులను రిపెయిర్ చేయడానికి బావులను ఎంత ఖర్చయినా ప్రభుత్వమే పెట్టుకుని చేయాలని మనవి చేసుకుంటున్నాను. వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో మైనరు యిరిగేషనుకి ఒకటిన్నర కిట్టుబాటు, ఎలక్ట్రిసిటీకి 12 న్నర కిట్టుబాటు అనే ప్రభుత్వం యొక్క షైలాకు మనస్తత్వం మానుకుంటేనేగాని ప్రజలు ప్రభుత్వాన్ని సహించరు అని తెలియచేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. శివయ్య :—షైలాకు మనస్తత్వం అంటున్నారు. వివరిస్తారా ?

శ్రీమతి టి అనసూయాదేవి :—కిట్టుబాటు కావాలంటే సుభిక్షమైన ప్రాంతాలలోనే ఎప్పుడూ అభివృద్ధి జరిగి మా పల్లెటూర్లు ఎప్పటికిని వెనుకబడే ఉంటాయి.

ఆ విధముగా శాశ్వతంగా వెనుకబడి ఉంటాయి. గాంధీ శతజయంత్యుత్సవాలు జరుపుకుంటున్న సందర్భంలో ఆయన పేరు చెప్పుకుని బ్రతుకుతున్నాము కనుక ఈ సందర్భంలో ప్రతి పేద పల్లెటూరికి మంచినీరు, చీకటిలో ఉండకుండా వెలుతురు, నడవడానికి దారి ప్రభుత్వం యిస్తుందని మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు అయిపోయాయి రాబోయే 1972 ఎలక్షన్సు లోపల చిన్న బాట, స్కూలు, నీరు, వెలుతురు యిస్తామని చెప్పి యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేయండి.

శ్రీ జి. శివయ్య .—వోట్ల కోసం ప్రామిస్ చేయవచ్చు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రామిస్ కూడా చేయను. ప్రామిస్ చేయకుండా పని చేయగలిగింది చేస్తాము.

శ్రీ జి. శివయ్య :—ఎలక్షన్సు ముందు ఎలాగూ ప్రామిస్ చేస్తారు. దానికేముంది? ప్రామిస్‌ను యింప్లిమెంటు చేయాలి.

శ్రీమతి టి. అనసూయమ్మ :—నేను గొప్ప కోరికలు కోరలేదు. ప్రతి గ్రామానికి నీరు, దారి, వెలుతురు చూపించాలని అడుగుతున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, శ్రీ తోటరామస్వామిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును నేను అపోజు చేస్తూ మాట్లాడుతున్నాను. ఎందుకంటే ఆల్ రెడీ ఎలక్షన్సు కావలసి ఉండినవి. ఎలక్షన్సును పోస్టుపోను చేయడానికి కారణం ఏమిటో నాకు అర్థం కావడం లేదు. అసలు వీరు అనడం ఏమిటి? యిక్కడ గడబిడ్లు ఉన్నాయి, ఏమేమో ఉన్నాయి దానికి ఎలక్షన్సు పోస్టుపోను చేశాము అంటున్నారు. నేను అడగదలుచుకున్నాను. గడబిడ్లు ఉంటే మాత్రం తెలంగాణాలో ఉన్నాయి బాగా తెలుసును. 9 నెలల నుంచి ఉద్యమం సాగుతోంది. 9 నెలల నుంచి పోలీసు బలగంతో మినిస్టర్సు రాజ్యం చేస్తున్నారు. భయం ఏముంది. ఈనాడు తెలంగాణాలో అన్యాయం, అత్యాచారం, అరాచకం యివన్నీ నడుస్తుంటే పోలీసు వారిని పెట్టి అణగద్రొక్కుతున్నారు. ఆ విధముగా ఎలక్షన్సు కావడంలో కష్టం ఏమి ఉంది పోలీసువారిని పెట్టి ఎలక్షను చేసే పద్ధతి కూడా వారికి తెలుసును. అంత భయం ఏమి వచ్చింది. తెలంగాణాలో ఓడతారని భయమా? పోలీసువారుండగా భయం ఏముంది? 300 మంది పిల్లలను పెద్దవారిని కాల్చి పారేసింది కిరాయి పోలీసులను పెట్టి ప్రతి దినం నాలుగున్నర లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. వారిలో కొంతమందికి నంబర్లు లేవు. కొంత మందికి డ్రెస్సులు లేవు. వారు వ్యాన్స్‌లో తిరుగుతూ ఉంటారు ఎలక్షన్సు పోస్టుపోను చేయవలసిన అవసరం ఏమివచ్చింది? అది కాకుండా యిక్కడనే అల్లర్లు ఉన్నాయి కాని ఆంధ్రలో ఏమయినది. ఆంధ్రలో ఎందుకు ఎలక్షన్సు పెట్టకూడదు? ఇది యిట్లా ఉండగా తెలంగాణా విషయం మాట్లాడుతున్నాను. తెలంగాణా ఉద్యమం చాలా సీరియస్‌గా సాగుతున్నది. తెలంగాణాలో చాలా అన్యాయాలు అవుతున్నాయి కాబట్టి దాని విషయంలో అడుగుతున్నాను పోస్టుపోను చేయకుండా ఎలక్షన్సు పెట్టాలని గట్టిగా అడుగుతున్నాను. అదీ కాకుండా యిక్కడ యిటువంటి అన్యాయాలు జరుగుతూ ఉంటే 19 మంది మినిస్టర్సు. ఇంతమంది మినిస్టర్సును వేసుకునే

అవసరం ఏమి వచ్చింది ? డబ్బు లేదంటారు. బ్యాంక్‌రప్ట్‌సీ. అక్షయపాత్ర పుచ్చుకొని భిక్షాటనకు బయలుదేరుతున్నారు. అటువంటప్పుడు క్రొత్త బిచ్చగాళ్ళు ఎందుకు ? మనమే భిక్షం ఎత్తుకుని బ్యాంకులలో తీసుకున్న అప్పులకు వడ్డీ చెల్లించలేక పోతున్నాము. అటువంటప్పుడు క్రొత్త మినిస్టర్సు అవసరం ఏమి వచ్చింది. మొన్న నేను లేనిగాని ఒక మంత్రిగారు ఏదో మాట్లాడబోతే స్పీకరుగారు అణచివేశారని విన్నాను. మినిష్టర్సు జవాబు చెప్పే పొజిషన్‌లో లేరు. ఇంత మంది మినిష్టర్సును వేసుకోవలసిన అవసరం ఏమి వచ్చింది ? పోలీసులను ముందు ఒక లారీ వెనుక ఒక లారీ దారాతు తీసుకుని వెళ్ళినట్లు మంత్రులు పోతూ ఉంటారు.

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—ఇదంతా పంచాయత్‌రాజ్ పైననేనా ?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఇంత మంది మంత్రులు ఎందుకో జవాబు చెప్పేటప్పుడు చెప్పవచ్చును. పల్లెటూర్లలో వర్షాకాలంలో జీపులుపోవు ప్రయివేటు సర్వీసు కూడా ఆపేశారు. ఎడ్లబండ్లు కూడా పోవు. నడిచి పోవటానికి కూడా కష్టంగా ఉంది ఎక్కడవారు అక్కడనే ఉండిపోతున్నారు, వారు ఆ విధముగా ఉంటే మన ప్రభుత్వానికి మినిస్టర్సు కావాలి, ఎలక్షన్సు పోస్టుపోను చేసుకోవాలి. చేతకాని గుబులుపడి లారీలలో పోలీసువారిని పెట్టుకుని నిరసించినవారిని షూట్‌చేస్తా రాయివేస్తే, టొమాటో వేస్తే బందూకుతో కాల్చిపారేస్తున్నారు. ఇది ప్రభుత్వం చేయించే పని. ఇది ఘనకార్యమా ? మినిస్టర్సును పెంచినందువల్ల పుణ్యం వస్తుందనుకుంటున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారిని సపోర్టు చేసేవారిని మినిష్టర్సుగా వేసుకోవడం వల్ల పుణ్యం పెరుగుతుందనుకుంటున్నారు. పాపం పెరగదం లేదనుకుంటున్నాను.

తెలంగాణా సర్‌ప్లస్ 107 కోట్ల రూపాయలు అని మేము ఇక్కడ అరుస్తూ వుంటే ఏదో 9 కోట్లు శాంక్షను చేసినట్లు పేపర్సులో వచ్చినది. అది వట్టి పేపరు స్టేటుమెంటేనా లేక నిజముగా జిల్లా పరిషత్తులకు యిచ్చారా అని అడుగుచున్నాను. ఏజిల్లా పరిషత్తుకు ఆ డబ్బు పోలేదు. ప్రజలు అంత అమాయకులు కారని మనవి చేస్తున్నాను, ఏదో అమాయకత్వములో వుండి 12 సంవత్సరాలు ఒప్పుకొన్నారు. దానివల్ల ఈ బాధ వచ్చినది. ఇంకా కొంతమంది అమాయకులు పదవుల కోసము పట్టుకొన్నారు. కాని తెలంగాణాలో వున్న ప్రజలకు ఆ పదవులు అవసరము లేదు. జరిగిన అన్యాయమును సరిపెట్టాలని వారి కొట్లాట. కాళ్ళు మ్రొక్కి పదవులు సంపాదించుకొనడము కాదని చెబుతున్నాను. 9 కోట్లలో ప్రతి జిల్లాకు ఎంత కేటాయించారు. దానిలో ఎంత ఖర్చు అయినది ? ఏ పనులు అయినవి ? అనే విషయాలు మంత్రిగారు వారి సమాధానములో చెప్పాలని కోరుచున్నాను. స్వరాజ్యము వచ్చి 22 సంవత్సరాలైనది. మంత్రులు మారుతున్నారు. కొంతమంది ఇంకా గట్టిగా పట్టుకుని కూర్చొంటున్నారు. పంచాయతీ సమితుల క్రింద ప్రాథమిక పాఠశాలలు నడుస్తున్నవి, పల్లెటూళ్ళలో హౌసర్‌టాన్‌లు అని వుంటాయి. ఒకే ఒక షెడ్ వుంటుంది. అక్కడ ఈ ప్రాథమిక పాఠశాలలు నడుస్తున్నవి. ఒక టీచరు 4 క్లాసులను నడిపించాలి. తెలంగాణాలో ఎడ్యుకేషను సరిగా లేదని అనుకొంటున్నాము. ఈ ప్రాథమిక పాఠ

శాలలను, హైస్కూల్సును పంచాయతీ సమితులనుండి, జిల్లా పరిషత్తుల నుంచి తీసి వేసి, ఎడ్యుకేషన డిపార్టుమెంటు క్రిందనే వుంచుకొని నడపాలని కోరుచున్నాను. పంచాయతీ సమితుల క్రింద వుండటంవల్ల అధ్యక్షులకు వంగి దండాలు పెట్టకపోతే నడుములు విరుగగొట్టే పరిస్థితులు ఏర్పడుచున్నవి. అందువల్ల ఎడ్యుకేషను డిపార్టుమెంటు క్రిందనే వుంచుకొని నడిపించాలని కోరుచున్నాను. ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సు ప్రతి తాలూకాలోను వుండాలని నా సలహా. కొన్ని తాలూకాల్లో పంచాయతీ రాజ్ బిల్డింగ్స్ లేవు. ఫండ్సు జమచేసుకొని బిల్డింగ్స్ కట్టుకోడానికి పెర్మిషను ఇవ్వాలంటే వారికి యివ్వడము లేదు. ఇటువంటి యిబ్బందులు జరుగుతున్నవి. మునిసిపల్ ఎన్నికలు వాయిదా వేశారు. ఎన్నికలు పెట్టి వారికి ఏమీ భయము లేదని నిరూపించాలి. వారికి పోలీసు బలగము వుండగా భయము ఎందుకు? పిల్లల పరీక్షలు పెట్టడానికి మిలిటరీని పిలిచారు. ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి పోలీసులు వచ్చిన తరువాత వారికి వచ్చిన భయము ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. వెంటనే ఎన్నికలు జరిపించాలని గట్టిగా చెబుతున్నాను.

శ్రీ జి. వి. చంద్రశేఖరరెడ్డి (ప్రీలేరు) అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్ డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. పంచాయతీరాజ్ పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థ ప్రజాస్వామ్యానికి మూలము. ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి పునాది వంటిది. ఈ పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థను 1 నవంబరు 1959లో మన రాష్ట్రమున ప్రవేశపెట్టడము జరిగింది. పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు ఏర్పాటు చేయడానికి మూల సిద్ధాంతము పరిపాలనా వికేంద్రీకరణ. పరిపాలనా వికేంద్రీకరణ సిద్ధాంతన్ని మూలముగా తీసుకుని సమితులను, పరిషత్తులను ఏర్పాటు చేసుకొని, సమితులను ఒక యూనిట్‌గా పెట్టుకొని అక్కడ జరిగే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను వాటికి అప్పగించడము జరిగింది. ఈ కార్యక్రమాలు పంచాయతీ సమితులకు, జిల్లా పరిషత్తులకు అప్పగించిన తరువాత చాల అద్భుతమైన సేవ, గణనీయమైన సేవ గ్రామ సీమలలో చేసినవి అని చెప్పడము నిర్వివాదమని మనవి చేయవలసి వుంటుంది. ఈనాడు మారుమూల గ్రామాలలో కూడ ప్రాథమిక పాఠశాలలను, ఉన్నత పాఠశాలలను స్థాపించుకొన్నాము. ఈ కార్యక్రమాలలో ప్రజలు భాగస్వాములు అని వారికి ఉత్సాహము కల్పించినందువల్లనే ఈ నాడు జూనియర్ కాలేజీలు మారుమూల గ్రామాలలో కూడ పెట్టుకొనడానికి అవకాశము కలిగినది. పంచాయతీ సమితులను, జిల్లా పరిషత్తులను ఇక్కడ శాసన సభలో వున్నదానికి, లేనిదానికి దుయ్యబట్టడము చూస్తున్నాము. ఈ విమర్శలో ఎలాంటి సత్యము లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రజల మన్నన చాల మంది పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులకు వున్నందువల్లనే గత ఎన్నికలలో చాలమంది శాసన సభకు ఎన్నిక కావడము జరిగింది. సమితి అధ్యక్షులు పరోక్షముగాగాని, ప్రత్యక్షముగా గాని బలపరచిన సభ్యులలో చాలమంది శాసనసభకు ఎన్నిక కావడము జరిగింది. ఎక్కడైతే సమితి అధ్యక్షులు వ్యతిరేకముగా వ్యవహరించారో అక్కడ కొద్దిమంది రాకపోయి వుండవచ్చు. చాలమంది సమితి అధ్యక్షులు ప్రజల మన్నన పొందారు అని చెప్పడానికి ఇదే ఒక నిదర్శనమని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రాథమిక పాఠశాలలను, ఉన్నత పాఠశాలలను సమితులకు, పరిషత్తులకు అప్పగించిన తరువాత ఉపాధ్యాయులను తరుచు బదిలీ చేస్తున్నారు అని అంటున్నారు. అందుకే ప్రభుత్వానికి గత కొన్ని సంవత్స

రాలుగా కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాము. ఈనాడు ప్రతి ప్రాథమిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయుడు తమ స్వంత గ్రామములో పని చేసే అవకాశము కల్పించడము జరుగుతున్నది ఎప్పుడైతే ఉపాధ్యాయులను తమ సొంత గ్రామాలలో పని చేయడానికి నియమిస్తామో అప్పుడు అక్కడ కొన్ని రాజకీయ పరిస్థితులు అనంగి వారి సొంత పనులు చేసుకొనడము అనంది, వాటివల్ల ప్రాథమిక విద్యకు దెబ్బ తగులుతున్నదని ఒక సూచన చేశాము. కాబట్టి ఈ ప్రాథమిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయులను వారు వున్న బ్లాక్సులో కాకుండా ప్రక్కన వున్న బ్లాకులో వేయగలిగితే ట్రాన్స్ఫర్ చేసుకున్నారనే పరిస్థితి వుండదు పంచాయతీ సమితులలో ఉపాధ్యాయులను తరచు బదిలీ చేస్తున్నారనే విమర్శ పోతుందని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను, జిల్లా డెవలప్‌మెంటు బోర్డులు వచ్చిన తరువాత జిల్లా స్థాయిలో వున్న ఉద్యోగులకు కొంత పంచాయతీ సమితుల మీద అలసత్వము ఏర్పడ్డము కాకుండా పంచాయతీ సమితులలో కార్యక్రమాలు సరిగా జరగడము లదని మనవి చేస్తున్నాను జిల్లా డెవలప్‌మెంటు బోర్డులు ఏర్పాటు అయిన తరువాత కలెక్టరు పంచాయతీ సమితులకు వెళ్ళకుండా జిల్లా కేంద్రములోనే కూర్చొని ప్లాన్సు తయారుచేసి వాటిని పంచాయతీ సమితులు అమలు జరిపాలని పంపించడమే జరుగుతున్నది. సమితులలో ఏ రకమైన వసరులున్నవి. ఏ రకముగా సమితులు కార్యక్రమాలు అమలు జరపాలి నిధులు ఏ విధంగా సేకరించాలనే విషయాలు విస్మరించి నిధులు ఇవ్వకుండా ఈ కార్యక్రమాలు అమలు జరపాలని పంచాయతీ సమితులకు అప్పగిస్తే ఏ కార్యక్రమము అమలు జరుగుతుందని ప్రశ్నిస్తున్నాను మరొక విషయం-పంచాయితీ సమితులకు, పంచాయితీలకు గ్రామస్థాయిలో కార్యకర్తలు పట్టుకొమ్మలు. వారికి కావలసిన స్థోమత కల్పించబడటం లేదు. ఇప్పటికైనా వారిని గ్రామనిర్వహణ ఉద్యోగులుగా చేయటానికి ఇప్పుడు సూచించిన ప్రకారం ఒక స్కీమ్ నిర్ణయించి వారిని ఏర్పాటు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక, పంచాయితీ సమితులలోని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు సరిగా పని చేయడం లేదనేది ఒక విమర్శ ఉంది అది నిర్హేతుకమైన విమర్శ అని మనవి చేస్తున్నాను. వాటికి ఇచ్చే డబ్బులో 15, 16 వేలు మందులకు, వాటి రిపేర్లకు తీసివేస్తే యింక మిగిలేది ఏమి వుంటుంది ? అక్కడ పనిచేసే డాక్టర్లకు, సిబ్బందికి కనీసం 30 వేలు జీతాలక్రింద కావాలి పంచాయితీ సమితులకు ఈనాడు జనరల్ ఫండ్స్ లేనందువల్ల ఈ కార్యక్రమాలు సరిగా జరగటంలేదు ఇప్పటికైనా ఈ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను పటిష్టం చేయటానికి తగు చర్యలు తీసికోవటం సంతోషకరమైన విషయం.

ఇక-మైనర్ ఇర్రిగేషన్ టాంక్స్ గురించి మిత్రులు కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు చెఱువులు రిపేరు చేయాలని చెప్పారు. కాని అలా రిపేరు చేసుకోటానికి వీలులేని పరిస్థితులు వున్నవి. చిత్తూరు జిల్లాలో మైనర్ ఇర్రిగేషన్ సోర్సెస్ క్రింద 15 వేల చెఱువులు వుంటే ఎబాన్‌డెండ్ చెఱువులు 3 వేల చిల్లర వున్నాయి. వీటికి కేటాయించిన డబ్బు 100 సంవత్సరాలైనా ఒక్క చెఱువు కూడా రిపేరు చేయటానికి వీలులేదు. ఈనాడు ఒక తూము రిపేరు చేయాలంటే 2, 3 వేల రూపాయల ఎస్టిమేషన్ అయినా సూపర్‌వైజర్, అసిస్టెంటు ఇంజనీరు, ఎగ్జిక్యూటివ్

ఇంజనీరు కాకుండా సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుకు పంపాలని వుంది. దీనివల్ల ఎంత ఆలస్యం అవుతుందో ఆలోచించాలి

ఇక రోడ్ల విషయంలో, మెటల్ వేయాలన్నా కల్వర్ట్సు కట్టాలన్నా ప్రజల నుండి 10% విరాళం కావాలంటున్నారు. పి డబ్ల్యు డి. హైవేస్ రోడ్లకు లక్షలు ఇస్తూ ఈ రోడ్లకు 10% కంట్రిబ్యూషన్ కావాలనటం సరిగాలేదు కనుక దీనిని తీసి వేయాలని కోరుతూ ఇంతటితో సెలవు తీసికొంటున్నాను

శ్రీ ప్రతాపరుద్రరాజు :-- అధ్యక్షా, ఈ పంచాయితీ రాజ్య వ్యవస్థపై మిత్రులు మాట్లాడారు ఇదంతా పాత పాట అయింది దానిలో మొట్టమొదట కావలసింది రోడ్లు ఇవి 20 సంవత్సరాలనుండి రిపేరు కావటంలేదని ఎన్నిసార్లు చెప్పినా ప్రభుత్వం ఖాతరు చేయటంలేదు. 1967లో నేను అసంబ్లికి వచ్చిన తరువాత నుండి చెబుతూనే వున్నాను. జిల్లా పరిషత్తులలో చెప్పాను P.W.D వారు 20-6-68 నాడు 4-8-68 నాడు ప్లానింగ్‌వారు నాకు ఛోగట్టా పంపారు. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుగుతున్నాయి, కాని పనులు మాత్రం కావటంలేదు ఇదంతా difference of doing and saying తెల్పుతుంది. వారిచ్చిన ఛోగట్టా చూస్తే దేవతా వస్త్రాల మాదిరిగా వుంది. కేవలం చూసి సంతోషించాలి, కాని ఆచరణలో ఏదీ కన్పించటం లేదు, అక్కడ కూరాకుల మెట్ట అని ఒక కొండ వుంది. అక్కడ దానికి మెటీరియల్ చాలదని అంటారు ఇక్కడి నౌబత్‌పహాడ్ మాదిరి అది పెద్ద కొండ, అది కొండ అనే అక్కడి ఇంజనీర్లకు తెలియదు వారు ఏదీ తెల్సుకోకుండా చెప్పటం ధర్మమా అని అడుగుతున్నాను రోడ్డు వేయటానికి కంట్రాక్టర్లు రావటం లేదు అంటున్నారు. దానికి కారణం ఏమిటో తెలుసుకొన్నారా అని అడుగుతున్నాను.

ఇక-మంచినీటి బావులు అనేకం ఇస్తామన్నారు. గిరిజనులు బావి అడిగితే డబ్బులేదని చెప్పారు. అంతకుముందు త్రవ్విన నూతులు కొన్ని వున్నాయి. అవి నూతులో గోతులో చూడకుండా డబ్బు ఎలా శాంక్షన్ చేశారని అడుగుతున్నాను. మొదటి సెషన్‌లో నేను అడిగితే 10 నూతులకు సబ్సిడీ ఇచ్చామన్నారు. ఈసర గడ్డయ్య అనే ఒకరికే ఇచ్చారు మిగిలినవారికి లేదు. పని జరిగిందో లేదో ఎవరైనా చూశారా అని అడుగుతున్నాను. ఇక-చెరువుల విషయం చూస్తే ఏనాడో జమీందారుల కాలంనాటి చెరువులు వున్నాయి. మైనర్ ఇర్రిగేషన్ సోర్సెస్ క్రింద పనిచేస్తున్నామని జవాబులు ఇస్తారు, ఇదిగో చేస్తున్నాం, అదిగో చేస్తున్నాం అంటున్నారు కాని పనులు మాత్రం జరగటంలేదు. కురపాం పంచాయితి సమితి జనరల్ బాడి మీటింగ్‌లో నేను అడిగితే అక్కడి E O. ఇవాళ S. O లేదు రేపు చెబుతాం, ఎల్లుండి చెబుదాం అని అన్నారు.

నలుగురు ఆఫీసర్లు వున్నప్పుడే మీటింగు పెట్టాలని నేను చెప్పాను. ఆ ఛోగట్టా గురించే నేను పంచాయతీ డిపార్టుమెంటుకు వ్రాయగా ఆ బ్లాకులో 586 చెరువులు వున్నాయని, వాటిలో 190 చెరువులు మరమ్మతులు చేశామని, 196 యింకా చేస్తున్నామని చెప్పారు, నేను జనరల్ బాడీకి వెడితే 52 చెరువులు మాత్రమే అవి లెక్కలు చూపించారు. ఇప్పుడు 196 చెరువులు చూస్తున్నామన్నారు, తీరా నేను జనరల్ బాడీకి వెళ్ళేసరికి 52 చెరువులు మాత్రమే లెక్కలు చూపించారు. 62

చెరువులలోను చెరువుకు మూడువేలు నాలుగువేలు ఎస్టిమేటు చేశారు. ఎస్టిమేటు చేసినదానికల్లా వంద రెండు వందలూ యిచ్చారు. ఎందుకయ్యా అయిదారువేల రూపాయల ఎస్టిమేటులో వంద రెండువందలు యిస్తే వారికి కాఫీ ఖర్చు కసగల ఖర్చుకా ఎందుకిస్తున్నారు సరాయిన పనులుచేస్తే సక్రమంగా పనులు జరుగుతాయి. వేసిన చెరువులకు తూడుగులు లేవు ఉన్న తూడుగులు కప్పుతున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వానికి డబ్బునష్టం ప్రజలకు ఉపకారం లేకపోవడం, పంటలు పోవడానికి ఇదే కారణమవుతోంది. కాని మా చెరువులే సవ్యంగా పనిచేస్తే మా 590 చెరువులే మారున్నప్పుడు బాధలేక పోయేది. ఈ చెరువుగురించి ఫోగట్టా మంత్రిగారికి చూపిస్తున్నాను. ఈ చెరువు గురించి రైతులు చెప్పరేదంటారు. అది కాదు బాబూ పంచాయతీ సమితి మీటింగు అయింది, సమితి మీటింగులో ఏదయినా చెప్పాలంటే నేను అడుగుతాను. ఆ సమితి అధ్యక్షులు ఎదుట వారు చెప్పుకొనడానికి భయపడి ఏమయ్యా మీ చెరువుల మరమ్మతులు విషయంచెప్పండి అంటే ఆ ప్రెశిడెంటు ఎదురుగా భయంతో బుర్రలు వేలాడేసి ఉండగా గొర్రెల మాదిరి క్రిందికి చూస్తారు. అదంతా ఒక కొల్యుడుగా ఉందో లేదో తమరు ఆలోచించండి. రైతులు చెప్పలేదంటే రైతులు చెప్పడం ఏమిటి నేను ఏక్సువల్‌గా చెబుతున్నాను. అది నిజమో అబద్ధమో తనిఖీ చేయకూడదు తనికీ చేసిన తరువాత లేదనకూడదు. ఇట్టి స్థితిలో అక్కడ జరిగే చర్యంగురించి అక్కడ అన్ని సక్రమంగా జరగలేదని పరిస్థితులు బాగా లేవని లోన్స్ అంటూ తెచ్చారు. లోన్సు వారి స్నేహితులకే యిచ్చారుగాని తతిమ్మావారికి యివ్వలేదు. సక్రమంగా పనులు జరగలేదని బి. డి. ఓ. గారితో చెప్పిన తరువాత పదహారుమంది మీద డిస్క్వాలిపై నోటిసిచ్చారు. తరువాత 16 గురు రిట్‌పిటిషను పెట్టారు, రిట్ పిటిషను పెడితే మునసబుగారు మంచివారు కాబట్టి మునసబుగారు వాయిదా వేసి సంవత్సరం కావచ్చింది. బాబూ వకీళ్లు కేసు వారికి వాయిదాలు వేసి ప్రొలాంగు చేసి మళ్ళీ ఎలక్షన్సు వచ్చేవరకూ చేస్తున్నారేమో చిత్తగించండి. అదీకాక సమితి ప్రెసిడెంటుగారు సర్చార్జి నోటీసుపై చెల్లించవలసిన డబ్బు 14 రోజులలో చెల్లించకపోతే డిస్క్వాలిపై అంటారు. ఏడు మాసాల తరువాత కట్టినట్లు కమిషనరుగారు తెలియచేశారు. దానిపైన ఏడు మాసాలనుంచి కట్టకుండా ఉన్నవి ఎందుకు డిస్క్వాలిపై చేయలేదు అని అడిగినా అదుగో చూస్తున్నాం. ఇదుగో చూస్తున్నాం అన్నారు. అక్కడ చర్యలు చూస్తే ఏమి చెప్పమన్నారు, అది ఒక ప్రభుత్వమా అది ఒక రాజ్యమా అన్నట్లుగా ఉందికాని ఒక పిసరు న్యాయం కనిపించదు. లోన్సు వారిలో వారు పంచుకొనడమేగాని చిన్న రైతుకీ అందలేదు. కావలిస్తే ఎంక్వయిరీ చేయండి. పార్వతీపురంసమితిలో ఒక గడ్డ కట్టమన్నారు. వారు చేసిన ఇల్లీగాలిటీ మీద పోలీసులు ఎంక్వయిరీకి వెళ్ళారు. దానిపైన వారిమీద యాక్షను తీసుకొనడానికి పర్మిషను అడిగితే పోలీసు కమిషనరుగారు పర్మిషను యివ్వలేదన్నారు. కురపాం పంచాయతీ సమితిలో ఆడిటు జరగలేదు. ఎందుచేత జరగలేదో ఎంక్వయిరీ చేయండి. అదంతా చూస్తే అంధేరీ నగరి చోపట్ రాజా అన్నట్లుంది. అది పూర్వం తాతా కహాని చుహా కహాని అని ఒక కథలో ఉంది: ఒక రాజ్యాంగం వెలిగిందట. ఆ రాజ్యాంగం దక్కినకాటికి దక్కిందే కూడు అని అందరూ పంచుకుని తినడంతప్ప మరేమీలేదు. తాతా కహాని

క్రాసాపహానీలో ఇది తమరు చిత్తగించవలెను. ఇది డిఫరెన్స్ బిట్వీన్ సేయింగ్ అండ్ డుయింగ్ అనేది నిజమో అబద్ధమో చిత్తగించండి.

Sri A. Madhava Rao.—Sir, the time is short. The Community Development and Panchayati Raj (Andhra Pradesh Report) that is being given to us is a paradise guessed and whenever we see this, it is paradise lost. I am doubtful whether we are going to regain it. One aspect is, these institutions have become breathing centres for hatred, nepotism and what not. దానిని గురించి మంత్రివర్యులు ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు. నాకిచ్చిన రిపోర్టులో ఇక్కడ చూచిన దానిలో ఒకటి కనిపిస్తోంది. అదేమంటే అనిమల్ కాస్ట్రేటెడ్ అనేది కనిపిస్తోంది. మిగతా వాటిమీద మంత్రిగారిని ఒకటి అడుగుతున్నాను. ఈ రోజు ఎంత డబ్బు వెచ్చించారు? అది సద్వినియోగం అయిందా దుర్వినియోగం అయిందా అనే విషయం గురించి వారు ఎప్పుడయినా ఆలోచించారా? నన్ను అడిగితే నూటికి 20 శాతంకూడ దానిపై ఇన్వెస్టు చేయలేదని చెబుతున్నాను. As a charge I am saying, whether the hon. Minister is in a position to refute facts and figures. రెండవది టెక్నికల్ శాంక్షన్ అంటారు

శ్రీ తోట రామస్వామి :—దయచేసి తిరిగి చెప్పండి.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—మామూలుగా పంచాయతీ సమితులలో పెట్టే డబ్బు నూటికి 50 శాతంకూడ సక్రమంగా సద్వినియోగం కాలేదు. తమరు పరిశీలన చేసినట్లయితే బ్లాకు డెవలప్‌మెంట్లన్నింటిలోను ఏవి కనబడుతున్నాయో అవి కనిపించడం లేదని చెబుతున్నాను. కావాలంటే నెల్లూరు రండి. కాంగ్రెస్ పార్టీ పర్‌పెచ్యుయల్‌గా పవరులో ఉండడానికి తయారుచేసిన ఇన్‌స్టిట్యూషను ఇది. ఈ ఇన్‌స్టిట్యూషన్‌లో ప్రథమంలోనే ప్రాతిపదిక వేస్తారు. అందులో గ్రూప్ తయారుచేసి ఏదైతే కన్‌సీల్ చేయాలో వానిని కన్‌సీల్ చేసి అక్కడనుంచి మూటకట్టుకుని వస్తారు. మంత్రులు సమాధానం చెబితే బాగుంటుంది. ఇక్కడ మాకిచ్చిన రిపోర్టులో

"Community Development and Panchayat Raj—Report for 1964-65 :

The Study Team on Community Development and National Extension Service under the leadership of Late Sri Balwantrai G Mehta appointed by the Committee on Plan Projects set up by the Planning Commission in 1967 has recommended the following three tiers of district administraion as the pattern of democratic decentralisation in the sphere of rural development.

1. Revitalised village Panchayats at village level,
2. Statutory, electivie and self-governing body called block council or Panchayat Samithi at Block level;
3. Representative body at district level called District Council or Zilla Parishad with only advisory and supervisory functions over Panchayat Samithis.

Government of Andhra Pradesh considered the recommendations of above Study Team and issued a White Paper on reorganisation of Local Administration indicateing among others the general Policy proposed to be pursued regarding democratic decentralisation of District Administration in this State. Accordingly, on 1st July, 1958 the scheme was implemented by setting up 20 ad hoc Panchayat Samithis one in each district

The general objectives of the Panchayat Raj administration are:

(a) to establish an integrated structure of local democratic or self-governing bodies linking the village with the District and to make the village Panchayat as a unit of Planning and execution of all schemes of rural development.

(b) to promote the initiative of the local people and to create conditions for maximum popular participation

(c) To develop sound leadership at all levels in the District necessary for the success of democratic institution ; and

(d) to provide at the disposal of Panchayati Raj bodies a development-oriented and efficient Administration.''

ఝూరోటా చెప్పానే అవిన్నీ సక్రమంగ ఉన్నయా—నెల్లూరులో అల్లూరు అనే కలవకపాలెం అని కోలారు అని ఉంది. అక్కడ మంచినీరు లేనప్పుడు రూరల్ ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయిక్రింద అడిగితే డబ్బుస్తామన్నారుగాని ఆలోచించలేదు. మాదగ్గర డబ్బు లేదు అందువలన మేము కార్యక్రమాలు చేయడంలేదంటే ఇది బెనిఫిషియల్ ఇంటరెస్టు అంటారా నాన్ బెనిఫిషియల్ ఇంటరెస్టు అంటారా—ఎందువలన రిసోర్సెస్ లేవు కారణం ఏమిటి—ఈ రోజు డబ్బులేదు జరగడం లేదని జిల్లా పరిషత్తులనుంచి సమితుల నుంచి అంటుంటే ఎందుకు డబ్బులేదు లోపం ఎక్కడని ఆలోచించారా? ఆ రిపోర్టు సభలో పెడితే ఆలోచించడానికి వీలుంటుంది ఊరికే మాటలవలన హామీలవలన పని కాదు. అంతా ఉటోపియన్ వర్ల్డ్‌లో జరిగిపోతున్నదికాని ఏక్చువల్ ఫాక్ట్సు అండ్ ఫిగర్స్ ఏమీ లేవు. మీరు బ్లాక్సు చూడకుండా తయారుచేస్తుంటే ఎలాగ. స్టాటిస్టిక్సునుబట్టి చెబుతున్నాను నేను, అధ్యక్షా టైము లేదు కాబట్టి ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను. ఇంకా చాల ఉన్నాయి.

Sri P. Venkatesam (Dharmavaram):—Sir, I am not supporting this Demand for Rs 6,41,61,000 Out of this, an amount of Rs. 3,77,03,000 is allotted for the staff and an amount of Rs. 16,20,000 is allotted to Speacial Telangana Development schemes So, the balance is about Rs. 2,26,23,000 only for providing amenities to the public.

Sri Thota Ramaswami :It is only expansion and development. మొత్తం 16 కోట్లు రూపాయలండి. రు. 6 లక్షలు కాదు.

Sri P. Venkatesam :—There are other allotments for education and minor irrigation.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఎలొకేషన్ వేరుగా చూడండి.

Sri P Venkatesam :—Anyway, this allotment is not sufficient for the developmental activities Further, this panchayati raj is said to be a decentralized department But actually it is not so. Even the Zilla Parishad Chairman or Samithi President has to look to the orders of the Government ; he has no independent powers, so, it is not at all a decentralized department. Added to this, there is a Commissioner for Panchayati Raj as the head of department; this office of Commissioner for Panchayati Raj is a fifth wheel in the coach One year's experience shows that this office is a source of obstruction instead of being a source of inspiration; it has not roused enthusiasm in the panchayati raj institutions. Files in many cases are badly delayed There is already a Director in the Secretariat for Zilla Parishads and Panchayat samithis I would like to suggest that just as there is a Director for Municipal Administration, we can have one departmental head for Panchayati Raj department. In between the Collector, and the Commissioner, there is no other office, there is only a Commissioner for Panchayati Raj who has got other activities of the Revenue Board to look after. Therefore, exclusively for the Panchayati Raj there should be a Director specially for the administration of the Panchayati Raj institutions. Besides, regional directors also should be appointed, four or five Regional Directors will help quick supervision and effective administration

With regard to the present administration of the Panchayati Raj institutions I have a few points to make. There are samithi presidents who have misappropriated thousands of rupees and though they are recommended for removal, the Government is not at all taking care to remove them It is an unhappy thing to see that presidents are being continued in their offices These presidents are collecting some amounts and are not remitting them into the treasury. With a view to collect small amounts as house tax, i e four annas or eight annas, they only assess Rs. 100 or Rs. 200 just to lessen their burden, and in this way the income of the panchayats is going down Now there is a proposal to appoint Village Level Workers as executive officers and we have yet to see how far this arrangement will be successful.

With regard to samithi administration, it is very regrettable to note that the staff in the samithis is very much and there is no workload for them; so many people are drawing salaries for nothing. For instance, there are mukhya-sevikas and grama sevikas and what is the workload allotted to them? The same is the case with regard to S.E Os. So, unnecessarily we are wasting funds on staff who have no work. So we have to see that some work is given to them or some people have got to be retrenched and absorbed in other branches of panchayati raj administration or in some other departments. We are blind to these facts.

With regard to education, no doubt there are a number of schools; but there are buildings ; the schools are kept in some sheds or in some choultries or temples; and the teachers are being transferred from place to place if they are not amenable to the samithi president or the gram sarpanch. Elementary education is not at all progressive because it is given to the panchayat samithis. When the Government

is giving so many grants under education to the samithis, why not the Government themselves take control of elementary education Besides, the samithis are doing only post office work of merely distributing the grants for education, medical, etc. For an effective administration of elementary education, why not the Government take it over.

As regards communications. it is a pitiable thing to see that there are no village communications in the blocks. When we complain about roads, they say that they have no grants We see that only Rs 8 0 lakhs is allotted for rural communications. That provision is not at all sufficient for rural communications; for maintenance of roads by Zilla Parishads, an amount of Rs. 1 51 crore is allotted and this also is not sufficient. I suggest that the provision for rural communications should be enhanced For drinking water also, the allotments are very meagre; there are many villages where there are no drinking water facilities, especially in Rayalaseema and more so in Anantapur district. We know that that district is facing famine and always there is failure of monsoons and there is water scarcity in Anantapur district. So, it is necessary that amount are allotted block-wise under minor irrigation, rural communications, drinking water, etc I do not know how these distributions are being made by the department.

Then, for veterinary staff like surgeons and compounders, an amount of Rs· 48,18,100 is allotted For Primary Education an amount of Rs. 17 0 crores is provided, for medical an amount of Rs. 34,62 700 is allotted and for primary health centres Rs. 1,47,49,000·

With regard to irrigation also, there is some provision. I suggest for irrigation there must be a cycle system· Now indiscriminate allotments are given according to pressures and where there are no pressures the allotments are not given. I suggest that there should be cycle system for providing irrigation facilities especially in backward areas and drought-affected areas should be given some preference in the matter of providing irrigation facilities

Under the Applied Nutrition Programme. there are 41 blocks. I feel that the poultry centres are not being successfully worked Some fowls are being stolen, some mis-used and in some eggs are taken out. It is more or less a losing programme and the centres are being mismanaged. The Government should see that these centres are effectively managed by the Samithis.

Regarding rural man power programmes, it is said that there are so many spill over works to be continued for completion of those works, the same requires Rs· 160 lakhs and the State Government is not in a position to take them up because the Centre is not giving grants The works are left in mid-way. So many works are half-done and in course of time there will not be any mark of work also The works are left out at such an unfinished stage' In this report, it is mentioned that the Government is addressing the Centre. Any way, our Government should come to the rescue and see that these works are completed or else they will be a waste

With regard to mobilising of resources and imposing additional taxes, we should know that we are already over-burdened and people at the village level are very much hard pressed with so many taxes and if the panchayats were to tax more at the village level where there is no income for an ordinary ryot it is really a horrible state of affairs On the other hand, the Government should see that they minimise the expenditure Why should we have so many Extension Officers at the block level? Why should we not amalgamate two blocks into one block? Why should we spend more amount on this wasteful department? You minimise the expenditure and see that there is no taxation on the public.

Regarding elections that are to come in the near future, I have to suggest that so many panchayats are to be bifurcated on the basis of Rs 1,000 income. But if these panchayats are to be bifurcated, you will have to see also how far they are viable and how far it will be workable. There will be a number of people who may misuse still further the funds of the bifurcated panchayats Any way the bifurcation should be done in such a way that there should be no misuse of power and with the consent or with the recommendations of the Collector these bifurcations are to be made There are some existing panchayats where the population of the villages will be less than Rs. 1,000 having also income of less than Rs 1,000, Such panchayats should be amalgamated with other panchayats also.

Regarding revised scales which is proposed, it should also be extended to panchyats. It is not yet implemented. It should be implemented in relation to panchayat staff.

With regard to recruitment to the posts of BDOs from Panchayat staff i.e, Managers, I would suggest that some Managers are to be promoted to the rank of BDOs so that there will be sufficient incentive and encouragement in the panchayat and samithi administration.

Regarding VLWs, I would like to mention that practically there is no work for them and it is suggested they will be taken as Group Assistants. If the Group Assistants were to be group Executive Officers, they will say "I have attended to the village level work relating to fees and other bills" while the President would complain about their office work. Instead of having dual work, it is better to bifurcate- some people to be taken as Village Level Workers and some people to be taken as Executive Officers· Dual work should not be entrusted. If any President were to complain and ask "Why you are not attending the office" the other man would say "I have gone to attend to village level work." Out of 10 village level workers, it is better to have 5 as Group Assistants and 5 as Village Level Workers· It is better to bring about division in the number than entrusting dual work which will give scope for evasion of work.

With these few words, I conclude my speech.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా. గుంటూరు జిల్లాను విభజిస్తూ నోటిఫికేషన్ ఇచ్చారు అన్నారు. ఇది పంచాయితీ సమితులకు కూడ అనువర్తించేది. రేపు జిల్లాపరిషత్తులు రెండు అయిపోతాయి. అసలు ఆ నోటిఫికేషన్ ఎపుడు ఇచ్చారు, అది డిప్యూటి చీఫ్ మినిస్టర్‌గాని, పంచాయితీరాజ్ మినిస్టర్‌గాని చెప్పవలసి ఉన్నది. ఆ నోటిఫికేషన్ వెంటనే టేబుల్‌మీద పెట్టిస్తారా? దానికి ఏదైనా టైమ్ ఉంటే ఆ టైమ్ లేప్స్ అయిపోతుంది.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—గుంటూరు, కర్నూలు, నెల్లూరు జిల్లాలను కలిపి నాలుగు జిల్లాలు చేసే నోటిఫికేషన్ ఇంకా ఇవ్వలేదు. నాదృష్టికి ఇంకా రాలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇచ్చారుగాని అది బయటకు రాలేదు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—నా దృష్టికి రాలేదు.

శ్రీ వెంకటరావు :—18 వ తేదీ గుంటూరు జిల్లా గెజిటులో పబ్లిష్‌చేసి కలెక్టరుగారు ఆబ్జక్షన్స్ కాల్‌ఫార్ చేశారు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—చూసి కనుక్కొంటాను.

అధ్యక్షా. గౌరవ సభ్యులు చాలామంది మాట్లాడారు. చాలా మంచి సూచనలు ఇచ్చినారు. వారందరికి నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు చెప్పుకొంటున్నాను. పంచాయితీరాజ్ గురించి బ్రాడ్‌గా రెండు విధాలైన అభిప్రాయాలు వెలిబుచ్చారు. పంచాయితీరాజ్ పనికిరాదని, ఇదంతా కుళ్ళిపోయిందని, అందుచేత దీనిని రద్దుచేయాలని ఒక ఎక్స్‌ట్రీమ్ వ్యూ—పంచాయితీరాజ్ చాలా బాగా పని చేస్తున్నదని ఒక వ్యూ—నేను ఈ రెండు వ్యూస్‌ను అంగీకరించటం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయితీ రాజ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌కూడ హ్యూమన్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సే ఇవి నడిపేవారినిబట్టి ఉంటుంది. మంచివారు ఉంటే బాగా నడుస్తుంది. చెడువారు ఉంటే చెడుగా నడుస్తుంది. ఏమైనప్పటికీ-బై అండ్ లార్జ్-పంచాయితీరాజ్ ఇనిస్టిట్యూషన్స్ బాగానే పనిచేస్తున్నాయని మనవి చేయటానికి నేను గర్వపడుతున్నాను. ఇపుడు చంద్రశేఖర రెడ్డిగారు చెప్పారు. ఎక్కువమంది ఎం. ఎల్. ఏలు—యీ పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షులు ఎం. ఎల్. ఏ. లు గా స్టాండ్ అయితే వారు గెల్చినారని పంచాయితీ సమితులయొక్క అధ్యక్షులయొక్క సహకారం లేకపోతే చాలామంది గెలవలేదని చెప్పినారు.

ఒక గౌ. సభ్యులు :—ఈ ఎలక్షన్స్‌కోసం పంచాయితీ సమితులు ఉన్నట్లుగా వారు చెప్పేమాట అర్థం అవుతుంది.

శ్రీ టి రామస్వామి :—ఏమైనప్పటికీ—అంత చెడ్డవారైతే వీరంతా తప్పు పనులు చేసేవారైతే అసలు ప్రజల విశ్వాసం ఎలాగ వారు సంపాదిస్తారు? అటువంటి వారైతే ప్రజా విశ్వాసం కోల్పోకుండా ఉంటారా?—అని అడుగుతున్నాను. ఏదైనా ఎక్కడైనా పొరపాట్లు ఉండవచ్చును. పొరపాట్లు ఉంటే—మా దగ్గరకు వస్తే చూస్తాము. ఇవి ఏమీ పని చేయటం లేదని, అంతా తినేస్తున్నారని, ప్రభుత్వం ఏమీ

యాక్షన్ తీసుకోవటం లేదని గున్నయ్యగారు అన్నారు. యిపుదు ఎంతమందిపైన యాక్షన్ తీసుకున్నామంటే — ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటులో 22 మంది ఇవాళ సస్పెన్షన్‌లో ఉన్నారు; ఇద్దరు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్‌తో కలిపి మాకు కంప్లెయింట్ వచ్చిన వెంటనే రిపోర్టు కాల్‌ఫర్ చేస్తున్నాము. త్వరలో యాక్షన్ తీసుకొంటున్నాము. అయినప్పటికీ పి. సి. ఎ. రూల్సు ప్రకారం వారికి కొన్ని హక్కులు ఉన్నవి. అప్పుడు. కొంత ఆలస్యం అవుతుంది. మేము త్వరితగతిగానే యాక్షన్ తీసుకొంటున్నామని మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

వాటర్ సప్లయి గురించి ఈ ఉదయము మే ప్రశ్నల సమయంలో గౌరవసభ్యులకు నేను చాల విషయాలు మనవిచేసినాను. ఇంకా 13,923 గ్రామాలలో మంచినీటి సప్లయి చేయాలి. అందులో 9,459 గ్రామాలు స్పిల్ ఓవర్ వర్క్స్. వేరియస్ స్టేజెస్ ఆఫ్ కంప్లిషన్‌లో ఉన్నాయి. అవి పూర్తి చేయాలి. ఇంకో 4,463 గ్రామాలు చెక్‌చేసి ఆ గ్రామాలలో మంచినీటి సప్లయి చేయాలి. ఇది త్వరలోనే పూర్తిచేద్దామని మేము అనుకుంటున్నాము. 1963-64 లో సర్వే కండక్టుచేసి తీసుకొన్నటువంటి గ్రామాల గురించి నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఎవరైనా గౌరవ సభ్యులు, ఏవైనా గ్రామాలు పొరపాటున మరచిపోయినట్లయితే మా దృష్టికి తీసుకువస్తే వాటినికూడ ఇన్‌క్లూడ్‌చేసి మంచినీటి సప్లయి కలుగజేయదానికి ప్రయత్నం చేస్తామని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

మైనర్ యిరిగేషన్ గురించి చాలామంది చెప్పినారు. 5 సంవత్సరాలకు ఒకసారి సైకిల్ సిస్టమ్ పెట్టాము. అన్ని మైనర్ యిరిగేషన్ టాంక్స్ 5 సంవత్సరాలకు ఒకసారి మరమ్మతు అవాలి అని. 1/5th of the amount required, is spent every year. ఈ సైకిల్ సిస్టమ్‌లో చాలమటుకు మనం చేస్తూనే ఉన్నాము. గత సంవత్సరం అంతకుముందు సంవత్సరం ధనాభావంచేత అంత ప్రొవైడ్ చేయలేక పోయినాము. ఈ సంవత్సరం సైకిల్ సిస్టమ్‌కు కావలసిన ధనాన్ని మనం ప్రొవైడ్ చేసినాము. రు. 54.4 లక్షలు యివ్వడం జరిగింది. రెస్టొరేషన్ ఆఫ్ టాంక్స్‌కు 25 లక్షల రూపాయలు. తెలంగాణాలో ఉండే చెరువులకు యింకా 28.2 లక్షలు ప్రొవైడ్ చేయడం జరిగింది. ఎప్పుడో నిర్ణయించినటువంటి ఎకరానికి మూడున్నర రూపాయి చాలడం లేదని చాలమంది కంప్లయింట్ చేస్తున్నారు. అది ఆలోచనలో యున్నది. అని పి. డబ్లు. డి వారు ఆలోచన చేస్తున్నారు. 6 రూపాయలు పెట్టవలెనా, లేక మధ్యన యింకేమైనా పెట్టాలా అనేటటువంటి ఆలోచన యున్నది. ఆ ఆలోచన త్వరలోనే ఏదో ఒక కార్యరూపం దాలుస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. రూరల్ మాన్ పవర్ గురించి గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడినారు. అది యిదివరకు సెంట్రలీ స్పాన్సర్‌డ్ స్కీముక్రింద ఉండేది. సెంట్రలీ స్పాన్సరడ్ స్కీముక్రింద ఉన్నప్పుడు అంతాకూడ సెంటరే భరించేది. ఇవ్వాళ ఆ సెంట్రల్లీ స్పాన్సరడ్ స్కీమ్స్ స్టేటుకు యిచ్చివేయడం అయింది. ఈ ఏడు 20 లక్షల రూపాయలు ప్రొవైడ్ చేసినాము. అన్ని స్కీమ్స్‌కు 162 లక్షల రూపాయలు ప్రొవైడ్ చేయడం సాధ్యం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఉన్నటువంటి రిసోర్సెస్‌ను బట్టి 20 లక్షలు ప్రొవైడ్ చేసినాము. ఇవన్నీ సేఫ్ స్టేజికి తీసుకువచ్చి ఆపుజేస్తే

బాగా ఉంటుంది. అన్నీ ఒకనాడు పూర్తిచేయడం సాధ్యమయ్యేటటువంటి విషయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. కమ్యూనికేషన్స్‌కు కూడ గత సంవత్సరంకంటె ఈ సంవత్సరం ఎక్కువ ప్రొవైడ్ చేయడానికి అవకాశం కలిగింది ఒక కోటి 51 లక్ష ప్రొవైడ్ చేసినాము ఇది చాలదనే విషయం నాకుకూడ తెలుసు జిల్లాపరిషత్‌లో ఉండే రోడ్లన్నీ లెక్కవేస్తే 2 కోట్ల 20 లక్షల రూపాయలకంటె ఎక్కువే కావలసి యుంటుంది. కాని మనదగ్గరవుండే ఆర్థిక వనరులబట్టి యింతకంటె ఎక్కువ ప్రొవైడ్ చేయలేకపోయాము. చాల జిల్లాపరిషత్తులు వాళ్ళ డబ్బులోనుంచే పెట్టి రోడ్లను కొంచెం బాగానే బాగుచేస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఎలక్షన్స్ వాయిదా వేయడం గురించి చాలామంది మాట్లాడారు. ఎలక్షన్స్ వాయిదా వేయడం అవసరం అయింది. ఎందుచేతనంటే—అడ్మినిస్ట్రేషన్ అంతా లా అండ్ ఆర్డర్ సిట్యుయేషను గురించి ఎమ్బరాస్ అయింది. పంచాయితీ ఎలక్షన్స్ అంటే యించుమించు జనరల్ ఎలక్షన్స్ అంత. అంతకన్న ఎక్కువమందే ఓటు చేస్తారు. జనరల్ ఎలక్షన్స్‌లో 70 పర్సంటు ఓటు చేస్తే పంచాయితీ ఎలక్షన్సులో 90 పర్సంటు ఓటు చేస్తారు గ్రామంలో ఉండేవాళ్ళందరిచేత ఓటు చేయించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు. కాబట్టి ఎక్కువమంది ఓటు చేస్తారు. ఉద్యోగస్థులందరు దీనిలో ఉన్నందువల్ల ఎలక్షన్స్ జరపడం సాధ్యం కాకపోయింది అందుచేత ఒక సంవత్సరం ఎక్స్టెండ్ చేయడం జరిగింది. పంచాయితీ ఎన్నికలు వాయిదా వేసిన తరువాత పాత పంచాయితీ సర్పంచ్‌లచేత ఎన్నిక చేసుకోడం సాధ్యం కాదుకాబట్టి పంచాయితీసమితి ఎన్నికలు జిల్లాపరిషత్ ఎన్నికలు వాయిదా వేయడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం మరో ఉద్దేశంతో చేయలేదు. అందరు కాంగ్రెస్‌వాదులే ఉన్నారా? కమ్యూనిస్టులు ఉన్నారు. స్వతంత్రపార్టీవారు ఉన్నారు. మాకు సాధ్యంకాక ఎలక్షన్ పెట్టడం వీలుగాక వాయిదావేయబడిందిగాని పవర్‌లో కొందరిని ఒక సంవత్సరం ఉంచితే ఏదో జరుగుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

బైఫర్‌కేషన్ ఆఫ్ పంచాయిత్స్ గురించి యిదివరకు ప్రశ్నల సమయంలో మనవిచేశాను. జి. ఓ. ఇష్యుచేసినాము. జి ఓ. టేబుల్‌మీదకూడ పెట్టినాము. త్వరలోనే బైఫర్‌కేట్ చేయమని కలెక్టర్సుకు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ యివ్వడం అయిందని మనవి చేస్తున్నాను అమాల్గమేషన్ విషయంలో యాక్టు అమెండ్ చేయాలి. యాక్టు అమెండ్ చేయకుండా అమాల్గమేట్ చేయడానికి అవకాశం లేదు. అందుచేత త్వరలోనే యాక్టు తీసుకువచ్చి అమాల్గమేషన్‌కు కూడ ప్రయత్నం చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రత్న సభాపతి :—అమాల్గమేషన్ అన్నారు. సమితి అమాల్గమేషనా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—కాదు. అమాల్గమేషన్ ఆఫ్ స్మాల్ పంచాయత్స్. ఒక్కొక్కచోట 400, 500 మందిజనాభా యున్న పంచాయితీలు కూడ ఉన్నాయి. అవి అంత చిన్నవి. కాకుండా పెద్దవి చేద్దామని అనుకుంటున్నాము. అమాల్గమేషన్‌కు యిప్పుడు యాక్ట్ ప్రకారం మనకు అధికారం లేదు. యాక్ట్ అమెండ్ చేస్తేనేగాని వీలు కాదు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఈ జి. ఒ. వర్తించదా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—వర్తించదు. ఇది బైఫర్‌కేషన్‌కు మాత్రమే.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి —రెవెన్యూ విలేజెస్ సేమ అయినప్పుడు యిప్పుడు పంచాయితీలు ఉన్నవాటిని విడదీయడం లేదా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అదే యిప్పుడు మనవి చేశాను. విడదీయడం గురించి జి. ఒ. యిచ్చాము. చిన్న చిన్న పంచాయితీలు ఉన్నట్లయితే అవి కలవడం గురించి యాక్ట్ అమెండ్ చేయాలి. (interruption) అదే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఎలక్షన్‌కు ముందే పాస్ చేద్దామనే ఉద్దేశ్యం యున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మీరందరు కోఆపరేట్ చేస్తే తప్పకుండా ఎలక్షన్‌కు ముందే తీసుకువద్దాము.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అమాల్గమేషన్‌కు యాక్ట్ అమెండ్ చేయాలి. వేరే యాక్ట్ తీసుకురావాలి అన్నారు. అది ఎలక్షన్ లోపుగా చేయకపోతే మీరు చెప్పాల్సిన అవసరం ఏమి యున్నది ? అది ఎలక్షన్ లోపుగా చేస్తామని కమిట్‌మెంటు కావాలి.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రయత్నం చేస్తాము. పాస్ కాకపోతే నేను ఏమి చేయను ? పాస్ కావాలంటే ఎన్ని ఉన్నాయి. ఇవన్నీ చూసిన తరువాత చూద్దాము.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి .—బైఫర్‌కేషన్ సమస్యమీద ప్రయత్నం అని అన్నారు. ఇదివరకే ఆ సమస్య వచ్చినది ఎలక్షన్స్‌కు ముందె ఆ పని పూర్తి చేయకపోతే ఇబ్బంది వస్తుంది. అక్కడ వోటర్స్‌కుకూడ చాల కొత్త సమస్యలు వస్తాయి. మరల ఒక సంవత్సరం అవకాశం దొరికినాక కూడ ఎలక్షలోగా వేయడానికి ప్రయత్నం అని అనడంలో మంత్రిగారి ఉద్దేశ్యం ఏమిటి ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—నా ఉద్దేశ్యం ఏమి లేదు. బైఫర్‌కేషన్ యిప్పుడే చేస్తారు. జి. ఒ. యిస్యూ చేశాము. కలెక్టర్స్‌కు యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చాము. బైఫర్‌కేషన్ కాకుండా అమాల్గమేషన్ ఆఫ్ పంచాయిట్స్ యిప్పుడు యాక్ట్ ప్రకారం వీలు లేదు. అందుచేత అమెండ్‌మెంటు తీసుకువస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రూప్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్స్ విషయం చాలమంది గౌరవసభ్యులు సమర్థించినారు. త్వరలోనే దీనిని అమలులోకి తీసుకువద్దామని మా ఉద్దేశ్యం. కలెక్టర్స్‌ను కూడ వెంటనే గ్రూప్స్ ఏర్పాటుచేసి వీళ్లను అప్పాయింట్ చేయవలసిందని కోరడం జరిగింది. త్వరలోనే తీసుకువస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం రెండు క్రొత్త విషయాలు పెట్టినాము. Matching grants for collection of taxes. 75% of taxes collect చేస్తే $7\frac{1}{2}\%$, ...

శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి ,—ఇస్యూచేసిన జి.ఒ. ప్రకారం వెయ్యి రూపాయలుఉంటే గాని, వెయ్యి జనాభా ఉంటేగాని అని ఉన్నది. కాని 64లోనే కొన్ని గెజిట్ నోటిఫికేషన్ అయి సెపరేటు చేయాలని వచ్చినప్పుడు అప్పుడు అపుదల చేశారు. అవి యిప్పుడు మేజర్ పంచాయిట్సు అయినాయి. వాటికికూడ యిది వర్తిస్తుందా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—64లో చేసిన దానికి దీనికి సంబంధంలేదు. డినొవొ ఫ్రెష్‌గా చేస్తారు.

శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి :—మేజర్ పంచాయితీలను split చేయడానికి వీలులేదు గదా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మేజర్ పంచాయితీలు వీలులేదు, ఈ క్రైటీరియాకు సరిపోతే split చేస్తారు బైఫర్‌కేట్ చేస్తారు.

శ్రీ జి. బి. అప్పారావు :—బైఫర్‌కేషనుకు దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటే చేస్తారా? కలెక్టరు అవసరమైన చోటల్లా చేస్తారా ? దరఖాస్తులు పెట్టనక్కరలేదా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—దరఖాస్తులు అక్కరలేదు. కలెక్టరే ఉద్యోగులందరి దగ్గరనుంచి రిపోర్టు తెప్పించి చేస్తారు. ఎవరైనా చెప్పినప్పటికీ కూడ తప్పు ఏమి లేదు తప్పకుండా కన్సిడర్ చేస్తారు. టాక్సు 75% కలెక్టుచేస్తే ఆంధ్రలో $7\frac{1}{2}\%$ తెలంగాణాలో 10% యివ్వడానికి, అంతకన్న ఎక్కువ కలెక్టుచేస్తే ఆ పర్సంటేజ్ పెంచడానికి ఒకస్కీము పెట్టినాము. దానికి 12 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది మొబిలైజేషన్ ఆఫ్ టాక్సెస్ ; క్రొత్త టాక్సెస్ అవి వేసుకుంటే మొత్తం గ్రామానికి సంబంధించి ఏవైనా కార్యక్రమాల కొరకు, దానికికూడ మాచింగ్ గ్రాంట్ యివ్వడానికి 20 లక్షల రూపాయలు కేటాయించడం అయింది, దానిని పంచాయితీలన్నీ ఉపయోగించుకుంటాయని నేను ఆశిస్తున్నాను తరువాత —పంచాయితీలకో ఆదాయం వచ్చే కార్యక్రమాలు చేయడానికి —పోరంబోకులు వుంటే అందులో మొక్కలు నాటడానికి, లేకపోతే చెరువులు మరమ్మతు చేయడానికి, ఫిషరీస్ విషయంలో కొంత బాగుపరచడానికి — State Bank తో మాట్లాడుతున్నాం — వారేమైనా అప్పులుయిస్తే, నాలుగైదేళ్లలో తీర్చుకోడానికి వీలయ్యేట్లుగా వుంటుందేమో—వారితో మాట్లాడుతున్నాం

తరువాత, గున్నయ్యగారు, యితర స్నేహితులు హరిజనులకు కేటాయించవలసిన 15% కేటాయించడంలేదని, అది కేటాయించేలాగా చూడమని చెబుతున్నారు; ప్రభుత్వంయొక్క వుద్దేశం general funds లో నుండి పంచాయితీ సమితి, జిల్లా పరిషత్తుకూడా 15% హరిజనులయొక్క సంక్షేమంకొరకు ఖర్చుపెట్టాలనే. అది మేముకూడా watch చేస్తున్నాం, ఎవరయినా ఆ విధంగా provide చేయడంలేదని మా దృష్టికి తీసుకువస్తే తప్పకుండా provide చేసేట్లు చూస్తాం.

తరువాత, యిది గాంధి సెంటినరీ యియర్ కాబట్టి హరిజన చేరీస్‌లోగాని, పేటలలోగాని ఏ కార్యక్రమం చేయదలచుకున్నప్పటికీకూడా పంచాయితీసమితి general funds నుండి చేయవచ్చు. దానికి contribution కూడా ఏమీ అక్కరలేదని తీర్మానించడం జరిగింది. దానినిబట్టి కార్యక్రమాలు జరుగుతాయని నేను ఆశిస్తున్నాను.

తరువాత, అక్కౌంట్సు అండ్ ఆడిట్ విషయం చాలామంది చెప్పారు— ఆడిట్ సవ్యంగా జరగాలని, ఏ యిన్‌స్టిట్యూషన్ అయినప్పటికి ఆడిట్ బాగాజరిగితేనే ఆ యిన్‌స్టిట్యూషన్ యొక్క పరిపాలన బాగా వుంటుందని. అందుచేతనే, అదంతా సక్రమంగా జరగడంకోసమే ఒక అక్కౌంట్సు ఆఫీసర్‌ను వేశాము. 'కంకర్ అండ్

ఆడిట్ సిస్టమ్' ను యింట్రడ్యూస్‌చేసి, ఎప్పటికప్పుడు ఆడిట్ చేయడానికికూడా ఏర్పాట్లుచేయడం జరిగినది. ఇంకా, కమిషనర్, పంచాయితీరాజ్ ఆఫీసులో డెప్యూటీ ఆడిట్ జనరల్‌రాంక్‌లో వుండే ఆయన్ను వేసుకుందామని, ఆయన సూచనల ప్రకారం దీనిని ఏ విధంగా అలపరిస్తే బాగుంటుందో ఆలోచించవలయునని కూడా ప్రభుత్వానికి దృష్టిలో వుందని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వి. సుబ్బరామిరెడ్డి :—Pre-audit విషయం ఏమైనా చెబుతారా?

శ్రీ తోట రామస్వామి :—Pre-audit చాలా ఖర్చుతో కూడినపని. డబ్బు వుంటే ఆలోచిస్తాం. తరువాత, ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటర్స్ గురించి శివయ్యగారు చెప్పారు—అన్ని ఫిర్కా హెడ్‌క్వార్టర్సులో ఒక ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటర్ పెట్టాలని. ఇవాళ వున్న ప్రయిమరీ హెల్తు సెంటర్సుకే మనం పూర్తిగా డబ్బు యివ్వలేక పోతున్నాం. పరిస్థితులు బాగావుంటే, యింకా 2, 3 కోట్లు provide చేయగలిగితే తప్పకుండా ప్రతి ఫిర్కాకు ఒక ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటర్ చొప్పున పెట్టడానికి ప్రభుత్వానికి అభ్యంతరమేమీ లేదు తప్పకుండా పెట్టవచ్చు. ఇప్పుడుకూడా 400 పై చిల్లర ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటర్సు ప్రత్యేకంగా రూరల్ ఏరియాస్‌లో—చిన్న గ్రామాలలో మనం పెట్టుకోవడం జరిగింది. అవన్నీ బాగా పనిచేస్తున్నవి. అందుచేత, మన ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపడితే యింకా వాటిని పెంచుకోవడానికి ప్రభుత్వానికి అభ్యంతరముండదని నేను మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఒక విషయం క్లారిఫై చేయండి. కొత్తగా ఎవరయినా అర్జీలు పెట్టుకున్నారా? పెట్టుకుంటే, అందులో ఎవరికైనా గ్రాంట్ చేశారా? లేక రెండవ ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటర్ పెట్టడానికి వీల్లేదు అని చెప్పారా?

శ్రీ తోట రామస్వామి :—కొన్నిచోట్ల రెండుకూడా ఉన్నాయి. పూర్వం సిస్టం ప్రకారం 448 వుండాలని, యిప్పుడు 321 బ్లాకు అయింది. కొన్నిచోట్ల ఉన్నాయి, last year ఒక decision తీసుకోవడం జరిగింది. Public Health Department వారు—మీరు ఎక్కువ Primary Health Centers పెట్టవద్దు, మావద్ద డబ్బులేదు; మేము యివ్వలేము అని చెప్పడం జరిగింది, కాని యీ సంవత్సరం మేము చెబుతున్నాం—ఒక్క Primary Health Centre కూడా లేని అయిదారు బ్లాక్సులో పెట్టాలని, న్యాయంగా అక్కడ ఒకటి పెట్టాలి—నేను హెల్త్ మినిస్టర్‌గారితో మాట్లాడాను. ఆయనకూడా—'కన్సిడర్ చేద్దాం' ఎంతఅవుతుందో పంపించండి, మనం కూర్చుని మాట్లాడుదాం అన్నారు

శ్రీ బి రత్నసభాపతి :—ఒక బ్లాకులో ఒక సెంటర్ వుండగా రెండవదానికి అప్లికేషన్ పెడితే దానిని కన్సిడర్ చేసే పరిస్థితిలో ఉన్నదా ప్రభుత్వం?

శ్రీ తోట రామస్వామి :—లేదు ఇప్పుడే 448 సెంటర్సులోనే పెట్టలేక పోయినాం, యింకా పెట్టాలి. ఇవన్నీ పెట్టినతరువాత రెండవదానిని గురించి ఆలోచించాలి.

డాక్టర్ టి.వి.యస్. చలపతిరావు :—ఒక ప్రయిమరీ హెల్త్ సెంటరును మోడెల్ సెంటర్‌గా తీసుకుని, నార్మల్‌గా, annual budget దానికి ఎంత

అవుతుందో work out చేశారా? ఆ విధంగా work out చేస్తే, యిప్పుడు ఉన్న resources ప్రకారం gap ఎంతవుంటుందో నిర్ణయిస్తే, దానిని local villages గాని సమితిగాని meet కావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ lines పై ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ తోట రామస్వామి :—చేశారు. ఒక Primary Health Centre కి 52 వేల రూపాయలు అవుతుంది. మనం 34 వేల రూపాయలు—maximum—యిస్తున్నాం. ఇంకా 18 వేల రూపాయలు ఎక్కువకావాలి.
అది పంచాయితి సమితి యిప్పుడు భరిస్తున్నది. అది పంచాయితీ సమితిలో వుంచాలి, జిల్లా పరిషత్తులో వుంచాలి, అట్లా అయితే బాగుంటుంది అని చాలా మంది స్నేహితులు సలహా చెప్పారు. అదికూడా ప్రభుత్వ ఆలోచనలోవున్నదని, దానిపై యింకా డెసిషన్ ఏమీ తీసుకోలేదని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మెడికల్ డిపార్టుమెంటు క్రిందనే వుంచితే బాగుంటుంది గదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—లేదు. కేవలం ఉద్యోగులే గాక, అక్కడ స్థానిక పరిస్థితులు తెలిసినవారు manage చేస్తే బాగుంటుందని వారికి అప్పగించడం జరిగింది.

ఎడ్యుకేషన్ విషయమైకూడా చాలా మంది స్నేహితులు చెప్పారు—ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్ గవర్నమెంటు తీసుకోవాలని ఇవన్నీ యిదివరకే ఆంధ్ర ప్రాంతంలో, ఎప్పటినుంచో తాలూకా బోర్డులు నిర్వహిస్తున్నాయి, అట్లాగే సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ డిస్ట్రిక్టు బోర్డులు manage చేస్తున్నవి. ఇప్పుడు కొత్తగా తెల్పిన పెద్ద మార్పు ఏమీ లేదు. అయినప్పటికీ కూడా ఒక ఆలోచన వుంది—వారికి కొంచెం ఎక్కువ బాధ్యతలను అప్పగిద్దామని ఇంత grant అని మనం యిచ్చి, ఎక్కువ అయినప్పటికి. తక్కువ అయినప్పటికీ పూచీ అంతా వహించేట్లుగా చేస్తే బాగుంటుందేమోననే ఆలోచనవుంది.

ఇంక కేటాయింపులుకూడా—6 కోట్లే అవి కాదు; అవి budget లోనూ పంచాయితీరాజ్‌కు వచ్చే మొత్తాలు వున్నాయి; అదంతాకలిపితే 50 కోట్లు అవుతుంది; అందులో హెచ్చు భాగం—27.24 కోట్లు—ఎడ్యుకేషన్‌కి వుంది. తక్కువేమీ provide చేయడం లేదు. అయినప్పటికీకూడా, యిది సరిపోతుందనిగాని, యింతకంటే హెచ్చుగా యివ్వడానికి వీల్లేదనిగాని, అవసరం లేదనిగాని చెప్పడం లేదు తప్పకుండా ఎక్కువ కేటాయింపులుచేస్తు గ్రామాలు పురోభివృద్ధికి పంచాయితీరాజ్‌ద్వారా కృషిచేస్తామని మనవిజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

DEMAND NO. XXXV

Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works, for Rs. 6,41,61,000

Mr. Speaker :—The question is-

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development, Projects, National Extension service and Local Development works etc. by Rs. 100

గ్రామ పంచాయతీ ఎన్నికలు ప్రజాస్వామ్యయుతంగా ఉంచుటకు సర్పంచ్ నేరుగా ప్రజలనుండి ఎన్నుకోబడునట్లు చేయజాలని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs 6,41,61,000 for Community Development Projects etc , by Rs 100

సి. డి. ఫండ్స్ క్రింద రాష్ట్రంలో ఇచ్చిన అప్పులపై ప్రకటించిన విధముగా ¼ సబ్సిడి డిక్లేర్ చెయ్యకుండా వున్న ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా—

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Commuity Development Projects etc., by Rs 100

ఉద్యోగస్థుల జీతాలు తప్ప అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు సరిపడ్డ మొత్తాన్ని కేటాయించనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs 100

పంచాయితీలు, సమితులు, జిల్లాపరిషత్తుల ఎన్నికలు జరపక వారి కాలాన్ని మరొక సంవత్సరం పెంచి ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థ ముఖ్య లక్ష్యాన్నే నిర్లక్ష్యం చేసినందులకు

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

For not utilising usefully the spacious building purchased by the Government for the Gramsevak Training Centre at Anakapalli, Visakhapatnam District inspite of agitation by the public to hand over the building to Agriculture Department to house its various offices situated in different rented buildings at Anakapalli.

To reduce the allotment of Rs 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

కృష్ణాజిల్లా మండపల్లి గ్రామ పంచాయతీ మాజీ అధ్యక్షులు పంచాయితీ సొమ్ము అపహరించినందున సర్చార్జి సర్టిఫికెటు జారీ చేసినప్పటికి, సదరు మాజీ సర్పంచ్ గుడివాడ రామచంద్రరావు తన పేరుతో వున్న ఆస్తులను అక్రమ బదిలీలు చేయుచున్నప్పటికి ప్రభుత్వం పక్షపాతంతో వ్యవహరిస్తున్నందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను —

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :- The question is :

To reduce the allotment of Rs, 6,41,61,000 for Community Development Projects etc.. by Rs. 100

వెంగళరావు రిపోర్టు అమలు పర్చుటకు ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేనందుకు ప్రభుత్వ విధానాన్ని విమర్శించుటకుగాను —

The cut motion was declared negatived.

Sri B. Ratnasabhapathi :—The pressed for a division

The House divided.

Ays—23
Noes—82

The cut motion was negatived

Mr. Speaker :— The question is-

To reduce the allotment, of Rs 6,41 61,000 for Community Development Projects etc , by Rs, 100

కృష్ణాజిల్లా మండపల్లికి పంచాయితీ సమితికి చెందిన బైరపపట్నం గ్రామ సర్పంచ్ పంచాయితీ సొమ్ము దుర్వినియోగం చేసినట్లు రుజువైనప్పటికి సర్పంచ్‌ను పదవి నుంచి తొలగించకుండా పక్షపాతంతో వ్యవహరిస్తున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించుటకుగాను —

To reduce the allotment of Rs. 6 41,61,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development works by Rs. 100

As the Government failed to sanction to hand over the P S. Roads (from Lugga Agraharm to Illattur Road (2) Nagadi to Jagannadapuram (3) Nagalapuram to Pandur to the administration of Z P. Chittoor.

To reduce the allotment of Rs 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

As the Government failed to take over the Road from Tirupati to Rayalacheruvu in Puttur Tq., from Zilla Parishad Chittoor inspite of Z.P. Chittoor's resolution dt. 5-10-1968.

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

As the Government failed to take over the Zilla Parishad Road from Tirupati to Pachikapallem in Chittoor District as recommended by Zilla Parishad Chittoor on 5-10-1968.

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc , by Rs 100

As the Government failed to take over the Chittoor Z.P. Road from Karventinagaram to Penumur Road inspite the Chittoor Zilla Parishad recommendation on 5-10-1968.

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Develampet Projects etc,, by Rs. 100

As the Government has not sanctioned to transfer and take over the Karventinagaram Panchayat Samithi Road from Annur to Development to Zilla Parishad, Chittoor

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

As the Government did not sanction to transfer the Road from Chavatagunta-Devakmpet Road upto Kottapalli Metta from Karvetinagaram Panchayat Samithi to Chittoor Zilla Parishad Administration

To reduce the allotment of Rs. 61,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

As the Government failed to sanction to take over the Road from Pennalurpet to the Road connecting Tiruttani Nagalapuram from Panchayat Samithi and Zilla Parishad in Chittoor District (This road is in Pichatur P. S. in Chittoor District.)

To reduce the allotment of Rs 6,41,61,000 for Community Development Projects etc , by Rs 100

As the Government failed to sanction to hand over Pichattur to Panchayat Samithi Road from Ramagiri to Vengalattur to the Administration of Zilla Parishad, Chittoor.

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc.,by Rs. 100

As the Government failed to sanction to transfer Puttur Panchayat Samithi Road from Taduker Railway Station to Anupalli (Via) Rayalacheruvu to the Administration of Zilla Parishad, Chittoor.

To reduce the allotment of Rs. 6,41 61,000 for Community Development Projects etc , by Rs. 100

As the Government did not sanction to transfer Karvetnagaram Samithi Road to Chittoor Zilla Parishad from Surandranagaram to Annur.

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc , by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా, నర్సరావుపేట తాలూకాలోని వినుకొండ-పరుచూరు రోడ్డు పూర్తిగా చేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs 100

గుంటూరు జిల్లా, నర్సరావుపేట తాలూకా పూనూరు-పసుమర్రు రోడ్డు 1956 సం. లో ప్రారంభించినప్పటికీ యింతవరకు పూర్తి చేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా, నర్సరావుపేట తాలూకా, మారుటూరులో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రము స్థాపించుటకు లోగడనే ఆ గ్రామస్థులు 10 వేల రూపాయలు నగదుగా డిపాజిట్టు చేసినప్పటికి యింతవరకు నిర్మాణం చేయక జాప్యం చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వము విమర్శించుటకు గాను.

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా, చిలకలూరిపేటలో రక్షిత మంచినీటి పథకం అమలు పర్చకుండా జాప్యం చేస్తునందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

1964 సం. నాటికి గ్రూపు గ్రామాలతో కలసివున్న పంచాయితీలను విడదీయుటకు నోటిఫై చేసి కూడ యింతవరకు అట్టి పంచాయితీల నిర్మాణం విషయంలో జాప్యం చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projectc etc, by Rs. 100

పంచాయితీరాజ్ వలన ప్రభుత్వమునకు విపరీతముగా వస్తున్నవి. అందువలన దీనిని రద్దుచేయవలయును కాని చేయడంలేదు కనుక నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs 6,41,61,000 for Community Development Projects etc,, by Rs 100

సర్పంచ్ గ్రామ పంచాయితీ పరుకాలలోని 10 వేల రూపాయలు కాజేసిన దానిపై చర్య గైకొననందులకు గాను

To reduce the allotment of Rs 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

పరుకాలలో పరిశ్రమలు స్థాపించనందులకుగాను మరియు ఇండస్ట్రీలు స్థాపించనందులకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs 100

పంచాయితీ సమితులకు అసలు బడ్జెటు లేనందువలన దీనివలన ప్రభుత్వమునకు కూడా నష్టముగానున్నది. అందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc . by Rs 100

గుంటూరు జిల్లా చిలకలూరిపేట-ఏలూరు-సందెపూడి, తుర్లపాడు గ్రామాల వరకు రోడ్డును సమితిగాని, పరిషత్తుగాని తీసుకోనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs 100

గుంటూరు-పర్చూరు రోడ్డునుంచి వింజనంపాడు, చెమెళ్లమూడి, కాట్రిపాడు సవ్వపాడు, పల్లపాడు, గ్రామాలమీదుగా వంగిపురం వరకుపోవు రోడ్డును గత 4సం. నుండి ప్రపోజల్సు వున్నప్పటికి యింతవరకు జిల్లా పరిషత్తు రోడ్డుగా తీసుకొనక జాప్యం చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc., by Rs. 100

జిల్లా పరిషత్తులలో పక్షపాతంతో తరచు ఉపాధ్యాయుల అక్రమ బదిలీలు జరుగుచున్నందున ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 6,41,61,000 for Community Development Projects etc, by Rs. 100

పంచాయితీ సమితులలో తరచు ఉపాధ్యాయుల బదిలీలు చేస్తున్నందున, బోధనా పద్ధతి సక్రమమైన పద్ధతిలో నడపుటకు అంతరాయం కలుగుచున్నందున, అక్రమ బదిలీల నాపుటకు యత్నించనందున ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను

The Cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"That Government be granted a sum not exceeding Rs. 6,14,61,000 under Demand No. XXV, Communito Development Projects, National Extension Service and Local Development Works.

The motion was adopted.

DEMAND NO. XXVI-LABOUR AND EMPLOYMENT FOR Rs. 1,46,63,700.

Sri G. Sanjiva Reddy :—Sir, I beg to move :

"That Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,46,63 700 under Demand No. XXVI, Labour and Employment"

Mr. Speaker :--Motion moved. Now, cut-motions.

Sri G. Latchanna :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs 100

To criticise the Government for the failure for not providing employment facilities to the unemployed and giving scope for rapid increase of employment year and year.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Polisetti Seshavatharam :— Sir I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1,46 63,700 for Labour and Employment by Rs 100

రాష్ట్రంలో నిరుద్యోగము పెచ్చు పెరిగిపోయినందుకు నిరసనగా కనీస కూలి రేటు నిర్ణయించ లేనందుకు నిరసనగా.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Md. Rajabali :—Sir I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

మున్సిపల్ కార్మికులకు ఇచ్చే సౌకర్యాలను అమలు జరుపుటలో విఫలమవుతున్న ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri S. Vemaiah —Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs 100

For Failure of the Government to solve the employment and under employment problem in the State.

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for labour and Employment by Rs. 100

For the failure of the Government to provide housing facilities judicial aid, educational concessions and arrange immediate implimentations of the awards passed in favour of the workers and payment of compensations to the Vorkers through the Labour Department instead of Revenue Department.

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,600 for Labour and Employment by Rs 100

వ్యవసాయ కార్మికులకు, కనీస వేతనములు అమలుపర్చుటలోను జీవితము గడుపుటకు సరిపోవు న్యాయమైన కనీస వేతనములు నిర్ణయించుటలోను, నష్టపరిహార చట్టము వ్యవసాయ కార్మికులకు వర్తింప చేయుటలోను, విఫలమైన ప్రభుత్వ విధానమును చర్చించుటకు.

To reduce the allotment of Rs 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

For the failure of the Government to prevent child Labour in the State.

To reduce the allotment of Rs, 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

For the failure of the Government to notice the employment and under employment problem prevailing among the Agricultural Labour.

Te reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

To urge on Government to provide facility to Labourers to participate in management.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri T. C. Rajan --Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and employment by Rs. 100

నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించక పోగా యింకా జటిలం చేసినందుకు-ప్రభుత్వ విధానాన్ని విమర్శించుటకుగాను.

Mr. Speaker :- Cut motion moved.

Sri Poola Subbaiah —I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and employment by Rs. 100

రాష్ట్రములో నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రముగా పెచ్చు పెరుగుతూ, చివరకు ఇంజనీర్లకు కూడా ఉపాధి కలిగించనందుకు నిరసనగా.

Mr. Speaker.—Cut motions moved.

Sri Katari Muniswamy :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 1,46,63, 00 for Labour and Employment by Rs. 100

For not posting Labour Inspector in each and every taluk to look after the Agricultural Labour.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri C. V. K. Rao :—Sir I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

To criticise the Government for setting up Superanvated men Department al bearer as Tribunals incompetent to realise the Local need and spirit of progressive labour legislation.

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs 100

To demand the Government to overhaul the Labour Department of all the inefficient and corrupt elements sailing with exploiting employeres in the State.

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

To criticise the Government in its failure to put the useful labour Legislation into effect

To reduce the allotment of Rs 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

To criticise the Government for not creating an effective committee in the State to investigate into the functioning of the Labour Department.

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

To demand the Government to take steps to apply Labour legislation to Agricultural Labour as well.

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

To criticise the Government for not providing security of employment and proper measures of livelihood to the Workers of the State.

Mr Speaker :—Cut motions moved.

Sri C. Janga Reddy :—Sir I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1,46,63,700 for Labour and Employment by Rs. 100

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నిరుద్యోగ సమస్య దిన దినమునకు పెరిగిపోతున్నది. కూలీల పరిస్థితి మెరుగు కాలేదు.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—అధ్యక్షా, ఈ డిమాండు మన భారత దేశంలో అట్టడుగునవున్న కూలి, కార్మిక జనాల సంరక్షణకు సంబంధించినటువంటిది. అన్ని రంగాలలోనూ మన దేశ భవిష్యత్తుకు ఆధారమైన ముఖ్యమైన వ్యవసాయ కూలివర్గం విషయంలో ఇందులో పొందుపరచకపోవడం చాలా విస్మయంగా వుంది. ఎండనక, వాననక పొలాలలో మట్టి పిసికి పంటలు పండించి, ఇతరుల గాదెలు నింపి, వారిచ్చే ముంత కూలీలతో సంతృప్తి పడుతున్న వేలకు వేల వ్యవసాయ కూలీల సంరక్షణ విషయంలో, వారి సౌకర్యాల విషయంలో యీ డిమాండులో ఏమీ లేకపోవడం వింతగా వుంది. పరిశ్రమలవంటి వాటిలో పనిచేసే కార్మికులకు కొంత రక్షణ, కొన్ని సౌకర్యాలు పొందడానికి అవకాశం వుంది కాని మండుటెండలో ఆడ, మగ తేడా లేకుండా బాధల కోర్చి, నడుమువంచి పనిచేసే వ్యవసాయ కార్మికుల రక్షణ కోసం యిందులో ఏమీ లేకపోవడంవలన బాధపడవలసి వుంది పల్లెటూళ్ళలో నాట్లు నాటేటప్పుడుగాని, కలుపులు తీసేటప్పుడుగాని గర్భవతులైన స్త్రీలు కూడా వర్షములో తడుస్తూ, అవస్థపడి పనిచేస్తూ వుంటారు—చూచిన వారికే తెలుస్తుంది వారి బాధ ఏ లేబరు ఆఫీసరు అయినా ఆ భూస్వాములతో మాట్లాడడంగాని, వ్యవసాయం జరుగుతున్న ప్రాంతాలకు వెళ్ళి ఆ కూలీలకు సక్రమమైన వసతులు ఏర్పాటు చేయడం కాని ఎక్కడా జరగడం లేదు. ఉన్న లేబరు ఇన్‌స్పెక్టరులు ఎంతసేపూ తాలూకా లెవెలులో ఆదివారాలు దుకాణాలు మూసారా లేదా అని చూచి ఎవరైనా మూయకుండా వుంటే చర్య తీసుకోవడం, వెళ్ళిపోవడం తప్ప ఏమీ లేదు. అసలు కూలీలు ఎవ్వరు, వారు ఎటువంటి కష్టాలనుభవిస్తున్నారు, వారికి ఏ విధంగా సౌకర్యాలు కలిగించాలనే విషయంలో ఎవరికీ ఏ మాత్రం శ్రద్ధ లేకుండా వుండంటే యిది కార్మిక సంక్షేమానికి ఏ విధంగా తోడ్పడుతుంది. తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సులో ఒక లేబరు ఇన్‌స్పెక్టరు ఉంటున్నాడు. ఆయన ఏదో నెలకు ఒకసారి వచ్చి చూచుకొని పోతున్నాడు కాని కార్మికులు వారి కనీసం కోర్కెలు తెలుపుకొని, తగిన సలహాలు యివ్వండి అని అడగడానికి కూడా అందుబాటులో లేని స్థితి వుంది. ప్రతి తాలూకాకు ఒక లేబరు ఇన్‌స్పెక్టరును, ఒక జూనియరు యిన్‌స్పెక్టరును పెట్టి పని చేయించవలసిన అవసరం వుంది. ఫ్యాక్టరీలలోను, షాపులలోను వున్నవారి కంటె దేశ భవిష్యత్తుకు వెన్నెముకవంటివారైన వ్యవసాయ కూలీల సంరక్షణ చూడడంకోసం ప్రతి పల్లెటూరి లోను వ్యవసాయ కూలీల కష్టనిష్ఠురాలు పరిశీలించి, కావలసిన సౌకర్యాలు కలుగ జేయాలి. వర్షాకాలంలో పనిచేసే వ్యవసాయ కూలీలకు ప్లాస్టిక్ గుడ్డలు కాని, కనీసం

జమ్మి ఆకు గుడలు కాని యిచ్చే పరిస్థితి ఏర్పాటు చేసి, ఉచిత వైద్య సదుపాయాలు కలుగజేసి, కూలీల సౌకర్యాల కోసం వున్న చట్టాలన్నిటినీ ప్రచారం చేసి, వారికి ఆ సౌకర్యాలు అందుబాటులో వుండే విధంగా యీ డిపార్టుమెంటును విస్తృత పరచాలని కోరుతున్నాను. ఇక కార్మిక వర్గం సమస్యలు తీసుకుంటాము ప్రతిరోజు ఒక ఫాక్టరీ వెలుస్తున్నది. అందులో ఉండే కార్మికుల సంక్షేమం ఏ విధంగా కుంటు పడుతున్నదో చెప్పడానికి ఒక్క నిబంధనను ఉదహరిస్తాను. క్రొత్త పరిశ్రమలను ఎంకరేజి చేయడానికి 3-5 సంవత్సరాలవరకు సమ్మెలు చేయడానికి కాని వారి కోరికలను చెప్పుకోడానికి కాని వీలులేని షరతు ఒకటి పెడుతున్నారు. దీనివల్ల క్రొత్త పరిశ్రమ ఏర్పడి సంవత్సరం ఐనా గృహవసతి కావాలని కాని హాస్పటలు, డాక్టరు కావాలని కాని ఉమ్మడిగా ఒక యూనియన్ పెట్టుకుని అడిగే వీలులేకుండా చేసారు. దీనిని రిలాక్సు చేయాలని కోరుతున్నాను. 3-5 సంవత్సరాలవరకు అట్లాగే కొనసాగిస్తే ఆ పరిశ్రమల వారు తమకు అనుకూలమైన వారినే అప్పాయింట్ చేసుకుని వారు చేసే పనులకు సెభాష్ అనే వారిని మాత్రమే అక్కడ వేసుకుని అటువంటి కార్మిక సంస్థలకే రికగ్నిషను ఇచ్చి కార్మిక ప్రయోజనాలకు తీరని నష్టం కలుగచేసే అవకాశం ఉంది. కార్మికుల న్యాయమైన కోరికలను మేనేజిమెంటు ముందు కాని ప్రభుత్వం ముందు కాని పెట్టే అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. ఇటువంటి పోటీ సంస్థలను మానేజిమెంటు ప్రోత్సహించడంవల్ల న్యాయమైన కోరికలను కోరే వారిని కమ్యూనిస్టు అని రంగు పూయడం జరుగుతున్నది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం గమనించి తగిన చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మన ప్రాంతానికి ఎవో పరిశ్రమలు వస్తున్నాయి. ప్రభుత్వంచేత రికగ్నైజు చేయబడు తున్నాయి. ప్రభుత్వ సహాయం తీసుకుంటున్నాయి. కాని ఇక్కడ పరిశ్రమ పెట్టి వారు ఏ ప్రాంతంనుంచి వచ్చారో ఆ ప్రాంతంనుంచి స్కిల్డ్ వర్కర్లను నాన్ స్కిల్డ్ వర్కర్లను వాచ్ మెన్ దగ్గరనుంచి తీసుకువచ్చి స్థానిక ప్రజలకు జీవనభృతి ఏమీ కల్పించకుండా సెల్ఫిష్‌గా ప్రవర్తిస్తున్నారు. ఈ సంగతి ప్రభుత్వ దృష్టికి ఎన్నో పర్యాయాలు తీసుకువచ్చాము. కాని ప్రభుత్వం శ్రద్ధ వహించడం లేదు. పరిశ్రమల విషయంలో వెనుకబడి ఉన్నామని ఎంతో దెబ్బలాడి పరిశ్రమలను తీసుకువస్తే వాటిపై సరియైన పరిశీలన లేనందువల్ల ప్రజానీకం చాలా బాధపడే అవకాశం ఉంది. సూళూరు పేటవద్ద ఒక కాటన్ మిల్లును ఓపెన్ చేసారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చి ఒక్క మేనేజింగు డైరక్టరును తప్ప మిగిలిన వారందరిని లోకల్ వారిని అప్పాయింట్ చేయాలని చెప్పారు. అక్కడ ఎంత ద్రోహం జరుగుతున్నదంటే — ఐదారు సంవత్సరాలై ప్రారంభించితే అక్కడ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటును 80 మంది కంటె పెంచడం లేదు. 100 మందిని అప్పాయింట్ చేస్తే లేబరు చట్టంక్రింద ఒక మెడికల్ ఆఫీసరును అప్పాయింట్ చేయాలి. సిబ్బందికి కొన్ని సౌకర్యాలు కల్పించాలి. దానిని తప్పించుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఎవరో కొద్ది మంది తప్ప అక్కడ పనిచేసే వారందరు తమిళులు లేదా కేరళైట్సు.

(కోరంగంట మ్రోగింది)

ఇటువంటి ఘోరం జరుగుతుంటే ప్రభుత్వం చూస్తూ ఊరుకోవడం ఏమీ సమంజసం కాదని చెబుతున్నాను. ఈ మిల్లు ఎస్టాబ్లిష్ ఐనది ; ఇంతవరకు పెరగక పోవడానికి

కారణం ఏమిటి? అనేక రకాలైన యంత్రాలు అక్కడ షిఫ్టు సిస్టం మీద పనిచేస్తుంటే సిబ్బంది 100 మంది కంటె ఎందుకు పెరుగలేదు? వందమంది చేసే పనిని 20 మంది నుంచి అక్కడ తీసుకుంటూ న్యాయంగా కార్మికులకు రావలసిన ప్రయోజనం లేకుండా చేస్తున్నారు. ఈ విషయం పూర్తిగా కార్మిక మంత్రిగారు పరిశీలించాలి. అక్కడ మొన్ననే సమ్మె చేసి ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువచ్చారు ఎవరూ గుర్తించినట్లు కనబడదు. వెంటనే కార్మికమంత్రి గారు ఆ ప్రాంతాన్ని దర్శించి సక్రమమైన రీతిలో ఫాక్టరీ నడిచి కార్మికులకు సరియైన పరిస్థితులు కలిగేట్లా చూస్తారని ఆశిస్తున్నాను. స్వతంత్రం వచ్చి 20 సంవత్సరాలైనా కార్మిక లోకంలో ఏమీ మార్పు రాలేదు. బ్రిటిషువారి పరిపాలన కాలంలో కూలి పేటలు ఏ విధంగా ఏ సౌకర్యం లేకుండా ఉండేవో ఇప్పుడు అట్లాగే ఉన్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతంలో వ్యవసాయ కూలీ ఉదయం నాలుగున్నర గంటలకు పోయి ఒకటిన్నర గంటల వరకు పనిచేసి అప్పుడు వచ్చే భోజనం తిని సాయంత్రం 6-7 గంటలు వరకు వర్షం పడుతున్నప్పటికి తడుస్తూ చీకటిలో వచ్చి బిడ్డలను చూచుకోవలసిన స్థితిలో ఉంది తప్ప మరేమీ కాదు. ఇది శ్రేయోరాజ్యం అంటున్నాయి. ప్రణాళికలు పెరుగుతున్నాయి. కూలి జనంలో మార్పు మాత్రం కనపడదు. వారికి సౌకర్యం కలిగించే పథకం లేదు. పంచాయతీరాజ్ ఐనా మరొకటి ఐనా వారి బ్రతుకులు అట్లాగే బండబారిపోతున్నాయి. అవి ఎప్పుడు బాగా అవుతాయో తెలియదు. తెలిసిన వారు పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటే వారిని నక్సలైట్లు అంటారు. వారిని అరెస్టుచేసి లేనిపోని గొడవలు చేస్తున్నారు ఈ పరిస్థితులు ఇట్లాగే కొనసాగితే ఏ విప్లవం వచ్చినా ఆశ్చర్యం లేదు. నక్సలైట్లు కాని మరొకరు కాని ఎందుకు విప్లవాత్మకంగా తయారవుతున్నారని ఆలోచించాలి ఏ పరిస్థితులు అందుకు కారణమో గుర్తించి వాటిని సర్దుబాటు చేయటానికి ప్రభుత్వం అండదండలు ఇచ్చిననాడు వారు మానవులుగా అవుతారు. అప్పుడు వారు దేశ భవిష్యత్తుకు అండగా ఉంటారని విస్మరించవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. గూడూరు వద్ద మైకా కార్మికులు ఎన్ని అవస్థలు పడుతున్నారో చెప్పనలవికాదు. ప్రతి దానికి కోర్టులకు వెళ్ళి సరిగా కాంపెన్సేషను కూడా రాకుండా చేస్తున్నారు. రకరకాలైన రూల్సుతో వారికి న్యాయం జరగడం లేదు. దాదాపు బ్రిటిషు పీరియడులో స్వరాజ్యం లేకుండా ఉన్నప్పుడు సుఖిఖంగా హాయిగా గనులలోకి వెళ్ళినప్పుడు యింటిదగ్గర బిడ్డల్ని ఊయలలో వేసి సమయానికి పాలు యిచ్చే చైల్డ్ వెల్ఫేరు సెంటర్సు పని చేస్తూండేవి. ఇప్పుడు గుడిసెలలో అరుస్తూ దిక్కులేకుండా సరియైన పద్ధతి లేకుండా మైకా గని కార్మికులు అవస్థ పడుతున్నారు. ఏమంటే రిట్సు ఉన్నాయి కేసులు తెమల లేదు అంటున్నారు కష్టించి రక్తం ధారపోసి, గుండెలు పగిలేటట్లు పనిచేసే కార్మికుల సమస్యలు వెంటనే తీర్చే పరిస్థితి లేదు. అటువంటప్పుడు ప్రగతి ఎక్కడ ఉంది అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. సింగరేణి బొగ్గు కాలనీలలో చూసినప్పుడు వారు పడుతున్న ఆవేదన చెప్పడానికి అలవి కాదు. అక్కడ పనిచేస్తున్న సూపరింటెండెంటుకి స్కిల్డ్ వర్కర్సుకి బ్రహ్మాండమైన జీతాలు యిచ్చారు అన్ని ఫెసిలిటీస్ ఉన్నాయి. కాని వారిని వందలు వందలుగా రిట్రెంచి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఎందుకు చేస్తున్నారంటే అక్కడ తీస్తున్నటువంటి బొగ్గు ఖర్చు కావడం లేదు. బొగ్గు లు నిలవ పడింది. డబ్బు చేతికి రావడం లేదు. నిన్నటిరోజున పత్రికలో చదివాను, చిత్త

రంజన్‌లో యికమీదట బొగ్గుతో నడిపే యంత్రాలను నిలిపి వేస్తామని స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. దానికి కార్మిక మంత్రిగారు ప్రతిఘటించాలి. ఎందువల్లనంటే బొగ్గు మన సంపద. ఒకవేళ అనవచ్చు. డెవలప్మెంటు పెరుగుతోంది ఎలక్ట్రిసిటీ వచ్చింది ఎందుకు బొగ్గుతో చేయాలి అని. ఎక్స్‌ప్రెస్ బండ్లకు డీసిల్ యింజన్లు పెట్టి గూడ్సు ట్రెయిన్సుకు బొగ్గు ఉపయోగించవచ్చును కదా. కొన్ని సంవత్సరాల వరకు బొగ్గు సంపద దేశంలో ఉంది, దానిని ఓవర్‌లుక్ చేసి ఎక్కువ డబ్బుతో డీసిల్ యింజెన్సును తెచ్చి అప్పుల పాలు కావడం కంటె బొగ్గును ఎంకరేజి చేయడం అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను.

డా॥ టి. ఎస్ మూర్తి :— బొగ్గును గురించి ఒక విషయం మనవిచేయదలచుకున్నాను. బొగ్గును రైల్వేవారు ఉపయోగించక పోతే వేస్టు అవుతుందనే ప్రమాదం ఏమీలేదు. బొగ్గుమీద ఆధారపడిన వందల పరిశ్రమలున్నాయి. వాటిని డెవలప్ చేసే ఉద్దేశ్యము ప్రభుత్వానికి ఉందా. సింగరేణి బొగ్గును అనేక రకాలుగా ఉపయోగించవచ్చు. లో కార్బనైజేషన్ ప్లాంట్, పెట్రోలు, ఆయిల్, బొగ్గులోంచి తయారు చేసే పద్ధతులున్నాయి. అందుచేత రైల్వే ఎలక్ట్రిఫై అయినప్పుడు డీసిలైజేషన్ అయినప్పుడు బొగ్గుకి ఆల్టర్నేటివ్ ప్లాన్సు ఆలోచిస్తున్నారా ? రైల్వేవారు సదరన్ బొగ్గువాడకుండా నార్తులో ప్రయివేటు కాలరీస్‌నుంచి తెచ్చి ఉపయోగిస్తున్నారు. అలా కాకుండా మన బొగ్గునే వాడేటట్లు ప్రయత్నం చేస్తారా?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— తమకు అవకాశం వచ్చినప్పుడు చెప్పాలి కాని మధ్యలో కలిగించుకుని చెప్పడం మంచిది కాదు.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—బొగ్గు విషయం వచ్చింది కనుక చెప్పాను.

శ్రీ కె. మునిస్వామి :—అధ్యక్షా, వారు చెప్పినట్లు బొగ్గుతో బై ప్రొడక్ట్సు ఉన్నాయి. బెరిలిన్, శాకరిన్, కోల్‌గ్యాస్, కోక్ తయారుచేసి వాటిని సబ్ డివైడ్ చేసి ప్రొడ్యూస్ చేసే సెంటర్సు పరిశ్రమలు లేనిచోట పెడితేకూడా అవకాశాలున్నాయి. రాయలసీమలో, సర్కారు జిల్లాలలో, తెలంగాణాలో మూడు రకాలైన బై ప్రొడక్ట్సు ప్రొడ్యూసు చేసే పరిశ్రమలను బొగ్గు ద్వారా చేస్తే ఈనాడు అక్కడ రిట్రెంచి కావడానికి అవకాశంలేని పరిస్థితులుంటాయి, అటువంటి దానిని ప్రభుత్వం గుర్తించాలని మనవిచేస్తున్నాను. పరిశ్రమలలో ఎంత సులభంగా. ఎంత ఉత్సాహంతో. ఎంత విరివిగా మనం రిసెర్చి చేసి వెంటవెంటనే ఎక్కడెక్కడ ఏ ఏ ముడి సరుకులు దొరుకుతున్నాయో ఎక్కడెక్కడ ఏ విధమైన పరిశ్రమలు పెరగడానికి అవకాశాలుంటాయో గుర్తించి అక్కడ ఉన్నటువంటి పారిశ్రామిక సంపదను పెంచిన రోజు

నిరుద్యోగ సమస్యను సులభంగా తీర్చడానికి అవకాశాలుంటాయి అని మనవిచేస్తున్నాను. కార్మిక విధానంలో ఉన్నటువంటి పరిస్థితులను మెరుగు చేయడానికి యిప్పుడున్న రూల్సు కొంత రిలాక్సు చేసి ఫ్యాక్టరీ చట్టాన్ని కూడా రిలాక్సు చేయాలి. ఎందువల్లనంటే కొంతమంది బీడీ కార్మికులు చేనేత కార్మికులు యింటిల్లిపాదీ పనిచేస్తేగాని తిండి ఉండదు, వారు పాటలు పాడుతూ పనిచేస్తూ రోజుకి 20–30 రూపాయలు కూడా సంపాదించే రోజులున్నాయి. పట్టీ మార్పులు నిలబడిపోయాయి. అందుచేత చేనేత కార్మికులు వలసపోయే దుస్థితి కూడా పడుతున్నారు. చెప్పలేని స్థితిలో ఉన్నారు. ఫ్యాక్టరీ పెడితేనే కాని సహాయం లభించదు అనే సరికి సత్యవీడు ప్రాంతంలో చేనేత వారు అవస్థపడుతూంటే డబ్బు ఉన్నవారు ఫ్యాక్టరీ పెడుతున్నామని ఒక షెడ్డు వేసి 20–30 మగ్గాలు పెట్టి నేయించండి అని వారిని ప్రోత్సాహించి ఫ్యాక్టరీ అని రుజువు చేస్తాము ఆ విధముగా నయినా పని దొరుకుతుంది. కొంతమంది బ్రతకడానికి వీలవుతుంది అనుకుంటే తిరుపతినుంచి ఫ్యాక్టరీ యినస్పెక్టరు వచ్చి 24 అడుగులు లేదు అది లేదు యిది లేదు అంటున్నారు. రూల్సు ప్రకారం లేవు అంటున్నారు. అందుచేత 10 మంది బ్రతికే అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. పిల్లలను చంపుకొనడానికి బర్తు కంట్రోలుకు ఎంతో డబ్బు ఖర్చుచేస్తున్న ప్రభుత్వం ఏదో బ్రతుకుదామనుకున్న వారికి లేనిపోని రూల్సువల్ల అడ్డం కలిగిస్తున్నది. అందుచేత రూల్సును రిలాక్సు చేయాలి. పరిశ్రమలను వృద్ధి చేయడానికి ప్రోత్సహించాలి. రేపు 23 వ తారీకున వేలమంది నిరుద్యోగులు అసెంబ్లీ దగ్గరకు వస్తున్నారు. నిరుద్యోగం ఎంత ఉందో చెప్పడానికి అదే తార్కాణం. ఉద్యోగాలకోసం కాంపిటిషన్ ఎందువల్ల వచ్చింది అంటే మనం అనుకున్నటువంటి ప్లానులలో యిచ్చినటువంటి మాటలను క్రమంగా అమలు చేయకపోవడమే కారణం. భూ సంస్కరణలను సక్రమంగా అమలు జరిపి భూమి పంచి యిచ్చి ఉంటే వారంతా భూమి దున్నుకుని బ్రతికేవారు. ఉద్యోగాల కోసం ఎగబ్రాకేవారు కారు. టెక్నికలుగా ట్రెయినింగు అయినవారు అనేక అవస్థలు పడుతూ దేశయాత్రలు చేసే పరిస్థితి వచ్చి ఉండేది కాదు. టెక్నికలుగా ట్రెయినింగు అయినవారికి కొంత అవకాశం కల్పించే పరిస్థితి ఉండేది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఈ సభను రేపు ఉదయం 8–30 వరకు వాయిదా వేస్తున్నాను.

(The House then adjourned till Half-past-Eight of the clock on Tuesday the 23rd September, 1969).

అనుబంధం

1969–70 కార్మిక ఉద్యోగావకాశాల గ్రాంట్లకు సంబంధించిన డిమాండు వివరణ

I కార్మికశాఖ

కార్మిక వర్గంవారి జీవన ప్రమాణాలను, ఉద్యోగ పరిస్థితులను మెరుగుపరచడమే ప్రధాన ఆశయంగాగల సామాజిక శాసన నిర్వహణ బాధ్యత కార్మికశాఖకు అప్పగించబడింది. కార్మిక శాసనాల ప్రయోజనం—పని స్థలాలలో పని స్థితిగతులు ఆరోగ్యప్రదంగాను, సురక్షితంగాను ఉండేటట్లు అధికోత్పత్తికి, ఉత్తమ జీవన ప్రమాణాలకు తోడ్పడేటట్లు చేయడమే.

స్వాతంత్ర్యానంతరం కార్మిక పరిస్థితులలో వచ్చిన మార్పులను పరిశీలించడం కోసం భారత ప్రభుత్వం కార్మిక వ్యవహారాల జాతీయ సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ఇతర విషయాలతోపాటు కార్మికుల ఆర్థికస్థాయి, జీవన ప్రమాణం, సాంఘిక భద్రత, కార్మిక శాసనాలు వాటిపాలన, కార్మిక సంబంధమైన సమాచారం, పరిశోధనవంటి విషయాలకు ప్రస్తుతంగల ఏర్పాట్లు గురించి సిఫారసులు చేయవలసిందిగా ఈ సంఘం కోరబడింది. సంఘం ఇటీవలే భారత ప్రభుత్వానికి తన నివేదికను సమర్పించింది. సిఫారసులు పరిశీలనలో వున్నాయి.

కార్మిక వివాదాల పరిష్కారంకోసం న్యాయ సదృశ కర్తవ్యాలతో కేంద్ర రాష్ట్రస్థాయిలలో నూతన పారిశ్రామిక సంబంధాలను ఈ సంఘం ప్రతిపాదించింది. సివిలు, క్రిమినలు కేసులను పరిష్కరించే కోర్టులమాదిరిగానే స్థాయి కార్మిక న్యాయస్థానాలను, పారిశ్రామిక న్యాయస్థానాలను ఏర్పాటుచేయాలని సంఘం సిఫారసుచేసింది. "అత్యవసరం కాని" పరిశ్రమలలో న్యాయమైన ఏ సమ్మెకైనా తొలిసారిగా 30 రోజుల పరిమితి ఏర్పాటు చేయబడింది. 'అత్యవసర' పరిశ్రమల విషయంలో సంఘం ఒక స్వయం "పూర్ణమైన సంహితను, యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటుచేసింది. అవి సమ్మెను "పూర్తిగా అనావశ్యకం" చెయ్యగలవని సంఘం భావిస్తున్నది. జాతీయ కనీసవేతనం అన్నది సాధ్యంగాని వాంఛనీయంగాని కాదని, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ప్రాంతీయ కనీస వేతనంకోసం ప్రయత్నించవచ్చని సంఘం అభిప్రాయపడింది.

కార్మికవ్యవహారాల జాతీయ సంఘంచేసిన సిఫారసులు పారిశ్రామిక సంబంధాల యంత్రాంగం పరిపాలనా వ్యవస్థలలోను, కార్మిక సమస్యలపట్ల అవలంభించే వైఖరిలోను సుదీర్ఘమైన పరిణామాలకు దారి తీయగలవు.

క్రొత్త పరిశ్రమలు

క్రొత్తగా ఏర్పడే పరిశ్రమలన్నీ స్థిరపడటంకోసం అవి ఏర్పడిననాటి నుండి 3 నుండి 5 సంవత్సరాలపాటు, పారిశ్రామిక శాంతి నెలకొని ఉండేటట్లు చూడాలని ప్రభుత్వం అభిలషిస్తున్నది. ఇందుకుగాను మొదటి మూడు నుండి ఐదు సంవత్సరాల కాలంలో లాక్ ఔటుసమ్మెలు, సాధింపులు, న్యాయమైన కనీస కోర్కెలుకోసం ఇతర ఆందోళనలు, సముచితమైన పనిభారం, క్రమశిక్షణ మొదలైన సమస్యల నుండి క్రొత్తగా ఏర్పడే పరిశ్రమలను వాటిలోని కార్మికసంఘాలను కాపాడటంకోసం తీసుకోదగు చర్యలను గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది.

పై లక్ష్యసాధన కోసము కార్మిక శాసనాలు, ఒడంబడికలు మొదలైనవి కట్టుదిట్టంగా అమలు జరిగేటట్లుచూసే నిమిత్తం యజమానుల కార్మికసంఘాల ప్రతినిధులను సమావేశపరచి ఒక త్రైపాక్షిక ఒడంబడికను రూపొందించాలన్నది ప్రభుత్వ అభిమతము ఇందుకు అవసరమైన చర్యలనుకూడా ప్రభుత్వం తీసుకోగలదు.

మూతపడిన, దుర్బల పరిశ్రమలు

నిరుద్యోగులైన కార్మికులకు ఉపాధి కల్పించడంకోసం మూతపడిన పరిశ్రమలను దుర్బలంగావున్న పరిశ్రమలను పునరుద్ధరించడం ప్రభుత్వ విధానంగా ఉన్నది. కాబట్టి నిరుద్యోగులకు పనులు కల్పించే నిమిత్తం మూతపడిన, దుర్బలంగావున్న పరిశ్రమలను నడిపడానికి ఒకశాసనం తేవాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తున్నది.

మధ్యవర్తిత్వం

మధ్యవర్తిత్వాన్ని ప్రోత్సహించడమే ప్రభుత్వ సాధారణ విధానం. సమిష్టి కృషికి అధిక ప్రాధాన్యం ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. పరస్పర చర్చలలో ఒప్పందం కుదరనప్పుడు మాత్రమే రాజీ అధికార్లు జోక్యంచేసుకోవడం జరుగుతుంది రాజీ అధికారికూడా పరిష్కారం కుదర్చలేని సందర్భంలో మధ్యవర్తిత్వానికి అంగీకరించవలసిందని కక్షిదార్లకు ఆయన సూచిస్తాడు. క్రమశిక్షణ — సంహిత, న్యాయస్థానాలకంటే మధ్యవర్తిత్వానికే అధిక ప్రాధాన్యత యిస్తున్నది క్రిందటి సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం మధ్యవర్తిత్వానికి నివేదించిన కేసుల సంఖ్య పెరిగింది. 1968 లో 9 కేసులు మధ్యవర్తిత్వానికి పంపబడగా ఈ సంవత్సరం ఆగస్టు ఆఖరు వరకు 22 కేసులు నివేదించబడ్డాయి. ప్రభుత్వం ఒక మధ్యవర్తిత్వ అభివృద్ధి మండలిని ఏర్పాటుచేయాలని ఆలోచిస్తున్నది. అందులో యజమానులకు, ఉద్యోగుల సంఘాలకు ప్రభుత్వ అధికార్లకు, స్వతంత్రులైన పరిశీలకులకు ప్రాతినిధ్యం ఉంటుంది.

1968 జనవరి నుండి 1969 ఆగస్టు వరకుగల కాలంలో పారిశ్రామిక వివాదాలు చట్టం 1947 క్రింద 526 రాజీలకుగాను 328 వివాదాలను రాజీ అధికార్లు పరిష్కరించగలిగారు. పై కాలంలో కార్మిక అధికార్లు జోక్యంచేసుకొని కక్షిదార్ల మధ్య 879 వివాదాలను పరిష్కరించారు. 180 వివాదాల విషయంలో లేబరుకోర్టులు పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు తీర్పునిచ్చాయి.
60 కేసులలో తీర్పులు, ఒప్పందాలు అమలు జరపబడలేదు. వాటిని మదింపు, అమలు విభాగానికి నివేదించడం జరిగింది. ఇప్పటికి 48 కేసులు పరిష్కరించబడ్డాయి.

వేతన మండలులు

ఈ సంవత్సరం విద్యుచ్ఛక్తి, రోడ్డు రవాణా, భారీ రసాయనాలు, ఎరువులు, సిమెంటు వస్త్రపరిశ్రమల విషయంలో వేతన మండలులు సిఫారసులు చేశాయి. అవి అమలుకావలసివున్నాయి. ఈ సిఫారసులను అమలు జరపాలని ఆయా యాజమాన్యాలకు నచ్చచెప్పడం జరిగింది

రెండవ వస్త్రపరిశ్రమ వేతన మండలి సిఫారసుల అమలుకు సంబంధించి యజమానుల, కార్మికసంఘాల ప్రతినిధుల సంయుక్త సమావేశం ఒకటి 1969

సెప్టెంబరు 12, 13 తేదీలలో ఏర్పాటుచేయబడింది. చర్చల అనంతరం, వేతన మండలి సిఫారసుల అమలుకోసం ఒక ఉపసంఘాన్ని ఏర్పాటుచేయాలని ఉభయ పక్షాల ప్రతినిధులు తీర్మానించారు. లేబరు కమిషనరు అధ్యక్షతన వుండే యీ ఉపసంఘంలో ఒక్కొక్కపక్షం తరపున ఐదుగురు సభ్యులుంటారు.

ఉమ్మడి యాజమాన్య మండలులు

కార్మికులు పరిశ్రమల యాజమాన్యంలో పాల్గొనేటట్లు చేయడంకోసం ఈ మండలులు ఉద్దేశించబడ్డాయి. కార్మిక సంఘాలు, యాజమాన్యవర్గాలు పెక్కు ఆక్షేపణలు తెచ్చినందున రాష్ట్రంలో 3 పరిశ్రమలలో మినహా మిగతావాటిలో యీ ఉమ్మడి యాజమాన్య మండలులను ఏర్పరచడం సాధ్యంకాలేదు. ఈ మండలులు సమర్థవంతంగా పనిచేసేటట్లయితే పారిశ్రామిక సామరస్యానికి ఎంతగానో తోడ్పడినట్లవుతుంది. కార్మిక వ్యవహారాల జాతీయ సంఘంకూడా ఈ విషయాన్ని నొక్కిచెప్పింది. ప్రభుత్వంకూడా ఈ లక్ష్య సాధనకు సంకల్పించింది.

కార్మికశాఖ పరిపాలక యంత్రాంగాన్ని పటిష్ఠంచేసి పునర్వ్యవస్థీకరించడం

కార్మికుల, ఫ్యాక్టరీల, బాయిలర్ల సంస్థలు అనేది నాలుగు విభాగాలతో కూడుకొనివున్న కార్మికశాఖ పరిపాలక యంత్రాంగాన్ని నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో పటిష్ఠం చేయడం అవసరమని భావించబడింది. ఇందుకోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ. 125.18 లక్షలు కేటాయించింది.

కార్మికశాఖను మరింత సమర్థవంతం చేయడం కోసం దానిని పునర్వ్యవస్థీకరించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తున్నది. వివిధ కార్మిక శాసనాలు, వేతనమండలి సిఫారసులు, ఒప్పందాలు, నిర్ణయాలు, తీర్పులు, క్రమశిక్షణ సంహిత కట్టుదిట్టంగా అమలుజరిగేటట్లు, బాధితులైనవారు తమ కష్టాల నివారణకై సులభంగా తగు యంత్రాంగంవద్దకు పోగలిగేటట్లు చూడడం కోసం ప్రాంతీయ స్థానిక స్థాయిలలో శాసనపూర్వక అధికారాలను ఇతోధికంగా దత్తంచేయడమే ఈ పునర్వ్యవస్థీకరణలో గల ప్రధానోద్దేశం.

వ్యవసాయ కూలీలకు కనీస వేతనాలు

1968 జూనులో వ్యవసాయ కూలీల కనీస వేతనాలు సవరించబడ్డాయి. ఈ రంగంలో 12 కార్మిక సంఘాలు పనిచేస్తున్నాయి. వ్యవసాయ రంగంలో కార్మిక సంఘాల వ్యవస్థీకరణ కనీస వేతనాల అమలుకు బాగా తోడ్పడగలదని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. కనీస వేతనాల చట్టం సక్రమంగా అమలు జరిగేటట్లు చూడడం కోసం ప్రజలకు కనీస వేతనాలనుగురించి తెలియజెప్పడానికిగాను రాష్ట్ర, జిల్లా, తాలూకా స్థాయిలలో సదస్సులను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం అనుకొంటున్నది.

కనీస వేతనాల చట్టం క్రిందగల మొత్తం ఇరవై రెండు షెడ్యూలు ఉద్యోగాల విషయాలలోను యజమానులకు ఉద్యోగులకు ప్రాతినిధ్యం కల్పిస్తూ రాష్ట్ర కనీస

వేతనాల సలహామండలిని పునర్నిర్మించడం అవసరమైనందున ఏడు షెడ్యూలు ఉద్యోగాల విషయంలో కనీసవేతనపు రేట్ల నిర్ణయం సవరణ ఇంకా జరగలేదు. సలహామండలిని పునర్నిర్మిస్తూ ఉత్తరువులు జారీచేయబడుతున్నాయి ఈ ప్రతి పాదనలకు తుదిరూపమిచ్చేందుకు చర్యతీసుకొనబడుతుంది. మరో ఐదు షెడ్యూలు ఉద్యోగాలకు ప్రభుత్వం సంఘాలను నియమించింది. ఈ సంఘాలు పని చేస్తున్నాయి. మరో నాలుగు షెడ్యూలు ఉద్యోగాల విషయంలో సంఘాలను ఏర్పాటుచేస్తూ త్వరలో ఉత్తరువులు జారీచేయబడతాయి మొత్తం ఇరివై రెండు షెడ్యూలు ఉద్యోగాలను గురించిన వివరాలు 2వ భాగంలోని పట్టికలో పొందు పరచ బడ్డాయి.

కార్మిక శాఖ నిర్వహిస్తున్న కొన్ని ముఖ్యమైన చట్టాలు ఈ క్రింద తెలుప బడ్డాయి :

1. 1948, ఫ్యాక్టరీల చట్టం.
2. 1936, వేతనాలు చెల్లింపు చట్టం.
3. 1961, ప్రసూతి సహాయ చట్టం.
4. 1938, పిల్లల నియామకం చట్టం.
5. 1966, ఆంధ్రప్రదేశ్ దుకాణాలు, సంస్థల చట్టం.
6. 1948, కనీస వేతనాల చట్టం.
7. 1961, మోటారు రవాణా కార్మికుల చట్టం.
8. 1947, పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం.
9. 1923, కార్మికుల నష్టపరిహార చట్టం.
10. 1926, కార్మికుల సంఘాల చట్టం.
11. 1965, బోనసు చెల్లింపు చట్టం.
12. 1946, పారిశ్రామిక ఉద్యోగ (స్థాయీ ఉత్తరువులు) చట్టం.
13. 1955, వర్కింగు జర్నలిస్టుల (ఉద్యోగ నిబంధనలు, వివిధ నిబంధనలు) చట్టం
14. 1923, భారత బాయిలర్ల చట్టం.
15. 1925, ప్రత్తి జిన్నింగు, ప్రెస్సింగు ఫ్యాక్టరీల చట్టం.
16. 1966, బీడీ, చుట్ట కార్మికుల (ఉద్యోగ షరతులు) చట్టం.

బీడి సంస్థల మేనేజిమెంటు వారు ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో రిట్టువేసి, 1966 బీడీ, చుట్ట కార్మికుల (ఉద్యోగ షరతులు) చట్టం అమలు విషయంలో స్టే తెచ్చినందు వల్ల, ఆ చట్టాన్ని అమలుపరచడానికి సాధ్యంకాలేదు.

ప్రభుత్వము మోటారు రవాణా కార్మికుల చట్టంలోని నిబంధనలను 5 కంటె తక్కువమంది నియమించుకొన్న మోటారు రవాణా సంస్థలకు విస్తరింపజేసింది. కాని కొందరు యజమానులు చట్టం అమలుకు వ్యతిరేకంగా రిట్టువేసి స్టే తెచ్చారు.

క్రమశిక్షణ సంహిత

పబ్లిక్, ప్రయివేటు రంగాలు రెండింటి క్రిందగల పరిశ్రమలలో క్రమశిక్షణను నిర్వహించడమే దీని ఆశయం. యజమానులు, కార్మికులు తమతమ హక్కులు, బాధ్యతలు గుర్తించడంకోసం ఈ సంహితలో కార్యవిధానం రూపొందించబడింది యజమానులు, ఉద్యోగులకు చెందిన కేంద్ర సంఘాలు క్రమశిక్షణ సంహితను ఆమోదించాయి.

సంహిత క్రింద సభ్యత్వమును సరిచూసి. గుర్తింపుకోసం 17 కార్మికసంఘాలు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నాయి వీటిలో 11 సంఘాలు గుర్తింపు పొందాయి.

క్రమశిక్షణను ఉల్లంఘించినట్లు 13 ఫిర్యాదులు మదింపు అమలు విభాగానికి అందినాయి వీటిలో 8 యాజమాన్యాల నుండి, తక్కినవి 5 సంఘాలనుండి వచ్చాయి. 13లో 8 కేసులు పరిష్కారమైనాయి.

కష్ట నిష్ఠూరాల నివారణ పద్ధతి

23 యాజమాన్యాలు కార్మికుల కష్టనిష్ఠూరాల నివారణ పద్ధతిని తమ తమ యూనిట్లలో ఏర్పాటు చేశాయి.

సబ్సిడీ పారిశ్రామిక గృహనిర్మాణ పథకం

ఈ పథకం 1952 సెప్టెంబరులో ప్రవేశపెట్టబడింది. భారత ప్రభుత్వంచే 3 ఏజెన్సీలకు అంటే (1) రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, (2) యజమానులు, (3) సహకార సంఘాలకు ఆర్థిక సహాయం మంజూరు చేయబడాలని ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఫ్యాక్టరీల చట్టం క్రిందికివచ్చే కార్మికులకోసం ఈ ఏజెన్సీలు గృహాలు నిర్మిస్తాయి. ఈ మూడు ఏజెన్సీలకు వర్తించే సహాయ విధానం ఈ క్రిందివిధంగా ఉంటుంది:

	ఋణం	సబ్సిడీ
1. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు	50 శాతం	50 శాతం
2. యజమానులు ..	59 శాతం	25 శాతం
3. సహకార సంఘాలు ..	65 శాతం	25 శాతం

సబ్సిడీ పారిశ్రామిక గృహనిర్మాణ పథకం స్వల్పాదాయ పారిశ్రామిక కార్మికులకు ఇళ్ల వసతి కల్పించాలని ఉద్దేశిస్తున్నది మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరు వరకు, 5,190 గృహాలు నిర్మించబడి కార్మికులకు ఈయబడ్డాయి. నాల్గవ ప్రణాళికలో 1,253 గృహాలు నిర్మించాలని సంకల్పం ఇందుకుగాను ప్రభుత్వం రూ. 60 లక్షలు సమకూర్చింది. 1969–70లో సహకార రంగం క్రింద 40 గృహాలు నిర్మించడం కోసం ప్రభుత్వం రూ 3 లక్షలు కేటాయించింది. 1969-70లో నిధులు లభ్యం కానందువల్ల ప్రభుత్వరంగం క్రింద ఎట్టి గృహాల నిర్మాణంగాని చేపట్టబడలేదు. యజమానుల రంగంకోసం కేటాయించిన నిధులు అతి స్వల్పంగా ఉన్నాయి.

అద్దెకొనుగోలు పద్ధతిక్రింద జంటనగరాలలో గృహాలను పారిశ్రామికకార్మికులకు అమ్మివేయాలని ప్రభుత్వం ఉత్తరువు చేసింది. దీనిద్వారా వారు వాటిని తమ సొంత గృహాలుగానే కలిగివుండడానికి వీలౌతుంది. వరంగల్లులో ఇదివరకే ఈ సదుపాయం కల్పించబడింది.

పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు, కార్మిక న్యాయస్థానాలు

పారిశ్రామిక వివాదాలలో తీర్పు చెప్పడంకోసం ఒక పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు, రెండు కార్మిక న్యాయస్థానాలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఇవి ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలపై అజ్మాయిషీ కలిగివున్నాయి. ఉభయ కార్మిక న్యాయస్థానాలకు ఒకే అధికారి అధ్యక్షులుగా ఉంటారు. కేసులను శీఘ్రగతిని పరిష్కరించడంకోసం అవసరమైతే. ప్రతి న్యాయస్థానానికి ఒక ప్రత్యేక అధికారిని అధ్యక్షులుగా నియమించడం జరుగుతుంది. పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా చట్టంక్రింద ఉద్యోగుల భీమా న్యాయస్థానంగాను, పారిశ్రామిక ఉద్యోగ (స్థాయీ ఉత్తరువులు) చట్టం క్రింద అప్పలేటు అధికారవర్గంగాను వ్యవహరిస్తుంది. ఆంధ్ర, తెలంగాణా జిల్లాలలోని యజమానులు, కార్మికులు పంపిన రెఫరెన్సులు పెట్టుకొన్న కేసులను వ్యాఖ్యానానికిగాను పారిశ్రామిక ఉద్యోగ (స్థాయీ ఉత్తరువులు) చట్టంక్రింద నిర్దేశించిన న్యాయస్థానాలుగా కూడా ఈ కార్మిక న్యాయస్థానాలు పనిచేస్తాయి, 1955, వర్కింగు జర్నలిస్టుల (ఉద్యోగ నిబంధనలు), వివిద నిబంధనల చట్టంక్రింద ఉద్యోగులకు రావలసిన మొత్తాలను కూడా ఈ న్యాయస్థానాలు నిర్ణయిస్తాయి. కనీస వేతనాల చట్టం క్రింద అధికారవర్గాలుగా కూడా ఇవి పనిచేస్తాయి.

కార్మిక శాసనాలు మొదలైన వాటికి సంబంధించిన వివరాలు 2వ భాగంలో తెలుపబడ్డాయి.

II ఉద్యోగ వసతి

సాధారణ ఉద్యోగ పరిస్థితి :

రాష్ట్రంలో ఉద్యోగాలు పొందిన అభ్యర్థుల దృష్ట్యా, ఉద్యోగ పరిస్థితి గత సంవత్సరంకంటె 1968-69 లో (1-4-68 నుండి 31-3-69 వరకు) మొత్తం మీద మెరుగ్గా కనిపిస్తున్నది. గత సంవత్సరం అదే కాలంలో (1-4-67 నుండి 31-3-68 వరకు) 2,08,413 మంది దరఖాస్తుదారులు రిజిస్టరు చేయబడగా ఈ సంవత్సరం 2,39,840 మంది దరఖాస్తుదారులు రిజిస్టరు చేయబడ్డారు. 1967-68 లో ప్రకటించిన 26,300 ఖాళీల సంఖ్య 1968-69 లో 30,624 కు పెరిగింది. 1967-68 లో 20,198 మందికి ఉద్యోగాలు సమకూర్చబడగా, 1-4-68 నుండి 31-3-69 వరకు 21,458 మందికి ఉద్యోగాలు సమకూర్చబడినాయి. 31-3-68 తేదీన ఎక్ఛేంజి ఉద్యోగవసతి కార్యాలయంలోని రిజిస్టరులో 1,51,784 మంది ఉండగా 31-3-69 తేదీన 1,76,981 మంది ఉన్నారు.

30-6-69 తేదీన ఎక్ఛేంజీలలోని రిజిస్టరులోగల విద్యావంతులైనవారి సంఖ్య ఈ క్రింది పట్టికలో తెలియజేయబడింది.

30-6-69 తేదీన రిజిష్టరులోగల విద్యావంతులైనవారి సంఖ్య

			ఆంధ్ర	తెలంగాణా
1.	రిజిష్టరులోని మెట్రికులేట్ల మొత్తము సంఖ్య	....	32,981	15,482
2.	మొత్తం పట్టభద్రుల సంఖ్య	.	4,482	4,369
3.	మొత్తం ఇంజనీర్ల సంఖ్య	...	493	443
4.	మొత్తం డాక్టర్ల సంఖ్య*	..	8	125
5.	మొత్తం పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ల సంఖ్య	....	1,161	1,165

ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్ఛ్సేంజీలు ఉద్యోగాలు సృష్టించవు రిజిస్టరైన దరఖాస్తుదారులను ప్రకటించిన ఖాళీలలో నియమించే పద్ధతిని క్రమపరచడం, విద్య పూర్తిచేసి వచ్చినవారు ఇదివరకే ఎక్కువ రద్దీవున్న వృత్తులలో ఇంకా ప్రవేశించడానికి ప్రయత్నించేబదులు ఇతర వృత్తులను ఎన్నిక చేసుకోవడానికి వీలుగా వారి విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించేందుకై వృత్తి విషయక సలహా లివ్వడం ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్ఛేంజీలు చేసే పని.

30-6-69 తేదీన, ఇంజనీరింగు డిప్లొమా హోల్డర్ల పరిస్థితి ఈ క్రింది పట్టికలో తెలియజేయబడింది.

		ఆంధ్ర	తెలంగాణా
సివిలు ఇంజనీరింగు డిప్లొమా హోల్డర్లు	...	742	865
మెకానికల్ ఇంజనీరింగు డిప్లొమా హోల్డర్లు	...	651	1,077
ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీరింగు డిప్లొమా హోల్డర్లు	....	465	740

ఉద్యోగాలనుండి తగ్గించబడిన ఇంజనీరింగు డిగ్రీ హోల్డర్లు, డిప్లొమా హోల్డర్ల విషయంలో 1969 ఆగస్టు ఆఖరు వరకు 266 మంది డిగ్రీ హోల్డర్లను, 378 మంది డిప్లొమా హోల్డర్లను తిరిగి ఉద్యోగాలలో ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది ఉద్యోగాలనుండి తగ్గించబడిన డిగ్రీ హోల్డర్లు రిజిస్టర్లలో ఇంకెవరూ లేరు. పొదుపు చర్యల క్రింద 1967 లో పబ్లికువర్క్సు శాఖ నుండి తగ్గించబడి, దరిమిలా ఎంప్లాయిమెంట్ సర్వీసు ప్రమేయం లేకుండ తిరిగి ఉద్యోగాలలో చేర్చుకోబడిన 950 మంది రెగ్యులరు సూపర్‌వైజర్లను ఈ సంఖ్యలో చేర్చలేదు.

స్థానికంగావున్న ఖాళీలలో సాధ్యమైనంత వరకు స్థానిక ప్రజలను నియమించాలనేది ప్రభుత్వ విధానం. రాష్ట్రంలో స్థానిక అభ్యర్థులు లభ్యం కానప్పుడు మాత్రమే బయటవారిని నియమించే విషయం పరిశీలించాలి. రాష్ట్రంలోని కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలలో పనిచేసే ఉద్యోగులలో కనీసం 90% స్థానిక ప్రజలు ఉండేటట్లు చూడాలనే ఉద్దేశంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి

---

* అలోపతిక్, ఆయుర్వేదం, యునాని ఇతర పద్ధతులు చేరి ఉన్నాయి.

తెచ్చింది. ఉద్యోగ వసతి, శిక్షణ శాఖ ఇటీవల జరిపిన సర్వేలో ఈ క్రింది పరిస్థితి వెల్లడయింది :

ప్రభుత్వ రంగం (కేంద్ర ప్రభుత్వం) లోని సంస్థలు :

మొత్తం ఉద్యోగుల సంఖ్య .. .	9.129	
తెలంగాణా ఉద్యోగులు ...	5,239	57.2%
ఆంధ్ర ఉద్యోగులు	2,342	25 6%
ఇతర రాష్ట్రాల ఉద్యోగులు .. .	1,548	17 2%

భారత్ హెవీ ఎలక్ట్రికల్సు :

మొత్తం ఉద్యోగుల సంఖ్య	4,712	
ఇతర రాష్ట్ర ఉద్యోగులు	810	17.2%
ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్ర ఉద్యోగులు	3,902	82.8 %

పైన తెలిపిన గణాంక వివరాలనుబట్టి, వివిధ కేంద్ర సంస్థలలో ఎక్కువ జీతాల ఉద్యోగాలు కాకుండ ఇతర ఉద్యోగాలలో పనిచేసే ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన సిబ్బంది 81% ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది.

ప్రయివేటు రంగానికి సంబంధించి సికిందరాబాదు, హైదరాబాదు జంటనగరాలలో ఉద్యోగ పరిస్థితి ఈ క్రింది విధంగా వుంది ;

సంస్థల సంఖ్య	మొత్తం ఉద్యోగులు	తెలంగాణా ఉద్యోగులు	ఆంధ్ర ప్రాంతం	మొత్తం	ఇతర రాష్ట్రాలు
122	25,853	22,180	2,022	24,202	1,651
		85.7%	7.8%	93.5%	6.5%

ప్రభుత్వ, ప్రయివేటు రంగాలు రెండింటికి చెందిన స్థానిక సంస్థలలో స్థానిక వ్యక్తులను మాత్రమే నియమించేటట్లు చూడడానికిగాను ఉద్యోగ వసతి, శిక్షణశాఖ డైరెక్టరు ఈ సంస్థల సిబ్బంది అధికార్లతో ప్రత్యేక సమావేశాన్ని జరిపి, స్థానిక ప్రాంతాలలోని ఉద్యోగావకాశాలలో స్థానిక సిబ్బందికి లభించవలసిన వాటా వారికి లభించేటట్లు చూడడంలో ఆ అధికార్ల సహకారాన్ని కోరడం జరిగింది. ఈ ముఖ్యాంశాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోడానికి వారు అంగీకరించారు.

ఈ సంస్థలలో జరిగిన నియామకాలకు సంబంధించి, నియమించబడిన అభ్యర్థులు ఏ ప్రాంతానికి, ఏ ఇతర రాష్ట్రాలకు చెందినవారో తెలియజేస్తూ నియతకాలికంగా సమాచారాన్ని పొందడానికిగాను ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజి (ఖాళీల తప్పనిసరి ప్రకటన) చట్టంక్రింద సంస్థలు ఇచ్చే రిటర్నులను సవరించే విషయంకూడ పరిశీలించబడుతున్నది. ఉద్యోగ వసతి కేంద్రానికీ, రాష్ట్రానికి కూడ వర్తించే విషయం. కాబట్టి 1959 కేంద్ర ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజి (ఖాళీల తప్పనిసరి ప్రకటన)

చట్టంక్రింది నియమావళిని కేంద్రం చేసినందున రాష్ట్ర స్థాయిలో రిటర్నును సవరించ దానికి గల బాధ్యత పరిశీలించబడుతుంది.

ప్రభుత్వ రంగానికి చెందిన సంస్థలలోని నియామకాలకు సంబంధించి స్థానిక అభ్యర్థులకు లభించవలసిన వాటా వారికి లభించేటట్లు చూడడానికిగాను రాష్ట్రంలోని ఈ సంస్థల ఎన్నిక సంఘాలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రతినిధిని ఉంచాలనే సమస్య పరిశీలించబడుతున్నది. ఈ విషయం సంబంధించిన కేంద్ర అధికారుల దృష్టికి తేబడుతున్నది. ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు కొన్ని సంస్థలకు చెందిన ఎన్నిక మండలలలో ఉన్నారు.

ఈ పథకంక్రింద, రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ, ప్రయివేటు రంగాల్లోని వివిధ సంస్థలనుండి ఉద్యోగ భోగట్టాను మూడు నెలల కొకసారి సేకరించే పని కొనసాగుతున్నది. ఈ ఏడాదిలో ఈ క్రింది నివేదికలు ప్రచురించ బడ్డాయి :

ప్రచురించబడిన ప్రాంతీయ నివేదికల సంఖ్య	....	78
ప్రచురించిన రాష్ట్ర నివేదికల సంఖ్య	..	4
స్వల్పకాల వృత్తులపై నివేదికల సంఖ్య	....	4
ప్రత్యేక నివేదిక	...	1

వికలాంగులకు ప్రత్యేక ఉద్యోగ వసతి కార్యాలయాలు :

వికలాంగులకోసం ఏర్పాటుచేయబడిన ప్రత్యేక ఉద్యోగకార్యాలయం (ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజి) అందులో నమోదైనవారికి తగిన వృత్తులను అన్వేషించడంలోను వారి ఉద్యోగంకోసం ప్రచారం చేయడంలోను తీవ్రకృషి జరిపింది. 1-4-68 నుండి 31-3-69 వరకు ఈ కార్యాలయం ఈ దిగువ తెలిసిన పని జరిపింది :

		నమోదైన వారు	ఉద్యోగాలీయ బడినవారు	1-4-69 నాటికి రిజిష్టరులో నమోదై ఉన్న వారు.
అంధులు	....	27	18	75
వికలాంగులు	....	274	93	536
చెవిటివారు, మూగవారు	....	46	3	75

వృత్తి దర్శక పథకం

ఈ పథకం ఈ క్రింది కార్యాలయాలలో అమలు జరుగుతున్నది :

1. ప్రాంతీయ ఉద్యోగ కార్యాలయం, హైదరాబాదు
2. .. ,, ,, విశాఖపట్నం
3. .. .. .. విజయవాడ
4. ,, ,, ,, కర్నూలు
5. .. .. .. నిజామాబాదు
6. ,, ,, ,, వరంగల్లు

65—15

ఇతర కార్యాలయాలలోకూడా విద్యావంతులకు ఉద్యోగ కల్పన విషయంలో అధికారులు వృత్తి సలహా సమాచారం తెలుపుతారు. అంతే కాకుండా రాష్ట్రంలోని మూడు విశ్వవిద్యాలయాల్లో మూడు విశ్వవిద్యాలయ ఉద్యోగ సమాచార సలహా కేంద్రాలుకూడ పని చేస్తున్నాయి. వృత్తి సలహా సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకొన్న ఉద్యోగాన్వేషకుల సంఖ్య ఈ క్రింద యివ్వబడింది

1. సామూహిక సలహా పొందిన దరఖాస్తుదార్ల సంఖ్య	....	13,731
2. వైయక్తిక సలహా పొందిన దరఖాస్తుదార్ల సంఖ్య	.	15,737
3. వైయక్తిక సమాచారం పొందిన దరఖాస్తుదార్ల సంఖ్య	..	203
4. పాఠశాలలో ఇచ్చిన వృత్తి విషయక ప్రసంగాలు	..	52
5. శిక్షణ కేంద్రాల్లో చేర్చుకోబడిన దరఖాస్తుదార్ల సంఖ్య	..	966
6. ఉద్యోగాలు పొందిన దరఖాస్తుదార్ల సంఖ్య	....	36
7. పాత కేసుల సమీక్ష	....	218

వృత్తి అభిరుచి పరీక్ష

1968 ఆగస్టు నెలవరకుగాను పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థల్లో ప్రవేశం నిమిత్తం ఈ క్రింది పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థల్లోను/మాదిరి శిక్షణ సంస్థల్లోను అభిరుచి పరీక్ష నిర్వహించడం జరిగింది.

1. పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాదు
2. ,, ,, ,, నిజామాబాదు
3. ,, ,, ,, వరంగల్లు
4. ,, ,, ,, విజయవాడ
5. ,, ,, ,, ఏలూరు
6. ,, ,, ,, కాకినాడ
7. ,, ,, ,, విశాఖపట్నం
8. ,, ,, ,, తెనాలి
9. ,, ,, ,, నెల్లూరు
10. ,, ,, ,, అనంతపురం
11. మాదిరి శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాదు.

బర్మా, సింహళ దేశాలనుండి స్వదేశానికి పంపబడినవారికి పునరావాసం కల్పించే పథకం విశాఖపట్నంవద్ద అమలు జరుపబడుతున్నది. ఈ పథకానికయ్యే ఖర్చు యావత్తు కేంద్రప్రభుత్వమే భరిస్తుంది.

నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

1969-70 కోసం, ఈ శాఖకు రూ. 50 వేలు కేటాయింపు చేయబడింది. వైజ్ఞానిక సాంకేతిక విద్యల్లో ఉన్నత యోగ్యతలు గలవారికి జిల్లా స్థాయిలో అట్టి విద్యకు అనుగుణమైన ఉద్యోగాలు లభించే అవకాశాలు చాలా తక్కువ అయినందువల్ల వారికోసం ప్రధాన కార్యాలయంలో ఒక వృత్తి, కార్య నిర్వాహక కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది. ఎన్నిక చేసిన కార్యాలయాల్లో శిక్షణ

పొందిన వృత్తి దర్శక అధికారుల అజమాయిషీక్రింద 5 వృత్తి దర్శక యూనిట్లను నెలకొల్పడానికి ప్రతిపాదించబడింది. పొదుపు చర్యగా నిలిపి వుంచబడిన రాష్ట్ర వృత్తి దర్శక అధికారుల ఉద్యోగాలను పునరుద్ధరించడానికి ఈశాఖ కృషిచేస్తున్నది. దీనితో 20 కార్యాలయాలలోను 16 కార్యాలయాలు శిక్షణపొందిన అధికారుల అజమాయిషీక్రింద ప్రత్యేక వృత్తి దర్శక సౌకర్యాలను కలిగివుంటాయి.

III. వృత్తి పనివారల శిక్షణ పథకాలు

ఉద్దేశం :

ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు రంగాలలోని పరిశ్రమలను విస్తృతం చేయడానికి "రక్షణ వ్యవస్థలకు" అవసరమైన వివిధ వృత్తులలో వృత్తిపనివారికి శిక్షణ నివ్వడమే, భారత ప్రభుత్వంతో కలిసి అమలు జరిపిన కేంద్ర ప్రతిపాదిత వృత్తిపనివారల శిక్షణ పథకాల ఉద్దేశం. పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలు, వివిధ ఇంజనీరింగు, నాన్ ఇంజనీరింగు వృత్తులలో తీవ్ర శిక్షణ కోర్సును ఏర్పాటు చేశాయి. కొన్ని వృత్తుల్లో శిక్షణకాలం రెండు సంవత్సరాలపాటు ఉంటుంది. కాగా ఇతర వృత్తుల్లో ఒక సంవత్సరం మాత్రమే శిక్షణ యివ్వబడుతుంది. శిక్షణకాలం పూర్తయిన పిమ్మట అఖిలభారత వృత్తి పరీక్ష జరుపబడుతుంది. అందులో విజయం సాధించిన అభ్యర్థులకు జాతీయ వృత్తి సర్టిఫికేట్లను ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

నాల్గవ ప్రణాళిక కార్యక్రమాలు :

మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరయ్యేనాటికి శిక్షణ సంస్థలలో 7,120 స్థానాలు వుండగా 1966-67, 1967-68, 1968-69 వార్షిక ప్రణాళికలలో వాటి సంఖ్య 9,564 కు పెరిగింది. ఈ సంవత్సరాలలో ఇప్పుడున్న పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలలోని స్థానాలను భర్తీ చేయడంద్వారా క్రొత్త ప్రదేశాలలో సంస్థలను ప్రారంభించడానికి చర్య తీసుకోబడింది. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో జిల్లాకొకటి చొప్పున పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలు ఉన్నాయి. నెల్లూరు, నల్గొండ, కర్నూలు జిల్లాలలో రెండేసి చొప్పున ఉన్నాయి. పైన తెలిపిన మూడేండ్లలోను కేంద్రప్రభుత్వ ఆదేశానుసారం గిరాకీలేని వృత్తులస్థానే ఎక్కువ గిరాకీ వున్న వృత్తులు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. విజయవాడలోని పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలో ఇటీవల డ్రాఫ్ట్సుమన్ (సివిలు) స్థానే రేడియో టెలివిజను మెకానిక వృత్తి ప్రవేశపెట్టబడింది. శ్రీశైలంలోని పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలో గిరాకీ వత్తిడి లేకుండావున్న వృత్తులలోని స్థానాలను తగ్గించడం ద్వారా మోటారు మెకానిక్‌లో ఒక యూనిటు, ట్రాక్టరు మెకానిక్‌లో మరొక యూనిటు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. హైదరాబాదు, వరంగల్లు, విజయవాడ, విశాఖపట్నంలలోని పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలలో శిక్షణ గరపడం పూర్తి అయ్యాక ట్రాక్టర్ మెకానిక్ వృత్తిని ప్రవేశపెట్టటానికి సంకల్పించబడింది.

నాలవ పంచవర్ష ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరం (1969-70)లో ఇప్పుడున్న శిక్షణ కార్యక్రమాలను సంఘటితం చేయాలని ప్రతిపాదించబడింది. పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలను ఎక్కువ చేయాలనే తలంపు మాత్రం లేదు. పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలలో శిక్షణ పొందేవారికి ప్రతిభననుబట్టి స్కాలరుషిప్పులను ఇచ్చే పథకాన్ని 1969-70 వార్షిక ప్రణాళికలో చేర్చడానికి సంకల్పించబడింది. పెద్ద

పెద్ద పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలలో ప్రిన్సిపాలులు నిర్వహిస్తున్న పాలనావ్యవహారాలలో కొంత భారాన్ని తగ్గించడం కోసం రిజిష్ట్రార్లను నియమించడం — మోటారు మెకానిక్ వృత్తి వున్న శిక్షణ సంస్థలలో మోటారు డ్రైవింగ్ ఇన్‌స్ట్రక్టర్లను నియమించడం — ఈ రెండు పథకాలను ప్రవేశ పెట్టే విషయం కూడా పరిశీలనలో వున్నది. 1969-70 లో వృత్తి పనివారల శిక్షణ పథకాల కోసం రూ. 4.13 లక్షలు కేటాయించబడింది. రాష్ట్ర ప్రణాళికలో ఒక భాగంగావున్న ఈ పథకాల మీద అయ్యే యావత్తు వ్యయాన్ని 1-4-69 నుంచి రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తుంది.

రాష్ట్రంలో వున్న పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలు, వాటిలో ఒక్కొక్క దానిలోను వున్న స్థానాలను తెలిపే పట్టిక 2వ భాగంలో ఇవ్వబడింది.

1968-69లో 6,170 మంది శిక్షణ కోసం చేరగా అందులో 3,977 మంది అభ్యర్థులు ఉత్తీర్ణులయ్యారు.

అప్రెంటీసుల చట్టం :

నిపుణులైన పనివారలుగా అప్రెంటీసుల శిక్షణను క్రమబద్ధీకరించి నియంత్రణ చేయడానికి. అందుకు సంబంధించిన ఇతర విషయాల కొరకు ఉద్దేశించబడిన 1961, అప్రెంటీసు చట్టం రాష్ట్రంలో 1969-70 లో కూడ అమలు పరచబడుతున్నది. ఈ చట్టపు నిబంధనల క్రింద ఇంతవరకు 50 వృత్తులు పేర్కొనబడ్డాయి. ప్రకటిత పరిశ్రమను నిర్వహిస్తున్న యజమానులు తమ సంస్థలో నిపుణులైన పనివారి సంఖ్యకు ఒక నిర్ణీత నిష్పత్తిలో ఆయా వృత్తులలో అప్రెంటీసులను నియమించి, నిర్ణీత ప్రణాళికననుసరించి పనిస్థలంలో శిక్షణనిచ్చి అఖిల భారత వృత్తి పరీక్షకు తయారుచేయవలసి వుంటుంది. 2 వ భాగంలో ఈ వృత్తులను చూపడం జరిగింది

3 381 మంది అప్రెంటీసులు అప్రెంటీసు శిక్షణ నిమిత్తం రిజిష్టరయ్యారు. 1,072 మంది పూర్తికాలిక అప్రెంటీసులు శిక్షణ పొందుతున్నారు 1969 మార్చి ఆఖరువరకు ఈ చట్టం క్రింద వృత్తి పరీక్షలో 361 మంది పూర్తికాలిక అప్రెంటీసులు ఉత్తీర్ణులయ్యారు 1969 సెప్టెంబరులో 319 మంది అప్రెంటీసులు పరీక్షకు హాజరు కావలసివున్నది.

ఈ పథకం క్రింద వివిధ పథకాలను తీవ్రతరం చేయడానికి, 1969-70 ప్రణాళికలో రూ. 2.37 లక్షల మొత్తం కేటాయింపు చేయబడింది. 1969 ఆఖరుకు, అప్రెంటీసుల సంఖ్యను 1,500 కు పెంచాలని సంకల్పించబడింది

జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రాలు :

రాష్ట్రంలో 10 జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రాలున్నాయి వాటిని 2వ భాగంలో చూపడం జరిగింది. ఈ కేంద్రాలు ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద ఉన్నాయి. ప్రస్తుతమున్న కేంద్రాల సంఖ్యను పెంచాలనిగానీ, వాటిని విస్తరింపజేయాలనిగాని ఉద్దేశించడం లేదు.

1968-69 లో ఈ కేంద్రాలలో చేరిన 470 మంది అభ్యర్థులలోను 385 మంది ఉత్తీర్ణులయ్యారు.

1969-70 బడ్జెటు :—1969-70 బడ్జెటు అంచనాలలో చేసిన ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర కేటాయింపులు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి :

ప్రణాళిక .

1. చేతిపనివారి శిక్షణ పథకాలు	...	రూ. 4,13,000
2. అప్రెంటిసు షిప్పు శిక్షణ పథకం	...	రూ. 2,37,000
	మొత్తం రూ.	6,50,000

ప్రణాళికేతరం :

1. వృత్తి పనివారి శిక్షణ పథకాలు	.	రూ. 75,39,200
2. అప్రెంటిసు షిప్పు శిక్షణ పథకం	....	రూ. 1,19,800
3. జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రాలు	....	రూ. 8,36,700
	మొత్తం	రూ. 84,95,700
	పెరశి మొత్తం రూ.	91,45,700

2వ భాగం

శాఖ రాబడుల వివరాలను తెలియజేసే వివరణ :

1. కార్మికశాఖ రాబడులు	
(i) కార్మిక సంఘాల రిజిస్ట్రేషను.	రూ. 175.00 (1-4-69 నుండి 31-7-69 వరకు)
(ii) పారిశ్రామిక గృహనిర్మాణ పథకపు రాబడులు.	రూ. 1,53,650.00 (1-4-69 నుండి 31-8-69 వరకు)
2. ఫ్యాక్టరీల చట్టముక్రింద వసూలైన రుసుము.	రూ 1,80,622.00 (1-4-69 నుండి 31-7-1969 వరకు)
3. మోటారు రవాణా పనివారి చట్టము క్రింద వసూలైన రుసుము.	రూ. 34,640.00
4. స్టీమ్ బాయిలర్ల తనిఖీ నిమిత్తం రుసుము	రూ. 1,31,737.00
5. ఆంధ్రప్రదేశ్ దుకాణముల, సంస్థల చట్టముక్రింద వసూలైన రుసుము.	రూ. 3,01,478.00

వివిధ కార్మిక చట్టాలు లక్ష్యాలను, సాధించిన ఫలితాలను తెలియజేసే వివరణ.

	లక్ష్యాలు సంస్థల సంఖ్య	సాధించిన ఫలితాలు తనిఖీల సంఖ్య
1. 1966, ఆంధ్రప్రదేశ దుకాణముల, సంస్థల చట్టము.	1,36,465	4,48,319
2. 1948, కనీస వేతనముల చట్టము, అనుసూచిత ఉద్యోగాలు ·		
భాగము I	12,425	33,195
భాగము II	—	72,589
3. 1961, మోటారు రవాణా చట్టము.	2,237	4,988

1966-67, 1967-68 సంవత్సరాలలో బోనసు చెల్లింపును తెలియజేసే వివరణ

సంవత్సరము	బోనసు చెల్లించిన సంస్థల సంఖ్య	బోనసు తీసుకున్న ఉద్యోగుల సంఖ్య	బోనసు రూపంలో చెల్లించిన మొత్తం పైకం
1966-67	1024	1,00,000 -	64,93,182-76
1967-68	623	86,526	40,34,053-47

1946 పారిశ్రామిక ఉద్యోగముల (స్థాయీ ఉత్తరువులు) చట్టంక్రిందికి వచ్చే సంస్థల సంఖ్యను, ధ్రువీకరించిన స్థాయీ ఉత్తరువుల సంఖ్యను తెలియజేసే వివరణ

ఆ చట్టం క్రిందకు వచ్చే సంస్థల సంఖ్య	స్థాయీ ఉత్తరువులను ధృవీకరింప జేసికొనిన సంస్థల సంఖ్య	ధృవీకరించవలసి ఉన్న ముసాయిదా స్థాయీ ఉత్తరువుల సంఖ్య
దాదాపు 100	407	70

క్రమశిక్షణ సంహితక్రింద సంఘాల గుర్తింపును తెలియజేసే వివరణ

సభ్యత్వమును సరిచూచి సంహిత క్రింద గుర్తింపు నిచ్చే నిమిత్తం దరఖాస్తులను దాఖలు చేసిన కార్మిక సంఘాల సంఖ్య	గుర్తింపు పొందిన సంఘాల సంఖ్య
17	11

కార్మికుల నష్టపరిహారపు చట్టము

అంశము I.

1-1-69 తేదీన పెండింగులో ఉన్న కేసులు	1-1-69 నుండి 31-8-1969 వరకు దాఖలు చేయబడిన కేసులు	మొత్తం
215	195	410

పరిష్కరించబడిన కేసుల మొత్తం సంఖ్య	పరిష్కరించబడవలసిన కేసుల సంఖ్య
163	247

అంశము II

కార్మికుల నష్టపరిహారం కమీషనరు వద్ద 1969-70లో డిపాజిటు చేసిన నష్టపరిహారపు మొత్తము	చెల్లించిన నష్ట పరిహారము మొత్తం
రూ. 25.25 లక్షలు	రూ 21 77 లక్షలు

31-3-1969తో అంతమయ్యే సంవత్సరానికి ఫ్యాక్టరీల చట్టం క్రింద గణాంక వివరాలు

31-3-1969కి మొత్తం ఫ్యాక్టరీల సంఖ్య (దీనిలో 1389 చేర్పులు 863 తొలగింపులుకూడా చేరి ఉన్నాయి)	6,735
తణిఖీల మొత్తం సంఖ్య	7,910
ప్రమాదాలు	3,567
అభియోగాలు	773
అభియోగాలలో వచ్చిన జరిమానాలు	27,565
ప్రసూతి సహాయంకోసం చేసిన క్లెయిములు	33
సహాయపు మొత్తం	రూ. 3,550.71

ఫ్యాక్టరీల చట్టంక్రింద మాత్రమే లక్ష్యాలను నిర్ణయించారు. ప్రతి ఇన్‌స్పెక్టరు సంవత్సరంలో ఫ్యాక్టరీ తణిఖీలు 250 చేయవలసి ఉన్నది. రాష్ట్రంలో 17 మంది ఇన్స్పెక్టర్లు ఉన్నారు. వారు ఈ సంవత్సరంలో 7,910 మామూలు తణిఖీలు జరిపారు. వీటికితోడు ఆదివారం తణిఖీలు హటాత్తుగా జరిపే తణిఖీలు 975, రాత్రిపూట జరిపే సందర్శనలు 85, రిజిష్టరుకాని ఫ్యాక్టరీలకు జరిపే సందర్శనలు 1,150 కూడా నిర్వహించారు.

భారత బాయిలర్ల చట్టం—రిజిస్ట్రేషను మొదలైనవి

31-3-1969 వరకు రిజిష్టరులోవున్న మొత్తం బాయిలర్ల సంఖ్య		2039
31-3-1969 వరకు రిజిష్టరులోవున్న ఎకానమైజర్ల మొత్తం సంఖ్య	....	62
జరిగిన ప్రమాదాలు మొత్తం సంఖ్య	..	14
సంవత్సరంలో సంభవించిన మరణాల మొత్తం సంఖ్య	....	ఏవీ లేవు

సంక్షేమ కేంద్రాలు

పనిచేస్తున్న సంక్షేమ కేంద్రాల సంఖ్య	సంక్షేమ కేంద్రం ఆశయం
11	పారిశ్రామిక పనివారలకు వినోద సౌకర్యాలు కల్పించడం

ఇంకా కొన్ని సంక్షేమ కేంద్రాలు ప్రారంభించడం

నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఇంకా కొన్ని కేంద్రాలను ఏర్పాటుచేయడానికి తలపెట్టబడింది.

క్రమశిక్షణాసంహిత ఉల్లంఘనల విషయంలో అందిన పిర్యాదులను, పరిష్కరించిన ఫిర్యాదులను తెలిపే వివరణ :

అందిన ఫిర్యాదుల సంఖ్య		ఫిర్యాదుల మొత్తం సంఖ్య
మేనేజిమెంట్లు	యూనియన్లు	
8	5	13

క్రమశిక్షణాసంహితను స్పష్టంగా ఉల్లంఘించినట్లు తెలియవచ్చిన సంఘాల పేర్లు :

1. హిందూస్థాన్ నౌకా నిర్మాణ కేంద్రం కార్మికసంఘం (రెండు సందర్భాలలో)
2. డి. బి. ఆర్. మిల్లుల కామ్‌గార్ సంఘం.

క్రమశిక్షణాసంహితను మేనేజిమెంట్లు స్పష్టంగా ఉల్లంఘించిన సందర్భాలేవీ కనుగొనబడలేదు.

క్రమశిక్షణాసంహిత ఆశయానికి విరుద్ధంగా ఈ క్రింది సంఘాలు, యజమానులు స్వల్ప చర్యలు జరిపినట్లు తెలియవచ్చింది :

1. అఖిల ఆంధ్రప్రదేశ్ వైద్య ఉద్యోగుల సంఘం.
2. హిందూస్థాన్ నౌకా నిర్మాణ కేంద్రం కార్మిక సంఘం.
3. నిలోఫర్ ఆస్పత్రి లే సెక్రటరీ.

వివిధ వేతన మండలుల సిఫార్సులను అమలుపరచడంలోగల స్థితిని చూపే వివరణ

వేతనమండలి పేరు	యూనిట్ల సంఖ్య	సిఫార్సులను అమలుపరచిన యూనిట్ల సంఖ్య
1. తాత్కాలిక సహాయం నిమిత్తం చర్మం, చర్మ వస్తువుల విషయములో వేతనమండలి సిఫార్సు	49	36
2. తాత్కాలిక సహాయం నిమిత్తం రోడ్డు రవాణా పరిశ్రమకు వేతన మండలి సిఫార్సులు	859	25
3 తాత్కాలిక సహాయం నిమిత్తం విద్యుచ్ఛక్తి సంస్థలకు వేతన మండలి సిఫార్సులు		వేతనమండలి నిర్ణయించిన రేట్ల కంటె అధిక రేట్లను విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు చెల్లిస్తున్నారు.
4. సిమెంటు పరిశ్రమకు రెండవ వేతనమండలి సిఫార్సులు	5	4
5. వర్కింగ్ జర్నలిస్టులకు వేతన మండలి సిఫార్సులు	18	16 మిగిలిన రెండు సంస్థలలోను, ఒక సంస్థలో సిఫార్సులు పాక్షికముగా అమలు పరచబడ్డాయి. ఇతర సంస్థలో ఒక వర్కింగు జర్నలిస్టు మాత్రమే నియమించబడ్డారు. ఆయన సిఫార్సులు అమలు జరగాలని వాంఛించడం లేదు.
6. వర్కింగు జర్నలిస్టులు కానివారికి వేతనమండలి సిఫార్సులు	20	12
7. భారీ రసాయనిక పదార్థాలు, రసాయనిక ఎరువులకు వేతన మండలి సిఫార్సులు (తాత్కాలిక సిఫార్సు)	5	5

వేతనమండలి పేరు	యూనిట్ల సంఖ్య	సిఫార్సులను అమలుపరచిన యూనిట్ల సంఖ్య
8. ఇంజనీరింగు పరిశ్రమకు వేతన మండలి సిఫార్సులు (తాత్కాలిక సిఫార్సులు)	40	29 మిగిలిన సంస్థలకు సంబంధించి, 2 సంస్థలలో వేతన మండలి సిఫార్సును అమలు పరచడం సబబు కాదని పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు తీర్పు యిచ్చింది. ఇంకొక కేసు పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునల్లో పెండింగులో వుంది.
9. భారీ రసాయనిక పదార్థాలు, రసాయనిక ఎరువులకు వేతన మండలి సిఫార్సులు (అంతిమ సిఫార్సులు)	4	ఇంతవరకు మేనేజిమెంట్లెవ్వరూ సిఫార్సులను అమలుపరచలేదు. కార్మికశాఖ కమీషనరు సమక్షములో 22-9-1969 తేదీన సిఫార్సులను అమలు జరిపే నిమిత్తం యజమానుల, పనివారి సంఘాలయొక్క ప్రతినిధుల సంయుక్త సమావేశము ఏర్పాటు చేయబడింది.
10. వస్త్ర పరిశ్రమకు రెండవ వేతన మండలి సిఫార్సులు	సుమారు 50	ఇటీవలే సిఫార్సులు అందాయి. కార్మిక శాఖ మంత్రిగారు సిఫార్సులను అమలుపరచడం కోసం యజమానుల, పనివారి సంఘాల యొక్క ప్రతినిధుల సంయుక్త సమావేశాన్ని 12-9-1969, 13-9-1969 తేదీలలో ఏర్పాటు చేశారు. సిఫార్సులను అమలు పరచడం కోసం కార్మికశాఖ కమీషనరు అధ్యక్షత క్రింద ఒక ఉపసంఘాన్ని నియమించాలని సమావేశంలో తీర్మానించబడింది.

పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు, కార్మిక న్యాయస్థానాలలో దాఖలు చేసిన, పరిష్కరించబడిన కేసుల సంఖ్యను చూపే వివరణ

పారిశ్రామిక వివాదాలు

	పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు, హైదరాబాదు	కార్మిక న్యాయస్థానం, గుంటూరు	కార్మిక న్యాయస్థానం, హైదరాబాదు
1-4-1968 నాటికి పెండింగులో వున్న కేసుల సంఖ్య	47	22	29
1-4-1968 నుండి 31-3-1969 వరకు దాఖలయిన కేసుల సంఖ్య	49	24	41
మొత్తం	96	46	60
1-4-1968 నుండి 31-3-1969 వరకు పరిష్కరించిన కేసుల సంఖ్య	39	21	12
1-4-1969 నాటికి పెండింగులో వున్న కేసుల సంఖ్య	57	25	57

వివిధ దరఖాస్తులు

	పారిశ్రామిక ట్రిబ్యునలు, హైదరాబాదు		కార్మిక న్యాయస్థానం, గుంటూరు			కార్మిక న్యాయస్థానం, హైదరాబాదు		
విభాగాలు :	33	33 ఎ	33	33 ఎ	33 సి	33	33 ఎ	33 సి
1-4-1968 నాటికి పెండింగులో వున్నవి.	32	125	....	...	276	209	5	284
1-4-68 నుండి 31-3-69 వరకు దాఖలయిన కేసుల సంఖ్య	66	135	..	4	441	156	8	97
మొత్తం . .	98	260	....	4	717	364	13	443
1-4-68 నుండి 31-3-69 వరకు పరిష్కారమయిన కేసుల సంఖ్య	35	183	...	1	182	139	8	86
1-4-69 నాటికి పెండింగులోవున్న కేసుల సంఖ్య	63	72	....	3	585	225	5	357

రికార్డులోగల రిజిష్టరయిన కార్మిక సంఘాలు, రద్దయిన కార్మిక సంఘాల సంఖ్యను చూపే వివరణ

31-8-1969 నాటికి పనిచేస్తున్న కార్మిక సంఘాల సంఖ్య.	రద్దయిన కార్మిక సంఘాల సంఖ్య.	
972	1968 ఆఖరువరకు :	100
(సభ్యత్వం)	1-1-1969 నుండి	
3,75,193	ఆగస్టు 69 వరకు	4
	మొత్తం	104
	(సభ్యత్వం)	
	14,331	

I. ఇదివరకే వేతనాల కనీస రేట్లు నిర్ణయింపబడిన లేదా సవరించబడిన ఉద్యోగాలు

1. ఉప్పు కొఠారులు	1969, అక్టోబరులో నిర్ణయించబడినవి	
2. పొగాకు (బీడి తయారీతో చేరి) ఉత్పత్తి.	1969 ఫిబ్రవరిలో సవరించబడింది. (పొగాకు తయారీ) 1966, జూలైలో సవరించబడింది. (బీడీ తయారీ)	ఈ రాష్ట్రంలోను, ప్రక్క రాష్ట్రాల లోను వున్న కనీస వేతనాల రేట్లలోని వ్యత్యాసాలను తొలగించాలని కార్మిక మంత్రుల దక్షిణ మండల కమిటీ చేసిన నిర్ణయం దృష్ట్యా, వేతనాల కనీసపు రేట్లను సవరించడానికి సంబంధించి ప్రభుత్వానికి సలహానిచ్చేందుకు 1969, జూన్‌లో ఒక కమిటీ నియమించబడింది.
3. ఉన్ని తివాసీలు తయారుచేసే లేదా శాలువలు నేసే సంస్థలు.	1968, ఫిబ్రవరిలో సవరించబడినాయి.	
4. వ్యవసాయం.	1968 జూన్ లో సవరించబడినాయి.	

II. వేతనాల కనీస రేటులు నిర్ణయింపబడవలసిన ఉద్యోగాలు

1. లిథో, ఆఫ్ సెట్ ముద్రణతోసహా ముద్రణాలయాలు.	ఈ ఉద్యోగాలు చట్టంలోని అనుసూచికకుగల I భాగానికి 1963 జనవరిలో చేర్చబడ్డాయి. కమిటీ నివేదిక లోపభూయిష్ఠంగా వున్నందున ప్రతిపాదనలు 1968, ఫిబ్రవరిలో ప్రచురించబడినాయి. కొన్ని అక్షేపణలు, సలహాలు వచ్చాయి. రాష్ట్ర కనీస వేతనాల సలహా మండలితో సంప్రదించి వేతనాల కనీస రేట్లు నిర్ణయించబడతాయి. కమిటీని పునర్ నిర్మిస్తూ ఉత్తరువులు జారీచేయబడుతున్నాయి.
2. లోహపు ఫౌండరీలు, జనరలు ఇంజనీరింగు వర్కుషాపులు 3. ఆటోమొబైలు ఇంజనీరింగు వర్కుషాపులు	ఈ ఉద్యోగాలు, చట్టంలోని అనుసూచికకు గల I భాగానికి 1963 జనవరిలో చేర్చబడ్డాయి. ఈ రెండు రకాల ఉద్యోగాలలోను పబ్లిక్ మోటారు ట్రాన్స్‌పోర్టు ఉద్యోగాలకు సామాన్య వర్గపు పర్గాలు ఉన్నాయి. వాటి విషయంలో కనీస రేట్లను సవరించే ప్రతిపాదనలు 1968 ఏప్రిల్ మాసంలో ప్రచురించబడ్డాయి, ఈ మూడు రకాల ఉద్యోగాల లోని ఉద్యోగుల వేతనాల రేటులలో వ్యత్యాసాలు వుండకుండా చూడడంకోసం రాష్ట్ర కనీస వేతనాల సలహామండలితో సంప్రదించి మొదటి రెండు రకాల ఉద్యోగాల విషయంలో వేతనాల కనీస రేట్లను నిర్ణయించడాన్ని పబ్లికు మోటారు ట్రాన్స్‌పోర్టు విషయంలో కనీస వేతనాల రేట్లు సవరణ అంతిమంగా జరిగేవరకు ఆపివేయడం అవసరము, వాంఛనీయం అని భావించబడినది.
4. కల్లుగీయడం, రవాణా చేయడంతో సహా కల్లు అమ్మకం.	ఈ ఉద్యోగాలు చట్టంలోని షెడ్యూలుకు గల I భాగానికి 1965 జూన్‌లో చేర్చబడ్డాయి. 1967 ఫిబ్రవరిలో వేతనాల కనీసపు రేటులు నిర్ణయించబడినాయి. దాఖలు చేసిన కొన్ని రిట్ పిటిషన్లపై వేతనాల కనీసపు రేటులను నిర్ణయిస్తూ చేసిన ప్రకటనను హైకోర్టు కొట్టివేసింది. కమిటీలో నామినేటు చేయబడుటకు ప్రతిపాదించబడిన కొందరు వ్యక్తులు అందు పనిచేయడానికి విముఖత చూపినందున కమిటీని నియమిస్తూ ఉత్తరువులు జారీ చేయుడానికి వీలు కలుగ లేదు. ఇతరులను నామినేటుచేసే ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో ఉన్నాయి

5. మార్కెటింగు సంఘాలు, వాడ కంబార్ల సహకార సంఘాలు, సహకార బ్యాంకులు.	షెడ్యూలులోని I భాగానికి ఈ ఉద్యోగాన్ని 1968 అ కో బ రు లో చేర్చడం జరిగింది. సంఘాన్ని నియమిస్తూ ఉత్తరువులు జారీ చేయబడుచున్నాయి.
6. చేనేత వస్త్రాలు నేసే సంస్థలు	షెడ్యూలులోని I భాగానికి ఈ ఉద్యోగాన్ని 1968 అక్టోబరులో చే ర్చ డ ం జరిగింది క మి టీ లో నామినేటు చేయబడుటకు ప్రతి పాదింపబడిన కొందరు వ్యక్తులు అందులో పని చేయడానికి విముఖత చూపి నందున లేక తమ అంగీకారపు లేఖలు పంపనందున కమిటీని నియమిస్తూ ఉత్తరువులు ఇంకా చేయడానికి వీలు లేక పోయింది. ఇంకా వారిని కోరడం జరుగుతూ ఉంది.
7. [illegible] వాసీలు నేసే సంస్థలు	ఈ ఉద్యోగము చట్టంలోని అనుసూచికకుగల I భాగానికి 1968 అక్టోబరులో చేర్చబడింది. వేతనాల కనీస రేటులను నిర్ణయించడానికి సం..ంధించి ప్రభుత్వానికి సలహా నిచ్చేందుకు 1969 ఆగస్టులో కమిటీని నియమించడం జరిగింది.

III· వేతనాల కనీసపు రేటులు సవరించవలసిన ఉద్యోగాలు :

1. బియ్యం మిల్లు, పిండి మిల్లు లేదా పప్పుల మిల్లు, రోలరు ఫ్లోరు మిల్లులు. 2. నూనె మిల్లులు. 3. మైకా వర్కుస్. 4. పబ్లికు మోటారు ట్రాన్సుపోర్టు.	ఈ ఉద్యోగాలకు నియమించిన కమిటీ నివేదికలు లోపభూయిష్టంగా ఉన్నందున వేతనాల కనీస రేటులను సవరించే ప్రతిపాదనలు ప్రచురించబడినాయి. కొన్ని ఆక్షేపణలు సలహాలు వచ్చాయి. చట్టంలో కోరిన విధంగా రాష్ట్ర కనీస వేతనాల సలహా మండలితో సంప్రదించిన మీదట వీటికి తుది రూపమీయబడుతుంది. సలహా మండలి పునర్నిర్మించే ఉత్తరువులు జారీ చేయబడుతున్నాయి.

5. స్థానిక అధికార వర్గాలు.	ఈ కార్యం నిమిత్తం నియమించిన కమిటీ నివేదిక లోప భూయిష్టంగా ఉన్నందున ఆ నివేదికను ఆధారంగా చేసుకొని ప్రభుత్వం వేతనాల కనీస రేటులను సవరించడానికి వీలులేకపోయింది. స్థానిక అధికారవర్గాల క్రింది ఉద్యోగులకు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులతో సమానంగా జీత, భత్యాలు చెల్లించుచున్నందున, అన్ని తరగతుల ఉద్యోగుల కనీస వేతనాల రేటులను సవరించాల్సిన అవసరం ఉన్నదా అనే విషయం పరిశీలనలో ఉన్నది.
6. రోడ్ల నిర్మాణం లేదా నిర్వహణ, నిర్మాణపు పనులు.	ఈ రెండు ఉద్యోగాలకు సంబంధించిన కమిటీ నివేదికలు అందాయి. ఇవి రాష్ట్ర కనీస వేతనాల సలహా మండలి ఎదుట ఉంచబడతాయి. కనీస వేతనాల రేట్లను సవరించడంలో మండలి సలహాను కూడా పొందే ఉద్దేశ్యంతో మండలిని పునర్నిర్మిస్తూ ఉత్తరువులు జారీ చేయబడుతున్నాయి.
7. రాళ్ల పగులగొట్టడం రాళ్లను చిన్న ముక్కలుగా చేయడం.	
8. తోళ్లను పదును పెట్టడం, తోలు వస్తువుల తయారు.	1967 నవంబరులో ఒక కమిటీని నియమించినప్పటికి, దాని చైర్మను మరణించినందువలన దాని పనిని పూర్తిచేయడానికి వీలులేకపోయింది. మరొక చైర్మనును నియమిస్తూ ఉత్తరువులు జారీ చేయబడుతున్నాయి.
9. హోటళ్లు, రెస్టారెంట్లు, భోజన గృహాలు.	1969 మార్చిలో కమిటీ నియమించబడింది. అది ఇంకా పనిచేస్తూ ఉంది.
10. కర్ర పర్నిచరు తయారీ సంస్థలు	ఈ ఉద్యోగాలకు సంబంధించిన పేరు ''కలప తయారీ పనులు కాకుండా కర్ర ఫర్నిచరు పనులుకూడా జరిగే కర్ర పని సంస్థలు''గా మార్చబడింది. కమిటీలో నామినేటు చేయబడుటకు ప్రతిపాదించబడిన వ్యక్తుల వద్దనుండి అంగీకారపు ఉత్తరాలు ఇంకా రావలసి ఉన్నందున కమిటీని ఏర్పాటుచేస్తూ ఉత్తరువులు జారీచేయడానికి వీలులేకపోయింది.
11. సినిమాలు	1969 జూన్‌లో కమిటీ ఏర్పాటు చేయబడింది. అది ఇంకా పనిచేస్తూ ఉన్నది.

పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థల పేర్లు, ప్రస్తుతమున్న స్థానాల సంఖ్య

వరుస సంఖ్య	పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థ		ప్రస్తుతమున్న స్థానాలసంఖ్య
1.	హైదరాబాదు	.	1276
2.	సికిందరాబాదు	..	320
3.	సంగారెడ్డి	....	312
4.	నిజామాబాదు	.. .	416
5.	వరంగల్లు	..	568
6.	పెద్దపల్లి	..	256
7.	మంచిర్యాల	...	144
8.	నల్గొండ	.	264
9.	భువనగిరి	. .	96
10.	కొత్తగూడెం	....	400
11.	మహబూబునగర్	....	136
12.	బొబ్బిలి	....	304
13.	విశాఖపట్నం	....	776
14.	కాకినాడ	....	720
15.	ఏలూరు	...	336
16.	విజయవాడ	....	800
17.	తెనాలి	. ..	312
18.	నెల్లూరు	...	488
19.	వెంకటగిరి	...	152
20.	చిత్తూరు	....	252
21.	అనంతపురం	....	620
22.	కడప	....	104
23.	ద్రోణాచలం	...	256
24.	శ్రీశైలం	....	256
		మొత్తం....	9564

వరుస సంఖ్య	జిల్లా స్థాయిలో శిక్షణ కేంద్రం	స్థానాల సంఖ్య
1.	హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు నగరాలకు, ముషీరాబాదులో) జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం	95
2	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, వికారాబాదు	45
3	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, మహబూబునగర్ మొదట షాద్‌నగర్‌లో వుండేది. 1-8-1967 నుండి మహబూబ్‌నగర్‌కు బదిలీ చేయబడినది).	45
4.	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, వరంగల్లు.	60
5	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, శ్రీకాకుళం.	30
6.	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, గుంటూరు.	45
7	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, గూడూరు.	45
8	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, కర్నూలు.	30
9.	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, కడప.	30
10.	జిల్లా స్థాయి శిక్షణ కేంద్రం, ఏలూరు.	45
	మొత్తం	470

1961 అప్రంటీస్‌ల చట్టం క్రింద పేర్కొనబడ్డ వృత్తుల పేర్ల పట్టిక

1 ఫిట్టరు.
2. టర్నరు
3. మెషినిస్టు (మిల్లరు)
4 మెషినిస్టు (గ్రైండరు)
5 మెషినిస్టు (ఎస్ ఎస్ అండ్ ఓ. ఆర్. పి.)
6. నమూనా తయారీదారు.
7. మోల్డరు.
8. కమ్మరి.
9 షీట్ మెటల్ వర్కరు.
10 వెల్డరు (గ్యాసు అండ్ విద్యుచ్ఛక్తి)
11 ఎలక్ట్రిషియను.
12 లైన్‌మెన్.
13. వైర్‌మెన్

14. వడ్రంగి
15 ప్లంబర్.
16. తాపీపనివాడు. గృహనిర్మాణదారు.
17. మెకానిక్కు
18. మెకానిక్కు (వస్త్ర పరిశ్రమ యంత్రాలు)
19. నిర్వహణ మెకానిక్కు (రసాయనిక ప్లాంటు)
20. పరికరములు, రంగుల తయారీదారు.
21. పనిముట్ల మెకానిక్కు.
22. రిఫ్రిజిరేషను, ఎయిర్ కండిషన్ మెకానిక్కు
23. మెకానిక్కు (మోటారు బండ్లు)
24. మెకానిక్కు (డీసిలు)
25. మెకానిక్కు (ట్రాక్టరు)
26. మెకానిక్కు (పట్టి పెళ్ళగించే యంత్రాలు)
27. డ్రాఫ్టుమెన్ (సివిలు)
28. డ్రాఫ్ట్‌మెన్ (మెకానికల్)
29. సర్వేయరు.
30. స్ట్రక్చరల్ ఫిట్టరు.
31. బాయిలరు అటెండెంటు.
32. కంపోజిటర్ హేండ్.
33. మోనో టైప్ అపరేటరు.
34. మోనో టైప్ కేస్టర్.
35. లినో టైప్ అపరేటరు
36. లెటర్ ప్రెస్ మెషిన్‌మెన్ (ప్లాటన్ & సిలిండర్)
37. ప్రొసెస్ కెమెరామేన్.
38 రిటచర్ లితోగ్రాఫిక్.
39. ఎంగ్రేవర్.
40. బుక్ బైండర్.
41. నేత పనివాడు
42. కుక్ జనరల్.
43. స్టేవర్డ్ (భోజనశాల)
44. ,, (ఫ్లోరు)
45. బేరరు. కన్‌పెక్షనరు.
46 గృహ నిర్వాహకుడు.
47. హోటలు గుమాస్తా/రిసెప్షనిస్టు
48. మెకానిక్ డైరీ నిర్వహణ.
49. స్టీమ్ టర్బయిన్ అపరేటరు.
50. స్విచిబోర్డు అటెండెంటు.

APPENDIX

NOTE ON THE DEMAND FOR GRANTS FOR LABOUR AND EMPLOYMENT 1969-70.

I. LABOUR

The Labour Department has been entrusted with the administration of social legislation mainly aimed at the betterment of living and service conditions of the working class as a whole The labour legislation strives to make the conditions of work in the work-places wholesome and safe, conductive for higher productivity and better living standards.

The Government of India had set up the National Commission on Labour to review the changes in the conditions of labour since independence and to make recommendations *inter alia,* on the levels of workers' standard of living, social security, labour legislation and administration, existing arrangements of labour intelligence and research etc. The Commission has submitted its report recently to the Government of India and the recommendations are under consideration.

The Commission has proposed new industrial relations at the Central and State levels vested with quasi-Judicial functions to settle labour disputes. It has recommended the establishment of Standing Labour Courts and industrial Judiciary apparatus similar to Courts trying civil and criminal cases. For the first time, a limitation of 30 days has been placed on any legitimate strike in "non essential" industries and in "essential" industries, the Commission has provided a self contained Code and machinery which it claims will make strike "Wholly unnecessary" The Commission has found that a national minimum wage is neither feasible nor desirable, but a regional minimum can be attempted under the present circumstances.

The recommendations of the National Commission on Labour are likely to lead to far-reaching changes both in the administrative set-up of the industrial relations machinery and the approach to the labour problems.

NEW INDUSTRIES:

Government intend that all new industrial units are assured of industrial peace for a period of first three to five-years from their

coming into being, in order to stabilise their working. To this end, Government are also considering measures to protect the newly established industries and the Trade Unions established in those units from lock-outs, strikes, victimization and any type of agitation during the period of first three to five years for the minimum legitimate demands of the workers and proper work-load and discipline in these establishments.

It is also the intention of Government to convene a meeting of the representatives of the employers' & the unions' in these industries to workout a tripartite agreement to achieve the above object and to ensure effective implementation of all the labour laws, agreements etc., by them. Government will so take requisite steps in this regard.

CLOSED AND SICK INDUSTRIES:

It has been the policy of Government, with a view to give relief to the unemployed workers, to revive industries which were closed or are sick

Therefore, the Government are considering to bring a legislation to run all closed and sick industries to provide relief to the unemployed.

ARBITRATION:

The general policy of the Government is to encourage arbitration. Greater emphasis is to be laid on collective bargaining. It is only when no settlement is reached in their mutual discussions, that mediation by Conciliation Officers is undertaken. Where, even the Conciliation Officer fails to bring out a settlement, he makes a suggestion to the parties to agree for arbitration. The Code of Discipline emhasises greater recourse to arbitration than to adjudication. There has been an increase in the number of cases referred for arbitration this year, as compared to the last year During 1968, 9 cases were referred for arbitration and this year up to end of August, 1969, 2[illegible] cases were referred for arbitration. Government is considering constitution of an Arbitration Promotion Board consisting of representatives of Employers, Employees' Organisations and Government Officials including independent observers.

During the period from January, 1968 to August, 1969, the Conciliation Officers have succeeded in settling 328 disputes out of 526 conciliations under the Industrial Disputes Act, 1947. During the above period, 879 disputes were settled between the parties by

the mediation of Labour Officers and 180 disputes were adjudicated upon by the Labour Courts/Industrial Tribunal.

69 cases of non-implementation of awards and agreements were reported to the Evaluation and Implementation Cell. So far, 48 cases have been disposed off.

Wage Boards :

During the year, the Wage Boards made their recommendations in respect of Electricity, Road Transport, Heavy Chemicals and Fertilizers, Cement and Textiles industries which stood for implementation. The concerned managements have been pursuaded to implement these recommendations.

With regard to the implementation of the recommendations of the Second Textile Wage Board, a Joint meeting of representatives of employers and the Trade Unions was convened on 12th and 13th September, 1969. After discussions, it was resolved by the representatives of both sides to form a sub-Committee consisting of five members from each side under the Chairmanship of the Commissioner of Labour, for the implementation of the recommendations of the Wage Board.

Joint Management Council:

Joint Management Councils are intended to allow the workers to participate in the management of industries. Due to the various objections raised by the unions and managements, Joint Management Councils could not be formed in many of the industrial establishments in the State except in 3 industrial units. Effective functioning of the Joint Management Councils would go a long way in maintaining industrial harmony. This has also been emphasised by the National Commission on Labour and this Government too proposes to pursue the matter.

Strengthening and Reorganisation of Administrative Machinery of the Labour Department :

It has been considered essential to strengthen the administrative machinery of the Labour Department consisting of 4 units *viz.*, Labour, Factories, Boilers and Establishments during IV Five-Year Plan and for which an amount of Rs. 125.18 lakhs has been provided by the State Government, among other things.

The question of re-organising the Department of Labour to make it more effective has been engaging the attention of the Government. The main idea underlining this reorganisation is to delegate more statutory powers at the regional level and local levels to see that the various labour laws and Wage Board Recommendations, agreements, settlements, awards and the Code of Discipline, are effectively implemented and affected persons will have easy access to the machinery towards settlement of their grievances.

Minimum Wages for Agricultural Labour :

Minimum wages for agricultural labour were revised in June, 1968. There are 12 Trade Unions functioning in this Sector. The Government feel that the organisation of Trade Unions in the Agricultural Sector will go a long way in effective implementation of minimum wages. Government intend conducting seminars at State, District and Taluk levels to educate the public about the minimum wages so as to ensure the proper implementation of the Minimum Wages Act.

Fixation/revision of the minimum rates of wages in respect of Seven Scheduled Employments could not be done yet, as it had become necessary to reconstitute the State Minimum Wages Advisory Board giving representation to Employers and Employees in all the Twenty-two Scheduled Employments under the Minimum Wages Act. Orders reconstituting the Advisory Board are being issued and action to finalise these proposals will be taken. Government have appointed Committees for Five other Scheduled Employments: the Committees are at work. Orders appointing Committees in respect of Four other Scheduled Employments will be issued shortly. The statement in part II furnishes details in regard to all the twenty-two Scheduled Employments.

The following are some of the important Acts administered by Labour Department.

1. Factories Act, 1948.
2. Payment of Wages Act, 1936.
3. Maternity Benefit Act, 1961.
4. Employment of Children Act, 1938.
5. Andhra Pradesh Shops and Establishments Act, 1966.
6. Minimum Wages Act, 1948.
7. Motor Transport Workers' Act, 1961.
8. Industrial Disputes Act, 1947.
9. Workmen's Compensation Act, 1923.
10. Trade Unions Act, 1926.
11. Payment of Bonus Act, 1965
12. Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.
13. Working Journalists (Conditions of Service and Miscellaneous Provisions) Act, 1955.
14. Indian Boilers Act, 1923.
15. The Cotton Ginning and Pressing Factories Act, 1925.
16. The Beedi and Cigar Workers (Conditions of Employment) Act, 1966.

The Beedi and Cigar Works (Conditions of Employment) Act 1966 could not be enforced as the management of Beedi establishmen have filed writs in the Andhra Pradesh High Court, and obtained Stay of the enforcement of the Act.

Government have extended the provisions of the Motor Transport Workers's Act, to motor transport undertakings employing less than 5 workers ; but some of the employers have filed writ petitions against the enforcement of the Act and obtained stay.

CODE OF DISCIPLINE :

This is to maintain discipline in industry both in public and private sector. It sets out the procedure for recognition by employers and workers of the rights and responsibilities of either parties. The Central Organisations of the Employers and Employees accepted the Code of Discipline.

17 Trade Unions of workers submitted applications for verification of membership and recognition under the Code of which 1[illegible] Unions secured recognition.

13 complaints for breach of Code were received by the Evaluation and Implementation Machinery Of these, 8 were from the managements and the remaining 5 were from the Unions. Out of 13, 8 cases have been disposed off

GRIEVANCE PROCEDURE

23 managements have set up grievance procedure in their units.

SUBSIDISED INDUSTRIAL HOUSING SCHEME:

The Scheme which was introduced in September, 1952 contemplates grant of financial assistance by Government of India to three agencies, namely, (1) State Government (2) Employers and (3) Co-operative Societies for construction of houses for the workers who fall under the definition of 'work-man' under the Factories Act. The pattern of assistance applicable to the three agencies is as follows —

		Loan	*Subsidy.*
1	State Governments	50%	50%
2.	Employers	50%	25%
3.	Co-operative Societies	65%	25%

The Subsidised Industrial Housing Scheme contemplates, providing residential accommodation to the low paid industrial workers Upto the end of the Third Five-Year Plan, 5,190 tenements have been constructed and provided to the workers During the Fourth Five-Year Plan, it is proposed to construct 1253 tenements For this purpurpose, an amount of Rs. 60 lakhs has been provided by the Government.

Government have provided Rs 3 lakhs for the year 1969–70 for construction of 40 tenements under co-operative sector. No construction of tenements has been taken up during 1969–70 under State Sector for want of funds. Allocation of funds for the employers sector is considerably poor.

Government have ordered the sale of houses in twin cities under hire purchase system, thus providing facility to the occupied industrial workers, to have the tenements as their own by availing this benefit as was done in the case of Warangal.

Industrial Tribunal and Labour Courts :

An Industrial Tribunal and two Labour Courts with jurisdiction over Andhra and Telangana areas have been constituted for purposes of industrial adjudication. The two Labour Courts are presided over by a single Officer. If necessary, a separate Presiding Officer will be appointed for each Court to expediate the disposal of cases. The Industrial Tribunal is an Employees' Insurance Court under the Employees' State Insurance Act ; an appellate authority under the Industrial Employment (Standing orders) Act. The Labour Courts are also courts specified under the Industrial Employment (Standing Orders) Act for interpreting reference made by the employers or workmen in the districts of Andhra and Telangana areas. These Courts also determine the amount due to the employees under the Working Journalists (Conditions of Service) and the Miscellaneous Provisions Act, 1955. They are also authorities under the Minimum Wages Act.

The statistics relating to the Labour enactments etc., are shown in Part II.

II EMPLOYMENT

General Employment Situation .

The overall employment situation in the State during 1968-69 (1-4-1968 to 31-3-1969), showed a slight improvement in regard to applicants placed, over the position obtaining during the previous year. During this period 2,39,840 applicants were registered as against 2,03,413 during the corresponding period of the last year (1-4-1967 to 31-3-1968) The number of vacancies notified have also risen from 26,300 in 1967-68 to 30,624 in 1968-69. The number placed in employment during 1 4-1968 to 31-3-1969 was 21.458 as against 20,198 in 1967-68. On 31-8-1969 the number of persons remaining on the Live Register of the Exchanges was 1,76,981 as against 1,51,784 as on 31-8-1968.

The following table shows the number of educated on the Live Register of Exchanges on 30-6-1969

Number of Educated on Live Register as on 30 6-1969.

		Andhra	Telangana
1.	Total number of Matriculates on L.R.	32,981	15,482
2.	Total number of Graduates	4,482	4,369
3.	Total number of Engineers	493	443
4.	Total number of Doctors*	8	125
5.	Total number of Post Graduates	1, 64	1,165

Employment Exchanges do not create employment. Its function is to regulate placement of registered applicants against notified

* includes Allopathic, Ayurvedic, Unani and other systems.

vacancies, administration of Vocational Guidance to improve the knowledge of school leavers to the World of Work to enable them to choose a career wisely instead of trying to over crowd into already over-croweded professions

As on 10-8-1969 the following table shows the position relating to Diploma holders in Engineering

	Andhra	Telangana
Diploma holders in Civil Engineering	712	865
Diploma holders in Mechanical Engineering	651	1,077
Diploma holders in Electrical Engineering	165	740

In regard to retrenched degree and diploma holders in Engineeing up to the end of August, 1969, 266 degree holders and 388 diploma holders have been placed. There are no more retrenched degree holders on the registers, The above figure does not include 950 regular supervisors retrenched from P. W. D during 1967 under economy drive and have since been re-absorbed without the media of Employment Service.

It is the policy of the Government to ensure that local people should as far as possible be considered for lacal vacancies Outsiders should be considered only when local candidates from the State are not available. This Government has taken up this matter with the Government of India with a view to see that at least 90% of the employees in the Central undertakings in the State are local people. A recent survey conducted by the Department of Employment and Training revealed the following position :—

Public Sector (Central Government) Undertakings :—

Total number of employees	..	9,129	
Telangana employees	..	5,239	57.2%
Andhra employees		2,342	25 6%
Other States employees	..	1,548	17.2%

BHARAT HEAVY ELECTRICALS :

Total numbe of employees	..	4,712	
Other State employees	.	810	17.2%
Andhra Pradesh State employees	..	3,902	82 8%

From the statistics given above it will be seen that the employment of personnel in various Central undertakings from Andhra Pradesh is 81% in posts other than those with higher salaries.

In regard to private sector the position is as follows in the twin cities of Secunderabad and Hyderabad :—

Number of Establishments	*Total employees*	*Telangana employees*	*Andhra Region*	*Total*	*Other States*
122	25,833	22,180	2,022	24 202	1,651
		85.7%	7 8%	93.5%	6.5%

In order to further ensure that local persons are only employed in local establishments both in the Public and Private Sectors, the Director of Employment and Training had convened a meeting of Personnel Officers of these establishments separately and had requested their co-operation to ensure that local personnel get their due share in the employment opportunities in local areas They have agreed to bear this important aspect in mind.

It is also under consideration to amend the returns rendered by the establishments under Employment Exchange (Compulsory Notification of Vacancies) Act, 1959 to obtain information periodically regarding the appointments made by the ectablishments showing the region and other States from which the candidates have been recruited As employment is a concurrent subject and the rules under the Employment Exchange (Compulsory Notification of Vancancies) Act, 1959 are made by Centre the feasibility of amending the return at the State level is being examined

The question of inclusion of a State Government representative on the Selection Boards of the Public Sector undertakings in the State to ensure that the local candidates get their due share of appointments in these underlakings is also under the active consideration and the matter is being taken up with the concerned Central authorities. At present Government representatives are on some selection Boards of some undertakings.

EMPLOYMENT MARKET INFORMATION .

Under this scheme, employment data from various establishment both in Public and Private Sectors throughont the State continued to be collected on quarterly basis. The following reports were published during the year :—

Number of area reports published . ..	78
Number of State Reports published ..	4
Number of reports on shortage occupations . ..	4
Special report . ..	1

SPECIAL EMPLOYMENT EXCHANGE FOR PHYSICALLY HANDICAPPED:—

The Special Employment Exchange for the Physically Handipped made special efforts to identify suitable occupation

for the registrants and to canvas for their employment. The following work was performed by this exchange from 1-4-1968 to 31-3-1969.

	Register-ed.	*Placed*	*Number on L. R. as on 1-4-1969*
Blind	27	18	75
Orthopaedically Handicapped ..	274	93	536
Deaf and Dumb	48	3	75

Vocational Guidance Scheme :

The scheme is in operation at the following Exchanges :—

1. Regional Employment Exchange, Hyderagad.
2. Regional Employment Exchange, Visakhapatnam.
3. Regional Employment Exchange, Vijayawada.
4. Regional Employment Exchange, Kurnool.
5. Regional Employment Exchange, Nizamabad.
6. Regional Employment Exchange, Warangal.

At the other exchanges also, the Employment Officers administer Vocational Guidance to the educated

Besides, three University Emloyment Information and Guidance Bureaux at the three Universities in the State are also functioning. The number of applicants who availed of the Vocational Guidance facilities are given below:

1.	Number of applicants guided in Groups ..	43,781
2.	Number who received individual information	15,787
3.	Number of applicants guided individually ..	208
4.	Career Talks given in Schools ..	52
5.	Number of applicants placed in training centres	966
6.	Number of applicants placed in jobs ..	36
7.	Review of old Cases ..	218

Aptitude Test Work .

Aptitude Test for admission of candidates in Industrial Training Instit tes for August, 1968 sessions was conducted at the follo,,ing Industrial Training Institutes/Model Training Institute.

1. Industrial Training Institute, Hyderabad.
2. Industrial Training Institute, Nizamabad.
3. Industrial Training Institute, Warangal.
4. Industrial Training Institute, Vijayawada.
5. Industrial Training Institute Eluru
6. Industrial Training Institute, Kakinada
7. Industrial Training Instit te, Visak' apatnam.
8. Industrial Training Institute, Tenali.
9. Industrial Training Institute Nellore.
10. Industrial Training Institute, Anantapur.
11. Model Training Institute, Hyderabad.

The scheme of rehabilitation of repatriates from Burma and Ceylon continued to function at Visakhapatnam and the expenditure on the scheme is borne entirely by the Government of India.

Fourth Five-Year Plan .

For 1969-70, a provision of Rs 50,000 has been made to this Department. It is proposed to establish a Professional and Executive Office to deal with highly qualified professional, scientific and technical personnel centrally at the Directorate office as opportunities for such type of employment seekers is very meagre at District level. It is also proposed to establish 5 Vocational Guidance Units each in charge of trained Vocational Guidance Officers at selected Exchanges Efforts are being made by the Department to revive the posts of State Vocational Guidance Officers, kept in abeyance as a measure of economy. With this 16 out of 20 Exchanges will have special Vocational Guidance facilities incharge of trained officers.

III. CRAFTSMEN TRAINING SCHEMES

OBJECTIVE :

The objective of the Centrally Sponsored Craftsmen Training Schemes Implemented in participation with the Government of India is to train Craftsmen in various trades required for the expansion of industries both in Public and Private Sectors and also for Defence establishments The Industrial Training Institutes provide a course of intensive training in various Engineering and non-Engineering trades, the training period for some trades being 2 years and for others one year. After completion of the training period, an All India Trade Test is conducted and successful candidates are awarded the National Trade Certificates.

FOURTH PLAN PROGRAMMES ·

During the annual plans of 1966-67, 1967-68, 1968-69 the training capacity of the institutions was expanded from 7,420 seats at the end of Third Plan to 9 56 seat . During these years action was taken to start Industrial Training Institutes at new places by transferring seats from the existing institutions. At present each district in the State has an Industrial Training Institute and there are two in the districts of Nellore, Nalgonda and Kurnool. During the Three years mentioned, in accordance with the directive of Government of India some of the identified unpopular trades were replaced

by more popular ones A unit of Radio and Television mechanic trade was introduced recently at Industrial Training Institute, Vijayawada in the place of Draughtsman (Civil) and one unit in each of Motor and Tractor Mechanic at Industrial Training Insitute, Srisailam by reducing the number of seats in unpopular and uncrowded trades. It is proposed to introduce trade of tractor Mechanic at Industrial Training Institutes, Hyderabad, Warangal, Vijayawada and Visakhapatnam after training instructors.

During the first year of the Fourth Five Year Plan (1969-70) it is proposed to consolidate the existing training programmes and no expansion of Industrial Training Institutes in number is contemplated. A scheme of "Award of Merit Scholarships to the Trainees of Industrial Training Institutes" is proposed for inclusion in the annual plan for 1969-70. Two other schemes, one for appointment of Registrars at large Industrial Training Institutes to relieve the Principals of some administrative work and the appointment of Motor driving Instructors at Industrial Training Institutes where there is the trade of Motor Mechanic are also under consideration for introduction. A provision of 4 18 lakhs has been made for the schemes under Craftsman Training during 1969-70 From 1-4-1969 the entire expenditure on these schemes which from part of State Plan will be borne by the State Government

A list of Industrial Training Institutes in the State along with the seating capacity in each is showd in Part II.

During 1968 69, out of 6,170 candidates admitted for training 3,97 passed.

APPRENTICES ACT :

The Apprentices Act, 1961, providing for regulation and control of training of apprentices as skilled workers and matters connected herewith continues to be enforced in the State during 1969-70. So far 50 trades have been designated under the Act in which employers carrying on a notified industry have to engage apprentices in a prescribed ratio to the number of skilled workers in their establishments and impart shop floor training to them according to a prescribed syllabus and prepare them for All India Trade Test. A list of designated trades is shown in Part II.

3,281 Apprentices have registered for training as apprentices and 1,0 2 full term apprentices are under training. Up to the end of March, 1969, 361 full term apprentices have passed the Trade Test under the Act. 319 apprentices are to take their test in September, 1969.

To intensify the various programmes under the Scheme, a provision of Rs 2.37 lakhs has been made in the plan for 1969-70. By the close of 1969, it is proposed to increase the placement of Apprentices to 1,500.

DISTRICT LEVEL TRAINING CENTRES :

There are 10 District Level Training Centres as shown in Par II These centres are under non-plan and it is neither proposed to increase the number of centres nor to expand the existing centres.

During 1968-69, out of 470 candidates admitted into the Centres, 385 passed.

Budget 1969-70 :

The Plan and Non-plan provisions made for 1969-70 in the Budget estimates are given below :—

Plan :

		Rs.
1.	Craftsmen Training Schemes ..	.. 4,13,000
2.	Apprenticeship Training Scheme ..	.. 2,37,000
	Total Rs.	.. 6,50,000

Non-Plan:

		Rs.
1.	Craftsmen Training Schemes ..	.. 75,39,200
2.	Apprenticeship Training Scheme	.. 1,19,800
3.	District Level Training Centres ..	.. 8,36,700
	Total Rs.	. 84,95,700
	Grand Total Rs.	.. 91,45,700

PART II

Statement showing the Details of the Receipts of the Department

1.	(i) Receipts of the Labour Department Registration of Trade Unions	Rs. 175.00 (From 1-4-1969 to 31-7-1969)
	(ii) Receipts of the Industrial Housing Scheme:	Rs. 1,53,650.00 (From 1-4-1969 to 31-7-1969)
2.	Fees realised under the Factories Act:	Rs 1,80,622.00 (From 1-4-1969 to 31-7-1969)
3.	Fees realised under the Motor Transport Workers' Act:	Rs. 24,640.00
4.	Fees for the Inspection of Steam Boiler : ..	Rs. 1,31, 737 00
5.	Fees realised under Andhra Pradesh Shops and Establishments Act : ..	Rs. 3,01,478.00

Statement showing the Targets and Achievements of various Labour Act.

		Targets	Achivements
		Number of Establishments	Number of inspections
1	Andhra Pradesh Shops and Establishments Act, 1966	1,36,465	4,48,319
2.	The Minimum Wage Act, 1948 Scheduled Employments :		
	Part I ...	12,425	33,195
	Part II ..	...	72,580
3.	The Motor Transport Workers Act, 1961	2,237	4,988

Statement showing the payment of bonus for 1966 67 and 1967-68

Year	Number of establishments paid bonus.	Number of employees received bonus	Total amount paid as bonus
1966 67	1,024	1,00,000	64,93,182.76
1967-68	626	86,536	40,34,053 47

Statement showing the number of establishments covered by the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946 and the number of Standing Orders certified

Number of establishments covered	Number of establishments that got standing orders certified.	Number of draft standing orders pending certification
Nearly 1,000	407	70

Statement showing recognition of unions under the Code of Discipline.

Number of Trade Unions of workers submitted applications for verification of membership and recognition under the Code.	Number of unions securred recognition
17	11

Workmen's Compensation Act :

Item I :

Cases pending as on 1-1-1969.	*Cases filed from* 1-1-1969 *to* 31-8-1969.	*Total.*
215	195	410

Total number of cases disposed of.	*Number of cases pending disposal.*
163	247

Item No. 2 :

Amount of compensation deposited with the Commissioner, Workmen's Compensation during 1969-70	*Amount of compensation Paid.*
Rs. 25.25 lakhs.	Rs. 21.77 lakhs.

STATEMENT OF STATISTICS UNDER THE FACTORIES ACT FOR THE YEAR ENDING 31-3-1963

Total number of Factories as on 31-3-1969	6,635
(This includes 1,389 additions and 863 removals)	
Total number of Inspections.	7,910
Accidents	3,537
Prosecutions.	773
Fines realised in prosecutions.	27,565
Maternity Benefit claims.	33
Amount of benefit.	3,559.71

Targets are fixed only under the Factories Act. Each Inspector has to make 250 inspections of Factories per year. There are 17 Inspectors in the State and during the year they have made 7,910 regular inspections beside 975 SUNDAY and Surprise Inspections, 85 night visits, 1,150 visits to unregistered factories.

INDIAN BOILERS ACT—REGISTRATION ETC.

Total number of boilers on the register up to 31-3-1969.	2,039
Total number of Economisers on the register up to 31-3-1969.	62
Total number of Accidents occurred.	14
Total number of deats occurred during the year.	Nil

Welfare Centres :

Number of Welfare Centres functioning.	*Purpose of Welfare Centre.*
11	Recreational facilities to the industrial workers.

Opening of some more Welfare Centres :—

It is contemplated to have some more Centres in the Fourth Five-Year Plan.

Statement showing the Receipt and Disposal of the complaints for breach of Code of Discipline

Number of complaints received		*Total number of complaints.*
Managements	*Unions*	
8	5	13

Name of the Unions found guilty of an established breach of the Code :

1. Hindusthan Shipyard Labour Union (in two cases).

2. D. B. R. Mills Kamgar Union.

No management was found guilty of an established breach of the Code of Discipline.

The following Unions and employers were found to have committed minor acts against the spirit of the Code :—

1. All Andhra Pradesh Medical Employees' Union.

2. Hindusthan Shipyard Labour Union.

3. Lay Secretary, Niloufur Hospital.

STATEMENT SHOWING THE POSITION OF IMPLEMENTATION OF VARIOUS WAGE BOARDS

Name of the Wage Board	Number	Number of units which have implemented the recommendations.
(1)	(2)	(3)
1. Recommendation of the Wage Board for Leather and Leather goods for interim relief.	49	36
2. Recommendations of the Wage Board for Road Transport Industry for interim relief.	853	25
3. Recommendations of the Wage Board for Electricity Undertakings for interim relief.		The Electricity Board are paying at the rates higher than the rates fixed by the Wage Board.
4. Recommendations of the Second Wage Board for cement Industry.	5	5
5. Recommendations of the Wage Board for Working Journalists.	18	16 Of the remaining two establishments, in establishment recommendations were implemented partially, and in other establishment only one working Journalist is employed and he does not want implementations of the recommendations.
6. Recommendations of the Wage Board for non-working Journalists.	20	12
7. Recommendations of the Wage Board for Heavy Chemicals and Fertilizers (interim recommendation).	5	5
8. Recommendations of the Wage Board for Engineering industry (interim recommendations)	40	29 Of the remaining establishments, in the case of 2 establishments, the Industrial Tribunal held that the implementation of the Wage Board Recommendation is not justified. One more case is pending before the Industrial Tribunal.

(1)	(2)	(3)
9. Recommendations of the Wage Board for Heavy Chemicals and Fertilizers (Final recommendations).	4	None of the managements have so far implemented the recommendations. A Joint meeting of the representatives of the employers and workers union is fixed before the Commissioner of Labour on 22-9-1969 for implementation of the Recommendations.
10 Recommendations of the Second Wage Board for Textile Industry.	About 30	The recommendations were received recently. The Minister for Labour held a Joint Meeting of the representatives of the Employers' and the Workers' Unions on 12-9-1969 and 13-9-1969 for the implementations of the Recommendations. It was resolved in the meeting to set up a sub-Committee under the Chairmanship of Commissioner of Labour for the implementation of the Recommendations.

Statement showing the number of cases instituted and disposed of by the Industrial Tribunal and Labour Courts

INDUSTRIAL DISPUTES

	Industrial Tribunal, Hyderabad	Labour Court, Guntur.	Labour Court Hyderabad.
Pedding as on 1-4-1968	47	22	28
Institutions from 1-4-1968 to 31-3-1969	49	24	41
Total	96	46	69
Disposal during the period from 1-4-1968 to 31-3-1969.	39	21	12
Pending as on 1-4-1969.	57	25	57

MISCELLANEOUS APPLICATIONS UNDER SECTIONS 33.33A 33C OF INDUSTRIAL DISPUTES ACT, 1947

	Industrial Tribunal, Hyderabad.		Labour Court, Guntur			Labour Court, Hyderabad		
	33	33A	33	33A	33C	33	33A	33C
1. Pending as on 1-4-1968 .	32	125	.	..	276	208	5	345
2. Institutions from 1-4-1968 to 31-3-1969	66	135	.		4 441	15 ,	8	98
Total ..	98	260			4 717	364	13	443
4. Disposal during the period from 1-4-1968 to 31-3-1969 ..	35	188			1 1 2	139	8	86
5. Pending as on 1-4-1969	63	72			3 535	225	5	357

Statement showing the number of registered Trade Unions on record and Trade Unions cancelled

Number of Trade Unions functioning as on 31-8-1969	Number of Trade Unions cancelled	
972 (Membership) 3,75,193	Up to the end of 1968:	100
	From 1-1-1969 to 8/69	4
	Total	104
	(Membership)	14,331

I. Employments for which minimum rates of wages have been fixed or revised already.—

1 Salt pans. .. Fixed in October, 1967

2. Tobacco (including beedi making) manufactory.	Revised in February 1966 (Tobacco manufactory) Revised in July, 196[illegible]. (Beedi making).	In view of the decision of the Southern Zonal Committee of Labour Ministers that the disparities in the minimum rates of wages obtaining in this State and the neighbouring States should be removed A Committee has been appointed in June, 1969 to advise Government in regard to the revision the minimum rates of wages.
3. Woolen carpet making or shawl weaving establishments.	Revised in February. 1968.	
4. Agriculture .	Revised in June,	

II. Employments for which minimum rates of wages are to be fixed.

1. Printing Presses including Litho and Off-set printing.	This Employment was added to part I of the Schedule to the Act in January, 1963. As the Report of the Committee was defective, proposals were published in February, 1968. Certain objections and suggestions were received. Minimum rates of wages will be fixed in consultation with the State Minimum Wages Advisory Board Orders reconstituting the Committee are being issued.
2 Metal Foundaries and General Engineering Workshops. 3. Automobile Engineering Workshops.	These Employments were added to Part I of the Schedule to the Act in January, 1963. There are common categories of employees in these two Employments and in Employment in Public Motor Transport, proposals for revising the minimum rates in respect of which were published in April, 1968. Lest there should be a disparity in the rates of wages for such employees in the Three Employments it has been considered necessary and desirable to defer fixation of minimum rates of wages in respect of these Two Employments till revision of the minimum rates of wages in respect of Public Motor Transport is finalised, in consultation with the State Minimum Wages Advisory Board.

4. Toddy selling including tapping and conveyance.	This Employment was added to Part-I of the Schedule to the Act in June, 1965, and minimum rates of wages fixed in February, 1967. On certain Writ petitions filed, the High Court struck down the notification fixing the minimum rates of wages. Order appointing a Committee could not be issued as certain persons proposed for nomination thereon have declined to serve on it and proposals to nominate others are under consideration.
5. Marketing Societies, Consumer Co-operative Societies and Co-operative Banks.	This Employment was added to Part-I of the Schedule in October, 1968. Orders appointing a Committee are being issued.
6. Handloom Weaving Establishments.	This employment was added to Part I of the Schedule in October, 1968. As some of the persons proposed for nomination on the Committee declined to serve on it or did not send consent letters orders appointing the Committee could not be issued yet and further action is being pursued.
7. Cotton carpet weaving establishments.	This Employment was added to Part I of the Schedule to the Act in October, 1968. A Committee has been appointed in August, 1969 to advise Government in regard to fixation of the minimum rates of wages.

III. Employment for which minimum rates of wages are to be revised :—

1. Rice, Flour or Dall Mills and Roller Flour Mills. 2. Oil Mills 3. Mica Works 4. Public Motor Transport.	As the Reports of the Committees appointed for these Employments were defective proposals for revising the minimum rates of wages were published. Certain objections and suggestions were received. These are to be finalised in consultation with the State Minimum Wages Advisory Board, as required under the Act. Orders reconstituting the Advisory Board are being issued.

5. Local Authorities ..	Government could not revise the minimum rates of wages on the basis of the Report of the Committee appointed for the purpose as the Report was defective. As employees under the Local Authorities are paid pay and allowances on par with Government servants, the question whether there is need to revise the minimum rates of wages for all the categories of the employees is under consideration.
6. Construction or maintenance of roads and in building operations 7. Stone-breaking and Stone crushing.	The reports of the Committees for these Two Employments have been received. These will be placed before the State Minimum Wages Advisory Board, orders reconstituting which are being issued, with a view to have the advice of the Board also in revising the minimum rates of wages.
8. Tanneries and Leather manufactory.	Although a Committee was appointed in November, 1967, it could not complete its work on account of the demise of its Chairman. Orders appointing another Chairman are being issued.
9. Hotels, restaurants or eating houses.	Committee has been appointed in March, 1969. It is still at work.
10. Wooden furniture manufacturing establishments	The nomenclature of this Employment was changed as "Wood working establishments including wooden furniture works and excluding timbering operations". Orders oppointing a Committee could not be issued as consent letters from the persons proposed to be nominated thereon are yet to be received.
11. Cinemas	Committee has been appointed in June, 1969. It is still at work.

Names of the Industrial Training Institutes and Number of Seats existing as on today

Sl. No.	Industrial Training Institute	Total number of Seats existing as on today.
1.	Hyderabad	1,276
2.	Secunderabad	320
3.	Sangareddy	312
4.	Nizamabad	416
5.	Warangal	468
6.	Peddapalli	256
7.	Mancharial	144
8.	Nalgonda	264
9.	Bhongir	96
10.	Kothagudem	400
11.	Mahboobnagar	136
12.	Bobbili	301
13.	Visakhapatnam	776
14.	Kakinada	720
15.	Eluru	336
16.	Vijayawada	800
17	Tenali	312
18.	Nellore	488
19	Venkatagiri	152
20	Chittoor	252
21.	Anantapur	620
22	Cuddapah	104
23.	Dhone	256
24.	Srisailam	256
	Total	9,[illegible]64

Sl. No.	District Level Training Centre	Number of Seats.
1.	District Level Training Centre for the Twin Cities at Mushirabad.	95
2.	District Level Training Centre, Vikarabad . .	45
3	District Level Training Centre, Mahabubnagar (Originally at Shadnagar, since transferred to Mahabubnagar from 1-8-1967) ..	45
4	District Level Training Centre, Warangal ..	60
5.	District Level Training Centre, Srikakulam	30
6	District Level Training Centre, Guntur	45
7.	District Level Training Centre, Gudur	45
8.	District Level Training Centre, Kurnool ..	30
9.	District Level Training Centre, Cuddapah	30
10.	District Level Training Centre, Eluru	45
	Total ..	470

LIST SHOWING THE NAMES OF THE TRADES DESIGNATED UNDER THE APPRENTICES ACT, 1961

1. Fitter
2. Turner.
3. Machinist (Miller)
4. Machinist (Grinder)
5. Machinist (S. S. & O. R. P.)
6. Pettern Maker.
7. Moulder
8. Blacksmith.
9. Sheetmetal Worker.
10. Welder (Gas and Electric)
11. Electrician.
12. Lineman.
13. Wireman
14. Carpenter.
15. Plumber.
16. Brick Mason/Building Constructor.
17. Millwright Mechanic.
18. Mechanic (Textile Machinery).
19. Mechanic Maintenance (Chemical Plant)
20. Tool and Dye Maker.
21. Instrument Mechanic.
22. Refrigeration and Air conditioning Mechanic.
23. Mechanic (Motor Vehicle)
24. Mechanic (Diesel)
25. Mechanic (Tractor)
26. Mechanic (Earth moving Machinery)
27. Draughtsman (Civil)
28. Drughtsman (Mecn.)
29. Surveyor.
30. Fitter structural.
31. Boiler Attendant.
32. Compositor Hand.

33 Mono Type Operator.

34 Mono Type Caster.

35 Lino Type Operator

36. Letter Press Machineman (Platen and Cylinder)

37. Process Cameraman.

38. Retoucher Lithographic.

39 Engraver.

40 Book Binder

41. Weaver

42. Cook General

43. Steward (Dining Room)

44 Steward (Floor)

45. Baker and Confectioner

46. House Keeper.

47. Hotel Clerk/Receptionist.

48 Mechanic Dairy Maintenance

49. Steam Turbine Operator

50. Switch Board Attendant.